Paul Féval-fiul

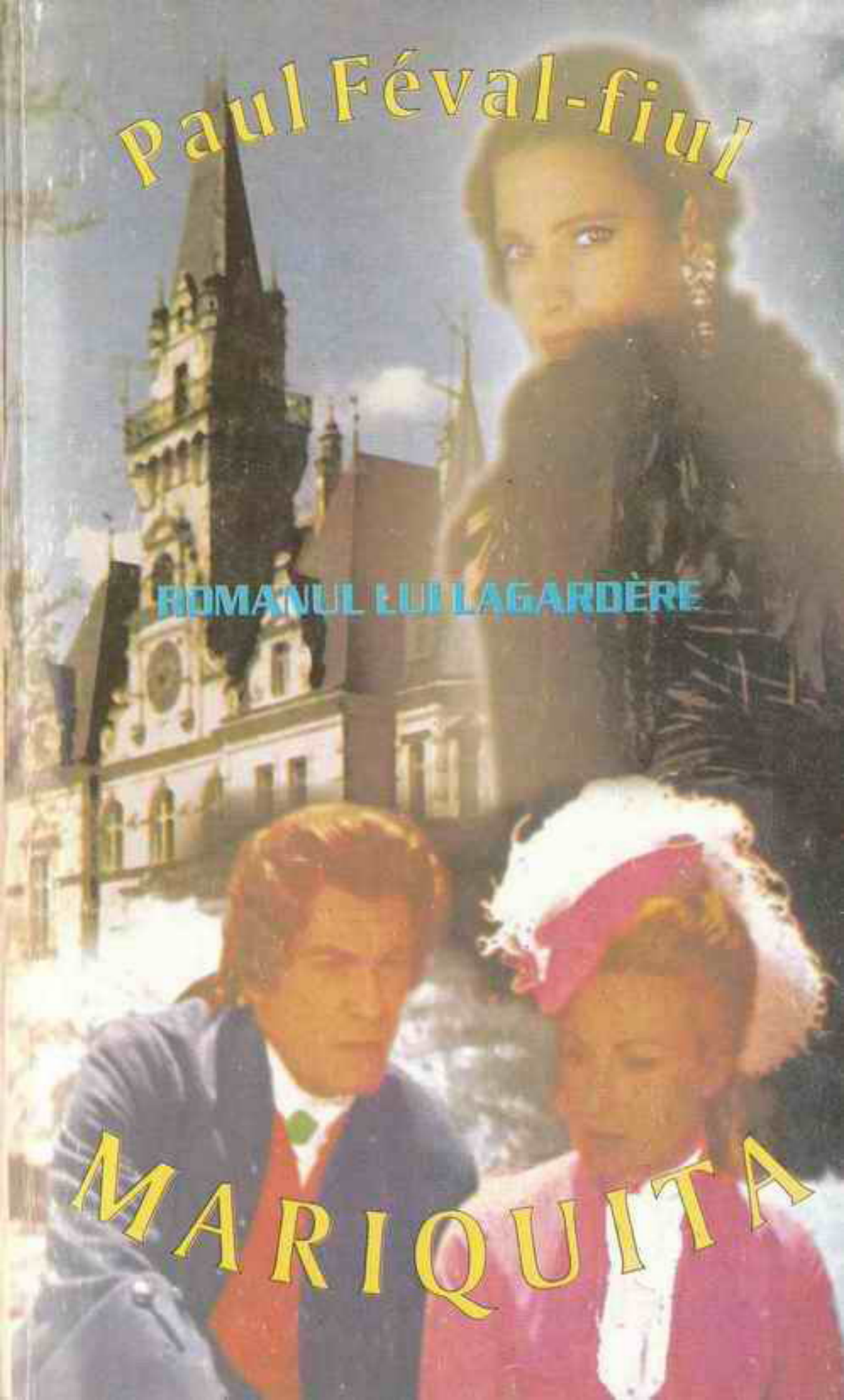

ROMANUL LUI LAGARDÈRE

MARIQUITA

Design de copertă:
AGENŢIA DE PRESĂ ŞI PUBLICITATE INTERPRESS

Paul Féval Père et Fils
Le Roman de Lagardère
Mariquita
Presses de la Cité, 1991

Toate drepturile asupra prezentei ediţii
în limba română aparţin editurii **ELIS.**

ISBN 973-96044-4-7
ISBN 973-96044-7-1

PAUL FÉVAL-FIUL

ROMANUL LUI LAGARDÈRE

MARIQUITA

Traducere de MARIANA MILLIO

Editura ELIS
BUCUREȘTI — 1993

PARTEA ÎNTÎI

STRĂMOȘUL

1 Strigătul bătrînului duce

Într-una din pieţele mîndrului oraş Burgos — patria Cid-ului[1] — se formase un cerc în jurul a două fete tinere — două gitane. Una dintre ele dansa cu graţie fermecătoare un fandango şi, pentru a o admira, nu se aflau acolo decît conducători de catîri, aguadori şi guvernante; clădirea Căpităniei Generale avea toate ferestrele deschise şi împodobite cu señoritas care aruncau bănuţi şi-şi întrerupeau fluturarea evantaielor pentru a aplauda.

Burgos-ul iubeşte muzica, sunetul tamburinelor şi clinchetul clopoţeilor. Legenda Campeador-ului[2] a strecurat în inima fiecăruia dintre locuitorii săi un suflu poetic care, nereuşind întotdeauna să găsească un ritm în zăngănitul spadelor, ia ca pretext tot ce alcătuieşte

1 *Cidul* (*cid* = cuvînt arab care înseamnă senior, domn): RUY DIAZ DE BIVAR, supranumit *Cid-ul Campeador*; era spaniol (1026—1099); s-a făcut remarcat în serviciul regilor Castiliei. Legenda a făcut din acest personaj tipul onoarei cavalereşti şi al curajului spaniol. Corneille a folosit subiectul în tragedia *Cidul*. (n.t.)

2 *Campeador* (lb. spaniolă) = campionul. Porecla dată Cid-ului. (n.t.)

simfonia pocnetului castanietelor şi a vocilor de aur, pentru a se ridica la înălţimea nenumăratelor campanile ale căror clopote bat ziua întreagă. În nici un alt oraş din Spania nu se aude dangătul atîtor clopote ca în Burgos.

Cele două gitanite care atrăgeau astfel gloata nu se asemănau prin nimic. Cea care dansa era brună, suplă şi uşoară; gura îi era proaspătă, ochii strălucitori şi, uneori, un rîs scurt îi izbucnea de pe buze, ca un pocnet de bici.

Cealaltă era foarte blondă şi nu avea nici aceeaşi privire îndrăzneaţă, nici aceeaşi obişnuinţă de a se afla în faţa unei mulţimi. Curiozitatea spectatorilor părea că o apasă ca o insultă adusă frumuseţii ei, ca un viol al întregii sale fiinţe. Se apleca să adune banii şi nici măcar nu mulţumea, într-atît era de obosită, dar simpatia tuturor se îndrepta mai mult spre ea decît spre cealaltă, căci o vedeau suferind şi bănuiau că era o martiră.

De ce nu se afla acolo micul marchiz de Chaverny? Dar, de fapt, este îndoielnic că s-ar fi bucurat prea mult s-o recunoască în fata brună pe dona Cruz — dona Cruz, care cînta, scutura clopoţeii tamburinei sale, îşi rotunjea braţul gol, îşi cambra piciorul fin. Ea oferea atît diletanţilor cît şi oamenilor de rînd din Burgos minunatul spectacol al dinţilor ei albi, al pieptului ei pietros, strălucitorul poem al trupului ei feciorelnic, în timp ce sufletul ei — ca şi cel al lui Christos, al cărui chip, atît de cunoscut, poate fi văzut pe pereţii catedralelor — era stăpînit de o tristeţe de moarte.

Şi, oare, acea blondină care-şi pleca fruntea palidă pentru a aduna de pe pavaj cîţiva maravedis, să fi fost Aurore de Nevers, cea mai bogată moştenitoare din Franţa?

De ce se aflau acolo amîndouă, îndurerate şi deznădăjduite? Ar fi acelaşi lucru cu a te întreba de ce există pe lume învinşi ai vieţii, oprimaţi şi victime!

Cînd, după cîteva clipe, se reîntoarseră în camera modestă pe care o plătiseră pentru o noapte, Flor îşi aruncă tamburina într-un colţ, cu un gest dispreţuitor. Aceasta nu mai era pentru ea discul sonor şi vibrant cu care se acompania odinioară în spatele palatului Alcazar din Madrid — devenise un nou instrument de tortură, o suferinţă adăugată tuturor celorlalte.

Cu tot curajul ei real, nu-şi putuse reţine acest gest de oboseală care-i trăda starea sufletească, şi doar cînd văzu că fruntea prietenei sale se întunecă şi mai mult, îşi reaminti că avea datoria de a rămîne curajoasă şi tare.

— Socoteşte-ţi cîştigul, spuse cu o veselie prefăcută. Astă-seară cred că sîntem aproape bogate.

Tot aşa cum Flor îşi aruncase tamburina, ceva mai înainte, tot astfel Aurore de Nevers lăsă să cadă pe masă monedele care-i ardeau mîinile şi buzunarele: printre ele se aflau ochavos, maravedis, destul de multe pesetas, şi chiar şi un dublon de aur, care strălucea printre piesele de cupru.

— Nu trebuie să dispreţuim aceşti bani, spuse cu seriozitate dona Cruz. Ei sînt cei care ne vor salva.

— Vor avea, oare, mai multă putere decît logodnicii noştri? şopti Aurore.

— Nu, dar cel puţin ne vor ajuta să-i regăsim sau să ajungem la frontieră.

— Frontiera?... Cînd vom sosi acolo?

— Mîine, dacă nu intervine nimic. De ce nu este aici şi sărmana Mariquita, pentru a ne arăta drumul?

— Ne promisese să ni-l aducă pe Lagardère; dar zilele au trecut şi Henri nu a venit! Ţi-a spus că-l trimisese spre noi pe domnul de Chaverny — dar nu l-am văzut nici pe marchiz... Este adevărat că ne-a ajutat să evadăm, dar de ce, în ultima clipă, nu ne-a mai însoţit, aşa cum ne înţelesesem?

O mare tristeţe se zugrăvi pe chipul donei Cruz.

— Durerea te face să fii nedreaptă, spuse. Cine ştie dacă nu cumva Mariquita suferă, dacă nu a fost rănită pentru că a vrut să ne salveze?

— Rănită?

— Mă tem că da. Cînd s-a prăbuşit castelul, ea se afla pe scara subterană, şi poate că în clipa asta, mai este încă acolo, zidită de vie. Poate că, mai adineauri, în timp ce cîntam, ea îşi dădea ultima suflare, pronunţîndu-ne numele?

Lacrimi grele i se rostogoliră pe obraji — regrete care nu vor răsplăti niciodată devotamentul prietenei.

— Zidită de vie! exclamă domnişoara de Nevers, înfiorîndu-se. Nu spune aşa ceva, Flor, taci!... Ar fi mult prea îngrozitor!... Jură-mi că nu este aşa, că ai vrut să mă pedepseşti pentru ceea ce am spus...

Hohotind de plîns, căzu în braţele gitanitei, care o legănă la piept, încercînd s-o consoleze.

— Sper s-o revăd, îi spuse, dacă Dumnezeu a făcut o minune!

— Cum îţi explici catastrofa? întrebă Aurore. Castelul acela, care s-a prăbuşit aşa, în spatele nostru?

— Habar n-am, nu înţeleg ce s-a-ntîmplat; dar cred că Peyrolles a murit şi, împreună cu el, şi don Pedro.

— Tatăl Mariquitei... Vezi, dragă Flor, că port ghinion tuturor celor care-mi vor binele: lui Lagardère, lui Charverny, ţie, tuturor!... Ar fi fost mai bine să rămîn în turn!

— Proastă mică! bucură-te că, cel puţin, i-ai purtat ghinion lui Peyrolles... Dacă a fost îngropat sub ruinele castelului Peña del Cid şi dacă nu-l întîlnim pe Gonzague, mîine vom fi la Bayonne!

Înainte de a istorisi mai departe, trebuie să explicăm de ce turnul sarazin, care părea că va dura încă multe secole, profilîndu-şi umbra deasupra văii, se prăbuşise ca un copac bătrîn, cu trunchiul putred.

Cele două fete nu puteau bănui cauza şi ştiau un singur lucru: că fuseseră ajutate să fugă la timp pentru a nu fi ele primele victime. Aveau toate motivele să

creadă că acea catastrofă nu fusese o simplă întîmplare, ci — poate — opera Mariquitei.

Imediat după ce, cu cîteva zile în urmă, Chaverny o părăsise la baza Turnului Nou din Saragossa, ea pornise în căutarea lui Lagardère, străbătînd munţi şi văi. Dar în zadar îşi însîngerase picioarele tot parcurgînd drumurile, scotocind satele — trebuise să se resemneze şi să se întoarcă la Peña del Cid, temîndu-se ca nu cumva Chaverny să le fi luat de acolo pe domnişoara de Nevers şi pe însoţitoarea sa.

Le-a regăsit acolo pe amîndouă, plîngînd şi fără a-l fi văzut nici pe marchiz, nici pe cavaler. Şi-atunci, în mintea ei a încolţit un gînd pe cît de îndrăzneţ, pe atît de generos —şi-a jurat că-şi va salva prietenele, cu riscul propriei vieţi, punînd în joc chiar şi viaţa tatălui său. Şi, cu simplitate, s-a dus să-i expună bătrînului duce planul său.

— Trebuie — i-a explicat — să se deghizeze în gitanite şi să fugă pe scara secretă; apoi le voi conduce chiar eu în Franţa. Dar întrevăd un obstacol: Peyrolles, a cărui vigilenţă va trebui s-o înşelăm...

— Ştiu cum s-o facem, replică bătrînul, cu glas înăbuşit.

— Spune!

— Îl voi omorî!

— Dacă este vorba să fie înjunghiat, exclamă gitana, eu sînt cea care trebuie să o facă — mîna ta nu are voie să fie mînjită; cea a unei gitane are timp să se purifice.

— Nu voi lovi nici pe la spate şi nici din umbră, continuă don Pedro. Pînă ieri încă, Peyrolles nu era decît oaspetele meu şi, deşi este un scelerat, eram dator să-l ocrotesc. Astăzi, războiul a schimbat situaţia dintre noi, dîndu-mi dreptul de a-l goni din casa mea şi datoria de a-l trata ca pe un duşman. Prietenelor tale le voi deschide cale liberă atacîndu-l faţă-n faţă şi cu sabia în mînă.

— Nu, tată, nu aşa! strigă biata copilă agăţîndu-se de gîtul lui. El este mai puternic, mai viguros decît tine, şi spada îi e la fel de vicleană ca şi sufletul.

— Lasă, copila mea, eu mi-am trăit traiul! Nu mai însemn nimic, de vreme ce nu am fost chemat la Curte pentru a merge să combat cu armata. Sub jugul lui Alberoni, Spania a cunoscut, de cîţiva ani, toate ruşinile: mîine va cunoaşte şi înfrîngerea. Aş muri şi numai cînd aş vedea-o învinsă şi, dacă tot mi-a fost dat să mă lupt singur împotriva unui francez, şi dacă, în plus, acest francez este un criminal şi un laş, vreau să-mi iau partea mea din datoria ce nu mi se permite să mi-o îndeplinesc, făcînd în acelaşi timp dreptate.

Mariquita cunoştea energia acestei firi pe care anii nu putuseră s-o slăbească; înţelese că era vorba de o hotărîre irevocabilă, ce n-ar fi putut fi schimbată de nici o rugăminte. Şi, totuşi, făcu o ultimă încercare.

— Mi-ar fi prea teamă să te văd murind, spuse. Nici domnişoara de Nevers, nici dona Cruz n-ar accepta salvarea cu acest preţ — ar aştepta să le fie adusă de evenimente şi de timp.

Bătrînul bătu din picior, cu iritare:

— Nu trebuie să le ceri părerea, vorbăreaţă mică. De altminteri, fie că vor vrea sau nu, eu îl voi provoca pe acel om!

— Tată!

— Am hotărît, şi ştii bine că nu-mi iau niciodată vorba înapoi. Dacă voi cîştiga partida împotriva intendentului lui Gonzague, toate vor fi cît se poate de bine; dacă norocul va fi de partea lui, iată instrucţiunile mele: în seara asta îl voi anunţa pe Peyrolles că vreau să-i vorbesc, la miezul nopţii, în curtea castelului. De îndată ce ne vei vedea împreună, le vei îndemna pe tinere să fugă pe scara care duce în vale, iar tu însăţi te vei opri în subterana turnului sarazin; acolo se află patru butoaie de pulbere legate între ele printr-un fitil. O ferestruică spre curte îţi va permite să ne auzi cuvintele. Cînd voi striga: „Spania!", înseamnă că voi fi rănit de moarte!...

— Tată! tată!... este groaznic! exclamă Mariquita, a cărei frunte se acoperi de o sudoare rece.

— Fii curajoasă, fii fiica mea! continuă bătrînul. Aşadar, după ce vei auzi acel semnal, să dai foc la pulbere şi să fugi cît poţi de repede; fitilul este îndeajuns de lung pentru a-ţi permite să ajungi lîngă tovarăşele tale înainte de prăbuşirea castelului.

— Nu voi fugi!... Vreau să mor împreună cu tine!

— Îţi interzic!... Aş fi vrut să-ţi las, ca unică moştenire, acest vechi cuib de vulturi ce mi-a fost lăsat pentru a muri aici. Dumnezeu hotăreşte altfel. Nu-ţi va rămîne de la mine decît amintirea unui tată care te-a iubit mult şi care, pentru că nu ţi-a dat decît viaţa, te îndeamnă ca cel puţin să nu părăseşti niciodată drumul cel drept. Dacă prin asta îţi găseşti răsplata, va trebui să-i mulţumeşti lui Dumnezeu; dacă, dimpotrivă, recompensa va fi amară şi dureroasă, să-ţi aminteşti că tatăl tău, după ce a însemnat mult, n-a mai fost nimic şi că nu s-a plîns niciodată.

Aduse o casetă şi o deschise.

— Iată testamentul meu, spuse. Nu vei găsi în el decît o singură clauză, şi anume faptul că te recunosc ca unica şi iubita mea fiică. Nu am scris nimic despre bunurile mele confiscate; ele vor fi folosite pentru a plăti dezmăţul regelui şi al primului ministru; nu-ţi vor fi înapoiate niciodată!... Iată o şuviţă de păr a mamei tale, portretul său şi al meu... Asta este tot!... Dacă vei putea, vino uneori să te rogi pe ruinele castelului Peña del Cid, care va fi mormîntul meu!

Mariquita, cu obrajii şiroind de lacrimi, căzu în genunchi lîngă bătrîn.

— Tată! binecuvîntează-ţi fiica, pentru a-i da curajul de a te asculta!

Bătrînul duce, şoptind o scurtă rugăciune, îşi puse mîinile pe creştetul copilei sale; apoi, ridicînd-o, o strînse îndelung la piept.

Despre toate acestea — despre devotamentul ei şi al tatălui său — fata nu spuse nimic celor pentru care se sacrificau, decît că trebuiau să se pregătească de fugă. Le explică doar ce aveau de făcut şi-şi stăpîni spaima care-i strîngea inima, pentru a le linişti lor

temerile şi a le convinge că salvarea nu depindea decît de ele.

Cînd don Pedro îi împărtăşi lui Peyrolles dorinţa sa de a discuta cu el la miezul nopţii în curtea de onoare, intendentul nu-şi ascunse mirarea faţă de acest mister.

— Pentru ce alegeţi acea oră şi acel loc? întrebă.

— Pentru că sînt cele potrivite. Dacă mi-ar fi posibil să vă prezint chiar acum motivele, aş fi făcut-o deja. Această întîlnire are o importanţă capitală, atît pentru dumneavoastră, cît şi pentru mine. Să veniţi neapărat.

Pînă la ora indicată, factotum-ul lui Gonzague măsură camera în lung şi-n lat, frămîntat de o mie de gînduri. Se întreba dacă nu cumva gazda sa descoperise vreun complot pus la cale cu scopul de a o răpi pe domnişoara de Nevers şi acum se oferea să-l dejoace, împreună cu el; sau dacă nu era, dimpotrivă, vorba despre un complot îndreptat împotriva lui? De fapt, aceasta era o ipoteză inadmisibilă, bătrînul fiind cinstit şi loial, incapabil de a se amesteca într-o acţiune criminală sau infamă.

Acest ultim gînd îl făcu să aprecieze că şi unui ticălos îi prinde bine, cîteodată, să se poată încrede în loialitatea altuia — nimeni nu s-ar fi încrezut într-a lui, fără a avea apoi regrete!

Aşa încît îşi încinse sabia, strecură un pumnal sub vestă şi coborî în curte, pe care o găsi pustie.

Noaptea era liniştită, luna îşi răspîndea lumina palidă peste lucrurile cufundate în tăcere, şi acestea aveau o înfăţişare de o mie de ori mai odihnitoare şi mai calmă decît în timpul zilei, cînd linia de demarcaţie dintre zonele arse de soare şi umbră este violentă şi crudă.

Miriade de puncte aurii sclipeau pe cer şi Calea Lactee se desfăşura ca un văl de mireasă. Cînd şi cînd, stelele căzătoare lăsau dîre prin spaţiu, întretăindu-şi curbele graţioase, descriind parabole pe care, în aceeaşi clipă, le urmăreau cu ochii elevii din Salamanca, poeţii din Murcia şi îndrăgostiţii din întreaga Spanie.

Peyrolles era indiferent la toate acestea. Nu resimţea nimic din acea fermecătoare şi paşnică emoţie pe care spectacolul unei nopţi frumoase îl dă sufletului, fiindcă

sufletul lui nu era doar neliniştit, ci era cuprins de frică! Cei a căror conştiinţă este încărcată se tem de ceea ce altora le procură bucurii.

Nu a rămas prea multă vreme singur. Don Pedro veni curînd în faţa lui şi, ca şi el, îşi încinsese sabia. Statura i se îndreptase, briza îi flutura părul alb ca neaua şi se îmbrăcase cu o spendidă vestă fără mîneci, din mătase brodată cu aur — ultim vestigiu al măreţiei trecute.

La vederea sa, Peyrolles încercă să zîmbească:

— Cu toată ciudăţenia acestei convorbiri nocturne, spuse, m-am conformat dorinţei dumneavoastră. Conversaţia noastră va fi lungă?

— Eternă! domnule, răspunse cu gravitate ducele.

Domnul de Peyrolles crezu că interlocutorul său e nebun şi fu uimit să-l audă adăugînd:

— De altminteri, această conversaţie va rămîne între noi şi nimeni nu o va repeta, nimănui, niciodată! Dacă n-aveţi nimic împotrivă?

La acest «dacă n-aveţi nimic împotrivă?», spus cu ironie, intendentul tresări, amintindu-şi fără să vrea că aşa îi vorbise Cocardasse la hanul *Mărul lui Adam*[1], atunci cînd el însuşi îi plătea pentru uciderea ducelui de Lorraine. Întrebă:

— Ce vreţi să spuneţi?

— Că înaintea venirii dumneavoastră aici — replică bătrînul — acoperişul acesta nu a fost niciodată murdărit prin adăpostirea unui impostor, a unui laş şi a unui asasin. Ar fi trebuit să vă gonesc încă din prima zi şi, totuşi, mă felicit că nu am făcut-o, căci altminteri v-aş fi scutit de această explicaţie supremă.

— Aşadar căutaţi cearta, domnule? întrebă Peyrolles scoţînd sabia din teacă.

— Aşa mă tem, pentru dumneavoastră; puneţi-vă însă la loc sabia, veţi avea timp s-o scoateţi cînd mă veţi vedea că vreau s-o folosesc pe-a mea.

— Nici măcar nu ştiu dacă aş putea să mă duelez cu dumneavoastră, fără a-mi înjosi rangul, spuse cu insolenţă intendentul.

1 Hanul *Mărul lui Adam*: vezi romanul *Cocoşatul* de Paul Féval. (n.t.)

— Singura dezonoare posibilă, dacă ne-am încrucișa spadele, ar fi pentru mine, domnule. Dacă sabia mea ar trebui să mai slujească, fie și o singură dată, aș prefera s-o frîng și să vă las să plecați, căci este făcută dintr-un oțel curat și cel care a mînuit-o în cursul unei întregi vieți încărcate de glorie nu a încetat nici o clipă să fie loial. În schimb, a dumneavoastră nu a fost niciodată nimic altceva decît nedemnul instrument al josniciei și slugărniciei — astăzi vă servește pentru a păzi două fete tinere pe care, împreună cu stăpînul dumneavoastră, le-ați răpit și pe care le torturați.

Așadar, cineva vorbise, dar cine anume? Peyrolles încercă să înfrunte furtuna și zise, rîzînd batjocoritor:

— Cine v-a spus asta, și de cînd?

— Chiar din ziua sosirii dumneavoastră la castel, ceea ce înseamnă că de atunci vă disprețuiesc și vă urăsc. Dar dacă aveam dreptul de a le elibera de sub jugul dumneavoastră, nu-l aveam și pe cel de a mă considera judecător al faptelor dumneavoastră; așa vă puteți explica de ce v-am respectat persoana pînă în prezent. Astăzi, războiul declarat între Franța și Spania îmi îndepărtează toate scrupulele: nu mai sîntem doar adversari personali, sîntem dușmani prin voința regelui dumneavoastră și hotărîrea regelui meu!

— Și, prin voința regelui dumneavoastră, reprezentați Spania? întrebă Peyrolles, cu o voce stridentă.

— O reprezint cu noblețe, replică ducele, și vă desfid să faceți același lucru.

Factotum-ul lui Gonzague slobozi un rîs ce suna fals:

— Mi s-a spus adesea că nobilii spanioli sînt îngîmfați. Astăzi am dovada — dacă sînteți într-adevăr un hidalgo, lucru de care mă îndoiesc, de vreme ce vă ascundeți numele!

— Numele meu! L-am ținut sub tăcere atîta vreme cît a fost necesar; acum vi-l voi spune, ca să știți cine vă va face onoarea de a vă ucide — sînt ducele Pedro y Gomez y Carvajal de Valedira, descendent al maurilor din Andaluzia, conte de Jean și de Albarazin, grande de Spania!

— Iar eu...

— Ştiu... Vă numiţi Peyrolles, valet al lui Philippe de Mantua, prinţ de Gonzague, trădător al regelui său şi al patriei sale — poate şi al Dumnezeului său?... — şi, ca şi dumneavoastră, un asasin şi un laş!

Vechiul ceas — şi el contemporan al maurilor — începu să-şi numere, lent, bătăile de miezul nopţii.

— În gardă! strigă bătrînul. Învingător sau învins, nu veţi ieşi viu de aici!

Cu toată invitaţia ce-i fusese făcută, Peyrolles nu-şi vîrîse sabia în teacă. Văzîndu-l pe duce că-şi îndreaptă mîna spre propria-i spadă, nu-l aşteptă să şi-o scoată, ci întinse braţul şi fandă cu furie. Era o nouă crimă pe conştiinţa sa — nici nu le mai număra.

Don Pedro bătu aerul cu braţele şi, cu toată puterea ce-i mai rămăsese în pieptul străpuns dintr-o parte într-alta, lăsă să izbucnească strigătul suprem care era totodată semnalul dreptăţii, al răzbunării şi al sacrificiului:

— Spania!

Ciocanul care urma să facă să răsune ultima bătaie a miezului nopţii nu avusese timp să cadă, cînd o explozie zgudui turnul care se prăbuşi într-un vacarm înspăimîntător, îngropîndu-l sub dărîmături pe intendentul lui Gonzague.

2 Îngropate de vii

Oamenii cinstiţi şi curajoşi de pe pămînt se împuţinaseră cu unul: don Pedro de Valedira, care zăcea pe pămînt, cu faţa spre cer, unde i se înălţase sufletul.

Peyrolles rămăsese îngropat sub mormanul de pietre şi pulbere care acopereau o parte din curte.

La o distanță de douăzeci de pași mai departe, Lagardère se prăbușise, la rîndul său, sosind tocmai la timp pentru a asista la catastrofă; acum, zăcînd așa, fără simțire, în fața rămășițelor castelului Peña del Cid, părea că vrea să le păzească.

Aurore de Nevers și dona Cruz, speriate dar libere, fugeau către nord.

Dar ce se întîmplase cu Mariquita?

Cînd auzise strigătul de agonie — totodată strigăt de eroism — care-i aducea, în același timp, confirmarea morții tatălui său și porunca de a-l răzbuna, biata copilă trebuise să-și adune tot curajul pentru ca inima să nu-i fie mai puternică decît voința și pentru a apropia de fitil torța pe care o ținea în mînă.

Nările și buzele îi tremurau, expresia ochilor și feței îi devenise foarte dură — era tigroaica gata de luptă, și mîna nu-i șovăia.

Totuși, oricît de curajoasă ar fi o femeie, chiar în momentele în care viața îi este în joc, vine repede și clipa în care nervii se relaxează, cînd slăbiciunea și mila își reintră în drepturi. Jeanne d'Arc a fost deseori văzută plîngînd cînd, după cîștigarea unei bătălii, nu mai zărea în jurul ei decît muribunzi sau morți!

Gitana se gîndi că-i promisese tatălui său să fugă; dar, chiar de-ar fi vrut, acum era prea tîrziu.

De-abia putu coborî cîteva trepte, în timp ce fitilul sfîrîia în spatele ei; picioarele îi erau nesigure, torța i se clătina în mînă. Ochii ei priveau rătăciți și nu mai vedeau nimic; urechile îi țiuiau, iar creierul îi era gol — i se păru că va înnebuni!

Spaimă cumplită, de nedescris, a ființei care simte că-și pierde mințile, că se apropie demența!

Timp de cîteva secunde, Mariquita a suferit de o mie de ori mai mult decît dacă ar fi fost omorîtă, martirizată; decît dacă i s-ar fi smuls, una cîte una, fîșii din carne.

Mintea era cea din care i se smulgeau fîșii, iar mîinile ei, crispate pe frunte, nu reușeau să i-o păstreze.

Îşi chemă moartea şi, cum moartea nu venea, îşi pierdu cunoştinţa şi se rostogoli pe trepte în jos. Nu auzi explozia, zgomotul făcut de muntele ce crăpa şi se despica, de temelia turnului sarazin care se disloca. Torţa, pe jumătate consumată, ardea alături de ea, riscînd să-i dea foc la îmbrăcăminte, şi poate, avea să se stingă fără ca gitana să-şi recapete cunoştinţa? Şi-atunci, în bezna aceea, ce s-ar întîmpla cu ea?

O spărtură de piatră care se desprinse din boltă o izbi în cap şi-i însîngeră fruntea, trezind-o din leşin.

— Ce s-a-ntîmplat? se întrebă, redeschizînd ochii.

Îşi reaminti şi, recăpătîndu-şi pentru o clipă întreaga luciditate a minţii, se gîndi că acum, cînd faptele se consumaseră, trebuia să încerce să le găsească pe Aurore de Nevers şi pe Flor.

Din nefericire, cumplita zguduitură ce se produsese în exterior avusese urmări pînă în măruntaiele pămîntului. Întreg contrafortul pe care era clădit castelul Peña del Cid se cutremurase pînă în temeli. Scara subterană era de acum înainte blocată la ambele deschideri şi Mariquita era zidită de vie, întocmai cum îşi exprimase temerile dona Cruz.

Micuţa gitană înţelese toată grozăvia situaţiei şi, pentru o clipă, i se păru că-i îngheaţă sîngele în vine. Un geamăt îi scăpă de pe buze. Aşadar, avea să moară acolo de foame şi de frig, hrană pentru lilieci, bufniţe şi şobolani, fără ca nimeni să-i poată auzi strigătele, fără speranţă în vreun ajutor omenesc? De ce nu rămăsese mai degrabă lîngă butoaiele cu pulbere a căror explozie i-ar fi spulberat trupul? De ce nu aşteptase căderea zidurilor care ar fi zdrobit-o?

Stînd pe o treaptă, cu ochii în gol, cu părul despletit şi ţinîndu-şi genunchii cu mîinile, căuta un mijloc prin care ar putea s-o sfîrşească imediat cu viaţa.

Se gîndi mai întîi să-şi dea foc la îmbrăcăminte şi, fascinată de lucirea tremurătoare a torţei, rămase îndelung nemişcată. Nu: n-ar dura oare prea mult să moară aşa, în flăcările care i-ar linge trupul, i l-ar umfla şi i

l-ar face să sufere, poate, ore întregi, înainte de a-l transforma într-un cadavru?

Cu toate acestea nu-şi putea desprinde ochii de la acel unic punct luminos, care arunca asupra ei o lumină palidă şi care o hipnotiza, fără a-şi da seama că asta era nebunia care se apropia şi care îi cuprindea creierul ca într-un cerc de foc.

Deodată izbucni într-un hohot de rîs strident, urmat de un urlet lugubru care umplu bolta, se repercută, ca un muget care-i făcu frică ei însăşi. Sub imperiul unei spaime fără seamăn, se năpusti, sări, se izbi de pereţi, căzu pentru a se ridica şi a cădea din nou, totul printre ţipete nearticulate, hohote de plîns şi rîsete.

Dintr-un imbold negîndit, instinctiv, atacă obstacolul, trase una cîte una pietrele, pe care le arunca în spate cu o putere pe care n-o mai avusese niciodată. Dar nebunia îi multiplica forţele; nu simţea greutatea blocurilor de stîncă, nu vedea că mîinile îi sîngerau, că avea unghii smulse.

Torţa se stinsese, terminîndu-şi substanţa şi fiind — de fapt — inutilă, căci ochii Mariquitei vedeau în întuneric. Dar brusc, un suflu de aer îi biciui faţa — reuşise să facă o străpungere. O lărgi, trecu prin ea, coborî clătinîndu-se pînă în vale şi, cînd revăzu cerul, lumina şi cîmpia, un urlet sălbatic îi scăpă din piept. Apoi începu să danseze rotindu-se în jurul său, pînă ce, epuizată şi zdrobită, se rostogoli la pămînt.

Cînd îşi reveni, nu-şi mai aducea aminte nici de tatăl său, nici de Aurore de Nevers, nici de nimic. Întunericul îi stăpînea mintea: înnebunise.

Urcă totuşi din nou către castel, pe drumul obişnuit, fără a-şi da seama ce o îndemna la asta. Pe marginea drumului se aflau ţărani, care aşteptaseră venirea zorilor pentru a veni să vadă cu ochii lor efectele catastrofei. Mariquita le spuse vorbe deslînate şi fără şir.

Spaniolii, în ale căror vine mai curg picături de sînge oriental, nu-i privesc deloc cu duşmănie pe nebuni; dar nici nu merg pînă acolo încît să-i considere drept

sfinţi; ba chiar, de cîte ori le este posibil, se depărtează de ei cît pot de mult.

Misterioasa fată de la Peña del Cid, care niciodată nu putuse fi decît întrezărită şi din care legenda făcuse o vrăjitoare nu era, aşadar, decît o biată nebună? Asta îi liniştea şi-i dezamăgea totodată. Mulţi dintre ei nu pregetau totuşi să afirme că sîngele ce-i acoperea faţa şi mîinile provenea de la cine ştie ce afaceri cu iadul. Cu siguranţă, diavolul nu era străin de evenimentele din cursul nopţii şi de dispariţia turnului sarazin.

Şi astfel se face că, pe măsură ce nebuna înainta, curioşii şi cumetrele îi lăsau drumul liber şi se reîntorceau grabnic la ei acasă, pentru a evita vreo vrajă rea.

Mariquita înainta fără a se sinchisi de ei, oprindu-se din cînd în cînd să culeagă o floare din tufişuri, să vorbească norilor şi păsărilor.

Unul din batanţii uşii de la intrarea castelului se prăbuşise, şi gitana se opri la o distanţă de cîţiva paşi, ca şi cum o amintire i se strecura în creier. Dar nu era vorba de aşa ceva, căci pentru moment o preocupa un singur lucru — prezenţa, în curte, a unui cal gata înşeuat, care păştea liniştit iarba crescută printre pietrele pavajului. Ea se pregătea chiar să se apropie de el pentru a-l mîngîia cînd zări, întins la picioarele sale, un bărbat ce părea că doarme. Ar fi putut chiar să-l creadă mort, într-atît era de palid, dacă la strigătul ei nu şi-ar fi ridicat pleoapele care — prea grele, fără îndoială — se reînchiseră imediat.

Nebuna se opri pe loc, îşi aţinti privirea atentă asupra străinului şi, de astă dată din nou, s-ar fi putut spune că o lumină bruscă ţîşnise printre tenebrele minţii sale. Îşi trecu de mai multe ori degetele peste ochi, peste frunte şi apoi le duse la piept, în dreptul inimii, dar toată această pantomimă se încheie printr-un hohot de rîs amestecat cu lacrimi. Pe urmă, biata fată îngenunche, săltă bustul bărbatului şi îl legănă uşor, fredonînd un cîntec bizar, foarte dulce. Fiindcă el nu

se trezea, îi puse capul în poala ei şi începu să-l sărute cu dragoste, cu pasiune.

Contactul acestor buze calde, care păreau că vor să insufle viaţă celui care era gata să şi-o piardă, nu întîrzie să-l facă să-şi recapete cunoştinţa şi, de îndată ce întredeschise ochii, el lăsă să-i scape un strigăt de uimire.

— Dormi, dormi, iubitul meu! îl linişti fata. A venit noaptea... vom pleca pe mare, vom pluti spre Orient... Cine eşti?

Mirat de aceste vorbe, el se ridică în capul oaselor, o privi îndelung şi văzu trecîndu-i prin ochi acea ciudată lucire ce se datorează demenţei.

— Nu mă recunoşti? o întrebă cu îngrijorare. L-ai uitat deci, pe cavalerul de Lagardère?

— Lagardère?... repetă ea, rîzînd. Da, asta se întîmpla acolo, cînd eram mică de tot...

— Ascultă-mă bine, zise Henri, şi încearcă să-ţi aminteşti... Ştii unde se află Aurore de Nevers?

Fata păru că înţelege şi făcu un efort de voinţă; dar memoria i se opunea.

— Aurore de Nevers? răspunse. Era o femeie bătrînă care locuia tocmai în vîrful turnului sarazin... A căzut, azi dimineaţă, şi au luat-o lupii...

— O ţii minte pe dona Cruz?

— Dona Cruz ?... Dansează, fuge, îşi ia zborul... o văd... priveşte...

Dar vai! ea arăta cu degetul un nor pe cer.

Cavalerul se întrebă cu spaimă în urma căror împrejurări înnebunise mica lui prietenă, ce dramă se petrecuse, chiar în acea noapte, în acest castel, sub ale cărui ruine era posibil să fie îngropată logodnica sa?

„Fără îndoială", îşi spuse cu groază, „aceasta este singura care a supravieţuit cumplitei catastrofe şi poate că şi-a pierdut minţile văzîndu-le murind pe Aurore şi pe Flor."

Mariquita era singura care ar fi putut să-i spună ce se întîmplase, şi Mariquita nu putea să vorbească, să-i

destăinuie secretul de viaţă sau de moarte. Niciodată nu-şi simţise Henri inima atît de sfîşiată; pentru o clipă crezu că-şi pierde cunoştinţa, în timp ce capul i se pleca sub greutatea unei noi nenorociri, care era — poate — ultima.

— Pentru ce ai venit să mă smulgi din letargie?... spuse, împingînd-o pe fată, care se agăţase de umărul lui şi care plîngea şi rîdea, rînd pe rînd, contemplîndu-l.

Sărmana pronunţă pe un ton tragic:

— Nu trebuie să mai dormi... Ea te aşteaptă!...

Era, cu adevărat, o lucire şi oare mintea îi va reveni? Două cuvinte ar fi fost de ajuns pentru a-l pune pe Lagardère pe drumul cel bun, pentru a-l consola sau pentru a-l da pradă deznădejdii pentru totdeauna. O luă în braţe pe gitană şi, la rîndul său, o legănă uşor.

— Fii liniştită, biata mea copilă, îi şopti. Haide, nu te voi abandona astfel, te voi lua cu mine şi ştiinţa te va vindeca... Dar fă apel la memoria ta şi spune-mi dacă Aurore trăieşte...

În acelaşi timp privea adînc în ochii gitanei, ca pentru a face să pătrundă în ei un fluid care să-i coordoneze gîndurile, să-i renască amintirile dispărute.

Sub acea privire care îi poruncea să gîndească şi să vorbească, pleoapele micuţei tremurară şi se închiseră, pentru a se redeschide curînd, lăsînd să se vadă nişte ochi ficşi în care se părea că este un licăr de inteligenţă.

Lagardère avu o clipă de speranţă cînd îi văzu buzele agitîndu-se; aşteptă cu îngrijorare să audă ce va spune.

— Trăieşte? întrebă.

— Trăieşte! răspunse Mariquita.

Cavalerul simţi că inima-i tresare de bucurie în piept.

Dar, imediat, gitana continuă:

— Eu sînt cea care a murit!... Acolo, pe scară... era mult praf de puşcă! Am fost înmormîntată de vie! Doamne!... tata!

Un ţipăt sfîşietor îi izbucni de pe buze şi Lagardère o sprijini să nu cadă. Ce era adevărat în ceea ce spusese? Cine era tatăl ei?

«Trăiește!», afirmase ea. Dar, vai! spusese și: «Eu sînt cea care a murit!...» Oare și prima afirmație era la fel de falsă ca cea de a doua?

Henri îi lăsă timp să se liniștească și se hotărî să încerce orice pentru a limpezi acest mister, punîndu-i bietei nebune toate întrebările posibile.

— Și Peyrolles? o întrebă pe nepregătite.

— Acolo!... răspunse ea, întinzînd brațul către ruine.

Nici nu-și terminase vorba, cînd din curtea castelului ieși un bărbat, călare chiar pe calul lui Lagardère, și trecu ca o furtună pe lîngă acesta.

Cavalerul scoase un răcnet și-și trase sabia din teacă.

— Peyrolles! strigă.

În aceeași clipă, o flacără se aprinse în ochii Mariquitei care întinse un pumn amenințător spre asasinul tatălui său.

— Peyrolles! urlă cu furie.

Dar acesta era deja departe și rînjea.

Și el fusese îngropat de viu: scăpase însă cu viață și cu mintea întreagă. Îți venea să crezi că și chiar dacă întregul pămînt s-ar fi prăbușit în neant, trebuind să rămînă o singură ființă vie, aceea va fi Peyrolles!

Într-adevăr, atunci cînd turnul sarazin se clătinase și se prăbușise peste el, intendentul fusese trîntit cu putere la pămînt și rămăsese mult timp fără cunoștință. Și cu toate acestea, după o vreme, reușise să deschidă un ochi și să-și dea seama nu numai că nu murise, dar și că nu avea nici o rană gravă.

Situația lui nu era mai puțin critică. O sudoare rece îi inundă fruntea; se simți totuși pierdut și blestemă soarta care nu-l omorîse pe loc.

Se gîndi să cheme în ajutor. La ce bun? Și dacă cineva ar fi venit în ajutorul lui, situația nu s-ar fi schimbat. Ciuli urechea și nu auzi nici un zgomot — era clar că, după explozie, țăranii nu se vor grăbi

prea tare să se apropie de castel, de care îi îndepărtau superstiţiile chiar şi în timpuri obişnuite. Presupunînd că măcar unul — unul singur, mai îndrăznet decît ceilalţi — ar fi venit pînă acolo, era inutil să cheme căci, fără îndoială, vocea care ieşea din ruine l-ar fi făcut s-o ia la goană.

„Şi de-ar fi o sută care să vrea să mă salveze", gîndea Peyolles, „toţi ar vrea să pună mîna la treabă, şi în felul acesta n-aş fi zdrobit decît cu atît mai repede."

Lăsînd la o parte rarele ocazii în care se aflase faţă-n faţă cu cavalerul de Lagardère, intendentul lui Gonzague nu se simţise niciodată atît de aproape de moarte — o moarte îngrozitoare, care oferea două alternative: zdrobirea sub pietre sau înfometarea. A încerca s-o evite pe cea de a doua, ar fi însemnat s-o dezlănţuie pe prima, şi ambele s-ar uni pentru a-l termina, atunci cînd — cu măruntaiele chinuite de foame şi de sete, arzînd de febră şi dorind cu orice preţ să se salveze — ar fi silit să încerce ceea ce pe moment i se părea că este imposibil.

La gîndul acesta, frica îi înfipse un junghi în inimă şi dinţii îi clănţăniră cu un zgomot ca de castaniete. Dar o rază de soare, strecurată printre dărîmături, îi atinse ochii, redîndu-i o oarecare speranţă: nu eşti încă în mormînt, atîta vreme cît mai vezi un petic de cer albastru şi mai poţi comunica cu oamenii!

Şi atunci dori cu ardoare să apară cineva, fie şi un duşman, fie chiar şi Lagardère! Acesta l-ar salva mai întîi, chit că pe urmă l-ar ucide, dar n-ar face-o fără a-l lăsa să se apere. Şi, oricum, o lovitură de spadă n-ar fi, oare, preferabilă morţii cumplite şi lente care-l ameninţa?

Reuşi să ridice puţin capul şi văzu cadavrul lui don Pedro de Valedira, pe care-l asasinase, întins pe jos în curte, cu braţele larg deschise.

— Mi-a spus — şopti ca pentru sine — că nu voi ieşi viu de aici!... Să fie adevărat, şi prevedea el oare că răzbunarea lui va consta în suferinţa mea?

În acelaşi timp se gîndea la domnişoara de Nevers şi la dona Cruz şi se întreba dacă, asemeni lui, erau îngropate în ruine, sau dacă nu cumva, în timp ce el asculta acuzaţiile lui don Pedro, acesta nu le făcuse scăpate?

„Dacă au murit", se gîndea, „numai întîmplarea a făcut ca eu să nu le împărtăşesc soarta, iar prinţul nu mă va putea acuza. Dacă, dimpotrivă, ele au fugit, aş putea să-i spun că mi-am riscat viaţa ca să dejoc acest plan pus la cale dinainte şi al cărui succes ar fi putut fi asigurat numai prin moartea mea." Dar cum gîndul acesta îl readucea la situaţia lui actuală, adăugă cu tristeţe: „De ce să-mi fac griji în legătură cu ce au devenit cele două tinere, de ce să-mi pregătesc viitorul, cînd existenţa mea nu mai atîrnă decît de un fir şi cînd acest fir mai are puţin şi se va rupe?"

Rămase mult timp nemişcat, inconştient, neaşteptînd nimic de la soartă, decît cataclismul final pe care-l putea provoca un atom: o simplă rafală de vînt sau chiar propria greutate a grămezii de materiale.

Zgomotul unor copite de cal izbind în caldarîmul curţii îl trezi din amorţeală. Privi prin crăpătura dintre dărîmături şi putu să constate că acolo se afla, într-adevăr, un cal, gata înşeuat şi cu căpăstru, dar fără călăreţ. S-ar fi spus că se afla acolo special pentru a fi folosit de Peyrolles, în cazul în care totuşi acesta ar fi putut ieşi din impasul în care se afla.

Atît era de ajuns pentru a da puţin curaj inimii sale de iepure; ameninţarea care-i atîrna deasupra capului îl obliga să nu neglijeze această ultimă şansă de salvare. De altminteri, nu risca decît să nu reuşească şi era mai bine să-şi încerce norocul, decît să aştepte moartea într-o inacţiune care nici măcar nu micşora primejdia.

Aşa încît încercă să se strecoare cu precauţie, dînd la o parte sfărîmăturile de lemn, de pietre şi de tencuială care-l ţineau ca într-o închisoare. De la prima tentativă, o pîrîitură sinistră îl făcu să înţepenească, palid şi tremurînd.

Bolta, care de-abia se mai susţinea, se lăsă în jos cu cîteva picioare, ajungînd să-i apese pe şale. Poziţia devenea de nesuportat — nu-i mai rămînea decît să se sprijine într-o mînă, încercînd cu cealaltă să înlăture dărîmăturile din faţa lui. Salvarea nu-i depindea decît de rapiditatea cu care avea să facă acea mişcare. Treaba i se părea atît de dificilă, încît şovăi şi se pregăti să cheme în ajutor. Dar emoţia îi era prea mare şi din gîtlej nu-i ieşi nici un sunet, ci doar un soi de geamăt înfundat, ca cel al unei fiare încolţite.

Un cerc de foc îi strîngea tîmplele; simţi că tot sîngele i se duce la inimă; apoi, cu acea energie bestială pe care o dă disperarea, împins mai ales de instinctul pentru viaţă şi de frica de moarte, se năpusti înainte!...

În cele din urmă, dărîmăturile se prăbuşiră... Peyrolles, în picioare — învingător asupra oamenilor şi a naturii — îşi îndreptă trupul şi putu să-şi rîdă, încă o dată, de moarte.

Deodată, auzi răsunînd la cîţiva paşi de el vocea cavalerului de Lagardère. Se înfioră. Oare nu scăpase dintr-un pericol atît de mare decît pentru a cădea într-altul, şi mai înspăimîntător?

Nu! căci acum îi era îndeajuns să folosească viclenia, fugind de o primejdie cu atît mai puţin iminentă, cu cît duşmanul său era departe de a bănui prezenţa lui acolo.

Dar curajul ce se năştea în el era sporit de succesul obţinut şi de norocul prin care reuşise să scape din pericolul care-l ameninţase şi se crezu invulnerabil. Îi trecu prin minte că acum avea prilejul să-l atace pe nepregătite pe Lagardère, lovindu-l mişeleşte, aşa cum făcuse şi cu bătrînul duce de Valedira.

Totuşi, şovăi. Deoarece îşi pierduse sabia, o luă de jos pe cea a lui don Pedro — spadă viteză şi cinstită care, după cum spusese bătrînul, nu trebuia să mai slujească vreodată şi care, poate, avea să săvîrşească o crimă.

Dar o gîndire mai înţeleaptă îl făcu pe Peyrolles să-şi schimbe planul; după ce triumfase atît de miraculos

asupra morţii, nu îndrăzni nici s-o dea altuia, nici s-o braveze din nou el însuşi. Există împrejurări în care o îndrăzneală prea mare atrage o pedeapsă imediată!

În acele clipe, ar fi ucis pe oricine, cu excepţia lui Lagardère; un instinct ascuns îi spunea că dacă l-ar ataca pe acesta, fie şi pe la spate, el ar fi învinsul.

Calul începu, brusc, să necheze. Peyrolles se apropie de el, îl încălecă şi, asemănător călăreţilor din cavalcadele macabre despre care povestesc vechile legende germane, dispăru în goana mare, urmărit de ameninţarea cavalerului de Lagardère şi de blestemele Mariquitei. nebuna.

3 Gitanele

Vestea despre dispariţia cavalerului de Lagardère se răspîndise în armata ducelui de Berwick cu viteza fulgerului.

Pentru a cinsti rămăşiţele pămînteşti ale acelui viteaz pe care-l credea mort în luptă, mareşalul — stînd pe un trunchi de copac şi înconjurat de statul său major, de Chaverny, de profesorii de scrimă şi de basc — porunci să-i fie aduse cadavrele tuturor francezilor şi spaniolilor ucişi şi care zăceau pe cîmpul de bătaie, în aşteptarea înmormîntării lor.

Cavalerul nu se afla printre cei morţi!

Era de neacceptat gîndul că duşmanul l-ar fi putut face prizonier, deoarece el căzuse de pe cal înainte de a ajunge în liniile duşmane, iar tovarăşii săi merseseră mai înainte, în urmărirea spaniolilor.

Chaverny era consternat: după atîtea peripeţii prin care trecuse pentru a-l găsi pe Henri, nici măcar nu avusese timp să-i spună tot ce ştia în legătură cu Aurore de Nevers, şi iată că Lagardère dispăruse din nou. Cine ştie cînd îl va revedea?

Misterul care învăluia această absenţă de neînţeles tulbura în asemenea măsură mintea marchizului, încît nu era în stare să ia o hotărîre.

— Ce intenţionaţi să faceţi, domnule? îl întrebă mareşalul, văzîndu-i perplexitatea.

— Cinstit vorbind, habar n-am, domnule... Dacă Lagardère nu se va întoarce printre noi pînă în două zile, îmi voi pierde speranţa.

— Ei! pe toţi dracii! Mort?!... micuţul?!... strigă Cocardasse, cu vocea sa de stentor. Domnul marchiz de Chaverny greşeşte — nu trebuie să ne îndoim de el şi nu ne vom pierde speranţa... va reveni, pe cinstea mea! şi dacă cineva vrea să facă prinsoare împotriva lui Cocardasse pe cincizeci de sticle de vin dintr-ăsta de pe-aici, că micuţul se va întoarce mai bine dispus decît Amable şi decît mine...

— Le am, îl întrerupse prinţul de Conti, şi tu le vei bea, prietene!

— Sfinte Doamne! pe loc — asta-i tot atît de adevărat pe cît este că mor de sete!... Dar nu voi destupa pe cea dintîi din aceste cincizeci de sticle atîta vreme cît Lagardère nu va fi aici, ca să ciocnească cu noi!

— Şi cînd se va întîmpla asta?

— Peste două sau trei zile. În orice caz, am fi mai folositori alături de el decît aici, şi părerea mea, puişorule — zise, adresîndu-i-se lui Passepoil — este că ar trebui să dăm o raită prin părţile acelea.

Amable admira prea mult limbuţia de care dădea dovadă tovarăşul său în faţa celor mai mari căpetenii ale armatei, pentru a nu se grăbi să încuviinţeze:

— Ai dreptate, nobilul meu prieten Cocardasse, trebuie să mergem să-l căutăm.

— Ia te uită!... pentru un normand nu eşti prea prost, puştiule...

— Iar tu nu eşti prea inteligent pentru un gascon...

— Vai de păcatele mele! mi s-a spus mereu lucrul ăsta. Fără a mă lăuda, numai noi doi, bătrîne Passepoil, cunoaştem bine renghiurile pe care şmecherul acela

de Mic Parizian le păstrează în tolbă petru Gonzague şi banda lui.

— Adevărat, aprobă bunul Amable, în timp ce amicul său continua, adresîndu-se din nou mai-marilor armatei:

— Şi, domnilor, aş putea să vă spun unde va cina Lagardère diseară... dacă ar avea timp pentru aşa ceva!... Dar, mii de draci!... cred că va avea altceva de făcut!

— Unde se află? se auziră exclamaţii din toate părţile.

— Întrebaţi-l pe domnul de Chaverny, oameni buni, chiar el este cel care i-a semnat foaia de drum!

— Cum aşa?

— Şoptindu-i unde trebuie să meargă, bineînţeles!

Micul marchiz se plesni peste frunte.

— Pe sfîntul Dumnezeu! ai dreptate, exclamă. I-am spus că domnişoara de Nevers se află la castelul Peña del Cid; ar fi inutil să-l căutăm în altă parte, şi vom porni la drum imediat.

— O! nici aşa, se opuse gasconul. Vai de păcatele mele! Uite-l cum s-a aprins.... Dumitale îţi revine cel mai bun loc, domnule de Chaverny: vei încerca înspre Huesca; Laho se va duce la Burgos, iar Passepoil şi cu mine vom pleca spre Saragossa şi Teruel.

— Pentru ce vrei să ne despărţim în felul acesta?

— Pentru ce?... Cînd vom ajunge împreună la Peña del Cid, va fi trecut multă vreme de cînd micuţul o fi plecat de acolo, şi dumneata vei fi cel care va avea cele mai multe şanse să-l întîlneşti pe drumul către frontieră, unde cu siguranţă o va conduce pe domnişoara de Nevers. Dacă va coborî către sud, cinstea de a-l escorta ne va reveni nouă, iar cît despre Laho, ceva îmi spune că nu-şi va pierde timpul la Burgos.

— Bine gîndit, spuse mareşalul cu glas scăzut şi făcînd un pas către el.

După ce expuse acest plan strategic, gasconul — părînd mai mulţumit de el însuşi decît un general care tocmai a pregătit o bătălie decisivă — îşi răsuci mustaţa, se protăpi pe picioare şi, drapat în mantaua lui găurită, cu mîna proptită pe mînerul spadei, aşteptă să fie felicitat.

Mareşalul, bătîndu-l prietenește pe umăr, fu primul care-şi exprimă aprobarea:

— Toate acestea sînt foarte bune, prietene, dar se pare că uiți că ne aflăm pe teritoriu dușman. Crezi că, așa izolați cum veți fi, veți putea străbate întreaga Navarră şi Aragonul fără a fi opriți pe drum?

Gasconul avu mare chef să ridice din umeri; din fericire ştia ce se cade şi ce nu, aşa că se mulțumi să zîmbească.

— Regimentul Royal-Lagardère trece peste tot, răspunse, cu îngîmfare. Pe toți dracii! cei care ar încerca să-l oprească n-ar apuca să le spună asta şi vecinilor lor!...

Toți începură să rîdă şi mareşalul îşi reluă vorba:

— Aşadar, răspunzi de succes?

— Monseniorul Conti poate să pregătească vinul spaniol şi vă garantez că, la întoarcere, lui Cocardasse îi va fi sete!... Dar, dacă s-ar întîmpla ca puştiul să vină aici înaintea noastră, ceea ce este foarte posibil, spuneți-i să destupe cîteva în sănătatea bătrînului său profesor de scrimă...

Fiecare strînse mîna acestui personaj ciudat, care se comporta de parcă toate onorurile i se cuveneau. În felul acesta creştea cu o sută de coți în ochii prietenului său Passepoil.

De altminteri, Chaverny nu se jena să se bazeze pe el şi, în curînd, toți patru erau pe cai; atunci gasconul făcu un salut maiestuos cu pălăria lui jegoasă:

— Pe curînd, domnii mei! strigă. La prima nevoie, regimentul Royal-Lagardère va fi prezent, cu toți oamenii săi.

— Cu astfel de bărbați, spuse ca pentru sine Berwick, reintrînd în cortul său, războiul nu mai este decît o joacă de copii.

După ce se sfătuiseră o clipă cu privire la modul în care trebuiau să acționeze, cei patru tovarăşi se despărțiră. Cît despre Chaverny, acesta porni în galop, simțind că-n inimă îi renaşte speranța de a o vedea în

curînd pe dona Cruz sau de a afla chiar din gura lui Lagardère că se află în siguranţă, împreună cu Aurore.

Misiunea care părea fi cea mai simplă, dar care — în realitate — era poate cea mai dificilă, era cea a lui Antoine Laho. Nimeni altul decît el nu ar fi fost mai nimerit pentru a o duce la îndeplinire. Într-adevăr, el vorbea spaniola încă din copilărie, iar costumul său basc nu putea atrage atenţia nimănui. Ca atare, el putea să-i evite pe Gonzague şi pe desfrînaţii lui; dar, chiar şi presupunînd că i-ar întîlni, era puţin probabil ca ei să-l recunoască şi nici nu ştiau că devenise tovarăşul credincios al lui Lagardère.

Nu fu scutit de a se ciocni, încă de la început, de cîteva companii de cavalerie spaniolă, care chiar în acea dimineaţă fuseseră puse în derută şi care fugiseră cam în toate direcţiile; ceea ce nu-l împiedică să se amestece printre ei, ca şi cum ar fi fost indiferent faţă de ambele cauze, ba chiar să le indice locul în care aveau şanse să-şi regăsească regimentele respective.

Impasibilitatea lui firească îi era mult mai de folos decît vorbăria lui Cocardasse şi, cum drumul pînă la Burgos nu era prea lung, a mers liniştit, mînîndu-şi calul în trap mărunt.

A ajuns acolo seara, destul de devreme, i-a tras de limbă pe cîţiva cerşetori — cei mai bine informaţi cu privire la evenimentele din oraş — apoi s-a dus să se culce. Nu trebuia să se întoarcă în tabăra militară decît după ce maeştrii de arme şi Chaverny vor fi avut timp să-şi facă cercetările prin Aragon, ceea ce ar fi necesitat două zile; asta, bineînţeles, doar dacă nu l-ar fi găsit el însuşi pe Lagardère, înainte de trecerea acestui răstimp.

A doua zi îşi reîncepu căutările şi, cînd veni seara, se convinsese că Henri nu apăruse în oraş. Fu foarte dezamăgit, ba chiar îl bănui pe Cocardasse că-şi rezervase cea mai bună pistă şi că-l trimisese acolo fără

nici un rost, sau poate din motive necunoscute de el. Această presupunere îl jigni profund. Îşi promise că dacă şederea lui la Burgos se va dovedi inutilă, va avea o explicaţie „amicală" cu gasconul.

„Să avem răbdare pînă mîine", îşi spuse, „şi dacă pînă la amiază nu obţin nimic, mă voi întoarce la armată. În cazul în care domnul de Lagardère nu se va fi înapoiat acolo, voi pleca la vînătoare pe cont propriu. Şi atunci vom vedea cine, dintre mine şi Cocardasse, va şti să-l găsească pe şeful nostru. În mod clar, gasconul este prea limbut. Dacă, atunci cînd are prilejul, se bate bine, apăi nu întotdeauna se poate spune acelaşi lucru despre felul în care vorbeşte şi acţionează!"

În noaptea aceea Antoine Laho n-a dormit bine şi dimineaţa s-a sculat foarte prost dispus. Cu toate acestea, cînd sosi ora pe care şi-o fixase pentru plecare, nu putu rezista dorinţei de a da o ultimă raită prin oraş.

Tocmai cînd ieşea, fu asaltat de o bandă de mici cerşetori, din aceia care mişună în toate oraşele spaniole, recitîndu-şi eternul şi sfîşietorul refren:

Por Dios, señor, un cuarto! una limosna![1]

Mai ales o puştoaică de vreo zece ani se înverşuna să-l bată la cap.

— Lasă-mă-n pace! îi strigă el la un moment dat. Ce vrei să faci cu banii pe care mi-i ceri?

O luminiţă se aprinse în ochii copilei:

— Vreau să-mi cumpăr o tamburină, ca să cînt şi să dansez ca gitanita pe care am văzut-o adineauri în faţa clădirii Căpităniei Generale.

În Spania sînt gitane cu miile şi, în afară de cîteva al căror talent coregrafic este real, nu li se acordă, de obicei, decît o prea slabă atenţie. De ce oare, auzind

1 *Por Dios, señor, un cuarto! una limosna!* (lb. spaniolă) = Pentru Dumnezeu, domnule, un bănuţ, o pomană! (n.t.)

vorbele cerşetoarei, bascul simţi dorinţa de a o vedea pe aceea? Mister al atracţiilor secrete!

— Aşadar, dansează bine? o descusu pe fetiţă.

— Dansează şi cîntă minunat, vino să vezi!... Şi sînt două, dar cealaltă este tristă — cred că are o supărare mare, şi mi s-a părut că plîngea.

Laho nu mai stătu să asculte.

— Condu-mă, îi ceru iute copilei, luînd-o de mînă. S-ar putea să-ţi capeţi chiar astăzi tamburina.

Ca un fulger, îi trecuse prin gînd că poate avea să se afle în prezenţa celor două tinere pe care le căuta şeful său.

Fetiţa, înnebunită de fericire, sărea pe lîngă el şi, din cîţiva paşi, ajunseră în piaţa în care am văzut-o dansînd pe dona Cruz.

Bascul le cercetă cu privirea pe cele două dansatoare şi tresări, întrebîndu-se: „De ce se află aici, în timp ce Lagardère le caută la Peña del Cid? De ce sînt obligate să recurgă la mila publică?... Va trebui să mă lămuresc imediat şi, fără îndoială, voi putea să le fiu de ajutor. Era cît pe-aci să plec, să le las singure în Burgos, cînd s-ar putea ca ele să aibă nevoie de mine!"

Primul lui imbold fu să străbată prin mulţime şi să se aşeze printre cei din faţă. Se abţinu, gîndindu-se că nu trebuia să se facă recunoscut de către ele în acel loc, sub ochii tuturor, şi că, pentru propria lor siguranţă, era mai bine să stea la distanţă.

Cînd fetele se întoarseră la hanul în care urmau să-şi petreacă noaptea, bascul merse cu cîţiva paşi în urma lor.

— Vrei să-ţi cîştigi chiar acum tamburina? o întrebă pe micuţa cerşetoare, care se ţinea după el.

Acelaşi lucru ar fi fost s-o întrebe dacă i-ar face plăcere să posede bijuteriile reginei.

— Ce trebuie să fac? îl întrebă cu vioiciune.

— Un lucru de nimica. Să intri în han şi să spui că o doamnă din oraş te-a trimis ca să le transmiţi ceva gitanelor...

— E o minciună...

— Dar nu una prea gravă, răspunse Laho, zîmbind. De altminteri, minciuna sau tamburina: alege!

Alegerea era gata făcută şi fetiţa mai vru să ştie:

— Ce va trebui să le spun?

— Cînd te vei afla în camera lor, singură cu ele, le vei întreba dacă binevoiesc să primească imediat pe cineva al cărui nume...

Şovăi, înainte de a-şi spune numele.

— Deci, le iubeşti? întrebă copila, cu surîsul acela şmecher al fetiţelor obişnuite cu viaţa liberă şi cu spectacolul dragostelor care cred că nu trebuie să se ascundă.

— Ce-ţi pasă? Le vei spune doar numele meu: Antoine Laho.

— Şi pe urmă?

— Asta-i tot. Cînd îmi vei aduce răspunsul, o să-ţi cumpăr obiectul pe care ţi-l doreşti, dar cu o condiţie...

— Care?

— Să nu vorbeşti cu nimeni despre toate astea...

Cu un gest maiestuos, aşa cum în Spania le au chiar şi copiii şi care-l făcu pe basc să zîmbească, mica cerşetoare îşi întinse mîna spre catedrală spunînd:

— Pe Christos din Burgos, ţi-o jur!

Sprintenă, se strecură în han. Fiindcă nu era lăsată să intre, inventă o poveste întreagă, ba încă aminti şi numele unei doamne foarte bogate care voia cu orice preţ să cheme gitanele pentru a le face să danseze a doua zi în palatul său. Faţă de aceste afirmaţii, ghionţii care o aşteptau pe cerşetoare se preschimbară, ca prin minune, în gesturi prevenitoare, pline de respect.

Peste un sfert de ceas, Laho îi înmînă, sărutînd-o, tamburina mult dorită, iar el însuşi era primit cu cea mai mare bucurie de către dona Cruz.

Aurore de Nevers, ghemuită într-un colţ, ca un animal rănit, cu frumosul ei cap între mîini, se ridică de îndată ce-l văzu:

— Unde este cavalerul de Lagardère? întrebă cu o îngrijorare sfîşietoare.

Bascul înţelese că de răspunsul lui va depinde pentru ea speranţa care-i va da curaj să continue lupta, sau — dimpotrivă — deznădejdea care, poate, ar frînge-o pe loc. Aşa că zise:

— Acum doua zile, era încă împreună cu noi, ne-a părăsit pentru a merge să vă caute acolo unde trebuia să vă aflaţi...

— Să ne caute unde?!... exclamă ea. Doamne Sfinte! fă ca el să nu fi ajuns la Peña del Cid în clipa în care s-a prăbuşit turnul.

Aurore îşi frîngea mîinile. Laho, care nu ştia ce se petrecuse în Aragon, îşi dădu seama că, desigur, o nouă dramă avusese loc în acel castel spre care plecase Lagardère. Nu vru să mărească neliniştea tinerei fete şi preferă — cel puţin pentru moment — să folosească un subterfugiu.

— Domnul de Lagardère, spuse, a plecat singur, fără a ne preciza unde se duce. Dar, în acest moment, domnul de Chaverny, Cocardasse şi Passepoil i s-au alăturat. S-ar putea chiar să se fi întors cu toţii la armată.

— La armată?

— Fără îndoială. Armata franceză este victorioasă în Spania, şi cavalerul este şeful unui regiment care şi-a dovedit deja vitejia şi a contribuit la victorie.

— Ce spuneţi? exclamă Aurore, cu o fulgerare de mîndrie în ochi. Henri este colonel?...

— Nu am spus asta... Nu este colonel şi nici măcar căpitan, căci a refuzat — este pur şi simplu căpetenia regimentului Royal-Lagardère, care-i alcătuit din patru oameni: domnul de Chaverny, cei doi profesori de scrimă şi eu...

— Mereu eroic, mereu îndrăzneţ! şopti domnişoara de Nevers.

— Şi Chaverny este alături de el, sublinie dona Cruz cu mîndrie. Surioară, ne vom duce la ei; prezenţa noastră îi va face să fie şi mai curajoşi.

— Taci! — dacă îi regăsim, să dea Domnul să nu ni-i răpească vreo ghiulea!

— Acum sînteţi libere? întrebă Laho.

— Ca nişte păsărele scăpate din colivie, răspunse gitana.

— Şi pe care s-ar putea să le pîndească noi curse, adăugă Aurore. Dar cum se face că dumneata te afli la Burgos? Cine te-a trimis aici?

— Desigur Providenţa, care a vrut să vă ajut cu toate puterile mele!... Ar dura prea mult să vă explic...

— Şi totuşi, trebuie să ştim, continuă Flor. Ia loc şi să stăm de vorbă; povesteşte-ne tot ce s-a întîmplat de cînd am plecat din Bayonne şi, după ce-ţi vei încheia povestirea, o vei auzi pe a noastră.

Antoine ştia că, mai mult decît oriunde, în Spania zidurile au urechi. Se duse să se asigure că nimeni nu ascultă la uşă, apoi le puse pe tinere la curent cu toate faptele şi acţiunile cavalerului, încă de cînd trecuse dincoace de frontieră.

Tăcu o clipă auzind pe cineva trecînd pe coridor — era un călător care probabil tocmai sosise şi pe care hangiţa îl conducea la camera sa. Cînd zgomotul încetă, îşi reluă istorisirea, coborînd puţin vocea.

La rîndul său, dona Cruz relată boala domnişoarei de Nevers, prizonieratul la Peña del Cid, promisiunile de devotament ale Mariquitei, care le adusese, pe rînd, veşti despre Lagardère şi despre Chaverny, şi — în fine — evadarea, chiar în clipa în care turnul se prăbuşea pentru vecie, într-un zgomot cumplit.

Bascul asculta fără a scoate un cuvînt. Îşi păstra impasibilitatea, dar nu fără a neglija să facă unele aprecieri între fapte, trăgînd concluzii referitor la trecut şi întocmind planuri pentru viitor.

— Ce s-a-ntîmplat cu Peyrolles? întrebă.

— A murit îngropat sub ruine. Cel puţin aşa credem, răspunse dona Cruz.

— Aşa să dea Dumnezeu! şopti bascul.

— Ce vom face acum? se interesă domnişoara de Nevers.

— Mîine dimineaţă, chiar în zori, veţi veni să mă întîlniţi în afara zidurilor cetăţii Burgos, la poarta Biscaya; vă voi aştepta acolo cu catîri şi, seara, vă voi încredinţa în mîinile domnilor de Lagardère şi de Chaverny, sau cel puţin în cele ale mareşalului Berwick. Odată ajunse în rîndurile armatei franceze, nu veţi mai avea a vă teme de nimic, nici din partea lui Gonzague, nici din cea a lui Peyrolles.

— Dar Peyrolles a murit! întrerupse dona Cruz.

— Atîta vreme cît nu vezi corbii sfîşiind cadavrul duşmanului tău — spuse Antoine Laho, în mod sentenţios — trebuie să te temi încă de el.

— Nu l-am văzut pe cel al paznicului închisorii noastre, răspunse gitana, dar totul era pregătit pentru ca el să nu poată scăpa de moarte.

— Spada lui Lagardère nu era acolo, spuse Aurore, pentru a-i face în frunte gaura sîngerîndă numită „lovitura secretă a lui Nevers"!

— Dimpotrivă, ea nu era departe, replică munteanul, căci tocmai spre Peña del Cid s-a îndreptat cavalerul. Dar a ajuns prea tîrziu!

— Dacă Peyrolles n-a murit, sărmana mea Flor — spuse domnişoara de Nevers, îmbrăţişîndu-şi prietena — s-ar putea întîmpla să nu fim încă salvate.

Laho îşi dădu seama că le strecurase o neliniştе în suflet şi că ar fi fost mai bine să le liniştească, astfel încît să poată fi curajoase şi tari:

— Este posibil — spuse cu glas scăzut — ca cei doi adversari să se fi întîlnit în împrejurimile castelului Peña del Cid, şi poate că acum Peyrolles zace la picioarele unei stînci. Totuşi, chiar dacă nu este aşa şi dacă-l vom întîlni în drumul nostru, pumnalul meu va fi în stare să-l pună pe fugă.

Cu aceste cuvinte îşi luă rămas bun, iar cele două tinere îngenuncheară pentru a se ruga.

Cuţit basc şi cuţite catalane

Un bărbat, cu urechea lipită de peretele subţire care despărţea camera ocupată de gitane de încăperea vecină, putuse auzi convorbirea şi colţurile gurii i se ridicaseră, într-un rînjet insolent, aproape diabolic.

Nu, cu siguranţă, cele două tinere nu văzuseră corbii sfîşiind corpul veninosului factotum al lui Gonzague, căci bărbatul care se afla acolo... era însuşi Peyrolles!

Plecînd de la Peña del Cid, care fusese cît pe-aci să-i devină mormînt, cinstitul personaj se gîndise că nu trebuia deloc să-şi caute stăpînul la Madrid, ci mai curînd spre frontieră, acolo unde se dădeau lupte, unde spada lui Philippe de Mantua se înroşea, fără îndoială, de sînge francez. Aşa încît mersese la întîmplare, fără a se sinchisi prea mult de soarta prizonierelor sale, care poate că nu mai trăiau — soluţie ce nu intra deloc în planurile lui Gonzague, dar pe care va trebui totuşi s-o accepte.

Dacă, dimpotrivă, ele mai erau în viaţă, el singur tot n-ar fi putut să i le ia din nou lui Lagardère — căci bănuia că acesta, împreună cu ducele de Valedira, ticluise complotul în vederea fugii lor. Într-adevăr, dacă Henri se afla printre ruine în momentul în care-l văzuse în tovărăşia Mariquitei, asta nu putea să însemne decît că toate detaliile evadării fuseseră pregătite dinainte.

Intendentul putea, deci, să se socotească norocos că mai trăia şi, deoarece — prin forţa lucrurilor şi datorită propriei sale neputinţe — rolul său se sfîrşise, era acum liber pînă cînd Gonzague, aflînd veştile, va putea găsi mijloacele de a-şi reînhăţa prada.

Peyrolles îi era foarte devotat prinţului atunci cînd nu-i era ameninţată preţioasa-i piele, astfel încît singura lui grijă era să-i dea de urmă cît mai repede posibil, pentru a nu-şi lua singur nişte responsabilităţi cu privire

la ce s-ar mai putea întîmpla. Se îndreptă, deci, către Vechea Castillie, informîndu-se în toate părţile, întrebînd pe ţărani şi pe soldaţi despre locul în care s-ar putea afla Philippe de Mantua — ştia bine că banda de desfrînaţi cu greu ar fi putut trece neobservată.

Cu toate acestea, se înşela şi nu avea să-l întîlnească pe acel drum pe prinţ, deoarece acesta — prea puţin dornic să înfrunte mînia lui Lagardère şi a însoţitorilor săi, avîndu-i alături doar pe baronul de Batz şi pe Lavallade, se întorsese la Madrid, în speranţa de a-şi găsi acolo acoliţii, a căror lungă absenţă nu şi-o putea explica.

Peyrolles mergea, deci, la întîmplare, gustînd plăcerea de a se simţi liber sub cerul cald, după ce fusese atît de aproape de întunericul veşnic.

Pentru toţi cei care invocă întîmplarea, există o regulă aproape constantă potrivit căreia aceasta vine mai ales în ajutorul ticăloşilor. Peyrolles fiind printre primii din cei mai mari nemernici, nu se putea să fie cît se poate de bine servit.

Aşa se face că nu avusese nici o preferinţă pentru hanul din Burgos la care se refugiaseră tinerele fete; şi totuşi, îl alese în mod foarte firesc, pentru că a fost cel dintîi pe care l-a văzut şi pentru că era obosit.

În felul acesta îi îndreaptă fatalitatea pe oameni, fie spre bine, fie spre rău, fără ca ei să ştie şi pentru că acesta este destinul.

Intendentul nu neglijă totuşi să se informeze dacă la han mai erau şi alţi călători, şi cine anume. Aceasta era o precauţie la care nu renunţa niciodată şi care îi permitea să caute găzduire în altă parte dacă ar fi dat peste unul dintre numeroşii săi duşmani, sau să se instaleze fără teamă dacă ştia că va găsi acolo vreun nemernic dintre cunoştinţele sale.

Este uşor de închipuit bucuria sa cînd a aflat că singurele ocupante erau două gitane care aveau să stea acolo doar în acea noapte şi cînd, printr-o presimţire diabolică, ghici că cele două erau Aurore şi dona Cruz.

De altfel puse să-i fie descrise amănunţit şi se convinse pe deplin.

Micuţa cerşetoare trebuise să folosească minciuna şi darul convingerii pentru a pătrunde la tinere. Dar Peyrolles avea aur — argument mult mai eficace pentru a reuşi să le audă toate cuvintele şi să le supravegheze toate acţiunile.

Ceru, deci, să i se dea camera vecină cu cea pe care o ocupau gitanele, şi peretele despărţitor era atît de subţire, încît nu-i scăpă nimic din conversaţia cu Antoine Laho, cel puţin nimic din tot ce se spusese după ce el ajunsese în camera sa.

Auzind ameninţările pronunţate împotriva lui, rămase perplex.

„Băiatul ăsta" — se gîndea — „nu pare să aibă o stimă prea mare pentru mine, şi aş fi foarte curios să-i ştiu numele. Mi se pare că am mai auzit undeva glasul acesta... Dar unde?... În mod cert nu este al încrezutului acela de Cocardasse, nici al lui Passepoil, şi nu e nici timbrul lui de Chaverny... Şi, totuşi, omul ăsta este unul dintre apropiaţii lui Lagardère... Cine-o fi?"

De-abia ajunsese bascul pe stradă, că Peyrolles — care coborîse în urma lui cu paşi de lup — o şi descosea pe hangiţă, după ce, în prealabil, îi strecurase în mînă o altă monedă de aur.

— Cine este bărbatul care tocmai a ieşit de aici? întrebă.

— Nu-l cunosc, señor.

Dacă spunea adevărul, o făcea pur şi simplu pentru că nu ştia cum să mintă. Ba mai mult, înşelîndu-se cu privire la intenţiile lui Peyrolles — care, în ochii ei, nu era decît un îndrăgostit gelos — bănui pe dată ce bani ar putea scoate de la acest om care întreba o droaie de lucruri.

De fapt, pentru proprietarul unui han, acesta este *a b c*-ul meserie —: confidenţele se plătesc în plus faţă de masă şi pat.

Intendentul fu convins că buna femeie îl cunoştea prea bine pe străin, dar că trebuia să plătească gras şi, cu un aer nepăsător, făcu să-i salte în mînă cîţiva dubloni ispititori.

— Te-a plătit ca să nu-i spui numele? o iscodi.

— Din păcate, nu! suspină castilliana, care păru să regrete amarnic că nu primise cu amîndouă mîinile. A intrat aici cam acum o jumătate de oră, pentru a vorbi gitanelor din partea cuiva din oraş. Este tot ce ştiu despre el...

— Aşadar, e un locuitor din Burgos?

— S-ar putea, deşi îmbrăcămintea lui nu seamănă cu cea de pe aici. Nu m-aş mira să fie un basc.

Intendentul îşi scotoci prin amintiri. Era atît de departe de a se gîndi la fratele Jacintei, încît osteneala îi fu zadarnică.

— Voi ieşi o clipă, spuse. Dacă va veni cineva să se informeze despre domnul de Peyrolles, îi vei răspunde că nu ştii despre cine vorbeşte. Nimeni nu trebuie să-mi cunoască prezenţa la han, mai ales gitanele.

Această recomandare îl mai costă un duro, dar nu se uita la bani cînd era vorba despre securitatea lui personală. Căci trebuie să remarcăm că ticăloşii au un respect deosebit pentru propria lor piele.

Intendentul se strecură în lungul zidurilor şi se duse la o cîrciumă rău famată, unde mai fusese cîndva ori pentru a cumpăra pistoale cu ţeavă scurtă şi conştiinţe de bandiţi.

În acea seară, în jurul mesei nu era lipsă de astfel de nemernici care stăteau în aşteptarea unor bani pe care să-i cîştige cît mai puţin cinstit posibil. Aşa încît simpla prezenţă a unui gentilom în sala scundă şi plină de fum constituia o intrare în materie destul de clară pentru ca toate prezentările să fie inutile.

Peyrolles stătu o clipă locului pentru a scruta chipurile tuturor acelor lepădături — mozaic de beţivi, de mînuitori de spadă, de depravaţi, de cerşetori şi de hoţi. Era bun fizionomist: doar după mutra unui individ vedea

ce-ar putea obţine de la el, cu condiţia să nu-i ceară să facă vreo faptă bună.

Cu vîrful degetului, factotum-ul lui Gonzague alese cinci dintre ei, cu care se duse într-un colţ, să vorbească pe şoptite.

Tratativele durară foarte puţin — cei de aceeaşi teapă se înţeleg repede între ei. Pe masă se rostogoliră monede de aur pe care banditii le băgară la iuteală în buzunare, şi clinchetul lor limpede era dovada că tîrgul fusese încheiat.

Peyrolles mai plăti şi de băut, apoi se ridică şi plecă, nu fără a-şi lua precauţia de a întoarce capul deseori, spre a se asigura că nu era urmărit. Într-adevăr, nu avea decît o încredere foarte limitată în noii săi slujitori care ar fi fost în stare ca, la un colţ de stradă, să-i demonstreze că acontul dat de el era prea mic şi, ca atare, aveau nevoie de toţi banii.

Se întoarse totuşi la han fără nici un necaz, urcă pînă în camera sa în vîrful picioarelor, pentru a nu fi auzit şi, după o masă copioasă pe care o comandase, se culcă şi adormi cu cugetul împăcat. Avea şi de ce, că doar tocmai pusese la cale o cursă mortală! Ceea ce nu-l împiedică pe acest muncitor neobosit ca a doua zi să fie în picioare în zori de zi, spre marea uimire a hangiţei, care ar fi vrut să păstreze cît mai mult timp un călător ale cărui buzunare erau atît de bine garnisite.

— Mă voi întoarce peste două zile, spuse încălecînd, pentru a o momi pe buna femeie şi astfel s-o împiedice să trăncănească. Pînă atunci, nimeni să nu ştie că am trecut pe aici.

Dădu pinteni calului şi dispăru după colţul străzii.

După cîteva clipe, gitanele coborîră la rîndul lor şi achitară modestele lor cheltuieli. Tristeţea care în ajun li se citea pe faţă dispăruse aproape cu totul. Ba chiar dona Cruz trecu pragul hanului fredonînd un vechi cîntec andaluz.

De îndată ce factotum-ul lui Gonzague ieşise din oraş, începuse să cerceteze drumul, în măsura în care i-o permitea bruma dimineţii, care acoperea cîmpia.

Era singurul — cel puţin în aparenţă — care asista, la o oră atît de matinală, la trezirea naturii şi, ca şi cum s-ar fi temut să nu tulbure tăcerea firii, se duse să se ghemuiască într-un tufiş de pe marginea drumului, unde nimeni nu i-ar fi putut bănui prezenţa.

Curînd clopotele din Burgos anunţară slujba de dimineaţă. Soarele îşi arătă la orizont imensul său disc de aur. Oraşul şi cîmpurile fură scăldate în lumină, păsărelele începură să cînte şi Peyrolles rămase nemişcat, cu ochii aţintiţi spre poarta Biscaya.

Nu trecu mult şi văzu ieşind pe acolo un cavaler care ţinea de căpăstru doi catîri înşeuaţi şi echipaţi cu tot harnaşamentul. Cavalerul se opri la nici cincizeci de paşi de locul în care stătea ascuns. După ce-l privi îndelung, îşi spuse: „Aseară mi se păruse că i-am auzit vocea undeva... Astăzi, mi se pare că-i recunosc faţa... Ce naiba făcea omul ăsta cînd l-am mai întîlnit şi ce fel de joc face astăzi?"

Antoine Laho avea să-i demonstreze că — dintre toate jocurile — cel în care era cel mai expert era acela al pumnalului!

Într-adevăr, bascul văzu răsărind deodată în jurul său cinci cerşetori din aceia care, în Spania, întind mîna stîngă, în timp ce cu dreapta lovesc, şi pe care un ochi exersat îi recunoaşte imediat drept ceea ce sînt. Îşi strecură cuţitul în mînecă şi aşteptă.

— *Por Dios! señor, la caridad?*[1] începu să se milogească zdrenţărosul cel mai apropiat.

— Vezi-ţi de drum, îi porunci Laho. Între tine şi un om sărac, nu este loc decît pentru un bandit!

O privire plină de răutate fu singurul răspuns al milogului, a cărui mînă dreaptă dispăru sub hainele peticite.

— Señor, interveni un altul, dumneata singur ai trei animale de încălecat... e prea mult 1 vrei să-mi împrumuţi unul, ca să merg la San-Sebastian?

1 *Por Dios! señor, la caridad!* (lb. spaniolă) = Pentru Dumnezeu, domnule, milă! (n.t.)

— Ţi-aş împrumuta, dacă vrei, un capăt de funie, ca să te duci să te spînzuri!

Ceilalţi trei se strecuraseră prin spate.

— Am putea să ţi le luăm, zise unul din ei, pentru că nu e drept ca un om să aibă mai mult decît îi trebuie, în timp ce alţii nu au nimic... Picioarele îmi sînt obosite şi catîrul ăsta m-ar purta de minune.

— Ia-l! răspunse Laho, calm.

În acelaşi timp lăsă pumnalul să-i alunece în mînă şi, cu vîrful lui, înţepă crupa animalului, care zvîrli din copite, cu o forţă formidabilă: cerşetorul se rostogoli pe iarbă, cu pieptul zdrobit şi, cu un sughiţ, îşi dădu frumosul lui suflet.

— Asta o să-l înveţe că nu se încalecă pe la spate, spuse cu ironie bascul.

— Într-adevăr, e mai uşor prin faţă, replică un bandit, sărînd la căpăstrul calului lui Laho.

Dar scoase imediat un strigăt de durere şi mîna lui crispată rămase agăţată de frîu, în timp ce braţul lui — retezat mai sus de încheietură — recădea, însîngerat, lîngă trup.

Mai iute ca gîndul, bascul se lăsase la pămînt, legase într-un singur nod toate căpăstrele şi apoi se ridicase şi, înfipt bine pe picioare, cu cuţitul în mînă, stătea în faţa bandiţilor uimiţi.

— Nu mai sînteţi decît trei, le spuse liniştit. Cîte un catîr pentru fiecare. Vreţi să vi-i vînd?

— Pe cît? întrebă cel mai puţin înfricoşat dintre cerşetori, căci felul de-a acţiona al tînărului începea să-i impresioneze serios.

— Nu prea scump — fiecare va plăti pentru cîte unul cu propria sa viaţă!

De sub mantalele zdrenţuite ţîşniră pumnale.

— Plătim în avans, exclamă cel care vorbise ultimul. Iată un prim acont!

Ridică braţul şi soarele aruncă un fulger pe lama ce ameninţă pieptul bascului.

Aceasta evită lovitura, își ghemui trupul și strigă cu glas răsunător:

— Dau înapoi restul!

Urmă o detentă furioasă a mușchilor picioarelor sale și a brațului care i se întinse cu iuțeala fulgerului, apoi se auzi un strigăt de agonie și un horcăit: cel de al treilea trențăros se prăbuși cu pîntecele spintecat, în vreme ce ceilalți se retrăgeau cu mai mulți pași.

— Ghișeele pentru marea călătorie sînt încă deschise! strigă bascul. Cine mai vrea să plătească?

Din șanțul în care stătea ascuns, Peyrolles văzuse deja căzînd doi dintre banditii tocmiți de el; ceilalți — dintre care unul era într-o stare jalnică, încît nu mai trebuia socotit — vor avea oare curajul de a se lăsa uciși sau de a-și ucide adversarul? Se îndoia. Se pregătea chiar să se ducă să le dea o mînă de ajutor — spada lui ar fi învins cu siguranță un om a cărui unică armă era un cuțit cu lamă scurtă.

Prudența îl opri, căci omul acela spusese în ajun: „Dacă-l vom întîlni pe Peyrolles în drumul nostru, pumnalul meu se va pricepe să-i scormonească pieptul."

Și intendentul pricepea acum că așa ceva era foarte posibil. Așa încît se grăbea cu atît mai puțin să actioneze, cu cît cele două tinere nici nu apărusera încă.

„Pentru a pune mîna pe ele, sau cel puțin pe domnișoara de Nevers" — își spunea — „ar trebui ca apărătorul să le fie ucis sub ochii lor și să se profite de uluiala lor pentru a le răpi înainte de a putea primi vreun ajutor din Burgos."

Două strigăte simultane îl lămuriră că se apropia momentul în care va fi nevoit să intre în scenă. Aurore și dona Cruz alergau cît le țineau picioarele spre Antoine Laho, pe care cei doi banditi îl amenințau.

— Grăbiți-vă, li se adresă acestora bascul, cu ironie. Iată alți cumpărători pentru catîri.

Peyrolles le promisese o sumă mare de bani pentru a-l ucide pe Laho și una și mai mare pentru a le lega fedeleș pe fete, care urmau să fie astfel transportate

pe catîrii lor; cerşetorii trebuiau să acţioneze repede dacă voiau să-şi cîştige banii. Se consultară din priviri şi se năpustiră împreună asupra adversarului lor.

Dar bascul le ghicise mişcarea şi se aruncase, cu furie, înaintea unuia dintre ei. Cuţitul său, lansat în maniera mexicană, spintecă aerul şuierînd şi se înfipse în ochiul drept al omului ţintit, care se clătină şi se prăbuşi ca un bou.

Fără a-şi încetini mişcarea, Antoine Laho trecu pe lîngă trupul căzut, se aplecă, îşi reluă arma şi porni în urmărirea ultimului bandit, care fugea. Îl ajunse din urmă, îl trînti la pămînt, îi propti un genunchi în piept şi, ridicînd deasupra capului lama sa însîngerată, îi strigă:

— Te las cu viaţă, dacă-mi spui cine este laşul care v-a trimis — cinci oameni — să mă omorîţi?

— Nu-i ştiu numele, gemu cerşetorul; nu-l cunosc.

— Cum arată?... Vorbeşte şi spune tot, dacă nu vrei să mori.

Slăbi strînsoarea degetelor cu care încercuia gîtul banditului şi acesta făcu o mărturisire completă.

— Nu poate fi altul decît Peyrolles, murmură dona Cruz. Monstrul n-a murit!

Dar în timp ce Laho stătea aplecat asupra ultimului său adversar, în timp ce Aurore şi dona Cruz ascultau ce spunea acesta, un om se apropia, tîrîndu-se prin iarbă. Avea o mînă tăiată, dar cealaltă era înarmată cu un pumnal — nimeni nu-l vedea şi nimeni nu-l auzea venind.

Nimeni?... Ba da... Peyrolles, care îl urmărea îngrijorat cu privirea, aşteptînd clipa finală în care braţul lui se va ridica să lovească.

Ah! sigur că-l va plăti bine pe omul acesta, care ştia să-şi învingă durerea pentru a cîştiga suma promisă; care ştia să-şi uite mutilarea şi să se tîrască pe ciotul lui însîngerat, pentru a-şi duce la îndeplinire treaba!

Antoine Laho era pe punctul de a se ridica, eliberîndu-l pe omul pe care-l ţinea — învins — sub genunchi. Dar nu avu timp, căci un cuţit catalan lung

îi fu înfipt între omoplați; căzu cu fața în jos, cu un geamăt surd.

Gitanele scoaseră un strigăt de groază... Le răspunse un strigăt de triumf — intendentul lui Gonzague își făcu apariția.

— Pierdute!... sîntem pierdute! exclamă Aurore, aruncîndu-se în brațele donei Cruz.

— Dimpotrivă, regăsite, răspunse Peyrolles cu un chicotit sinistru. Vă așteptam aici de o oră, porumbițelor.

Cerșetorul căruia Laho îi dăduse drumul era prea fericit că fusese iertat, pentru a nu o lua la goană. Efortul pe care asasinul bascului trebuise să-l facă pentru a se tîrî și a lovi îl făcuse să cadă din nou, leșinat. Nu mai rămăseseră decît Peyrolles și cele două femei. Ce avea să se întîmple cu aceste trei personaje?

— Iată că aveți, gata pregătite, animale pe care să călătoriți, spuse intendentul. Doar că ghidul nu va fi cel pe care l-ați ales și nu vă va conduce în același loc. Binevoiți să încălecați și să mă urmați.

Un hohot de rîs strident izbucni de pe buzele gitanei și, timp de un minut, ochii ei scăpărători îl intimidară pe Peyrolles.

— Destul cu lașitățile și crimele! exclamă. Dacă pînă acum te-a protejat diavolul, la Bayonne și la Peña del Cid, dacă Henri de Lagardère nu a putut încă să-ți arunce stîrvul ca hrană lupilor, nu înseamnă că nu ți-a sunat ceasul... Mizerabilule! e timpul să se facă dreptate!

Nu mai era fata tînără ce poate fi torturată după plac, ci leoaica rănită care, cu o singură lovitură de gheară sau cu colții, se va răzbuna pentru loviturile pe care le-a primit.

Intendentul întrevăzu necesitatea de a trece peste cadavrul ei pentru a o putea lua pe domnișoara de Nevers — prada vie a lui Gonzague.

Aceasta tremura, în timp ce Flor, cu părul despletit, cu pieptul înainte ca un scut, încleștîndu-și degetele, ca o sublimă imagine a eroismului, profera amenințări și blesteme.

— Aurore de Nevers se află în paza mea, strigă cu voce tunătoare. Cît timp voi trăi, nici Gonzague, nici tu nu vă veţi mai prinde vreodată victima!

Cu o mişcare fulgerătoare, smulse pumnalul care fusese împlîntat în spinarea lui Antoine Laho şi, dintr-un salt extraordinar, se repezi şi-l înfipse, pînă la plăsele, în pieptul lui Peyrolles.

5 Santa-Maria-La-Real[1]

— În numele Cerului! spuse un glas în spatele gitanitei. De ce l-aţi omorît pe omul acesta?

Aurore şi Flor se-ntoarseră deodată şi constatară cu uimire prezenţa, la cîţiva paşi de ele, a două călugăriţe în veşminte austere şi care aparţineau, probabil, mănăstirii Las Huelgas.

Cea care vorbise astfel părea ea însăşi atît de uimită de propriul său curaj încît, în loc să aştepte răspunsul, se pregătea să fugă, speriată că vedea atîţia morţi şi nişte gitane care mînuiau — şi ele — cuţitul.

Într-adevăr, în această ţară în care fanatismul lumii religioase nu este egalat decît de duplicitatea şi josnicia sa, desigur că locatarele mănăstirilor — fiice ale Domnului — nu puteau să se înţeleagă cu gitanitele — fiice ale Satanei.

Cele dintîi se temeau, probabil, de cele din urmă; acestea le disprețuiau pe primele şi, fiind femei, un acord între ele nu s-ar fi putut face decît în faţa unei primejdii comune, sau în faţa spectacolului morţii. În orice alte cazuri şi oriunde s-ar fi întîlnit, duşmănia născută din diferenţa de credinţe şi întreţinută de secole le obliga pe călugăriţe şi pe gitane să-şi întoarcă într-o parte capul atunci cînd drumurile li se încrucişau.

1 *Santa-Maria-La-Real* (lb. spaniolă) = Sfînta-Maria-cea-Adevărată. (n.t.)

Dar exista un punct care le unea: caritatea — dar nu tuturor le era accesibilă.

Oare cele două surori erau caritabile? Era de crezut, fiindcă se opriseră spontan printre acele cadavre, în mijlocul cărora nu mai rămăseseră în picioare decît două femei cărora ajutorul lor le putea fi util.

Ceea ce contribuise la decizia lor fusese faptul că o vedeau pe una dintre gitane stînd îngenuncheată, cu mîinile împreunate, cu ochii aţintiţi spre cer şi rugîndu-se fierbinte, cu credinţă, în timp ce lacrimi grele îi scăldau chipul. Cu toată ciudăţenia faptului, cu siguranţă că acea gitană era creştină... Dar cealaltă, ale cărei mîini se mînjiseră de sînge?

După ce înfipsese pumnalul, flacăra din ochii donei Cruz nu se stinsese. Îşi dădea seama că răzbunase trecutul, că apărase prezentul şi că, poate, asigurase viitorul; era mîndră de fapta săvîrşită şi mînia nu i se potolea în faţa trupului întins al lui Peyrolles, pe care ar fi vrut să-l mai lovească.

Călugăriţele înclinau să creadă că ea nu acţiona astfel din ferocitate şi nici din instrinct, ci pentru o cauză sfîntă sau, poate, pentru a se apăra.

— E adevărat, am ucis!... exclamă Flor privindu-şi mîinile înroşite. Mereu morţi!... mereu victime!... Crima cheamă după sine crimă!... Fie ca tot sîngele vărsat să cadă pe capul prinţului Philippe de Gonzague, marele ucigaş!

Îngenunche lîngă basc, îşi lipi urechea de pieptul lui şi exclamă cu bucurie:

— Trăieşte! Vă implor, bunele mele surori, ajutaţi-mă să-l salvez şi Dumnezeu va ţine socoteală de asta.

— Şi ceilalţi?

— Şi-au meritat soarta!

— Dar cel pe care l-ai lovit?

— Ah! acela! strigă dona Cruz neîmblînzită, îndreptîndu-şi trupul, dacă aş şti că n-a murit, i-aş da imediat lovitura de graţie!

Călugăriţele, speriate, făcură un pas înapoi şi se închinară.

— Trebuie să-ţi ierţi duşmanii, şopti una din ele.

— Pe ăsta, niciodată!... Nici chiar Dumnezeu nu l-ar ierta. Sîntem amîndouă creştine, să nu vă-ndoiţi de asta — şi totuşi, atîta vreme cît prin venele noastre va mai curge o picătură de sînge, eu şi tovarăşa mea îl vom blestema pe acest om, ca şi pe stăpînul său.

Reveni la Antoine Laho, îi sfîşie vesta şi dezgoli rana, tăind cămaşa în fîşii, cu ajutorul aceluiaşi pumnal care-l lovise. Apoi căută în jurul ei nişte ierburi simple pe care le mestecă şi le frecă între degete, făcînd un fel de pastă pe care o puse peste rană pentru a opri sîngele.

Călugăriţele îngenunchează alături de ea şi, fără un cuvînt, o ajutau. Mai ales cea mai în vîrstă cerceta şi apropia buzele rănii.

— Se pare că lovitura a fost deviată, şopti la un moment dat. Peste opt zile rănitul va fi pe picioare.

Aurore îi luă mîna şi i-o sărută:

— Mulţumesc, măicuţă. Acum, desăvîrşiţi-vă opera de salvare. Unde să-l transportăm spre a-i da îngrijirile necesare însănătoşirii sale?

Ruga din glasul ei era atît de fierbinte, expresia chipului său era totodată atît de speriată şi de blîndă, încî călugăriţele se consultară.

— Vom încerca imposibilul, spuseră. Dacă vom reuşi să-l săltăm pe acest biet băiat pe unul din catîri, va avea multe şanse să fie salvat.

Într-adevăr, animalele rămăseseră acolo, cu gîtul întins, adulmecînd mirosul sîngelui.

— Să plecăm; să plecăm repede, spuse dona Cruz, şi să lăsăm trecătorilor grija de a-i culege pe ceilalţi. Trebuie să părăsim locul acesta fără să se ştie ce s-a întîmplat cu noi.

— Aveţi, deci, vreun motiv să vă ascundeţi? întrebă, cu suspiciune, călugăriţa cea mai vîrstnică.

— O să vă spunem îndată, răspunse Flor. Unde vreţi să ne conduceţi?

— Acolo! zise călugărița, întinzînd brațul către o mănăstire ale căror clopotnițe și ziduri se puteau vedea și care se afla la o distanță de cel mult zece minute față de oraș, urmînd cursul rîului Arlançon.

Cu precauții infinite, cele patru femei ridicară trupul îngreunat al basculului, reușiră să-l salte pe spinarea unui catîr, apoi ciudatul alai se puse în mers. Din timp în timp, Flor își înmuia batista în rîu și spăla rana, în vreme ce însoțitoarele sale îl sprijineau pe rănit.

Peste un sfert de oră, făceau să sune clopoțelul de la poarta mănăstirii.

Acolo, o nouă complicație: într-adevăr, la vederea acestui neobișnuit cortegiu de călugărițe, gitanite și animale, înconjurînd ceva ce putea fi corpul unui mort, sora-portar își ridică mîinile spre cer și-și făcu o cruce mare... Apoi, refuză să deschidă!

Regula așezămîntului interzicea accesul în mănăstire oricărui bărbat, fie chiar și decedat, ori ceea ce surorile lor aduceau, chiar ele, era cu adevărat un bărbat.

Poarta fiind închisă, ar fi trebuit să ai aripi ca să pătrunzi în mănăstire.

Mănăstirea Las-Huelgas-Santa-Maria-La-Real oferă un aspect dintre cele mai ciudate, cu intrarea sa cu creneluri, flancată de turnuri datorită cărora ar putea fi luată drept o imensă fortăreață. Arhitectura ei, amestecînd stilul ogival cu cel bizantin, datează din secolul al XII-lea și, din punct de vedere arheologic, este la fel de interesantă ca San Pedro, unde își dorm somnul de veci Cidul și soția sa Ximena, sau antica mănăstire Miraflores.

Santa-Maria-La-Real, din care războaiele de succesiune au făcut niște ruine, adăpostea o comunitate de călugărițe din ordinul Citeaux și, pentru a pătrunde în incinta mănăstirii, chiar și în tovărășia călugărițelor respective, era necesară permisiunea maicii-superioare.

Dona Cruz nu-și putea stăpîni nerăbdarea în fața porții, în timp ce călugărițele parlamentau cu încăpățînata maică-portar.

S-a întîmplat ca însăşi maica-superioară să vină să vadă ce se petrecea la intrarea domeniului său şi, lucru şi mai uimitor, s-a nimerit să fie o femeie cu suflet nobil, cu simţăminte generoase şi care purta unul dintre cele mai mari nume ale Spaniei.

Titlul său de superioară a acelei mănăstiri — care poseda bogăţii imense — îi dădea prerogative atît de mari încît putea fi egala unor prinţese, chiar a unor regine, şi nu numai că avea jurisdicţia asupra propriei mănăstiri, ci şi asupra mai multor mănăstiri de bărbaţi. Nu răspundea de faptele sale decît în faţa Tribunalului Inchiziţiei, iar noblеţea ei sufletească ştia să se debaraseze, atunci cînd era cazul, de meschinăriile regulamentului.

Văzînd privirea limpede şi sinceră a gitanelor, al căror costum i se păru a fi o deghizare, şi mai ales cînd văzu că era vorba de salvarea unui creştin care era, fără îndoială, în pericol de moarte, dacă nu cumva murise deja, nu mai şovăi şi le spuse:

— Intraţi, copilele mele, dacă nu aduceţi cu voi răutatea în această casă şi dacă ţelul vostru este binele. Ce doriţi?

— Pentru bărbatul acesta, mijloacele de a-l însănătoşi, răspunse cu blîndeţe domnişoara de Nevers. Pentru noi, un adăpost timp de cîteva zile, reculegerea şi tăcerea.

— Fiţi binevenite, mai zise maica-superioară. Aici, pacea va fi cu voi.

Porţile cele grele se închiseră din nou, punînd o barieră între sărmanele fugare şi furtunile de afară; doar la gîndul că sînt în siguranţă, se simţeau reconfortate.

Peste cîteva clipe, bascul se afla în mîinile bătrînului medic care le îngrijea pe călugăriţele din acel sfînt lăcaş şi care fusese chemat de urgenţă.

— Unde mă aflu? întrebă el, deschizînd ochii.

De obicei, această întrebare stîrneşte zîmbete, căci romancierii au folosit-o pînă la abuz; în împrejurările date, ea era foarte firească, deoarece Antoine Laho

revenea de departe şi se pomenise într-o celulă spaţioasă, a cărei arhitectură şi amenajare îi erau necunoscute.

O zări la căpătîiul său pe dona Cruz, care surîdea, şi-şi reaminti. Dar era atît de slăbit, încît de-abia putu pronunţa cîteva cuvinte:

— Unde e ea?

— Acolo, în camera alăturată... Nu mai vorbi...

— Salvată! mulţumesc!... murmură el.

— Da — salvată, şi dumneata la fel!

— Peyrolles?... mai întrebă.

— Peyrolles a murit!... L-am omorît cu mîna mea!... Odihneşte-te.

Doctorul o privi cu un amestec de uimire şi spaimă pe acea fată tînără şi frumoasă, a cărei mînă — atît de fină — dăruise moartea şi care se lăuda cu ce făcuse. Era, fără îndoială, ori foarte curajoasă, ori o criminală; se înfioră.

Flor îi prinse privirea şi spuse, pe un ton foarte calm:

— Am făcut dreptate!... Sînt sigură că Dumnezeu m-a şi iertat.

Imediat după ce medicul cercetase rana şi făcuse un prim pansament, îl întrebă din ochi.

— Dacă viaţa acestui om este preţioasă pentru dumneata, răspunse cu glas scăzut la acea întrebare mută, mulţumeşte-i cerului, căci puţin a lipsit să nu moară pe loc; acum pot să afirm că-l voi salva.

Gitana îngenunche şi se rugă îndelung, apoi se alătură Aurorei şi, împreună, se duseră la maica-superioară.

Convorbirea lor a durat mult şi, în mod spontan, cele două fete îi destăinuiră martiriul lor. În scurt timp, lacrimile lor curate se amestecară cu cele ale femeii de elită care, înţelegîndu-le suferinţele, le îndemnă să-şi pună speranţa în Cel care, pînă în cele din urmă, face să triumfe dreptatea.

După ce-şi încheiară istorisirea, le îmbrăţişă pe amîndouă, zicîndu-le:

— Sărmanele mele copile, nicăieri nu aţi putea fi mai în siguranţă decît aici. Rămîneţi, pînă ce vă veţi

recăpăta pacea sufletească, şi veniţi oricît de des să vă adăpostiţi inimile îndurerate lîngă a mea, care — la rîndul ei — a suferit. Durerile există de cînd lumea, şi fiecare durere atrage după sine propria-i recompensă; a voastră va veni curînd, căci Dumnezeu este un Dumnezeu al dragostei, nu al nedreptăţii!

Dacă n-ar fi fost faptul că nu ştiau nimic în ceea ce-l privea pe cavalerul Henri de Lagardère, care fără îndoială le căuta şi care nu va şti să vină să le găsească acolo, Aurore şi dona Cruz ar fi fost fericite în acel azil în care, începînd cu maica-superioară şi sfîrşind cu ultima dintre călugăriţe, toţi căutau să le fie pe plac, să le facă să uite tristeţile şi durerile trecutului.

Mai ales pentru Aurore, atît de extenuată, şederea acolo era ca o odihnă binefăcătoare, care îi reîntărea curajul, îi dădea forţe noi pentru luptele viitoare, fiindcă de bună seamă va trebui să mai lupte!

De asemenea, tăria de caracter a lui Flor se călea în acea atmosferă de pace adîncă; viitorul i se părea mai puţin întunecat, fericirea — tot mai apropiată, cu fiecare zi ce trecea.

Dar, oricît ar fi dorit să facă în vreun fel ca Henri să afle locul în care se refugiaseră, erau nevoite să aştepte vindecarea lui Antoine Laho, pentru a fi el acela care să-l caute pe logodnicul domnişoarei de Nevers.

Momentul însănătoşirii nu putea fi departe, căci fizicul robust al basculuí contribuia la înzdrăvenirea lui rapidă. Într-adevăr, curînd fu în stare să se ridice şi să discute cu tinerele fete despre ce ar trebui făcut peste cîteva zile...

Domnul de Peyrolles, al cărui suflet era prins zdravăn de trup — presupunînd că într-al lui ar fi existat un suflet — nu murise nici de astă dată, ca şi alteori, cînd sfîrşitul lui fusese atît de aproape!

Dacă pumnalul care-l lovise ar fi fost ţinut de mîna lui Laho şi nu de cea a lui Flor, cu siguranţă că intendentul s-ar fi dus pe lumea cealaltă. Dar gitanita nu cunoştea arta de a ucide un om dintr-o singură lovitură şi, deşi izbise cu toată puterea şi cu toată ura de care era însufleţită, lama alunecase pe o coastă, fără a atinge vreun organ vital.

Peyrolles avusese puterea să-şi scoată arma din rană şi leşinase, fără alt pericol pentru el, decît o hemoragie abundentă. Cînd, peste mai bine de o oră, redeschise în fine ochii, constată cu uimire că în jurul lui nu era în picioare nici o fiinţă vie şi că lipsea un cadavru: cel al apărătorului celor două fete.

În zadar îl căută cu privirea şi pe omul cu mîna tăiată, care — după ce-l înjunghiase pe Laho — căzuse din nou alături de acesta, pierzîndu-şi cunoştinţa.

Furia ce-l cuprinse în faţa acestei duble dispariţii fu cît pe-aci să-i provoace un nou leşin. Trebui să-şi adune forţele pentru a nu ceda durerii şi îngrijorării. Şi, totuşi, nefericita lui aventură n-avea să se mărginească la atît.

Izbuti să se sprijine într-un cot şi nu văzu, într-o parte, decît zidurile arse de soare şi clopotniţele oraşului Burgos. Dar în direcţia opusă zări, dimpotrivă, un călăreţ ce se îndepărta într-un galop turbat.

Era cu neputinţă să fie personajul împotriva căruia pusese el la cale acea cursă ce se întorsese contra lui, fiindcă — în acel caz — fetele ar fi trebuit să-l însoţească, or acesta fugea de unul singur.

Îşi concentră cît putu privirea şi, curînd, îşi recunoscu propriul cal. Dar cine îl călărea?

Lui Peyrolles nu-i trebui mult timp ca să ghicească, mai ales cînd îşi dădu seama că vesta îi fusese tăiată, crestată într-o mulţime de locuri, cu deosebire în dreptul buzunarelor. Cînd, în cele din urmă, îşi duse mîna la centura de piele pe care o purta sub veşminte, chiar pe piele, şi în care-şi ascundea aurul şi acţiunile sale albastre şi roz de la banca lui Law, nu mai găsi nimic şi scoase un geamăt. Înţelese de ce lipseau morţi şi

răniţi, ştia cine era cel care fugea şi pentru ce nu se îndrepta spre Burgos. Omul cu mîna tăiată îşi luase o plată mai mare decît i-ar fi dat Peyrolles — cînd te foloseşti de banditi, trebuie să te aştepţi la astfel de surprize.

Aceasta fu crudă pentru intendent, care nu numai că era rănit, dar fusese şi prădat, lăsat fără nici măcar un maravedis, şi nu mai avea nici cum să-şi urmărească hoţul, care dispăru curînd la orizont.

Descurajat, Peyrolles se lăsă din nou să cadă, frămîntat de gînduri triste: întîmplarea îl adusese la două degete de prada pe care trebuia s-o recucerească; crezuse chiar că a prins-o şi că va putea s-o ducă, triumfător, lui Gonzague. Dar întîmplarea este capricioasă: uneori îi place să bareze brusc drumul pe care ea însăşi l-a deschis şi, de data aceasta, îl bloca atît de bine încît intendentul vedea ridicîndu-se în faţa lui obstacole de netrecut.

Dispariţia economiilor — rod al furturilor şi al veşnicelor sale intrigi — îl durea de o mie de ori mai mult decît rana făcută de pumnal. Lacrimi de furie îi umeziră ochii, rostogolindu-se în lungul nasului său ca un cioc de pasăre.

Printr-un fel de fatalitate, cîmpia era pustie. Abia într-un tîrziu văzu un conducător de catîri care ieşea din oraş, îndreptîndu-se în direcţia lui.

Pe măsură ce omul se apropia, Peyrolles îl mînca din ochi, temîndu-se să nu-l vadă cotind deodată la dreapta sau la stînga, şi inima îi bătea gata să se spargă, de grăbit ce era să fie salvat.

De îndată ce spaniolul se apropie atît cît să-l poată auzi, Peyrolles îl imploră să se ducă la Burgos să ceară ajutor. Dar vai! putu foarte curînd să-şi dea seama ce înseamnă puterea aurului; acum nu mai avea ce oferi şi conducătorul de catîri nu era dispus să facă drumul înapoi, doar pentru a-i fi pe plac.

Cîteva pesetas l-ar fi decis; rugăminţile nu-l impresionau; iar ameninţările, nici atît. Aruncă o privire indiferentă rănitului şi-şi văzu de drum.

Amintindu-şi cuvintele din biblie, Peyrolles constată cu amărăciune că probabil nimeni nu-i spusese acestui om povestea cu bunul samaritean.

Spaniolul avu totuşi o slabă remuşcare că părăsea un amărît care avea nevoie de ajutor.

— Dacă întîlnesc pe cineva care să meargă spre Burgos, îi spuse, o să-i dau de ştire. Ai răbdare, prietene, n-o să dureze mult...

Peyrolles îl văzu îndepărtîndu-se şi-l blestemă, fără a se gîndi că el însuşi nu era singurul lipsit de milă, de vreme ce-şi găsise acum semenul.

În fine, se întîmplă să treacă pe acolo un aguador, care-i dădu să bea apă şi-i promise că va trimite pe cineva să vină să-l ia. Cîteva clipe mai tîrziu sosiră nişte Fraţi ai Caritătii care-l luară, după ce îi puseră cîteva întrebări.

— Nişte bandiţi m-au atacat, m-au prădat... le povesti intendentul. Pe mai mulţi i-am ucis, bărbăteşte, după cum puteţi vedea. Ceilalţi au fugit...

Fu culcat pe o targă şi aşa, înfrînt, incapabil să se mişte, se reîntoarse la Burgos de unde, cu cîteva ore mai înainte, ieşise cu inima plină de o bucurie criminală.

Dar oricît de slăbit era din cauza sîngelui pierdut, avea încă puterea să se gîndească la răzbunare.

Pe Aurore o ura, desigur; nu uita totuşi că trebuia să-i respecte viaţa. Îl ura şi pe Lagardère, a cărui moarte era singura care-l putea scăpa de teama de a muri de lovitura secretă a lui Nevers. Dar era însetat de sîngele donei Cruz, care-l vărsase pe al său, şi nici Gonzague, nici nimeni pe lume n-ar putea să-l împiedice — cînd s-ar ivi ocazia — s-o tortureze cu totul altfel decît prin glume ironice, pe acea vagaboandă culeasă cîndva dintr-o piaţă a Madridului şi care se înverşuna să-l ducă la pieire.

El însuşi, de acord cu Gonzague, fusese cel care o alesese spre a le sluji ca unealtă în îndeplinirea planurilor lor. Or, ea se întorsese într-atîta împotriva lor,

încît îi ţinea în şah, astfel că ei trebuiau s-o ia în seamă, aproape în aceeaşi măsură ca pe Lagardère.

„Prinţul" — îşi spunea — „a vrut să încălzească la sîn un şarpe. Dacă nu-i zdrobeşte capul, va muri de muşcătura lui!"

Se gîndi că poate tot de la ea i se va trage şi moartea lui, şi adăugă: „Dacă n-o va face el, o voi face eu!"

Pentru a duce la îndeplinire acest plan, ar fi trebuit cel puţin să ştie unde se afla dona Cruz, iar Peyrolles trebui să-şi mărturisească, amărît, că s-ar putea să dureze încă mult pînă să afle. Oricît de rapidă i-ar fi însănătoşirea, zilele vor trece fără ca el să-l poată preveni pe Gonzague şi, în acel timp, cele două fete nu vor sta să aştepte, iar Lagardère va acţiona şi el. Atunci cînd el însuşi va fi în stare să reia lupta din punctul în care o lăsase, poate că va fi prea tîrziu.

Pe tot parcursul drumului, Fraţii Carităţii îl consolau cu vorbe bune şi încurajări — nici măcar nu-i auzea. În inima lui nu era decît fiere şi mînie împotriva sorţii, împotriva lui Philippe de Mantua, împotriva tuturor oamenilor, fără a-i excepta pe cei care, prin îngrijirile lor pline de devotament, aveau să-l smulgă morţii pe acest criminal odios, care nu era demn nici de eşafod şi care, spre binele omenirii, ar fi trebuit să fie lăsat să piară într-un colţ, ca un cîine!

6 Papa Moscas[1]

Antoine îşi recuperase destul de bine forţele pentru a putea porni la drum în căutarea lui Lagardère. Problema dificilă era de a şti unde anume să-l caute şi asta depindea de evenimente despre care, de multă vreme, habar nu avea.

1 *Papa Moscas* (lb. spaniolă) = mîncătorul de muşte. (n.t.)

Veştile nu pătrund deloc în locaşurile în care trăiesc monahii şi în mănăstirea Las Huelgas nu se aflase nici măcar că Franţa era în război cu Spania. S-ar fi putut chiar ca războiul să se fi terminat, dar bascul credea, pe bună dreptate, că nu va putea să se lămurească în privinţa aceasta decît atunci cînd va trece de porţile acestui refugiu, pentru a reintra în viaţa activă.

Desigur, lăsînd la o parte rana sa, petrecuse acolo ceasuri paşnice şi liniştite, pe care în alte împrejurări le-ar fi preţuit mai mult. Dar nu se putea odihni atîta vreme cît Aurore de Nevers nu va fi lîngă cavalerul de Lagardère şi Flor nu-l va regăsi pe marchizul de Chaverny.

— Voi pleca mîine, le spunea într-o dimineaţă, stînd între ele pe o bancă de marmură, în umbra unor arbori seculari.

Căci acum era prietenul lor, sprijinul lor, aproape un frate căruia îi puteau arăta întreaga recunoştinţă, deoarece le dăruise sîngele său.

— Unde te vei duce? îl întrebă dona Cruz.

— Nu-mi voi putea alege ţinta decît atunci cînd voi şti unde se află armata. Este puţin probabil să mai întreprindă acţiuni în Biscaya, şi s-ar putea să n-o regăsesc, după multe ocolişuri, decît în Aragon, în Catalonia sau chiar la Madrid.

— Ce s-o fi întîmplat, în tot acest timp? şopti Aurore. Cine ştie dacă Henri, obosind să ne tot caute în zadar, crezînd că ne-a pierdut pentru totdeauna, nu a preferat să-şi pună capăt suferinţelor, căutînd în război o moarte glorioasă?

— Taci! replică Flor, nu ai dreptul să te îndoieşti de el, nici de Providenţă...

— Vorbesc astfel pentru că nu mă îndoiesc de inima şi curajul său. Atîta vreme cît nu-l voi revedea, atîta timp cît nu mi se va spune, cel puţin, că trăieşte, voi tremura pentru el. Capcanele care-i primejduiesc viaţa sînt şi mai numeroase decît cele ce ne le ameninţă pe ale noastre, şi nu ştiu unde se află Gonzague şi ce

crime va mai fi săvîrşit de cînd ne-a părăsit pe stînca de la Peña del Cid.

— Nu trebuie să ne bazăm pe necunoscut, spuse Laho, şi tocmai de aceea este necesar să cunoaştem situaţia în momentul de faţă. Presupunînd că nu-l voi găsi imediat pe domnul de Lagardère, nu se poate să nu-l întîlnesc pe domnul de Chaverny, sau pe cei doi profesori de scrimă — poate chiar pe toţi laolaltă.

— Să dea Domnul să fie aşa! murmură Flor. În cazul acesta, ne-am putea pregăti pentru fericire.

— În caz contrar, continuă Laho, vom porni toţi în căutarea sa şi, cu ajutorul Celui de sus, ne veţi vedea curînd revenind la porţile acestei mănăstiri, din care dumneavoastră nu trebuie să ieşiţi sub nici un pretext.

— Ne vom petrece zilele privind peste ziduri, în aşteptarea dumitale — spuse Aurore — şi ne vom ruga pentru grabnica voastră întoarcere.

— Mai ales, să evitaţi a fi văzute, căci s-ar putea ca în jurul mănăstirii să dea tîrcoale duşmani pe care nu-i cunoaşteţi. Şi nu cumva să spuneţi cuiva numele dumneavoastră — am rugat-o, eu însumi, pe maica-superioară să nu le spună nimănui şi să interzică tuturor călugăriţelor să vorbească despre prezenţa dumneavoastră aici. Deoarece am luat toate aceste precauţii, rămîne să aveţi răbdare şi tărie, şi succesul va fi asigurat, doar dacă...

— Dacă?...

— Ei, Doamne!... s-ar putea prea bine să mi se facă seama, înainte de a-mi fi îndeplinit misiunea.

— Nu vorbi astfel...

— Trebuie să prevedem orice, replică el cu calm. Dacă de astăzi pînă într-o lună nu mă voi fi întors şi dacă nu veţi vedea pe nimeni dintre cei căutaţi de noi, încercaţi să ajungeţi, cum veţi putea, în ţinuturile basce, şi duceţi-vă la Bayonne, unde veţi fi apărate de sora mea Jacinta — aceasta va fi ultima dumneavoastră sursă de salvare.

A doua zi în zori, Antoine Laho era gata de plecare. Își părăsise hainele de muntean, îmbrăcînd o rasă călugărească — cea mai sigură deghizare în Spania.

Era încălțat cu sandale, călărea un catîr — pe care-l preferase calului său, pentru a nu atrage atenția — iar în centura de mătase ascunsă sub rasă înfipsese două pumnale care nu așteptau decît să fie scoase din teacă.

După cîteva sfaturi de ultimă oră și după ce-și luase rămas bun de la tinerele fete și mulțumise maicii-superioare și surorilor, se îndreptă către Burgos spre a afla ultimele știri în legătură cu războiul și în ce direcție era înțelept să-și continue drumul.

Află că armata franceză, mereu victorioasă, cucerise întreg nordul Spaniei; că mareșalul de Berwick pusese stăpînire pe Urgel[1] și pe o parte din Catalonia și că, în cel mai scurt timp, campania militară va lua sfîrșit.

Așadar, în Catalonia trebuia să-l caute pe Lagardère și pe tovarășii săi.

Drumul pe care trebuia să-l străbată avea să dureze cu atît mai mult cu cît, în mod rațional, un călugăr nu putea călări cu viteza unui curier.

Pe de altă parte, nu avea timp de pierdut, mai întîi pentru a prelungi cît mai puțin posibil așteptarea plină de îngrijorare a celor două fete; apoi, pentru a ajunge la armată înainte de plecarea lui Lagardère, care, cu siguranță, nu va rămîne sub cort după încetarea ostilităților.

Totuși, trecînd prin fața catedralei din Burgos, bascul își aduse aminte că trebuia să mulțumească cerului că scăpase de la moarte. Credința lui de muntean — naivă, dar solidă — îl făcea să se roage cu plăcere; sufletul său căpăta prin aceasta puterea necesară pentru a continua opera de devotament pe care o începuse.

Își legă catîrul de unul din stîlpii exteriori și intră în biserică, unde se duse să se prosterneze în fața imitației faimosului Christ făcător de minuni de la

1 *Urgel* (denumit și *Seo de Urgel*): oraș în Spania (Catalonia.) (n.t.)

mănăstirea Augustinilor, făcut — după cum se spune — dintr-o piele de om umplută cu cîlţi şi care a fost găsită, într-o zi, plutind pe mare, spre golful Biscaya[1].

Soarele, filtrîndu-şi razele prin vitraliile multicolore, făcea să strălucească veşmîntul alb brodat cu aur, chipul osos şi plin de suferinţă al celui crucificat. Lumina cădea pe aurul tabernacolului, pe altare, pe grilajul de fier forjat al corului — lustruit de-a lungul vremurilor de mîinile credincioşilor; scormonea prin capelele laterale, de-a lungul pereţilor absidei, în criptele întunecoase, în care — luminînd-o — scotea în relief marmura albă a mormintelor.

În jurul coloanelor gigantice ce se avîntau spre boltă, preoţi, călugări, precum şi tot felul de oameni discutau despre micile lor afaceri şi nu se gîndeau deloc să se roage.

Căci trebuie să spunem că, în Spania catolică, biserica a fost — dintotdeauna — un fel de salon de conversaţie, de cochetării şi de întîlniri amoroase. Sub o înfăţişare de credinţă austeră, señoritas şi hidalgos, manolos[2] şi majos[3] nu respectau nici măcar apa sfîntă din aghiasmatar.

Laho, îngenuncheat pe dalele de piatră, se ruga mai fierbinte decît toţi cei ce se aflau acolo. Venise deseori în această biserică şi, totuşi, niciodată nu trăise impresiile de astăzi, cînd se simţea răspunzător nu numai pentru fericirea, ci şi pentru viaţa celor două tinere cărora le închinase, în mod spontan, puterea, curajul, chiar existenţa sa.

După ce-şi încheiase rugăciunea, se pregătea să părăsească biserica fără a arunca măcar o privire spre sicriul Cid-ului, asupra splendidului cavou al lui don Pedro Fernando de Velasco, sau măcar asupra confesio-

1 *Golful Biscaya:* Denumirea zonei spaniole a golfului Gasconiei, situat în sud-vestul Franţei. (n.t.)

2 *Manolos* (lb. spaniolă) = tineri din cartierele mărginaşe ale Madridului. (n.t.)

3 *Majos* (lb. spaniolă) = mahalagii din Madrid. (n.t.)

nalului regal în care, odinioară, veneau regii Castilliei în ajunul încoronării lor, spre a îngenunchea la picioarele unui preot, cerîndu-i iertarea greşelilor. Se îndrepta deja către una din uşile laterale, cînd ceasul bătu orele nouă: şi atunci, un strigăt ciudat tulbură liniştea, răsunînd sub boltă, şi bascul se opri fără de voie în faţa minunii care, împreună cu sicriul Campeador-ului şi cu Christ-ul făcător de miracole, contribuie la celebritatea catedralei.

Papa moscas, adică *mîncătorul de muşte* din Burgos, este un automat construit din lemn de stejar, care face nişte strîmbături îngrozitoare, mugeşte, behăie, strigă şi mîrîie de fiecare dată cînd bate ceasul. Legendele care pretind că-i explică originea, autorii şi cauzele sînt nenumărate. Unele sînt ridicole şi grosolane; altele, dimpotrivă, sînt aproape înduioşătoare; fără îndoială că nici una nu este cea adevărată.

Oamenii superstiţioşi şi creduli îi atribuie paternitatea lui Satan însuşi, care l-ar fi înjghebat pentru a o distra pe concubina unui mare demnitar de la catedrala Sfîntul Petru din Roma. Distracţia era cel puţin bizară, şi dacă biata femeie ar fi fost condamnată la numeroase întrevederi cu acest monstru articulat, se poate presupune că a murit nebună. Se mai spune şi că sfîntul Izidor, arhiepiscopul Sevilliei, a donat automatul oraşului Burgos, spre marea bucurie a castillienilor, obligîndu-l chiar pe diavol să i-l înmîneze.

Potrivit altei versiuni, *Papa moscas* a fost un personaj dintre cele mai însemnate care, sensibil la farmecele frumoasei Bianca de Castillia[1], se ducea în fiecare zi să-i tulbure gîndurile pioase, la orele la care ea mergea la catedrală.

Avem noroc că, în zilele noastre, diavolul nu mai preschimbă în automate fioroase pe acei hidalgos care

1 *Bianca de Castillia* (Blanche de Castille: 1188—1252): prinţesă castiliană, născută la Palencia; soţia lui Lodovic al VIII-lea şi mamă a lui Ludovic cel Sfînt (Ludovic al IX-lea). A fost de două ori regenta regatului şi a domnit cu înţelepciune şi fermitate. (n.t.)

aruncă ochiade señoritelor şi manolos-ilor care lustruiesc dalele cu genunchii lor fini; căci de-ar fi aşa, în catedrala din Burgos s-ar putea vedea nu unul, ci mii de *Papas moscas*.

Este de crezut şi că în acea epocă Satan era mult mai puţin îngăduitor şi că nu permitea intrigi amoroase fără ordinele sale.

Ar fi plictisitor să înşirăm toate legendele şi, totuşi, există una care pare a fi, dacă nu cea mai raţională, cel puţin cea mai poetică. O redăm cu titlu de curiozitate:

Pe vremea lui Henric al III-lea[1], o fată tînără, de o frumuseţe neasemuită, venea în fiecare zi să depună flori pe mormîntul Cid-ului şi pe cel al lui don Fernando. Îngenunchea, vărsa şiroaie de lacrimi şi apoi pleca cu chipul strălucitor, aureolat de credinţă, şi cu ochii plini de un fel de beţie mistică, pentru a reveni a doua zi.

Regele a văzut-o şi s-a îndrăgostit de ea — era normal. Sub cerul arzător al Spaniei, inimile ard ca nişte vulcani.

Dar regele a vrut să-i declare dragostea sa şi, de la primul cuvînt, tînăra a dispărut pentru totdeauna. Acum el era cel care plîngea în fiecare dimineaţă, cînd venea la mormîntul Cid-ului, unde spera s-o regăsească, îngenuncheată.

A trecut un an fără s-o revadă şi poate că ar fi uitat-o. Totuşi, într-o bună zi, cînd se rătăcise în timpul vînătorii şi cînd însoţitorii şi hăitaşii lui erau departe, şase lupi înfometaţi ieşiră în goană dintr-o pădure, sugrumară cîinii şi se năpustiră asupra lui — era sigur că regele va pieri!

1 *Henric al III-lea* (1551—1589): rege al Franţei între 1574—1589, nepot al lui Francisc I şi fiu al lui Henric al II-lea şi al Ecaterinei de Medici. Ales rege al Poloniei în 1573, revine în Franţa în 1574 pentru a urma la tron fratelui său Carol al IX-lea. A murit asasinat de către un călugăr fanatic. (n.t.)

Deodată, din străfundurile pădurii, izbucni un strigăt îngrozitor, ascuțit, neomenesc, care se rostogoli din stîncă în stîncă, din ecou în ecou, și unul dintre lupi căzu omorît de o săgeată de archebuză, pe cînd ceilalți, înspăimîntați, o luau la fugă.

Henric își căută din priviri salvatorul și rămase înlemnit în fața unei arătări fantastice, o ființă imobilă, un fel de statuie contorsionată, ale cărei trăsături erau contractate, cu ochii dați peste cap, și a cărei gură se deschidea și se închidea fără a putea slobozi nici un sunet, decît, din cînd în cînd, un strigăt răgușit, înspăimîntător, sinistru.

Și cel mai curajos om ar fi avut de ce să tremure; totuși regele nu se temu deloc, căci — după ce-l privise îndelung pe cumplitul personaj, viu sau fantomă, pe care-l avea în fața ochilor — crezu că o recunoaște pe tînăra fată pe care o iubise cu atîta disperare.

Se repezi spre ea pentru a-și exprima bucuria, dar ea îi întinse mîna palidă și tremurîndă, spunîndu-i:

— Îl iubeam pe don Fernando... îl iubeam pe Cid, adică tot ceea ce a fost nobil, generos și curajos!... și te iubeam pe tine, pentru că mi se părea că tu erai toate acestea laolaltă...

Nu putu spune mai mult și căzu moartă. Cu toate acestea, înainte de a i se închide ochii, regele putu citi în ei acea expresie de iubire pasionată ce i se vedea atunci cînd părăsea mormintele din biserică.

Exact la un an după aceea, *Mîncătorul de muște* — pe care-l fabricase un artist arab, la porunca lui Henric al III-lea — își luă locul în catedrala din Burgos, în fața jilțului regal. Se strîmba, striga și urla întocmai ca arătarea din pădure; exprima aceeași disperare, aceeași spaimă; dar orientalul care îl construise murise de deznădejde pentru că nu reușise să-l facă să repete cuvintele de dragoste pe care fecioara le pronunțase înainte de a-și da sufletul.

Și astfel, geniul mecanicului se oprește acolo unde începe sublimul.

Aceasta era opera ciudată, născută din dragostea unui rege catolic şi din creierul unui mulsulman, în faţa căreia se oprise bascul, printre multe alte persoane.

Deodată, simţi că păleşte şi se grăbi să-şi acopere faţa cu gluga, ducîndu-se să se adăpostească în umbra protectoare a unei coloane.

Automatul de lemn, care nu-i mai speria nici pe copiii mici, nu contribuise cu nimic la tulburarea sa şi nu la el se uita tînărul. Ochii îi erau aţintiţi asupra unui bărbat slab şi descărnat, sprijinit într-un baston şi care abia se tîra — un adevărat schelet ambulant — un fel de *Papa moscas* viu!

Căci acest bărbat era domnul de Peyrolles! Domnul de Peyrolles, pe care dona Cruz credea că-l omorîse şi a cărui rană se cicatrizase; domnul de Peyrolles, care venea acolo nu din credinţă, ci din lipsă de ocupaţie, pentru a-şi hrăni plictiseala pe care o resimţea văzînd că ticăloşiile îi fuseseră întrerupte.

Era sumbru, tăcut; o cută adîncă îi brăzda fruntea palidă, o contracţie nervoasă îi agita nasul ca un cioc de vultur şi ochii lui mici şi vicleni ocoleau lumina.

Redus la neputinţă, neştiind nici unde se afla Gonzague, nici unde fugise domnişoara de Nevers, şi trăind din mila Fraţilor Caritătii, care îl adăpostiseră şi îngrijiseră, el îşi dorea cu ardoare să se simtă repede destul de în putere pentru a merge — chiar şi pe jos, dacă ar fi trebuit — să se alăture lui Philippe de Mantua şi desfrînaţilor acestuia.

Slăbiciunea şi izolarea sa constituiau pentru el un subiect de teamă perpetuă. Febra care-l ardea îl împingea să iasă, la orice oră din zi, spre a se informa, a încerca să afle veşti despre Gonzague şi, de asemenea, pentru a fugi de gîndurile negre care-l asaltau. De cum ieşea pe uşă, tremura de frică să nu-l întîlnească pe Lagardère sau pe celălalt — pe necunoscutul care

spusese că vrea să-i scormonească pieptul cu lama pumnalului său. Şi atunci se ducea să se refugieze în biserici, sau mergea la întîmplare, cu ochii ficşi, cercetînd feţele tuturor trecătorilor.

Monstrul din lemn de stejar îl hipnotizase. Poate că în acea maşinărie oribilă vedea imaginea propriei sale conştiinţe în care, în lipsa remuşcării, urlau răzbunarea şi ura?

Cînd era mai adînc cufundat în contemplare, un călugăr se apropie de el, îi atinse umărul, şi Peyrolles fu cît pe-aci să cadă.

— Sînteţi aşteptat la poarta Biscaya, îi şopti monahul la ureche. Veniţi.

— Cine mă aşteaptă?

— Veţi afla acolo. Luaţi-mi braţul.

Intendentul se dădu un pas înapoi:

— Nu ştiu cine sînteţi, spuse, şi nu vreau să vă urmez.

— Rasa pe care o port este pentru dumneavoastră o garanţie şi trebuie să vă inspire încredere.

— Cine-mi dovedeşte că vă aparţine?

— Haide, veniţi, insistă nerăbdător Laho, căci el era. Am să vă comunic lucruri importante: Philippe de Mantua...

Intendentul tresări:

— Unde se află?

— La Lerida... trebuie să fiţi acolo peste trei zile.

Bascul spera să-l poată îndepărta pe Peyrolles de locul de refugiu al celor două tinere şi să-l atragă într-acolo unde se ducea el însuşi, acolo unde ar fi putut să-l dea pe mîna lui Lagardère.

Desigur, ar fi preferat să-l ucidă pe loc; dar îl întîlnise tocmai în singurul loc care-l făcea intangibil, şi îşi dădea seama că în zadar ar încerca să-l atragă în afara zidurilor oraşului.

— De ce refuzaţi să mă însoţiţi? îl întrebă.

— Nu vă cunosc...

Antoine Laho se pregătea să-i spună că este un emisar a lui Gonzague, cînd ochii îi căzură pe imaginea lui Christos care murise pentru ispăşirea minciunilor oamenilor; în faţa Lui, nu îndrăzni să mintă.

Se gîndi să nu părăsească oraşul înainte de a reuşi să-l găsească pe Peyrolles într-un loc în care l-ar putea ucide. Dar ţinînd seama de starea de slăbiciune a adversarului său, aşa ceva ar fi fost o laşitate — îşi reproşă că putuse măcar să se gîndească la un asasinat, în acel sfînt locaş.

Trebuia, aşadar, ori să renunţe la orice speranţă de a scăpa de el, ori să-l forţeze să părăsească Burgosul; şi totuşi, după ce reflectă, îşi dădu seama că poate era mai bine aşa. Într-adevăr, în mănăstirea de la Las Huelgas, Aurore de Nevers era la adăpost de mîrşăviile sale. Chiar şi presupunînd că ar descoperi-o, pentru a o scoate de acolo i-ar fi trebuit un ordin regal, dar maica-superioară, bazîndu-se pe conştiinţa şi pe dreptul său, era în stare să refuze să dea ascultare chiar şi unei porunci din partea regelui. Mai ales pentru moment, factotum-ul lui Gonzague nu era în măsură să se adreseze tribunalului Inchiziţiei, al cărui sediu se afla la Madrid şi care era singurul în stare să-l investească cu puteri depline.

În aceste condiţii, nu era periculoasă rămînerea sa — pentru un timp — la Burgos, unde bascul sau ceilalţi îl vor regăsi curînd, în alt loc decît în catedrală.

Ca urmare, Antoine Laho se aplecă spre Peyrolles şi-i spuse:

— Uită-te bine la acest monstru!... Mai înainte de a se fi strîmbat şi de a fi urlat de douăsprezece ori la ceasul amiezii, Gonzague şi cu tine veţi scoate, ca şi el, un strigăt de agonie!

Un tremur convulsiv îl scutură pe Peyrolles din cap pînă în picioare, făcîndu-l să se prăbuşească pe dale. Mai înainte ca lumea să se adune în jurul lui, călugărul era deja departe.

Cavalcada spre moarte

În vreme ce Peyrolles şi Laho erau imobilizaţi la Burgos din cauza rănilor lor, în timp ce domnişoara de Nevers şi dona Cruz aşteptau la mănăstirea Santa-Maria-La-Real salvarea cea atît de mult dorită sau noi dezamăgiri, ne întrebăm ce deveniseră celelalte personaje ale istorisirii noastre?

Îl lăsasem pe Henri de Lagardère la ruinele de la Peña del Cid, în tovărăşia Mariquitei, pe care promisese să n-o abandoneze şi a cărei soartă, deja legată de a sa prin această promisiune, avea să-i apropie în curînd şi mai mult, datorită recunoştinţei.

Cînd îl văzuse pe Peyrolles fugind, putuse crede că acesta nu era, poate, singur în castel şi că dacă reuşise să iasă cu viaţă din ruine, ar fi fost posibil ca şi alţii să nu fi murit.

De altminteri, nu era oare îndreptăţit să păstreze o brumă de speranţă, atîta timp cît nu găsise dovada de netăgăduit că cele două tinere pieriseră îngropate sub dărîmăturile turnului maur?

Cu inima plină de o spaimă cumplită, pătrunse în curte, întrebîndu-se cu îngrijorare ce va găsi acolo.

Primul lucru pe care-l zări, fu un cadavru!

Mariquîta îl urma pas cu pas, dar privea în gol şi nu părea să-şi dea seama de ce se întîmpla în jurul ei. Totuşi, deodată, scoase un ţipăt sfîşietor — un plînset lugubru în care se amestecau suferinţa şi nebunia — şi se repezi spre corpul ce zăcea la pămînt. Acoperi cu sărutări faţa deja rece, mîinile îngheţate; încercă să ridice acel frumos cap albit, care părea să doarmă un somn paşnic. Dar vai! ceafa era rigidă, ar fi trebuit să ridice întregul trup întepenit.

O expresie de spaimă de nedescris contractă chipul gitanei; lacrimi grele i se rostogoliră pe obraji şi s-ar fi spus că, sub influenţa unei imense dureri, sărmana copilă îşi recăpătase, pentru o clipă, minţile.

— Tată! tată!... răspunde-mi! gemea nenorocita. Priveşte, fiica ta mult-iubită s-a întors lîngă tine; nu te va mai părăsi; va fi aici, ca să-ţi înveselească singurătatea, să-ţi îngrijească bătrîneţile, să-ţi închidă ochii atunci cînd îţi va suna ceasul!... Tată!... trezeşte-te, spune-mi că nemişcarea ta este o joacă!... Dacă este o joacă, înceteaz-o, mă îndurerează!...

Lagardère, foarte mişcat de înduioşătorul spectacol al sărmanei nebune care încerca să-l readucă la viaţă pe cel despre care spunea că-i este tată, se apropiase de ea. Îşi amintea că fata îi vorbise despre bătrîn, despre iubirea pe care i-o purta, despre datoria sfîntă pe care şi-o impusese de a veni să-l viziteze o dată pe săptămînă. Se aplecă şi privi îndelung chipul mortului — îi era necunoscut, nu-l văzuse niciodată.

Încercînd încă o dată să ridice capul cadavrului, pentru a-l săruta, Mariquita văzu deodată o pată roşie pe vestă, în dreptul inimii, şi scoase un ţipăt răguşit, care i se stinse în gîtlej. Se ridică de jos, cu ochii rătăciţi, tremurînd toată; apoi, apucîndu-l pe Lagardère de braţ, exclamă:

— Este tatăl meu!... vulturul l-a ucis pentru că a vrut să-ţi salveze logodnica spre a ţi-o reda... Jură-mi pe cadavrul lui că-l vom răzbuna!

Prin acea denumire de „vultur" se referea la Peyrolles, al cărui nas avea o formă asemănătoare cu ciocul acelei păsări carnivore.

Hohotind de plîns, clătinîndu-se şi zdrobită, căzu în braţele lui Henri. Acesta o ajută cu blîndeţe să se aşeze pe jos. Culese grinzi şi pietre din ruine şi îngrămădi deasupra cadavrului un fel de tumulus[1] care să-l apere

1 *Tumulus* (lb. latină): Îngrămădire de pămînt sau construcţie conică din pietre, înălţată în vechime deasupra morminteior. (n.r.)

de ciocurile păsărilor de pradă şi de colţii lupilor. După ce termină, înfipse deasupra două crăci în formă de cruce.

Chiar atunci, gitana redeschise ochii, revenindu-şi din leşin. Lagardère îngenunchease la picioarele mormîntului pe care-l ridicaseră mîinile lui pioase. Se ruga pentru cel care, fără ca el însuşi s-o ştie, îi apărase cu eroism cauza. Ignora amănuntele tragediei ce avusese loc în acel vechi castel, dar înţelegea că Mariquita pregătise totul, împreună cu acest bătrîn, în înţelegere cu Aurore, şi că numai Peyrolles putuse preschimba în moarte ceea ce fusese plănuit pentru viaţă.

Resimţea o adîncă recunoştinţă pentru cea care-i sacrificase existenţa tatălui său şi sănătatea propriei sale minţi, chiar dacă planul fusese ratat, încheindu-se prin cel mai cumplit dezastru.

Se întoarse s-o mai privească şi o văzu uitîndu-se la el, cu ochii larg deschişi. Chipul ei pierduse orice urmă de expresie de nebunie şi nu mai reflecta decît tristeţe şi blîndeţe. Încet, cu mişcări sigure, veni să se prosterneze alături de el şi-şi unină rugăciunile deasupra rămăşiţelor acestei noi victime a infamului Peyrolles.

Cavalerul speră că-i va putea pune din nou întrebări, că poate de data aceasta va da răspunsuri raţionale, că se terminase cu acea nebunie trecătoare care — pentru moment — îi distrusese facultăţile mintale şi că va fi în stare să spună, cel puţin, dacă domnişoara de Nevers era îngropată sub dărîmături sau dacă încercase să fugă.

Din nefericire, fulgerul de raţiune care strălucise cîteva clipe se stinsese foarte repede şi demenţa nu făcuse decît să-şi schimbe caracterul: din zgomotoasă, ca pînă mai adineauri, devenise întunecată şi lugubră.

La fiecare întrebare, Mariquita dădea un răspuns invariabil:

— Morţi! morţi!... au murit toţi!

Şi strigătul acesta funebru, al unei nebune, îl făcea pe Lagardère să plîngă cu lacrimi de sînge.

Vru totuşi să caute, să scotocească peste tot. Căutările sale durară mai bine de o oră. În toate părţile se izbea de stîncă, de sfărîmături, de tăcere, şi nu reuşi să găsească nici o urmă a tinerelor fete.

— Să mergem, spuse, luînd-o de mînă pe gitană. Dacă Dumnezeu ne va ţine în viaţă, într-o zi vom reveni aici pentru a găsi cenuşa celor care nu mai sînt şi pentru a le da un mormînt creştinesc.

Au plecat pe jos, cu inimile îndoliate. Nici cavalerul, şi cu atît mai mult biata nebună, nu ştiau încotro se afla, de acum înainte, ţelul vieţilor lor zdrobite.

Se îndreptară astfel spre Catalonia — încet, pentru că nimic nu-i grăbea şi fiindcă moartea, pe care Lagardère o dorea acum fierbinte, îi putea întîlni acolo la fel de bine ca şi în altă parte. Căci moartea mergea împreună cu el — ea nu-i mai părăsea gîndurile, şi dacă nu se grăbea s-o cheme, ba chiar s-o provoace, asta se datora faptului că încă spera să-l ucidă pe Gonzague sau să moară de mîna acestuia.

Pînă atunci suferise şi luptase pentru două lucruri: fericirea şi răzbunarea. Aurore de Nevers nu mai trăia — nu putea să se mai îndoiască — deci, fericirea dispăruse odată cu ea. Rămînea, aşadar, răzbunarea!... După ce o va fi dus la bun sfîrşit, ce-ar mai fi avut de făcut pe lumea aceasta? Cel puţin nu-şi lăsase logodnica în mîinile sceleratului care-i otrăvise întreaga viaţă.

Ce n-ar fi dat, în aceste clipe, ca Philippe de Mantua să-i apară în faţă şi ca lupta decisivă între ei să aibă loc imediat? Va trebui, oare, să-şi mai tîrască zilele sub povara durerii, pînă să se joace partida supremă în care s-ar putea ca ambii să cadă în acelaşi timp?

Pe măsură ce înainta, ţinuturile erau tot mai pline de trupe spaniole, dar cum era văzut mergînd cu capul în jos, însoţit de o tînără nebună, toţi acei soldaţi, care nu-l cunoşteau, îl lăsau să treacă.

Doar cînd şi cînd îi întreba, încercînd să afle unde era Philippe de Gonzague, prietenul lui Alberoni, şi i se indicau pe rînd oraşe ca Lerida, Balaguer, Cardona.

Se duse peste tot şi nu reuşi nicidecum să-l întîlnească — ar fi dorit totuşi să-l ucidă într-un mod răsunător, chiar în mijlocul statului major spaniol.

Făcu rost de cai, pentru a putea merge mai repede. Era ciudat să-i vezi trecînd, el — tăcut şi întunecat, Mariquita — aruncînd vîntului strigătele ei de demenţă, ameninţările împotriva cerului şi a oamenilor, sau, uneori, plîngînd cu lacrimi amare.

Fără să ştie cum, trecură prin avanposturi şi se pomeniră în liniile franceze.

La vederea uniformei muşchetarilor cenuşii, o scînteie se aprinse în ochii cavalerului. Îşi aduse aminte că bătălia se dădea pentru cauza regentului şi a regelui şi că, în acea armată victorioasă, existase cîndva un regiment care primise numele de Royal-Lagardère.

„Sărmanul Chaverny!" se gîndea el. „Oare îi voi duce vestea nenorocirii sale în acelaşi timp cu a celei care mă loveşte? Dona Cruz s-a devotat Aurorei, marchizul — mie... Ne ţineam toţi de mînă; iubitele noastre au murit, iar eu m-am săturat de viaţă!... Ce va face cel care rămîne?"

Îşi reaminti şi de Cocardasse şi de Passepoil, acei oameni credincioşi, legaţi de nefericirea sa şi care ignorau ce se întîmplase cu el; se gîndi la basc, care îl urmase de bunăvoie, pentru a învinge sau a muri împreună cu el. Apoi, ochii îi căzură asupra sărmanei nebune care-i mergea alături şi care-şi jertfise propria raţiune şi viaţa tatălui său. Suferi cumplit la gîndul că destinul făcuse ca toţi cei care îi erau dragi să sufere din cauza lui şi pentru el.

„Şi cui folosesc aceste suferinţe?" se întreba. „Marchizul nu va putea niciodată să plîngă pe cadavrul celei pe care a iubit-o; cei doi profesori de scrimă nu vor primi niciodată, din partea mea, răsplata pentru

devotamentul lor; fără îndoială, Laho nu-şi va revedea niciodată ţinuturile şi sora, care-l aşteaptă, iar Mariquita şi-a pierdut minţile pentru totdeauna."

Lagardère plîngea, nu pentru el, ci pentru ei toţi!

Se trase la marginea drumului pentru a lăsa să treacă un regiment de cavalerie uşoară care venea spre el. Era chiar regimentul domnului de Riom.

O exclamaţie ţîşni, deodată, dintre oameni. Colonelul îşi îmboldi calul, apropiindu-se de cavaler, pentru a-l îmbrăţişa şi săruta.

— Domnul de Lagardère! exclamă el, domnul de Lagardère viu şi nevătămat!... Hei! să meargă cineva să-i anunţe pe domnul mareşal, pe prinţul de Conti, pe toată lumea... Porunciţi trompeţilor să sune peste cîmpuri... Domnilor, în seara aceasta va fi sărbătoare mare în tabără!

Acest Riom, atît de cumsecade, izbucnise într-o bucurie care, fără îndoială, nu era prefăcută, şi toţi ofiţerii care alergaseră la faţa locului îi împărtăşeau voioşia. Unul dintre ei se îndepărta pentru a duce vestea cea bună mareşalului de Berwick.

Lagardère era profund mişcat de aceste dovezi de simpatie; dar, fără vrere, chipul îi rămînea trist, şi fruntea îngîndurată.

— Unde este Chaverny? întrebă, mai întîi.

— Chaverny vă caută peste tot; a străbătut întreaga Catalonie, o parte din Aragon...

— Şi ceilalţi?

— Cocardasse şi Passepoil au făcut acelaşi lucru; de două ori s-au întors în tabără şi, negăsindu-vă aici, au plecat din nou, în alte direcţii. Nu vă voi ascunde, iubite cavaler, îngrijorarea lor şi a noastră; era şi timpul să vă vedem revenind în viaţă — şi nici măcar rănit, presupun?

— Nici o rană vizibilă, răspunse cu tristeţe Henri.

— Slavă zeului armatelor!

Dar Lagardère continuă să întrebe:

— Şi al patrulea, Laho?

— Acesta nu s-a mai întors şi, totuşi, nu se dusese decît pînă la Burgos.

Se făcu tăcere. Lagardère îşi descoperi capul şi se închină. Toţi ofiţerii îl imitară. Era discursul funebru pentru basc.

Domnul de Riom vru să împrăştie această atmosferă cernită şi luă imediat cuvîntul:

— Datorită absenţei dumneavoastră şi a oamenilor dumneavoastră, regimentul Royal-Lagardère se desfiinţase, iar mareşalul era foarte necăjit. Aprecia că nu puteam merge la Madrid fără ca să luaţi parte la această plimbare.

— Mă măguliţi prea mult, răspunse cavalerul. Regimentul Royal-Lagardère va reînvia, domnule; nu i se va schimba decît efectivul.

— Sînteţi singur, remarcă întristat colonelul.

— Ba deloc, vom fi doi.

— Şi cine va fi celălalt?

Lagardère întinse braţul spre Mariquita, ai cărei ochi priveau cu uimire pe toţi acei bărbaţi, fără a se fixa asupra nici unuia. Ea cînta şi rîdea, mîngîia cînd grumazul calului său, pe care-l încăleca bărbăteşte, cînd mînerul unui pumnal pe care i-l dăduse, în ajun, însoţitorul ei. Părul său negru, despletit, îi cădea pe umeri în bucle bogate, în care-şi înfipsese o floare roşie ca o pată de sînge, iar unul dintre sîni — pietros şi bronzat — îi ieşise din corsajul pe care şi-l sfîşiase cu unghiile în clipele de nebunie şi de durere.

Aşa cum era, părea ciudată şi frumoasă, dacă n-ar fi fost expresia neliniştită şi vagă a privirii sale, mobilitatea buzelor şi vorbele-i fără şir.

— Pentru că m-a urmat, şi-a pierdut deja minţile, explică Lagardère cu amărăciune. Salutaţi-o totuşi, domnilor, căci — fără ca eu să i-o cer — mi-a dat şi mai mult chiar: viaţa tatălui său!

— Dar ce fel de om sînteţi — şopti domnul de Riom, cutremurat de emoţie — dumneavoastră, care-i faceţi pe toţi cei ce se apropie de dumneavoastră să vă urmeze şi să vă însoţească în lumea întreagă?

Lagardère îşi plecă fruntea:

— Nu mai sînt nimic, spuse, decît o corabie rătăcită în furtună, un corp fără suflet, o inimă împietrită.

— Toţi cei de aici sîntem în stare să vă împărtăşim durerea, cavalere, ripostă colonelul. Este una dintre cele pe care le poate alina prietenia?

— Este dintre cele care nu se sfîrşesc decît odată cu viaţa, căci domnişoara de Nevers nu mai trăieşte, domnilor... Prinţul de Gonzague şi Peyrolles mi-au ucis-o!

Din ochi îi ţîşniră lacrimi. O dată mai mult, capetele se descoperiră şi pleoapele se umeziră.

În aceeaşi clipă, ca şi cum ar fi auzit şi ar fi înţeles, nebuna se înălţă în scări şi, întinzînd braţul cu un gest tragic, strigă:

— Acolo, la Peña del Cid!... dorm cu toţii sub pietrele turnului maurilor!

Scoase un ţipăt strident şi recăzu în şa, foarte palidă şi cu spume pe buze.

Întregul regiment, care formase un cerc în jurul lor, se simţi străbătut de un fior.

— Dumneavoastră singur, domnule — reluă vorba colonelul — veţi fi de ajuns pentru înfăptuirea răzbunării, căci mai înainte de toate, ea vă aparţine!... Dar ţineţi minte că toate săbiile care se află aici sînt în serviciul dumneavoastră şi că durerea dumneavoastră este a noastră, a tuturor.

Lagardère luă mîna pe care i-o întindea domnul de Riom şi replică:

— Mulţumesc! După ce voi face dreptate, rolul meu se va încheia... sper că şi viaţa.

— Viaţa dumneavoastră nu o va răscumpăra pe cea pe care aţi pierdut-o, şi nu aveţi dreptul de a dispune de ea înainte de ceasul cuvenit.

Ostaşii refăcură rîndurile şi domnul de Riom îşi luă locul în fruntea lor, între cavaler şi însoţitoarea acestuia.

Dar abia pornise din loc regimentul, că — dintr-un flanc — apăru, într-un nor de praf, un grup de călăreţi care se apropiau în goana mare.

— Iată-l pe domnul de Berwick, spuse colonelul. Daţi-mi voie să mă duc să-l întîmpin.

Îşi cabră calul în faţa mareşalului şi Lagardère îi văzu începînd o convorbire al cărei subiect îl constituia, cu siguranţă, persoana lui.

În curînd veniră lîngă cavaler. Emoţia era vizibilă pe chipul mareşalului ca şi pe al tuturor celor care îl însoţeau.

— Domnule de Lagardère, pronunţă încet mareşalul, există oameni pe care-i stimezi, există şi din cei pe care-i iubeşti într-atît încît să le împărtăşeşti durerile, şi dacă, mai adineauri, eram bucuros pentru reîntoarcerea dumneavoastră, acum mă înclin adînc în faţa nenorocirii care v-a lovit.

— Vă mulţumesc pentru balsamul pe care binevoiţi a-l pune pe rana mea, spuse Henri cu recunoştinţă. Din nefericire, ea este dintre cele care nu se vindecă.

Cei doi bărbaţi îşi strînseră mîinile şi ochii lor umezi îşi întîlniră privirile preţ de o secundă — în cei ai mareşalului era aproape tot atîta tristeţe cît în cei ai cavalerului.

Urmă o lungă tăcere, aşa cum se întîmplă cînd cel ce vrea să aducă o mîngîiere vede că străduaniile sale sînt zadarnice şi că este mai bine să lase inima să sîngereze şi ochii să plîngă.

Henri fu cel care rupse tăcerea. Se gîndi că nu venise acolo pentru ca toate acele frunţi să se întunece la unison cu a sa, fiindcă — mai înainte de toate — durerea îi aparţinea lui şi nimic nu putea s-o atenueze.

De altfel, poate că printre toţi acei ofiţeri tineri şi chipeşi, care se înclinaseră în faţa suferinţei sale, existau oameni care iubeau; care, chiar în acea dimineaţă, primiseră prin curierul din Franţa o scrisoare parfumată, un trandafir pe care putuseră găsi urmele unor sărutări ce-l atinseseră doar pentru ei? Avea, oare, dreptul de a le tulbura sufletul, de a face să treacă prin faţa speranţei şi bucuriei lor spectrul propriului său doliu? Îşi spuse că nu, îşi îndreptă trupul şi-şi înălţă capul.

Lagardère redeveni cel dintotdeauna: cel ce era stăpîn pe împrejurări, cel pe care-l regăseai în picioare, atunci cînd credeai că este doborît.

— Încotro mergem, domnilor? întrebă.

— Să cucerim Urgel-ul, răspunse mareşalul. Dar nu vă voi autoriza să ne însoţiţi decît cu o condiţie clară...

— Efectivul atît de redus al regimentului Royal-Lagardère n-ar putea să-l facă să-şi piardă primul loc, spuse Henri. Acest lucru l-am convenit, domnule mareşal, şi sper că nu-mi veţi pune o condiţie prea aspră.

— Este o problemă a conştiinţei mele, răspunse Berwick... Juraţi-mi, domnule de Lagardère, că în lupta pe care o vom da, nu veţi face nimic pentru a vă căuta moartea...

Şi chiar aceasta era cea mai secretă dorinţă a cavalerului. Moartea!... Da, fără doar şi poate că o dorea, şi cea pe care o va întîlni în faţa duşmanului nu va fi datorată unei fapte de vitejie care să-i aducă gloria supremă: la ce bun? ci doar eroismului deznădejdii, care îi şterge caracterul de sinucidere, nelăsînd locul decît voinţei de a muri slujindu-şi patria! Ultima sa lovitură de spadă va fi pentru regele său, ultimul gînd — pentru dragostea sa zdrobită, ultimul nume ce-l vor rosti buzele sale — cel al Aurorei de Nevers! Cum să nu dorească să moară astfel, într-o clipă, în beţia bătăliei?

Se gîndi totuşi că, mai înainte, îi rămînea ceva de făcut, că dacă Gonzague ar supravieţui, ar mai găsi o victimă pe care s-o tortureze: pe mama Aurorei.

Nobilul chip al celei care suferise atîta înainte de a-i încredinţa inima copilei sale, care suferea atît de mult încă şi acum, îi trecu prin faţa ochilor. Îşi spuse că ea îl va blestema dacă, înainte de a se lăsa să cadă, nu ar fi răzbunat dubla crimă comisă asupra mamei şi a copilei.

— Nu sînt stăpînul evenimentelor, răspunse, după o lungă tăcere. Nu voi căuta moartea, domnule duce, nu-l voi căuta decît pe prinţul de Gonzague... Restul îl va decide Dumnezeu!

— Nu cer mai mult, spuse Berwick, căci Dumnezeu ne va scuti de necesitatea de a vă plînge diseară.

Se apropiau de zidurile oraşului Urgel, şi cetatea Las Horcas, asemănătoare unui cuib de berze în vîrful unui turn, se profila pe cerul albastru. Mareşalul dădu dispoziţii în vederea luptei.

Oraşul era apărat nu numai de trupe masate în spatele zidurilor sale de apărare, ci şi de o puternică armată spaniolă, instalată pe cele două rîuri: Segra şi Balira; şi aceasta trebuia să fie respinsă mai întîi, cu atît mai mult cu cît, în ciuda recentelor sale înfrîngeri, se credea că ocupă o poziţie inexpugnabilă.

Aroganţa le era atît de mare, încît grupuri de călăreţi, cu statul major în frunte, executau deja volte în bătaia tunului francez.

Henri de Lagardère se aplecă peste grumazul calului său, încordîndu-şi privirea, căutînd, în pofida distanţei, să recunoască un om, unul singur.

Îl văzu printre cinci sau şase bărbaţi care păreau să sfideze armata lui Berwick, şi sabia îi ţîşni afară din teacă.

— Trebuie să atacăm, domnule? întrebă mareşalul. Nu mai aştept decît părerea dumneavoastră.

— Artileria să atace oraşul, răspunse cavalerul pe un ton imperativ, ca şi cum el ar fi fost generalul. Cavaleria să se adune în cîmpie... regimentul Royal-Lagardère va ataca centrul, acolo unde se află trădătorul.

În picioare în scări, arătă locul cu vîrful spadei:

— Adio, domnilor, exclamă, nu ştiu dacă mă veţi revedea diseară!

Sub muşcătura pintenilor săi, calul făcu un salt. Curînd depăşi prima linie a trupelor. În spatele lui, ridicînd braţul înarmat cu pumnalul, cu părul răvăşit de vînt şi de viteza goanei, cu pieptul gol înainte, cu ochii ficşi — o nouă Gorgonă, splendidă prin ferocitatea pe care o exprima — nebuna slobozea un strigăt de moarte!

Da! moartea!... Către moarte mergeau amîndoi, moartea era cea pe care o căuta Lagardère — mai întîi pe cea a duşmanului său, apoi pe a sa!... Era ultima luptă, sfîrşitul fericirii sale, al gloriei sale, al dreptăţii şi suferinţelor sale: sfîrşitul absolut!... Era punctul iniţial al răzbunării, preludiul neantului!... Era cavalcada către moarte!

Şi cînd îl văzură venind spre ei pe acel om — o catapultă vie, lansată ca o ghiulea — a cărui spadă strălucea şi care mergea drept spre ţinta sa; cînd o văzură pe acea femeie despletită care chema măcelul — vedenie fantastică şi înspăimîntătoare — cei care mai adineauri îşi săltau cu insolenţă caii se retraseră în grabă, reintrînd în rînduri.

Philippe de Mantua — cel dintîi dintre toţi — se cutremură şi trecu să se adăpostească în spate.

Cînd cavalerul izbi linia inamică, se deschise o breşă: horcăituri se amestecară cu strigătele sale, gemete de groază răspunseră urletelor gitanitei; şi, printre caii cabraţi, săbiile goale, împuşcăturile de muschetă, prin sînge şi fum, regimentul Royal-Lagardère trecu, necăutînd decît un singur om, un laş care fugea, fugea mereu,

şi-şi continua — dincolo de rîndurile ostaşilor răsturnaţi, dincolo de rîuri, dincolo de şanţuri, de sate, de prăpastii şi păduri — înspăimîntătoarea sa urmărire, cavalcada sa spre moarte!

8 Păsările de pradă

Dacă Chaverny nu reuşise să-l găsească pe Lagardère, în schimb nu trecuse mult pînă să-i întîlnească pe maeştrii de scrimă, şi toţi trei porniseră la drum împreună.

Cocardasse renunţase la multe dintre pretenţiile lui de fanfaron gascon şi se îndoia de eficacitatea unei acţiuni izolate. Cînd vrusese să ia rolul de strateg, îi făcuse pe toţi să piardă timp, fără nici un profit, fără a găsi măcar cea mai mică urmă a cavalerului. În consecinţă, era tare ruşinat, aşa că acceptase cu foarte mare bunăvoinţă să respecte ordinele marchizului. De altfel, acesta era un mijloc de a evita responsabilitatea, atît pentru prezent, cît şi pentru viitor.

Aşadar, după ce se încredinţaseră că Henri nu se întorsese în tabără, toţi trei plecaseră în căutarea lui — aşa cum îi spusese Riom lui Lagardère —, decişi să cerceteze întreaga Castillie, Navarra, şi chiar Madridul, dacă era necesar.

— Vai de păcatele mele! se văita gasconul, micuţul greşeşte rău, părăsindu-ne aşa, fără să strige „păzea" şi, mai ales, fără să-şi lase adresa. Am pierdut degeaba mai multe zile, pe care le-am fi putut folosi spre a deschide pîntecul cîtorva cîntăreţi cu castaniete. Am dreptate, iubiţelule?

— Nu, răspunse simplu Amable Passepoil, căci dacă acţionează în felul ăsta, fără-ndoială că are în cap nişte

planuri pe care consideră că, pentru moment, nu este cazul să ni le-mpărtăşească.

— Ei, sfinte Doamne!... tocmai aci greşeşte. Dragostea pe care i-o purtăm micuţului ar trebui să-l facă măcar să aibă încredere în noi...

— Aşa e! zise normadul după ce se mai gîndi, el este singur, şi s-ar putea să i se întîmple o nenorocire...

— N-ai nimerit-o, bătrîne... fir-ar ea afurisită de soartă! O nenorocire nu li se întîmplă decît celor care-i stau *lui* în drum!... Dar, dacă am fi cu el, am putea să-l ajutăm la treabă, zău aşa!

Trăncăneala celor doi profesori de scrimă nu reuşea să descreţească fruntea lui Chaverny, care începea să se simtă tare îngrijorat, nu numai cu privire la soarta cavalerului, ci şi pentru cea a Aurorei şi a donei Cruz.

Timpul trecea; toţi îşi riscau viaţa în fiecare zi; totuşi, lucrurile rămîneau în acelaşi punct ca în momentul în care intraseră în Spania. Situaţia nu putea să mai dureze, cu atît mai mult cu cît tinerele se aflau, fără îndoială, încă în mîinile lui Gonzague şi, dacă nu reuşeau să i le smulgă fără întîrziere, el va şti să le ascundă atît de bine, încît vreme îndelungată le va fi imposibil să le mai găsească.

Pe de altă parte, marchizul era foarte necăjit că nu putea face să-i parvină doamnei de Nevers — care, pentru a se supune dorinţei exprimate de regent, rămăsese, desigur, la Bayonne — ştiri despre fiica sa, ştiri pe care le aştepta cu o îngrijorare cumplită.

Chaverny nu ştia încotro să-şi îndrepte paşii. Greutăţile ce le avea de întîmpinat erau şi mai mari acum, în vreme de război, cînd ţara era departe de a oferi siguranţă şi cînd întruna trebuia să foloseşti şiretenia pentru a trece prin liniile spaniole.

Ar fi fost, într-adevăr, foarte neplăcut să se lase omorît de nişte soldaţi necunoscuţi, fără nici un profit pentru cauza pe care o apăra; şi Chaverny, departe de a căuta bătălii în care el şi tovarăşii săi şi-ar fi putut

exersa curajul, dimpotrivă, se silea din toate puterile să le evite.

În mod deosebit îl preocupa absența prelungită a lui Antoine Laho. Faptul că acesta știa limba țării și îndrăzneala lui calmă făceau ca el să le fie un tovarăș foarte util. Cîteodată se gîndea, cu teamă, că bascul ar fi putut să-l întîlnească, pe undeva, pe Lagardère rănit, și că poate s-a apucat să-i dea îngrijiri, fără să-i mai pese de ce se întîmpla în altă parte.

— Sfinte Doamne! spuse la un moment dat Cocardasse, te pomenești că basculului i s-a făcut, pur și simplu, dor de casă și s-o fi dus să dea o raită pe la soră-sa, hangița cea frumoasă.

— Mă îndoiesc, replică Passepoil, lingîndu-se pe buze la amintirea Jacintei. Este liber și nimic nu-l leagă de noi, în afară de propria lui voință; dacă ar fi vrut să ne părăsească, ne-ar fi prevenit.

— Așa crezi, puștiule?

— Sînt sigur de asta; doar dacă nu o fi avut vreun accident la Burgos; de altminteri, cel mai simplu este să ne ducem acolo să vedem.

Această ultimă părere avea să aibă cîștig de cauză tocmai datorită nehotărîrii lui Chaverny, căruia puțin îi păsa dacă se duceau într-o direcție sau într-alta, cu condiția să existe șanse de a-l găsi pe Lagardère sau pe basc. Și așa s-a făcut că, trecînd prin Aragon și Navarra, se îndreptară spre Burgos.

Întreaga armată spaniolă era masată în Catalonia, unde se desfășurau operațiunile de război. Așa că în drumul lor nu întîlniră decît cîteva bande de vagabonzi, de țigani, de tîlhari și de profanatori de cadavre.

În secolele trecute, fiecare campanie militară făcea să iasă, ca din pămînt, hoarde de astfel de vulturi, care puteau fi văzute în jurul cîmpurilor de bătălie, prădînd morții și buzunărind, la nevoie, pe răniți și pe cei ce fugeau — adesea, după ce-i ucideau.

În Spania, — ţara capcanelor şi a flintelor scurte — jefuitorii se descurcau minunat, dacă ne gîndim că nu numai banditii de profesie se ocupau cu această îndeletnicire josnică, ci şi toate triburile rătăcitoare, cu degete hrăpăreţe, descendente din mauri, gitani, evrei şi vagabonzi — şir nesfîrşit de cerşetori bărbaţi şi femei.

Cei rămaşi izolaţi, aşa cum se întîmplă după fiecare luptă, se temeau de ei mai rău ca de foc şi se grăbeau să se strîngă în grupuri pentru a se apăra de aceşti corbi, mai periculoşi decît însuşi inamicul.

Cei trei prieteni ai noştri îi vedeau apărînd la fiecare cotitură a drumului şi, dacă fetrul şi spada lată a lui Cocardasse nu tentau deloc lăcomia acestor păsări de pradă, nu aceeaşi era situaţia în ceea ce priveşte vesta lui Chaverny, pe care ar fi îmbrăcat-o cu o deosebită plăcere, inclusiv cu tot ce s-ar fi aflat în ea.

— Pe cuvîntul meu, spunea gasconul cu prilejul fiecărei întîlniri de acest fel, bieţii locutori ai acestei ţări au o mutră tare neatrăgătoare, iar Pétronille a mea n-ar avea scrupule să găurească fundul acestor reptile, care-ţi vine să crezi că au ieşit din mlaştini sub paşii cailor noştri.

De fapt, spada profesorului de scrimă nu stătea degeaba; şi, de fiecare dată cînd vreun zdrenţăros încerca să le bareze drumul, Petronille făcea tot ce-i stătea în putinţă să cureţe terenul. Şi astfel, mulţi borfaşi îşi terminară în şanţ visul de a se îmbogăţi jefuind pe cei vii şi pe cei morţi.

Erau de tot soiul: oameni tineri şi moşnegi, femei şi copii care tîrau după ei, în căruţe la care era înhămat cîte un catîr răpciugos, toată agoniseala pe care o furaseră.

Mai ales într-o seară, Chaverny şi cei doi tovarăşi ai săi nimeriră chiar în mijlocul unei tabere de ţigani, tocmai cînd îşi împărţeau produsul mai multor zile de jafuri.

Banda era numeroasă. Siluete fantastice, prost luminate de un foc mare, ofereau cel mai ciudat spectacol.

Cocardasse se repezi în mijlocul cercului, părînd un Iulius Cezar în tabăra galilor învinşi, cu atît mai mult cu cît calul său se duse să-şi pună cele două copite din faţă pe maldărul de obiecte pe care şeful se pregătea să le împartă în mod echitabil între toţi cei prezenţi. Căci regula e ca toţi membrii acestor asociaţii — al căror scop este crima, cu condiţia de a fi îndreptată împotriva creştinilor — să respecte între ei legile cinstei celei mai stricte.

— Ehei! nepoţilor! strigă cu vocea lui cea mai puternică, îmi pare foarte rău că vă deranjez de la trebuşoarele voastre. Dar, deoarece sînt nevoit să mă gîndesc şi la ale mele şi cum punga mi-e goală, consider că e un bun prilej ca să mi-o umplu cu tot aurul ăsta de-aici.

Într-adevăr, pe o bucată de pînză albă se vedeau înşirate bijuterii, monede de aur şi de argint, şi chiar obiecte de cult. De jur-împrejur — o îngrămădeală de şei, frîie, veşminte brodate sau împodobite cu găitane, arme şi muniţii.

— Nimic din toate acestea nu vă aparţine, spuse la rîndul său marchizul de Chaverny, aducîndu-şi calul alături de cel al gasconului. Dacă nu vreţi să facem socotelile împreună, nu vă rămîne decît s-o ştergeţi de aici, cît mai repede.

Un murmur prelung de mînie străbătu tribul şi se auzi zgomotul flintelor ce se încărcau.

— Atenţie, îi sfătui prudentul Passepoil, lupii au colţi.

— Dar noi vom fi cei care vom muşca, pe toţi dracii!... exclamă Cocardasse. Nu te teme, iubiţelule, o să vedem noi cine va prezida la împărţeală.

— Haideţi! zise Chaverny. Să-i atacăm pe nemernicii ăştia!

Se auziră strigăte de femei, împuşcături, gemete, urlete de groază... şi începu debandada. Glasul lui Cocardasse domina vacarmul:

— Vai de capul meu! urla. Nu ţinuseţi seama, mieluşeilor, că va trebui să împărţiţi între voi şi loviturile de spadă, pe care nu va trebui nici măcar să vă osteniţi să le luaţi, căci vi se dau gratuit...

— *În numele Domnului!* adăuga, cu inocenţă, fostul cleric normand.

Şi, într-adevăr, le dădeau pe gratis, iertîndu-le totuşi pe femei. Chaverny, care îi imita, culcase deja la pămînt destui tîlhari.

Locul în care se aflau era un fel de defileu, o fundătură mai largă în centru şi care se îngusta la cele două capete. Într-un cuvînt, era un soi de cursă pe care conducătorii de catîri o evitau de obicei şi prin care nu treceau decît oamenii care n-aveau nimic de ce să se teamă.

Pe alocuri, pămîntul era acoperit de gunoaie, de cărbuni şi de cenuşă — dovezi ale frecventelor halte făcute acolo de gitani, contrabandişti şi cerşetori. Aici era, aşadar, o sucursală a taberei pe care am văzut-o la muntele Baladron.

Trebuise să intervină întîmplarea pentru ca Chaverny şi cei doi tovarăşi ai săi să nimerească acolo.

Nu mică fu mirarea marchizului văzînd că, nu peste mult timp, trupa de fugari se oprea brusc în faţa ieşirii spre care se repeziseră şi că mulţi făceau cale-ntoarsă. S-ar fi spus că erau prinşi între două focuri sau că un obstacol de netrecut le bara drumul.

Şi, totuşi, toate femeile treceau, numai bărbaţii se retrăgeau, scoţînd strigăte de furie. Evitînd pe cît posibil loviturile de spadă, ei se duceau către ieşirea din cealaltă parte, întorcînd spatele celor trei francezi.

Intrigaţi de această ciudăţenie, aceştia avură acelaşi gînd şi se priviră, cu o expresie de bucurie pe faţă.

— Slavă domnului! exclamă Cocardasse, nu m-aş mira dacă Micul Parizian ar fi pe-acolo. Numai el poate fi cel care aşa, singur, reuşeşte să bareze trecerea a

cincizeci de oameni; şi noi, care-l căutăm, s-ar putea să ne pomenim nas în nas cu el.

— Este probabil, şopti Passepoil, cu o voce în care se simţeau lacrimi de duioşie, şi-l recunosc, dragul de el, după felul cum le lasă pe femei să scape. Nu a uitat lecţiile de galanterie pe care i le-a dat fostul lui profesor de arme.

Gasconul izbucni în rîs.

— Afurisită fie galanteria faţă de ticăloasele astea! exclamă. Mai curînd ţi-aş dori o jumătate de duzină de sticle pe care să le goleşti, bătrîne, decît să-ţi alerge pe urme jevruţele astea; ar fi în stare să-ţi facă mai mult rău decît nişte bărbaţi... Dacă nu m-aş fi temut că te îndurerez, eu, Cocardasse-junior, aş fi lovit în grămadă, fără multe fasoane...

— Femeia este o fiinţă slabă, nobilul meu prieten; îi datorăm protecţie şi respect...

— La dracu'! o iei razna, micuţule... Din partea mea, eu cînd întîlnesc pleavă omenească, o strivesc!

Această convorbire nu-i împiedica, pe nici unul din ei, să împartă în stînga şi-n dreapta nenumărate lovituri cu vîrful spadei, care făceau, fiecare, cîte o gaură. În curînd, în defileu nu mai rămaseră decît cei care-şi încheiaseră deja socotelile şi puteau fi consideraţi, pe bună dreptate, ca fiind plecaţi pe lumea cealaltă.

Chaverny dădu pinteni calului spre locul în care, mai adineauri, remarcase lucruri atît de ciudate şi unde credea, la rîndul său, că-l va regăsi pe Lagardère. Inima îi tresărea mai dinainte de bucurie. Aşa că dezamăgirea îi fu mare cînd, în faţa lui, nu văzu decît un morman de cadavre care blocau poteca.

Nimic nu mişca în grămada aceea de trupuri însîngerate. Şi totuşi, trebuia să fi fost acolo cineva care să fi lovit astfel.

Fu cuprins de teamă, ba chiar mai mult decît o teamă: o groază nedesluşită îl făcu să se înfioare. În

acelaşi timp, nasul lui Cocardasse se lungea, iar Passepoil se făcea alb ca varul. Toţi trei, în aceeaşi clipă, se gîndiră că Lagardère s-ar fi putut să fi plătit cu viaţa îndrăzneala lui.

Gasconul descălecă şi începu să-i cerceteze pe cei ce zăceau pe iarbă. După un timp, ridicînd capul, spuse:

— Pe toţi dracii! dac-ar fi fost el, toţi ar trebui să fie loviţi în frunte... şi nu văd nici unul aşa; e-n ordine!

Scoaseră un suspin adînc de uşurare, deşi asta însemna şi pierderea speranţei pe cae o nutriseră timp de o clipă, că s-ar putea afla în prezenţa celui pe care-l căutau. Dar era mai bine să nu-l vadă încă, decît să dea peste el în condiţii atît de groaznice.

Deodată, gasconul dădu drumul unei înjurături ce-i exprima surprinderea — în faţa lui era întins un călugăr, care ţinea în mînă un pumnal înroşit.

Or, nu era admisibil ca un călugăr să se fi aflat de partea jefuitorilor şi, pe de altă parte, nu era mai puţin ciudat ca el să fi fost inamicul misterios pe care aceştia îl întîlniseră în fuga lor.

Cocardasse ştia totuşi, din experienţă, că nimic nu este mai frecvent în Spania decît această deghizare şi că, printre cei pe care-i întîlneşti purtînd rasa monahală, sînt mulţi care fug de un duşman care se pregătise să-i ucidă, neavînd nimic comun cu călugăria.

Cea dintîi grijă a lui fu, deci, să ridice gluga care ascundea aproape întregul chip, şi n-apucă bine s-o dea la o parte, că un nume îi izbucni de pe buze:

— Bascul!

Chaverny se apropie în fugă şi, nedînd atenţie feţei palide a lui Laho, căută repede să vadă dacă nu se zărea vreo urmă de rană. Nu găsi nimic. Teama lui fu înlocuită de speranţă, cu atît mai repede, cu cît munteanul deschise ochii şi-şi lăsă privirile să alunece în jurul său.

Cînd îi zări pe marchiz şi pe Cocardasse aplecaţi asupra lui, trăsăturile i se destinseră într-o expresie de bucurie intensă, şi încercă să vorbească; dar era încă atît de slăbit, încît nu putea rosti cuvintele.

În fierbinţeala luptei, vechea lui rană se redeschisese şi, după ce încercase în zadar să reziste la durere, îşi pierduse brusc cunoştinţa.

Nu din întîmplare se aflase acolo, pentru a-i opri pe fugari. Chiar înainte de sosirea lui Chaverny în defileu, văzuse de pe creasta stîncilor pregătindu-se împărţirea prăzii şi ghicise rolul josnic jucat de cei ce trăiau pe seama morţii.

Deodată îi văzuse apărînd — fără a putea să li se alăture imediat — pe marchiz şi pe profesorii de scrimă, care se apucaseră să-i gonească pe lugubrii şacali. Cum ar fi putut rezista să nu ia parte la acel act de justiţie?

Foarte aproape de locul în care se aflau se auzea susurînd apa unui izvor. Passepoil luă din grămada de obiecte furate o cupă şi se duse s-o umple.

De îndată ce sorbi o înghiţitură, Antoine Laho simţi că renaşte, şi prima lui întrebare fu în legătură cu Lagardère: unde se afla?

— Din păcate, răspunse Chaverny cu regret, aşteptăm să ne-o spui dumneata.

— Blestem! exclamă bascul. Trebuie să ştim cu orice preţ, este aşteptat acolo...

Marchizul îngenunche lîngă el, aplecîndu-se pentru a-l scuti de oboseala de a vorbi tare, cît şi pentru a prinde mai repede cuvintele ce-i ieşeau de pe buze.

— Spui că este aşteptat?... De cine?...

— De cine, dacă nu de domnişoara de Nevers?

Chaverny îşi duse mîna la piept pentru a-şi stăpîni bătăile inimii.

— Este singură? întrebă cu un glas în care răzbătea întreaga lui emoţie.

Bascul surîse blînd, şi în zîmbetul lui se putea citi toată bucuria pe care o resimţea aducînd vestea cea bună.

— Nu, spuse, nu este singură... Şi dumneavoastră sînteţi aşteptat, domnule de Chaverny, şi toată lumea ar fi foarte fericită, dacă n-ar lipsi cel pe care trebuie să-l găsim în cea mai mare grabă.

— Unde sînt? întrebă marchizul.

— În siguranţă, şi nimeni nu le poate face vreun rău.

— O! te rog!... îl imploră Chaverny, spune-mi tot: locul în care sînt refugiate, suferinţele, speranţele lor... vorbeşte-mi despre ele...

— Veţi afla toate acestea din propria lor gură, spuse Laho, a cărui respiraţie era scurtă şi dificilă. Mai înainte de orice, vă rog să-mi dezgoliţi umerii şi să-mi pansaţi, atît cît veţi putea, rana care s-a redeschis; nu avem timp de pierdut pe-aici.

Îngrijirile ce-i putură fi date au fost sumare; totuşi reuşiră să-l pună pe picioare. Marchizul şi Passepoil se străduiră pentru aceasta, cu toată ştiinţa lor.

Cît despre Cocardasse — a cărui mînă era prea aspră şi care învăţase să facă butoniere cu vîrful spadei, fără a-i păsa de modul în care pot fi astupate — acesta se ocupa cu inventarierea bogăţiilor abandonate de către jefuitori.

— Ei, drăcia dracului! înjura el, admirativ. Există aici o mulţime de aur căruia nu i-ar sta rău în fundul buzunarelor mele, şi ar fi mare păcat să-l lăsăm celor care, cu siguranţă, vor da tîrcoale încercînd să vină să şi-l recupereze. Părerea dumneavoastră care este, domnule de Chaverny?

Marchizul aruncă, la rîndul său, o privire asupra obiectelor împrăştiate:

— Cei cărora le-a aparţinut acest aur nu mai au nevoie de el — răspunse cu tristeţe — şi nu vom putea să li-l înapoiem niciodată. Singura soluţie posibilă ar fi să-l folosim pentru a-l da de pomană celor nevoiaşi...

„Caritatea bine orînduită începe prin tine însuţi", gîndi gasconul. O privire schimbată cu Passepoil îi dovedi că părerea îi era împărtăşită.

— Cît despre bijuterii, continuă Chaverny, ceasurile marcate cu un nume, agrafele şi butonii cu diamante, inelele cu blazon, spadele al căror mîner este cizelat, va fi datoria noastră să le căutăm — dacă nu proprietarii — cel puţin familiile lor şi să le restituim. Acestea sînt relicve sfinte, ale căror depozitari vom fi şi pe care le vom înapoia cui se cuvine de îndată ce vom putea.

Fiecare îşi umplu oblîncul calului la întîmplare; apoi, Cocardasse dădu foc la tot ce nu puteau lua cu ei: harnaşamentele, veşmintele şi pelerinele, iar Passepoil confecţionă o cruce pe care o înfipse la cîţiva paşi de jar.

— Şi acum, ce vom face? întrebă Chaverny. Vorbeşte, Laho, dumneata care ştii mai bine decît oricine unde este necesară prezenţa noastră.

Bascul se gîndi o clipă.

— Ţara este neliniştită, spuse. Gonzague e într-o oarecare măsură stăpîn aici; oricît de sigur ar fi refugiul domnişoarei de Nevers şi al însoţitoarei sale, este preferabil să le conducem în Franţa. În mai puţin de două zile, noi patru sîntem în stare să le ducem la Bayonne. Acesta este scopul pe care trebuie să-l urmărim mai presus de orice. De cum vom ajunge acolo, ne vom înapoia în Spania, unde sper că vom putea spune curînd cavalerului: „Veniţi să vă luaţi logodnica".

— În acea zi, îl întrerupse Cocardasse, o să bem zdravăn în cinstea logodnei. În afurisita asta de ţară, soarele îţi usucă gîtlejul fără ca măcar să ai timp să ţi-l umezeşti... Dar, jur pe toţi cei cărora Petronille a mea i-a făcut să le treacă gustul pentru vin, jur — pe onoarea mea! — să golesc în cinstea lui Lagardère şi a nobilei sale soţii mai multe ulcele decît ocalele de sînge pe care le-am făcut să curgă din ticăloşii ăştia de spanioli.

La rîndul său, tandrul Amable murmură:

— Poate că văzîndu-i pe alţii iubindu-se, vom putea iubi şi noi niţeluş... zău aşa!

Chaverny luă mîna lui Laho şi o strînse într-ale sale:

— Îţi mulţumesc: dumitale, care mă vei conduce către cea căreia îi pot fi folositor în numele lui Lagardère, cît şi spre cea pe care o iubesc din toată inima...

Cu aceste cuvinte, toţi patru porniră pe drumul către Burgos.

9 Steaua

Odată mai mult, Philippe de Mantua scăpase de răzbunarea lui Lagardère. Într-adevăr, acesta şi nebuna fuseseră în curînd nevoiţi să-şi înceteze urmărirea, deoarece în faţa lor nu se mai afla, deodată, decît vid şi tăcere. Gonzague dispăruse, ca prin farmec, după o stîncă.

Şi totuşi, un călăreţ nu poate să se împrăştie ca un nor, să se destrame ca o umbră. Oare ce crăpătură din stîncă îi deschisese drum? În ce peşteră infernală putuse să se refugieze pentru a scăpa, atît de brusc, de soarta care-l aştepta?

În zadar cercetă Lagardère cu mare amănunţime locurile, şi niciodată nu simţise mai multă dezamăgire şi mînie. Strigă, ameninţă, blestemă şi, în cele din urmă, descurajat, înfrînt de fatalitatea care mereu îi stătea împotrivă, se întrebă dacă nu era mai bine să abandoneze lupta.

Nu se poate descrie durerea pe care o resimţi constatîndu-şi neputinţa. Tot ceea ce făcuse la Paris — dovedind că Gonzague era vinovat de asasinat; cîştigînd inima şi mîna domnişoarei de Nevers — toate acestea deveniseră inutile. Din noaptea fatală în care nu reuşise să-l împiedice pe Philippe de Mantua să-i răpească

logodnica, acesta rămăsese stăpîn asupra destinului său şi nici măcar nu putuse fi pedepsit.

— Fericirea mea de altădată nu poate fi regăsită, şopti cu tristeţe. Nu mi-am scutit nici paşii, nici timpul, nici forţele, şi Dumnezeu îmi e martor că am făcut imposibilul pentru a-mi exercita dublul drept la dragoste şi la răzbunare. Şi la ce au dus toate acestea? Duşmanii mei triumfă, iar biata mea Aurore nu are nici măcar un mormînt pe care să pot plînge. Cei care-mi erau credincioşi nu ştiu unde mă aflu, şi singura tovărăşie pe care o am este o sărmană nebună! Unde-i acel Lagardère mereu victorios de odinioară, care-i făcea pe laşi să tremure şi pe al cărui piept un cap binecuvîntat putea oricînd veni să se odihnească, fiindcă — acolo — nimeni nu ar fi putut să-i atingă nici un fir de păr?... Eram cu adevărat eu, acel Cincelador din Pamplona, acel Esop al II-lea de la palatul lui Gonzague?... Sînt eu cel căruia regentul i-a dăruit spada sa?

Aceste ultime cuvinte se înălţară în tăcerea ce-i învăluia ca un strigăt de chemare în ajutor, ultimă manifestare a agoniei supreme.

Mariquita îl privea fără a scoate o vorbă şi — la ea, de asemenea — exaltarea bătăliei fusese înlocuită de o tristeţe posomorîtă. Lacrimile ce-i izvorau din ochi îi curgeau pe părul despletit. Deodată-şi înălţă frumosul cap şi apucă mîna cavalerului, care tresări la acest contact.

— Trebuie să speri, îi spuse fata, să speri mereu. Va veni ziua în care lupii nu vor mai putea fugi de gheara leului! Ridică-te şi slobozeşte răgetul leului — unii vor tremura în vizuinele lor, alţii îţi vor auzi cu bucurie răgetul.

Spunînd aceste cuvinte, avea o expresie inspirată care-l răscoli pe Lagardère; dar ce bază putea pune pe cuvintele acestei nenorocite al cărei creier era răvăşit de nebunie?

— Cînd leul este rănit — şopti, folosindu-se pentru a-i răspunde de figura de stil utilizată de dementă —

răgetele sale se pierd în deşert, iar cei care aleargă la tînguirile sale sosesc pentru a-i constata slăbiciunea şi pentru a-i insulta neputinţa.

Se apropia noaptea. Stelele se aprindeau pe bolta cerească; Mariquita arătă cu degetul una dintre ele şi spuse:

— Să mergem acolo, spre apus. Mă pricep să citesc în stele şi acum văd acolo lucruri noi: sîngele se va transforma în lacrimi de bucurie, care — la rîndul lor — vor fi înlocuite de sărutări. Nu mai rămîne de trecut decît un singur punct negru; după ce-l vom depăşi, inima ta şi a mea vor fi pline de voioşie... Urmează-mă spre steaua care străluceşte...

— Puţin îmi pasă dacă merg într-acolo sau aiurea, spuse Henri cu glas scăzut. Dacă tu îmi vezi într-acolo destinul, mă învoiesc să-mi fii ghid; nebunia şi disperarea pot merge laolaltă.

Îşi puse la loc sabia în teacă şi încălecă, zdrobit sufleteşte şi fără puteri. În faţa lui, viitorul se închidea; în inima lui nu mai era loc decît pentru deznădejde, iar trupul îi era de acum încolo o zdreanţă lipsită de valoare, o maşinărie al cărei motor se sfărîmase.

Nu se gîndi să se reîntoarcă în tabăra militară, unde — fără îndoială — nu mai era aşteptat; şi, urmînd-o pe Mariquita, care îi arăta întruna aceeaşi stea, porni la întîmplare, pentru că trebuia să meargă, să meargă mereu şi să întîlnească mereu durerea.

Şi astfel, timp de mai multe zile, leghe fură parcurse după leghe, fără ca Henri să facă vreun gest, fără să pronunţe vreun cuvînt. Se culcau într-o *alqueria* oarecare, şi mulţi îşi închideau uşile în faţa acestui om a cărui frunte era întunecată, în faţa acestei fete cu ochi rătăciţi, care purtau întipărite pe retină urmele unei întîmplări tragice.

Cînd nu era primit la ferme, Lagardère nu se revolta. Fără a spune numic, îşi relua drumul pentru a merge mai departe, ca un cerşetor pe care-l goneşti.

Acestea erau ultimele opriri în lungul calvarului său, şi nefericitul îşi dorea să ajungă cît mai curînd în vîrful Golgotei[1].

Mariquita continua să meargă înaintea lui, şi în mintea sa se petrecea un fenomen ciudat. Încetase să scoată acele ţipete nearticulate, ca în primele zile ale demenţei sale; părea în transă, mergînd spre o ţintă precisă pe care ea singură o putea întrezări. S-ar fi spus că ghicea ceea ce se întîmplă în Lumea Cealaltă, că prin palida lumină a acelei stele pe care o luase drept ghid citea în viitor şi că bezna din creierul său se risipea sub imperiul unei revelaţii mereu reînnoite.

Ajunseră la defileul Pancorbo, chiar acel loc în care îl întîlnise pentru prima dată pe Lagardère; şi, deodată, se opri, în timp ce însuşi cavalerul nu se putea împiedica să nu-şi aducă aminte că odinioară trecuse pe acolo plin de curaj şi de speranţă, şi că acum revenea cu inima sîngerînd prin mii de răni.

Gitana îşi scutură coama neagră a părului încîlcit şi îşi trecu mîna peste frunte, ca un om care se trezeşte dintr-un coşmar. Pieptul i se ridică şi trebui să şi-l apese cu mîna, ca şi cum s-ar fi temut să nu i se spargă o venă şi, descălecînd, îngenunche, cu mîinile împreunate pentru rugăciune.

Cavalerul o lăsă în pace: în ochii lui, ceea ce făcea era o nouă manifestare a nebuniei; aştepta sfîrşitul crizei.

Dar ţiganca se ridică, dreaptă şi sigură pe sine; iar pe chipul ei, care păstra totuşi expresia unei uşoare tristeţi, Henri putu citi transformarea bruscă ce avusese loc.

— Acum îmi amintesc, spuse fata. Am dormit? Am suferit?... Nu mai ştiu nimic, S-a întîmplat ceva care îmi scapă, şi poate că tu vei reuşi să-mi explici... Mai întîi, unde îţi sînt tovarăşii?... De ce sîntem împreună,

1 *Golgota*: colină aflată în afara zidurilor Ierusalimului şi pe care a fost răstignit Isus, după ce a fost silit să-şi poarte crucea pînă la locul supliciului. (n.t.).

singuri, dacă domnișoara de Nevers și dona Cruz — prietena, sora mea — plecaseră spre tine?

Auzind aceste ciudate întrebări, Lagardère scoase o exclamație involuntară. Oare nebuna — într-o străfulgerare, poate trecătoare, a minții sale — va face să renască în el speranța pentru a-l cufunda din nou, în curînd, într-o suferință și mai amară, pentru a redeschide cu și mai mare cruzime rana pe care o purta în inimă pentru totdeauna?

O privi în ochi și nu mai văzu nimic care să fie lipsit de rațiune și de sens. Dimpotrivă, ea susținu acea privire, părînd că așteaptă un răspuns care întîrzie prea mult.

Henri o îmbrățișă pe biata copilă, strîngînd-o la piept.

— Vorbește! exclamă, spune-mi tot ce știi, tot ce-ți amintești... Unde le-ai părăsit pe cele două tinere, și în ce împrejurări?

Mariquita se gîndi cîteva clipe, căci memoria întîmplărilor nu-i revenea decît cu încetul, și faptele nu se coordonau încă în mintea ei decît cu greutate. Lacrimi grele îi izvorîră din ochi. Încercă să i le ascundă lui Lagardère. Își dădea seama că nu-i va putea da o indicație precisă, tocmai pentru că ea însăși nu era sigură cu privire la soarta prietenelor sale, și ar fi vrut să-l scutească pe Henri de durerea ce avea să rezulte din incertitudinea sa. După un timp, începu să vorbească:

— Tatăl meu și cu mine făcusem totul pentru ca ele să poată scăpa. După toate probabilitățile, au ieșit tefere și nevătămate din castel. Dar nu pot să garantez pentru ce a putut să se mai întîmple după aceea.

Cavalerul își înclină fruntea către pămînt; ultima speranță ce-i licărise în fața ochilor se baza pe ceva atît de fragil, încît era ilogic să creadă în ea.

Gitana îi văzu tristețea și fu adînc îndurerată.

— Ridică-ți capul, frumosul meu francez, îi șopti, și promite-mi să ai încredere în mine... Gitanita nu poate încă să-ți spună unde îți este logodnica, totuși este sigură că o vom revedea.

Lagardère tresări, chipul i se lumină.

— Cine ţi-a spus? exclamă. Cum poţi să ştii?

— Nimeni nu mi-a spus-o, am citit în stele.

Cavalerul clătină din cap, descurajat.

Ea reluă imediat:

— Nu te îndoi. Dacă mi-am pierdut memoria — şi lucrul acesta îl ştii mai bine decît mine, căci eu încă nu-mi pot da seama — acum mi-a revenit în întregime. De multă vreme bolta cerească nu mai are pentru mine nici un mister, şi acesta este secretul nostru, al celor numiţi romanichelles, gypsies, gitanos, ţigani, zigeuner, romi şi ragni[1] — toţi, membri ai aceleiaşi mari familii, noi care ne tragem din toate vremurile şi din toate ţările şi care am avut ca părinte pe Tatăl-Nostru Vîntul, iar ca mamă, pe Maica-Domnului Pulberea.

Lagardère se întreba dacă realmente i se însănătoşise mintea, sau dacă nu trebuia să considere ultimele ei cuvinte drept un nou acces de demenţă.

— Ţi-am arătat o stea, continuă ea, şi ţi-am spus: Acolo trebuie să mergem, către acel punct luminos care, pentru mine, este o carte deschisă, un soi de divinaţie pe care tu nu poţi s-o înţelegi.

— Ce ai citit acolo?

— Că aici va trebui să mă opresc, să îngenunchez şi să mă uit pe jos. Vezi, tu însuţi, pe drum, amprenta copitelor mai multor cai şi a doi catîri... Aceştia din urmă le purtau pe domnişoara de Nevers şi pe sora mea Flor...

Lagardère o prinse de mînă şi i-o strînse, mai să i-o sfarme.

— Vorbeşte, mai vorbeşte, exclamă cu o emoţie pe care nu şi-o mai stăpînea. Dacă ceea ce spui este adevărat, le vom regăsi în curînd, căci urmele sînt

1 *Romanichelles, gypsies, gitanos, zigeuner, ţigani, romi:* denumiri date ţiganilor, în diverse ţări (în ordine, în Franţa, Anglia, Spania, Germania şi Romania). (n.t.)

proaspete; dacă, dimpotrivă, te-ai înşelat, nu-ţi voi face nici un reproş, fiindcă îmi vei fi dat, încă o dată, iluzia unei fericiri posibile.

— Este adevărat: nu e mai mult de o oră de cînd au trecut pe-aici. Tinerele erau escortate de patru oameni...

— Cine erau?... Poate Peyrolles?... Poate desfrînaţii lui Gonzague?

— Nu ştiu, şi asta va trebui s-o aflăm chiar în seara asta.

— Cine ne va lămuri?

— Tot steaua, răspunse Mariquita, întinzînd braţul.

— Steaua lui Lagardère a pălit, spuse deodată o voce care ieşea din stîncă. E atît de aproape de a se stinge, încît între ea şi neant nu este decît lungimea unei spade.

— Ce importanţă are asta, dacă acea spadă e a mea? strigă Henri, luînd imediat poziţia de gardă.

La o distanţă de cîţiva paşi se înălţa, ieşind în afară din peretele stîncos, un zid natural ce adăpostea un fel de refugiu în care s-ar fi putut ascunde zece oameni. Era ca un soi de golf din care izvora un firicel de apă limpede ce se ducea să alimenteze rîul. Dintre toate aspectele lugubre ale defileului lui Pancorbo, acesta era singurul loc în care nu simţeai greutatea stîncilor apăsîndu-ţi pe umeri: natura rezervă uneori astfel de surprize chiar în locurile în care se manifestă mai sălbatică.

Desfrînaţii lui Gonzague ascultaseră de invitaţia acestui colţişor fermecător şi se opriseră acolo pentru o clipă, spre a se răcori şi a sta de vorbă, ca nişte turişti care nu au altă grijă decît să-şi instaleze cortul acolo unde le place. Acum că luptele se purtau în Catalonia, ei se întorseseră în Biscaya, ferm decişi să nu se alăture stăpînului lor decît atunci cînd totul se va fi terminat.

Desigur, nu se aşteptau ca Philippe de Mantua să-i felicite mai tîrziu; dar, ca scuză gata pregătită, ei aveau

motivul că îl urmăriseră pe cavaler în toate zările, fără a se preocupa de ce se întîmpla în afara acestui ţel. Cel puţin îşi atinseseră scopul: să nu scoată sabia împotriva Franţei.

Montaubert, devenit şeful bandei, se întinsese pe iarbă şi se gîndea la viitor:

— Durata libertăţii noastre se apropie de sfîrşit, spunea. Va trebui să ne reîntoarcem sub jugul lui Gonzague, şi ar cam fi timpul ca Lagardère să vină să ne ofere pieptul lui. Dacă nu vom duce prinţului vestonul găurit al duşmanului său, sînt şanse ca el să ne acuze că ne-am vînturat încolo şi încoace fără a ne preocupa de cauza sa... şi nu prea văd cum ne-am putea apăra.

— O să mintim, spuse Nocé. Tot slujindu-l, am pierdut dreptul de a vorbi sincer, şi toţi ne întrecem care să-şi deghizeze mai bine gîndul.

Grasul Oriol scoase un oftat:

— Nu prea ştiu încotro mergem, dar a fost o vreme cînd conştiinţa mea era mai liniştită.

— Şi ce-ai mai spune, ripostă Taranne, dacă strămoşii tăi şi-ar fi pus pintenii spre a pleca în cruciade, aşa cum au făcut ai noştri? În familia ta de negustori, înşelătoria a fost întotdeauna cea dintîi regulă.

Montaubert interveni:

— Fără certuri, căci acum ar fi greu de ştiut care noblete valorează mai puţin: a noastră sau a lui Oriol. Nemaiputîndu-ne acoperi de glorie blazonul, îl putem încă acoperi cu aur şi, pentru asta, trebuie să-i ducem lui Philippe de Mantua dovada că Lagardère a murit de mîna noastră... Dar cum vom obţine această dovadă?

Nocé se aplecă deodată, ducîndu-şi un deget la buze.

— Sst! poate că dovada este aici, zise, abia şoptit. Aud o voce care seamănă al dracului de mult cu cea a cavalerului.

Toţi tăcură şi-şi ciuliră urechile. Şi erau, într-adevăr, Henri şi Mariquita, cei care tocmai se opriseră acolo;

desfrînaţilor le fu de ajuns să asculte o clipă pentru a se convinge că soarta îi favoriza mai mult decît speraseră: Lagardère se afla la cîţiva paşi de ei, singur — căci pentru ei, femeia care-l însoţea nu conta.

Nu pierdură nici un cuvînt din conversaţia purtată, din care unele părţi le părură a fi cel puţin ciudate. Înţelegeau totuşi destul cît să se creadă siguri de victorie, şi de aceea Montaubert nu ezită — prin sfidarea pe care o lansă — să dea semnalul de începere a luptei.

Într-o secundă, cei patru gentilomi barară drumul şi Lagardère le putu recunoaşte feţele.

— Ia te uită! exclamă, regăsindu-şi voioşia, de îndată ce era vorba să se lupte. Uşurel, domnilor; cîndva, chiar aici, am întîlnit cîţiva banditi pe care stăpînul vostru îi tocmise spre a mă ucide; văd că astăzi Gonzague aranjează mai bine lucrurile şi îmi trimite asasini mai importanţi...

Un murmur ameninţător întîmpină această insultă; cavalerul nu se lăsă deloc impresionat, căci îşi recăpătase tot sîngele rece şi energia sa de altădată. Simţea nevoia de a mai trăi pentru a afla dacă cele spuse de gitană erau adevărate.

— Cît încă mai este timp, adăugă, şi dacă vreţi să evitaţi soarta celorlalţi, vă poruncesc să-mi eliberaţi drumul.

Mariquita se avîntă deodată în faţa lui, cu pumnalul în mînă, pentru a-i face scut din trupul său. Acum nu nebunia era cea care, ca la Urgel, o făcea să braveze primejdia, căci privirea îi era rece şi tăioasă ca oţelul: voinţa era cea care comanda curajului.

— Nimeni nu se va atinge de el, strigă, înainte de a ucide o femeie!

Cavalerul încercă să o dea la o parte cu o mînă: ea se eliberă şi sări înainte ca o leoaică. Un fulger sclipi pe lama sa, care se duse să se înfigă în umărul lui Taranne, şi lupta începu.

Lagardère își înfrunta adversarii, avînd grijă mai ales să o apere de lovituri pe gitană. Văzu spada lui Montaubert amenințînd sînul fetei și, pentru a para atacul, își descoperi garda. Nocé profită de asta — sabia lui pătrunse în pieptul cavalerului, care scoase un strigăt, se clătină puțin și căzu pe spate.

Atunci fu văzut un spectacol sublim: o femeie, aproape un copil, cu ochii injectați, cu buzele spumegînde, ținînd piept la trei bărbați pentru a apăra trupul celui care căzuse, sau pentru a-l răzbuna.

Acum că rămăsese singură, nici unul dintre ei n-ar fi îndrăznit să o lovească, și totuși, erau nevoiți să se apere de furia ei, de atacurile ei repetate, de pericolul pe care îl reprezentau brațul ei mereu ridicat și pumnalul de pe care curgeau picături de sînge.

Cum avea să se sfîrșească această luptă în care unii nu voiau să ucidă, în care cealaltă nu concepea mila?

Steaua strălucea pe bolta azurie și Mariquita își ridică privirea către ea.

Deodată, foarte aproape, amplificîndu-se în coridorul lung de stînci, se înălță una dintre acele ciudate melodii monotone, pe care le cîntă triburile nomade în cursul peregrinărilor lor pe drumurile pustii, și gitana, auzind-o, scoase un strigăt ce semăna cu un țipăt de bufniță. Un strigăt asemănător îi răspunse; o cotigă prăpădită, al cărei cal răpciugos alerga în galop, își făcu apariția într-un zgomot de fiare vechi, și desfrînații văzură răsărindu-le în față o jumătate de duzină de bărbați, înarmați cu flinte scurte.

— Să luăm trupul lui Lagardère, strigă Montaubert, care simțea necesitatea unei lovituri îndrăznețe.

Dar Mariquita își pusese piciorul pe pieptul cavalerului.

— Vino să-l ici, dacă poți, spuse.

Oriol aduse caii.

— Să plecăm, zise Noce, abia mai avem timp; am pierdut partida. Peste cîteva clipe, în spatele fiecărei stînci se va afla un om și o flintă.

Ca pentru a-i da dreptate, se auzi şuieratul cîtorva proiectile. Desfrînaţii lui Gonzague o luară la fugă, reuşind cu mare greutate să-l susţină pe calul său pe Taranne, care sîngera din abundenţă.

10 Ragnii

Cei care interveniseră astfel la momentul potrivit erau nişte ţigani pe care Mariquita avusese prilejul să-i întîlnească adesea, pe vremea cînd peregrina printre triburile nomade, în care mama sa jucase odinioară un rol important, căci fusese multă vreme frumoasă şi oracolele ei erau renumite în întreaga Spanie.

Ori, există nu numai o tradiţie, ci şi datoria de a se întrajutora, la aceşti oameni care se află la marginea societăţii şi — aşa cum se spune în cîntecele lor — trec fără să se schimbe cu nimic, de cînd e lumea lume, păstrînd secretul originii lor, al vieţii lor, al misterelor cu care înconjoară tot ceea ce pentru alţii este credinţă, dar care, pentru ei, este principiu: naşterea, căsătoria, iniţierea în rituri şi, mai ales, moartea.

Mariquita nu trebuise decît să-şi lanseze chemarea, semn de raliere; nu fusese nevoie decît să pronunţe cîteva cuvinte în acea limbă ciudată pe care nimeni n-o înţelege dacă nu are sînge de ţigan în vine, şi în jurul ei se iviseră apărători. Acum stăteau în cerc în faţa căruţelor cu coviltir la care erau înhămaţi cai costelivi, adevărate animale ale Apocalipsului, legaţi la tărgi cu funii şi sfori — bieţi căluţi din Galiţia[1], pe

1 *Galiţia*: regiune din Europa centrală, în nordul Carpaţilor, împărţită, cu începere din 1945, între Polonia şi Uniunea Sovietică (Ucraina). În decursul timpurilor, a fost deseori disputată între Rusia, Polonia şi Austria. (n.t.)

care-i călăresc mai ales ţiganii, aceştia nevrînd niciodată să se folosească de cafîri.

Şi căruţele însele erau o adevărată poezie — sub coviltirele lor găurite, peticite, arse de soare, de ploaie şi de vînt, vedeai de toate: corturi împăturite, oale de bucătărie, unsori pentru a-i însănătoşi pe răniţi sau pentru a face vrăji creştinilor, picioare de broască, amulete şi toată amestecătura de obiecte pe care ţiganii le folosesc ca să facă farmece.

În cea mai mare, şi care era şi cea mai bine întreţinută, pe un morman de resturi şi de cîrpe care acopereau poate o grămadă de aur — comoara tribului: bani de argint şi de aramă şi bijuterii furate — trona bătrîna clanului, o vrăjitoare cu păr alb, cu zbîrcituri adînci şi cu dinţi ascuţiţi.

Banda respectivă alcătuia un clan aparte, independent de marea castă internaţională, care o respinsese din mijlocul său în virtutea legii de mezalianţă. Căci de îndată ce o fiică de rom se căsătoreşte cu un străin, sau viceversa, familia sa este pusă sub interdicţie. Nu i se mai recunoaşte dreptul la protecţie, nici la partea de pradă ce i s-ar fi cuvenit; i se refuză orice acces la adunări şi la ceremonii — devine un menbru cangrenat care trebuie eliminat fără milă şi fără regrete.

Tot astfel, în religia iudaică, pentru cel sau cea care s-a unit cu cineva aparţinînd altui cult se oficiază ceremonia morţilor; şi tot aşa la noi, la catolici, alianţele între nobili şi oamenii de rînd au fost considerate, multă vreme, ca o decădere. În Evul Mediu, consecinţele erau cumplite, şi cel care greşise faţă de rangul său nu mai conta printre ai săi. Timpul a trecut, astăzi toate cele se amestecă; şi omenirea nu este nici mai bună, nici mai rea.

Familiile de ţigani alungate în acest fel din triburile lor nu întîrziau să se grupeze pentru a-şi da ajutorul necesar, spre a se apăra atît împotriva fraţilor de ieri, cît şi a duşmanilor dintotdeauna, creştinii. Cu toate

acestea, ele îşi păstrau obiceiurile şi riturile, lăsînd pe intrus, dacă rămînea printre ei, să-şi practice propria religie — la care adesea nu ţinea deloc — pînă cînd, din propria lui voinţă şi sub influenţa mediului, o adopta pe cea a tovarăşilor săi. Şi dacă o fată voia să-şi urmeze soţul sau iubitul dintr-o altă castă, avea oricînd dreptul de a reveni printre ai săi, pe care totuşi îi făcuse să îndure dispreţul întregului lor neam.

Aceştia, în totalitate, se numeau *ragni* şi, deoarece era născută dintr-un tată catolic, Mariquita era de-ai lor. De altfel, ei nu se deosebeau de adevăraţii gitani decît prin cîteva cîntece proprii lor, unul dintre acestea fiind cel ce ajunsese la urechile fetei la momentul potrivit,

Aşadar, în spatele primei căruţe se aliniaseră altele, din care se revărsau pe drum femei şi o droaie de copii. Acum, toată lumea înconjura trupul lui Lagardère, lîngă care îngenunchease gitanita.

Poate că, venind aşa de repede în ajutorul ei, întrevăzuseră posibilitatea de a scoate vreun profit de pe urma intervenţiei lor, jefuindu-i pe adversari? Dar aceştia fugiseră; cît despre străinul care zăcea pe pămînt, ei nu-i datorau nimic dacă nu era legat de însoţitoarea sa prin vreo legătură sfîntă, chiar dacă doar prin dragoste.

— Cine e bărbatul acesta? Eşti femeia lui?

Acestea fură primele întrebări pe care i le puse Mariquitei şeful ragní-lor, un colos bronzat, ale cărui rare şuviţe albe îi argintau tîmplele şi de care îi era teamă, fiindcă deseori trebuise să se supună poruncilor lui.

Dar ea, care în alte împrejurări ar fi tremurat în faţa lui, îşi ridică cu simplitate capul şi răspunse:

— Este fratele meu...

— N-ai spus niciodată că ai un frate, şi nici unul dintre noi nu are ştire despre aşa ceva...

— Nu ştiam nici eu...

— De ce nu este de-aceeaşi rasă cu tine?

— De ce eu însămi nu sînt gitană decît pe jumătate? replică ea cu fermitate. Te-a împiedicat asta, vreodată,

să recunoşti autoritatea mamei mele, şi am fi noi, oare, nişte ragni, dacă nu s-ar fi aflat şi străini printre noi?

— Aşa este... Dacă ai un secret, păstrează-l... Spune-ne numai numele acestui om.

— La ce v-ar folosi?... Îl veţi şti mai tîrziu.

— Este spaniol?

— E francez.

— Atunci e un duşman...

— Pentru rasa noastră nu există frontiere...

— Nu ţi-am spus *duşman al Spaniei* — asta nu mă interesează deloc... În ţara lui, ai noştri sînt spînzuraţi.

— La Madrid, Inchiziţia îi torturează şi îi arde...

— Aşadar, ai mereu dreptate? bodogăni căpetenia, încruntînd sprînceana.

— Vorbesc aşa cum gîndesc... spun adevărul...

— Fratele tău a murit?... Trebuie să aducem *rubidal*-ul?

Or, *rubidal*-ul este vehiculul mortuar al ţiganilor: o căruţă acoperită cu pînză neagră, în care nimeni nu pătrunde viu.

Mariquita îngenunche lîngă Lagardère, îşi lipi urechea de pieptul lui şi-i ascultă bătăile inimii.

— E doar rănit, răspunse. E cazul să-i dăm ajutor... Dacă nu vreţi, lăsaţi-mă, îl voi îngriji singură.

De data aceasta şeful bătu din picior, spunînd:

— Şi, mă rog, de cînd ragnii îi lasă pe ai lor să moară fără a le da ajutor?

— El nu este de-ai voştri, ai spus-o adineauri.

— Se află sub protecţia ta, în consecinţă — sub a noastră. Vezi unde-i este rana şi o vom întreba pe bătrînă ce trebuie să facem.

Mariquita desfăcu vesta lui Lagardère şi dezgoli rana. Dacă spada lui Nocé ar fi pătruns cu două degete mai jos, Lagardère nu ar mai fi avut nevoie de îngrijirile nimănui.

— Destinul l-a apărat, zise una dintre femei.

— Spune mai curînd că medalionul pe care-l poartă pe piept, o întrerupse alta. Uite cum s-a deformat montura; e de mirare că portretul însuşi nu s-a spart.

Ochii lacomi se aţintiră asupra bijuteriei cu ramă de aur, din care o parte era răsucită şi pătată de sînge. Dintr-o privire, Mariquita recunoscu chipul domnişoarei de Nevers.

— Ea este cea care l-a salvat, murmură. Dragostea a fost mai puternică decît moartea!

Portretul acela îi fusese dat lui Lagardère de către Aurore, atunci cînd se dusese să-l vadă la Châtelet — prizonier şi condamnat la moarte. Ea însăşi i-l aşezase pe inimă, legat cu un lanţ de aur, în prezenţa mamei sale. Cînd oare îl va regăsi la pieptul lui Henri?

Cea mai în vîrstă dintre gitane — *bătrîna* — se numea Mabel. Era aceeaşi, care, la muntele Baladron, avusese cîndva sarcina de a o păzi pe mica Aurore şi pe care Flor o adormise, ca s-o facă să dezvăluie locul în care se afla Lagardère. Era deja bătrînă la acea vreme şi peste fruntea sa mai trecuseră de atunci ani buni. Poruncise să fie adusă mai aproape cu căruţa sa şi, cu trunchiul în afara adăpostului său de pînză, despletită, cu pielea ca un pergament vechi, aproape hidoasă şi totuşi impunătoare, îl scrută îndelung pe cavalerul încă fără cunoştinţă.

— Este frumos, spuse. Oare l-au ucis?

— Nu, mamă, răspunse cineva. E probabil să scape cu viaţă.

— Rana a fost făcută cu o armă albă sau cu o armă de foc?

— E o lovitură de spadă bine dată, dar prea jos.

— Ajutaţi-mă să cobor; vreau să văd.

Aproape că nu avu nevoie de sprijinul ce i se oferi şi, în pofida vîrstei sale, ajunse repede lîngă rănit, asupra căruia se aplecă.

Şi chipul ei căpătă o expresie ciudată; ridurile aproape îi dispărură şi, timp de o clipă, păru să se gîndească, de parcă îşi evoca o amintire îndepărtată.

— El este, e chiar el, nu mă înşelasem, bîlbîi ea. Liniştiţi-vă, cel predestinat a mai revenit cîndva de şi mai departe.

— Deci îl recunoşti? întrebă căpetenia.

— Într-o seară, spuse Mabel, i s-a dat să bea, dintr-o cupă de vinars, o băutură a ţiganilor din Scoţia...

Toţi cei de faţă ştiau ce însemna asta şi care erau efectele acelui teribil narcotic. Privirile lor întrebătoare se aţintiră asupra bătrînei.

— A fost culcat în partea de nord a taberei, continuă aceasta, în mormîntul în care, de două sute de ani, se odihneau oasele bătrînului Hadji.

Curiozitatea crescu în rîndurile ascultătorilor, dar ea nu luă seama şi urmă, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi:

— A doua zi dimineaţa, cînd s-au dus să se încredinţeze că tot mai dormea, n-au mai găsit pe nimeni...

Asta era un lucru extraordinar, şi ragnii vrură să afle.

— Cum s-a putut aşa ceva? întrebară mai multe glasuri.

— Dar de ce i se dăduse să bea licoarea scoţiană?

— Fiindcă creştinii ne dăduseră mult aur ca să-l ucidem şi să-i răpim copilul pe care-l avea cu el. Dar era oaspetele nostru şi nu am vrut să facem nimic mai mult decît să-l adormim.

— Ospitalitatea este sfîntă, şoptiră bărbaţii. Cine l-a salvat?

— Mister!... Şi totuşi, oricine o fi fost, a făcut bine... Era mai bun decît duşmanii lui, şi aş fi avut mereu o remuşcare dacă i s-ar fi întîmplat ceva rău copilei. Era atît de blîndă, atît de tristă, biata micuţă, încît şi după atîţia ani îi mai revăd în minte trăsăturile...

Deodată, privirea îi căzu pe medalion şi scăpă o exclamaţie de surpriză:

— Iat-o, spuse, dar acum este mare, încă mai frumoasă şi mai blîndă.

Luase bijuteria în mînă şi o privea cu atîta atenţie, încît Mariquitei îi fu teamă că vrea s-o ia şi s-o păstreze.

— Nu i-o lua, mamă, o rugă. Este talismanul lui. Fără acest portret ar fi fost ucis.

Mabel se încruntă şi, sub fulgerul din ochii ei cenuşii, Mariquita îşi plecă privirea.

— Cine ţi-a spus că voiam să i-l iau — spuse cu asprime — şi, mai întîi, cu ce drept îl aperi?

— Pentru că este fratele meu, răspunse fata.

— Minţi... n-ai avut niciodată un frate... Ai face mai bine să mărturiseşti că-l iubeşti, şi n-ai fi prima. Altădată, o gitanita ca şi tine l-a iubit ca o nebună; şi ei dragostea i-a adus pierzania, căci s-a creştinat.

— Aşa este, spuse Mariquita. Pe vremea aceea se numea Flor; acum poartă numele de Maria de la Santa Cruz.

— Aşadar, o cunoşti?

— Este prietena mea. Am dansat împreună în pieţele Madridului.

— Îl iubea, reluă vorba Mabel, şi poate că el n-a ştiut asta niciodată, de vreme ce are portretul alteia pe inimă... Frumuseţea lui este fatală pentru fetele din rasa noastră... Toate, vă spun că toate îl veţi iubi... chiar şi eu, dacă l-aş fi întîlnit cînd aveam douăzeci de ani...

Tăcu, concentrîndu-şi privirile asupra cavalerului. Ultimele cuvinte pe care le pronunţase erau atît de ciudate, încît întregul trib se întrebă dacă nu cumva bătrîna recăzuse în copilărie.

— S-ar putea să fi fost Flor cea care l-a salvat, continuă ea, deşi pe-atunci era încă foarte mică... Dacă ea a făcut-o, repet că bine a făcut... cine ştie ce s-o mai fi întîmplat şi cu ea?

— O căutăm, spuse gitana, şi deie Domnul s-o regăsim curînd, căci nu este singură.

— Cu cine e?

— Cu *ea!* spuse Mariquita arătînd portretul. Acum sînt surori prin inimă.

Cu delicateţe, Mabel puse la loc medalionul şi se îndreptă către căruţa sa. Se întoarse curînd cu un

unguent miraculos pentru vindecarea rănilor, cu care-l unse pe Lagardère, murmurînd totodată niște cuvinte magice.

La lumina torțelor, în fundul Gîtlejului lui Pancorbo, unde domnea o tăcere lugubră, acea vrăjitoare, înconjurată de gitani și îngrijind un străin cu aceeași grijă ca și cînd ar fi fost propriul său fiu, constituia un spectacol ciudat.

Lagardère era încă fără cunoștință. Mabel îi spălă buzele și tîmplele cu oțet și el deschise ochii, reînchizîndu-i imediat. Nu avusese timp s-o vadă pe Mariquita; acele chipuri necunoscute, acele mutre prea puțin demne de încredere, mai ales acel cap de vrăjitoare bătrînă, aplecat asupra sa, îl făcură să presupună că ajunsese în mîinile unor bandiți care nu-l vor lăsa cu viață.

Poate că tovarășa lui le căzuse deja pradă, poate că zăcea legată într-un colț? S-ar fi putut chiar să nici nu mai fie în viață. Pentru a nu-i vedea cadavrul, ținea ochii închiși și se gîndea: „Sărmană copilă, este scris că eu trebuie să-ți port ghinion. Și totuși, adineauri, îmi vorbeai despre speranță, îmi spuneai că o voi revedea pe Aurore!"

Acest ultim nume îi scăpă de pe buze cu voce tare, și auzi un glas care-i murmura la ureche:

— Păstrează-ți curajul!... steaua continuă să strălucească. Te voi conduce la Aurore.

— Mariquita! șopti cavalerul.

— Sînt aici, îi răspunse. Cei care te înconjoară nu-ți sînt dușmani.

— Deschide ochii, spuse la rîndul său Mabel, care făcu cîte un semn pe fiecare pleoapă a lui Henri — și, într-adevăr, acesta putu vedea în jur și să ia mîna pe care i-o întindea gitana.

— Duceți-l în căruța mea, mai spuse bătrîna, și culcați-l ușurel.

Cu nesfîrșite precauții, Lagardère fu transportat în rulotă.

— Unde mergeaţi? întrebă Mabel.

— În căutarea logodnicei lui, pe care i-au luat-o.

— Cine i-a luat-o?

— Fără îndoială cei care voiau să-l ucidă încă de la muntele Baladron şi care, pentru asta, plătiseră cu mult aur.

— Să ne dea şi el şi-l vom sluji, spuse un bărbat.

Dar bătrîna îl măsură cu o privire dispreţuitoare:

— Este oaspetele nostru, şi nimeni de aici nu are dreptul să se atingă nici de persoana lui, nici de ceea ce îi aparţine. Îl vom conduce acolo unde ne va spune să mergem, fără ca pentru asta să ne datoreze un pesetas. Am spus!

— Fie, răspunse şeful, dacă aşa vrei.

— De altminteri, adăugă Mabel, mă oblig ca eu singură să-l veghez, să-l îngrijesc şi să-l vindec.

Dar gitanita întinse ambele mîini, implorînd:

— Şi, deci, nu mă vei lăsa să stau într-un coltişor, lîngă el?

— Aşadar, îl iubeşti mult?

— Ca pe un frate... Vezi că nu mînteam adineauri.

— Vino, căci ai un suflet nobil...

Bătrîna se duse să se instaleze lîngă cavaler, în timp ce Mariquita, stînd lîngă targă, ştergea fruntea îmbrobonată de sudoare a lui Henri.

Clanul porni iar la drum, prin defileul pe care-l lumina flacăra tremurătoare a torţelor, proiectînd pe stînci siluete fantastice.

Din timp în timp se înălţa cîntecul monoton al ragnilor, în care glasul bărbaţilor alterna cu cel al femeilor şi, legănat de această melopee, cavalerul adormi, ţinînd în mîna sa umedă mîna gitanitei.

Gonzague ar fi putut să treacă de o sută de ori în lungul acestui ciudat convoi, fără a bănui că acolo se afla duşmanul său de moarte, printre acei nomazi pe care, altădată, îi plătise pentru a-l scăpa de el şi care,

acum, făceau cauză comună cu același om, fără ca măcar să ceară o răsplată.

Cînd Lagardère se trezi, se făcuse ziuă, și mare îi fu mirarea de a se vedea în acel ciudat vehicul, căci nu-și mai amintea nimic.

Mabel, care îi pîndea trezirea, îi întinse o cupă, pe care șovăi s-o ia.

— Bea fără teamă, îi spuse bătrîna. Nu este otrăvită, ca vinarsul care ți-a fost oferit într-o seară, pe vîrful muntelui Baladron.

— Cum de știi asta? întrebă cavalerul.

— Mă aflam acolo...

— Bea, îi spuse la rîndul său Mariquita. Eu însămi am scos apa din izvor și am îndoit-o cu țuică. Nu ești înconjurat decît de prieteni.

În timpul nopții, bătrîna și gitanita discutaseră îndelung cu glas scăzut, și fata îi istorisise vrăjitoarei, în același timp cu propria-i poveste, tot ceea ce știa despre Lagardère. Mabel jurase că tribul nu va avea odihnă pînă ce nu le va regăsi pe domnișoara de Nevers și pe dona Cruz.

— În problemele în care ceilalți nu știu nimic, spusese, noi putem ști totul, căci poliția noastră este alcătuită mai bine decît cea a regelui. Dacă fata a trecut într-adevăr ieri pe aici, așa cum pretinzi, pînă la sfîrșitul zilei vom afla unde se află; dacă nu este așa, o vom căuta în altă parte și o vom găsi. După aceea, va fi o joacă de copii s-o răpim.

Ajunseseră la cîmp deschis, într-un loc care totuși era încă izolat, și Mariquita îi arătă bătrînei urmele unor picioare de cai, pe pămînt. Dar acum, după ce desfrînații trecuseră pe acolo, erau mai multe.

— O să le deslușim pe unele printre celelalte, hotărî Mabel. Pînă atunci, să montăm corturile.

Instalară o tabără sumară; și Lagardère, prea slăbit chiar și pentru a se ridica, rămase culcat în căruță, avînd-o alături pe gitanita care îi vorbea, încercînd să-l distreze și, totodată, să-i insufle speranță.

De altminteri, toate femeile tribului aduceau, rînd pe rînd, ba o rodie coaptă, ba o portocală sau un pahar de vin tare, totul însoţit de o vorbă bună.

Lagardère, care le mulţumea cu un zîmbet, îşi dădu seama că, pînă atunci, nu cunoscuse bine adevărata fire a gitanilor:

— Sînt buni, gîndi el cu voce tare, doar că nu trebuie să fie plătiţi pentru a face răul.

— Dar trebuie şi să le placi — interveni Mabel, care auzise. La noi, cel care iubeşte are dreptul la protecţia şi la stima noastră, căci dragostea este stăpînul lumii.

11 Pista falsă

Imediat după ce mîncaseră şi puseseră la loc oalele, Mabel reuni tribul în jurul său şi luă cuvîntul.

— Creştinul a spus adineauri că gitanii sînt buni cînd nu au interes să facă rău. Este adevărat? întrebă.

— Sînt şi mai buni, atunci cînd au interes să facă o faptă bună.

— Trebuie să trăim şi noi, adăugară alţi cîţiva.

— Gîndirea voastră este corectă, aprobă bătrîna. Puterea ocultă pe care o avem ne-a fost dată pentru ca alte rase să fie silite a ne fi de folos, chiar fără de voie. Dar sînt împrejurări cînd, între acele rase şi a noastră trebuie să aibă loc un răgaz în ceea ce priveşte unul sau mai mulţi indivizi, cînd trebuie să fim buni pentru cel care este bun de la natură.

— Unde vrei să ajungi? o întrebă unul dintre bărbaţi...

— Iată: bunătatea cuprinde dezinteresul... Ori, nu știu dacă cel care ne e oaspete este bogat; nu știu dacă, într-o zi, se va gîndi să ne răsplătească pentru ceea ce am făcut pentru el. Tot ceea ce știu despre el, vă voi aduce la cunoștință... după ce mă veți asculta, fiecare va fi liber să spună ce trebuie să facem în continuare.

Povestea pe care o istorisi nu putea conține decît doar o parte din faptele și acțiunile lui Lagardère, atît cît aflase Mariquita din gura profesorilor de scrimă, sau cele la care asistase ea în Spania. Mabel nu trecu cu vederea decît cîteva amănunte, pe care credea că e mai prudent să le păstreze pentru sine.

O singură acțiune este de ajuns pentru a defini curajul și loialitatea unui om. Ea enumeră multe acțiuni de acest fel, și cei de față o ascultau cu lăcomie, fiindcă erau oameni obișnuiți să nu pună mare preț pe viața lor și mereu expuși să și-o piardă în ceasul următor.

Căci, dacă cinstea gitanilor poate fi contestată, nimeni nu ar putea, dimpotrivă, să le nege disprețul față de primejdie, oricare i-ar fi cauza. Desconsiderați, ținuți sub o continuă suspiciune, obligați să trăiască printre rase dușmane și ostile, ei nu au dreptul de a avea grija zilei de mîine, deoarece nici prezentul nu le aparține, și nu au locul lor liber sub soare: de aceea, legea lor este fatalitatea, religia lor — hoția, dumnezeul lor — destinul.

Față de un om fericit, care se bucură de bogăție și de onoruri, ei nu pot simți decît invidie și ură, pentru că în ochii lor el reprezintă lucruri de care ei înșiși sînt privați. Dar îi respectă persoana, averea și rangul, dacă întîmplarea îl aduce în situația de a le fi oaspete. Totuși, cînd ospitalitatea se sfîrșește, respectul încetează; și, așa cum povestea Aurore, din amintirile sale, după ce s-au scurs douăsprezece ore sau după ce

au fost străbătute douăsprezece mile[1], oaspeţele nu mai înseamnă nimic, ceea ce este totuna cu a spune că poate fi jefuit sau ucis.

Este totuşi curios că la foarte multe categorii de oameni respinse de societate — la cei scoşi în afara legii, cum sînt gitanii, corsicanii care au luat drumul codrului, jefuitorii din extremul sud-algerian, sau la cei care sînt în afara civilizaţiei, ca eschimoşii şi laponii, precum şi la unele populaţii sălbatice — se întîlneşte acest respect sacru al oaspetelui, respect ce nu mai există în Europa decît în Scoţia, dacă n-o fi fiind acum doar un mit, şi unde s-ar putea să fie un vestigiu al moravurilor gitanilor.

Pentru cei pe care îi întîlnise, Lagardère era acum oaspete nu numai pentru douăsprezece ore şi douăsprezece mile, ci pentru atîta timp cît va voi bătrîna.

Căci în fiecare trib de gitani, de zingani, de ţigani sau de gypsies, la romi ca şi la ragni, femeia cea mai în vîrstă — *bătrîna* — este atotputernică şi le comandă bărbaţilor, ba chiar şi şefilor. Ea însăşi nu dă ascultare decît Reginei supreme, care se află cînd într-un loc, cînd într-altul, şi care ţine în mîinile şi în creierul său soarta tututror ţiganilor.

Mabel ar fi putut, deci, să-şi impună voinţa fără a se teme că s-ar putea ca cineva să n-o asculte. Dar dorea ca spontaneitatea devotamentului pe care avea să-l pună în slujba lui Lagardère să-l lege pe cel care primea de cei care dădeau ajutorul şi reciproc.

Aceasta era diplomaţie de femeie şi de ţigancă, şi efectul fu cu atît mai rapid, cu cît nimic nu valorează mai mult, pentru a-ţi ataşa oamenii, decît să faci apel la încrederea lor.

— Acum, le spuse, ştiţi la fel de multe ca şi mine în legătură cu cel pe care l-am adăpostit. Credeţi că este de ajuns să-i îngrijim rana trupească?

1 *Milă*: Unitate de măsură pentru lungimi care, la romani, era de o mie de paşi (în lb. latină *mille* = o mie). Există şi o unitate de măsură internaţională, adoptată în navigaţia aeriană sau maritimă, a cărei valoare s-a convenit a fi de 1,852 m. (n.t.)

— Ce putem noi face pentru cea sufletească? întrebă şeful.

— Să pornim în căutarea logodnicei sale, pînă ce o vom găsi. Avem motive să credem că se află foarte aproape de aici; dar şi dacă n-ar fi aşa, dacă ar trebui să străbatem întreaga Spanie, aţi face-o?

— Sîntem gata!

— Amintiţi-vă de ceea ce v-am spus: nu ştiu dacă vom primi vreo răsplată...

— Şi am găsi vreuna, dacă am rătăci pe drumuri fără nici un scop? Aşadar, pentru noi este un noroc, şi ce ne pasă dacă mergem spre miazănoapte sau spre miazăzi, spre răsărit sau spre apus, dacă fiecare zi îşi are rostul ei?

— Aceasta e părerea tuturor? întrebă Mabel.

Toate mîinile se ridicară în semn de asentiment.

— Dă ordinele, mamă, cerură bărbaţii. Ce trebuie să facem?

Abia atunci le explică bătrîna că se putea ca cele două tinere să fi trecut în ajun prin defileul lui Pancorbo.

— Nu există dovezi, adăugă ea, şi totul nu se bazează decît pe bănuielile Mariquitei. Dar fiindcă nu avem altceva deocamdată, de asta trebuie să ţinem cont pentru organizarea planului nostru.

La gitani, şefii nu ascund membrilor tribului lor raţiunile ordinelor pe care le dau: la ei nu există trădători. Toate lucrurile merg, prin urmare, cu atît mai bine, căci fiecare ştie pentru ce acţionează şi vrea să contribuie la triumful cauzei comune. Dacă aceştia ar fi ignorat cine şi ce era Lagardère, ar fi dat ascultare bătrînei, dar fără să participe cu nimic prin propria voinţă. Sinceritatea ce le fusese arătată permitea să se conteze nu numai pe numărul lor, ci şi pe iniţiativa fiecăruia.

— Vom verifica ceea ce a spus sora noastră, ziseră. Dacă astrele au vorbit, trebuie să fie adevărat.

— Atunci, să ridicăm tabăra, pentru ca cei ce se iubesc să fie în curînd unul lîngă celălalt, conchise bătrîna Mabel.

Într-o clipită, corturile fură strînse şi tribul porni la drum. Lagardère, care-şi recăpătase oarecum forţele, fu în stare să dea, el însuşi, unele indicaţii utile.

Felul în care ragnii se purtau faţă de el îl uimea totuşi peste măsură şi dacă n-ar fi fost prezenţa Mariquitei şi înrudirea sa cu ei, poate că ar fi bănuit o nouă cursă. Mai păstra încă în amintire ceea ce se întîmplase cîndva pe muntele Baladron, cînd cîteva dintre personajele actuale jucaseră un rol şi, spre a nu se îndoi de adevăratele lor sentimente, ar fi dorit nişte dovezi mai convingătoare decît ce văzuse pînă atunci.

Gîndind astfel, împărtăşea neîncrederea generală ce o inspiră de regulă aceste triburi nomade şi, deoarece experimentase el însuşi cam cum stăteau lucrurile, avea mare nevoie de afirmaţiile gitanitei, pentru a-i da încredere. Şi încă, putea să fie înşelată chiar şi ea. Nu fusese înşelată şi Flor?

Mariquita îşi dădea toată silinţa să-i inspire curaj şi să-i întărească speranţa în succes.

— Pregăteşte-te pentru fericire, îi zicea, ceasul se apropie.

— Cine ţi-a spus?

— Totul... astrele, florile, ceva din mine, care strigă acest lucru. Mabel ţi-a făcut horoscopul, şi oracolul a spus ceea ce ştiam deja.

— Nu pot crede în horoscoapele voastre...

— Eşti liber să nu crezi, interveni Mabel, la rîndul său. Să ştii totuşi că am topit plumb, şi acesta nu minte niciodată. Am citit acolo destinul tău... Un predestinat are suferinţele lui... Nu vor trece două săptămîni şi cea pe care o cauţi va fi lîngă tine. Pentru ea şi pentru tine vor urma ani de fericire, după care duşmanii tăi se vor înverşuna din nou să vă piardă pe amîndoi; dar va fi prea tîrziu, şi ei vor fi cei care vor

amîndoi; dar va fi prea tîrziu, şi ei vor fi cei care vor sucomba, cu excepţia unuia — cel mai searbăd, cel mai viperin, grăuntele de nisip care roade colosul de bronz şi-l face să se prăbuşească. Dar tu nu vei cădea decît după ce vei da celei pe care o iubeşti un alt *tu însuţi*, un răzbunător. Să-ţi aminteşti atunci de ce îţi spune astăzi bătrîna Mabel, şi vei înţelege că trebuie să crezi în ştiinţa gitanilor.

Oricît de neîncrezător ar fi fost, cavalerul se bucură de această prevestire, nu pentru el, cît pentru Aurore.

— Dacă primele evenimente se adeveresc, spuse, te voi răsplăti din plin.

— Bătrîna Mabel, răspunse aceasta, va dormi în scorbura unei stînci, cu picioarele spre Orient, iar tu, tu vei fi fericit pentru un timp.

Cerînd informaţii în primul sat în care au ajuns, aflară că pe-acolo trecuseră patru călăreţi.

— Este banda lui Gonzague, afirmă Mariquita. Dacă ceilalţi n-au fost văzuţi, trebuie să-i căutăm în altă parte.

Porniră spre vest, şi iscoadele tribului — bărbaţi şi femei — nu lăsară nici un drumeag, nici o casă necercetată.

Nu mai regăsiră urma desfrînaţilor, pe care o părăsiseră, dar nu o găsiră nici pe cea a Aurorei şi a însoţitorilor săi. Nicăieri nu fuseseră văzute două femei pe catîri, escortate de patru călăreţi.

Mariquita era îngrijorată; cavalerul îşi dorea să fie cît mai curînd pe picioare pentru a se ocupa el însuşi de cercetările ulterioare.

Totuşi, într-o dimineaţă, după mai multe zile de căutare zadarnică, o cerşetoare bătrînă spuse că văzuse şase călăreţi în apropiere de Tolosa, în ţinutul basc.

— Erau patru gentilomi, care păreau a fi străini, explică ea. Ceilalţi doi purtau veşminte spaniole; au

trecut atît de repede, în galopul cailor, încît nu le-am putut vedea feţele.

De data aceasta pista era serioasă, căci era posibil ca fetele să-şi părăsit îmbrăcămintea feminească, pentru a nu atrage atenţia sau pentru vreun alt motiv.

Lagardère simţi că în adîncul inimii îi renaşte speranţa. Poate că atunci cînd va ajunge la frontieră, Aurore şi dona Cruz o vor fi trecut şi ele? Asta ar fi însemnat că sînt salvate şi va trebui să le regăsească în Franţa.

Începînd din acea zi, rulotele tribului merseră mai repede şi, deşi zguduiturile îl oboseau pe rănit, el se ruga mereu să se mărească viteza.

La Tolosa, doar o parte din cuvintele cerşetoarei s-au confirmat. Nu mai era vorba despre şase călăreţi: nu mai erau decît patru care — deoarece pacea fusese semnată de cîteva zile — se întorceau, fără îndoială, în Franţa, trecînd prin Saint-Sébastien. Ei se îndreptaseră, într-adevăr, în acea direcţie, şi totul dovedea că erau francezi.

Lagardère şi Mariquita nu mai înţelegeau nimic. De ce ar fi lăsat Chaverny şi ai săi pe tinerele fete pe pămînt spaniol, la îndemîna prinţului, duşmanul lor, tocmai cînd mai aveau doar cîteva ore de mers pînă la frontieră?

Dacă nu fuseseră ei aceia, înseamnă că erau desfrînaţii, şi deci merseseră pe o pistă greşită. Încotro era cea bună?

Henri văzu prăbuşindu-se într-o clipă întregul vis care se născuse atît de greu în mintea sa. Se întrebă de ce oare soarta arunca de colo-colo ca pe o epavă, ca pe un naufragiat care este cît pe ce să ajungă la mal şi pe care, de fiecare dată, un val îl aruncă şi mai adînc în abis.

În noaptea următoare avu un coşmar îngrozitor, care le trezi din somn pe Mabel şi pe Mariquita. Înainte de a-l putea împiedica, el se ridică în capul oaselor,

apoi se repezi afară din căruță, cu ochii rătăciți, cu mîinile întinse, strigîndu-și disperarea, și alerga astfel pentru a se prăbuși, în neștire, la douăzeci de pași mai departe.

O febră arzătoare, împotriva căreia întreaga farmacie a bătrînei era neputincioasă, puse stăpînire pe el, și rana — redeschisă — începu să sîngereze. Vindecarea lui nu mai era decît o chestiune de zile, și iată că o nouă complicație neprevăzută venea să distrugă tot ceea ce fusese făcut aducînd poate un sfîrșit fatal. Cînd atît moralul, cît și fizicul unui om au suferit așa de mult, o singură zguduitură este suficientă pentru ca resorturile să se frîngă.

— E în pericol? o întrebă biata gitană, înlăcrimată, pe tovarășa sa.

— Va trăi, răspunse aceasta, pentru că așa am citit în plumb, dar va trebui să abandonăm căutările, sau să le continuăm fără el.

— Cum așa?

— Trebuie să-i găsim un adăpost în care să nu audă nimic din zgomotele de afară, unde odihna să fie completă și unde să fie îngrijit cu cel mai mare devotament. Doar cu prețul acesta îl vom salva.

— Eu sînt cea care îl voi îngriji, și devotamentul meu va triumfa asupra morții.

— Și cine ne va ajuta să-i recunoaștem logodnica și pe însoțitorii ei, de vreme ce tu ești singura care-i cunoști?

— O să ți-i descriu atît de bine, încît va fi imposibil să te înșeli.

— Da, dacă sînt împreună! Dar dacă presupunem că nu-i vom găsi decît pe bărbați, ei nu ne vor crede, nu ne vor urma acolo unde am vrea să-i conducem.

— Așa este! gemu Mariquita. Mamă!... tu care ai înțelepciune și experiență, spune-mi ce trebuie să fac... nu pot nici să rămîn lîngă el, nici să vă urmez, și totuși, trebuie să aleg între astea două...

Îşi frîngea mîinile. Lacrimi grele i se rostogoleau pe obraji, căzînd pînă p fruntea palidă a lui Henri.

— Ne vom gîndi, copila mea, zise Mabel. Să încercăm mai întîi să-l trezim din leşin.

12 Adăpostul misterios

Cîteva ore mai tîrziu, în timp ce Mabel şi Mariquita vorbeau despre adăpostul pe care trebuiau să-l găsească cît mai repede, un băiat care se tot învîrtea pe lîngă căruţă se apropie de ele. Avea cam cincisprezece ani şi era speranţa tribului, căci era în stare să se strecoare prin urechea acului, şi nimeni nu se pricepea, ca el, să se caţere pe o stîncă, să treacă peste un rîu, să miroasă un duşman şi să fure pe un creştin.

— Un adăpost?... zise. Tocmai am găsit unul, unde nimeni nu va veni să-l deranjeze pe străin, căci cu siguranţă nu se prea intră deseori acolo. Chiar presupunînd că i s-ar găsi intrarea, aceasta ar putea fi apărată şi de o singură femeie.

— Unde anume?

— La două sute de paşi de-aici — o peşteră, în care se află un pat, cîteva mobile şi nici un proprietar... sau, cel puţin, trebuie să fi murit... Mă gîndeam că ar fi tocmai bună de prădat, diseară.

— Şi cum ai descoperit-o?

— Din întîmplare... Îmi place să mă asigur cam ce se găseşte prin unghere, pe după stînci, prin tufişuri, prin locurile pe unde nu trece toată lumea. Aşa se fac descoperirile cele mai ciudate.

Chiar dacă n-ar fi fost gitan, băiatul acela ar fi ajuns, cu siguranţă, un hoţ emerit.

— Condu-ne acolo, îi spuse Mabel.

Pentru cele ce urmează trebuie să spunem că tribul, împreună cu rănitul, se aflau acum aproape de frontieră, doar la două leghe de Irun. Într-un loc sălbatic, o stîncă se înălța la mai bine de treizeci de picioare și, în fața acestei mase de granit, ca pentru a interzice accesul, se încîlceau, într-un hățiș haotic, arbuști, mărăcini, tufișuri și ierburi, care la prima vedere păreau de nepătruns, dar printre care un ochi experimentat sfîrșea prin a găsi un drum.

Bineînțeles că o señora, sau chiar un hidalgo, nu ar fi ales acel drum, ce risca să-i facă să-și piardă prin spini fie rochia, fie vesta. Nu puteai să te strecori pe acolo decît tîrîndu-te și, pentru aceasta, ar fi trebuit să fii lup, gitan sau basc.

Așadar, ghidul și cele două femei intrară, pe burtă, pe sub o boltă de verdeață, zgîriindu-se ușor pe mîini și pe față. După ce parcurseră astfel cam zece pași, se putură ridica în picioare în fața unei uși înguste care, încă în acea dimineață, mai fusese închisă. De atunci, tînărul boem își folosise talentul pentru a o deschide; nu există încuietoare care să reziste în fața pumnalului unui gitan, atunci cînd acesta știe să și-l folosească.

Ușa permitea intrarea într-o încăpere largă săpată chiar în stîncă, salubră și curată, dotată cu mobile puține dar suficiente pentru o ședere nu prea îndelungată.

Un fel de scară interioară te ducea în fața unei crăpături — un soi de ferestruică naturală sau poate făcută intenționat, care lumina încăperea, permițînd totodată să vezi întreaga cîmpie, precum și să instalezi țevile mai multor flinte; era aproape o fortăreață.

O altă particularitate, ce merita să fie apreciată, consta în adăugirea, la încăperea principală, a unei cămăruțe naturale, despărțite doar printr-o ușă subțire și în care curgea, cu jet continuu, un firișor de apă limpede și rece ca gheața.

Mabel observă pe masă şi pe celelalte mobile un strat de praf destul de gros, dovedind că, de o bucată de timp, nimeni nu mai pusese piciorul prin acel loc, care era totuşi atît de plăcut şi răcoros.

După ce făcură toate aceste constatări, bătrîna îşi frecă mîinile, exprimîndu-şi bucuria:

— Prietene, i se adresă gitanului, cînd tribul va avea o pradă, partea ta va fi mai mare decît a celorlalţi. În toată Spania nu există un loc mai bun ca ăsta pentru a-l aduce pe bolnavul nostru şi — ai dreptate — o singură femeie ar fi de-ajuns ca să-l păzească.

— Dacă totuşi... dacă proprietarul ar apărea deodată? întrebă Mariquita.

— Ar trebui să aibă o inimă de piatră ca să gonească un bolnav şi pe femeia care-l va îngriji. Singurul lucru ce trebuie evitat este ca oamenii lui Gonzague să nu descopere acest refugiu cît timp noi vom fi absenţi; şi cred că aşa ceva nu e posibil să se întîmple.

Rămînea dificultatea de a-l aduce acolo pe Lagardère. Şi nu era cea mai mică, deoarece cu nici un preţ nu trebuia să fie desfrunzită intrarea de hăţişurile care blocau accesul. Dar dacă ceilalţi reuşeau să se strecoare destul de uşor, tîrîndu-se pe mîini şi pe genunchi, cum aveau să procedeze cu el, care nu era în stare să facă nici o mişcare?

Tot tînărul gitan fu cel care-i scoase din încurcătură. Hotărît lucru, băiatul ăsta era preţios şi, dacă în trib ar fi existat mulţi ca el, ţiganilor nu le-ar fi trebuit mult timp ca să-şi facă un loc mai larg sub soare.

Inteligenţa şi degetele lui îndemînatice depăşiră dificultatea. Cu o iuţeală remarcabilă, construi un soi de targă îngustă, exact atît cît să poată fi culcat pe ea un om. O acoperi cu o pînză pe care mai aşternu cîteva zdrenţe care să amortizeze zdruncinăturile şi, dedesubt, potrivi nişte roţi mici — grosolane, e drept, dar care aveau să-şi îndeplinească foarte bine rolul.

Fură înlăturate puțin ramurile care jenau și, cînd se lăsă noaptea, doi bărbați — unul trăgînd și celălalt împingînd targa — îl introduseră pe Lagardère în adăpostul misterios, în care totul părea a fi pregătit special pentru a-l primi.

Mabel și gitanita îl cuicară, îl pansară cu grijă, apoi se așezară la căpătîiul lui. Prin ferestruică rămîneau în legătură permanentă cu tribul, care-și instalase tabăra la o sută de pași mai încolo, de-a lungul drumului.

Toată noaptea Lagardère deliră; abia la ziuă i se potoli febra, și bătrîna se pregătea să se ducă la tovarășii săi pentru a le da instrucțiuni, cînd răsună un fluierat — semnal convenit între ea și șef, în caz de alarmă.

Cele două femei se cocoțară la postul lor de observație și zăriră, la o oarecare distanță, patru călăreți ce se apropiau, dar ale căror fețe nu se distingeau încă.

Mariquita își simți inima bătînd cu putere. Oare acei bărbați erau cei pe care îi căutau: Chaverny, Cocardasse, Passepoil și bascul, sau erau — mai curînd — desfrînații lui Gonzague? Această întrebare era atît de importantă pentru ea, încît fu pe punctul de a se repezi în întîmpinarea lor, pentru a ști mai repede. Se abținu totuși, gîndindu-se că dacă ar fi dușmanii lui Lagardère, aceștia ar recunoaște-o, și în felul acesta le-ar dezvălui prezența cavalerului.

Desigur, printre oamenii devotați care o înconjurau, nu se temea deloc de acei bărbați; ar fi fost poate un prilej de a scăpa de ei. Aveau totuși altceva mai bun de făcut decît să se bată, și era preferabil să-i lase să treacă.

Băiatul era acolo încă de dimineață, cînd adusese alimente.

— Benasy, îi porunci Mabel, du-te de spune alor noștri că nu știu cine sînt cei care vin; nimeni să nu se arate și să nu miște dacă nu mă auziți dînd un ordin. Dacă scot un țipăt ca de cucuvea, trageți asupra lor din toate părțile; dacă, dimpotrivă, strig „Lagardère",

toată lumea să iasă din căruţe, fără arme, iar tu mi-l vei aduce aici pe domnul de Chaverny.

— Am înţeles, răspunse gitanul, care se duse repede la ai săi.

Cînd călăreţii ajunseră destul de aproape, o exclamaţie de furie înăbuşită strînse gîtlejul Mariquitei:

— Oamenii lui Gonzague!... Să-i lăsăm să se ducă la dracu'!

Erau, cu adevărat, Montaubert, Nocé, Taranne şi Oriol care, trecînd, aruncară o privire asupra taberei de ţigani, întrebîndu-se dacă nu cumva erau aceiaşi care îi goniseră de la Pancorbo.

Toate căruţele erau închise şi nu se zărea nici o faţă. Dar privind mai atent, ar fi putut vedea totuşi, sub pînze, ţevile cîtorva flinte.

— Atenţie, prieteni! zise Montaubert scoţînd sabia din teacă. Tăcerea asta nu miroase a bine, mai ales că ticăloşii nu dorm la asemenea ore.

— Oriol, i se adresă acestuia Taranne, împunge puţin cu sabia în coviltirul negru. Fără îndoială, este căruţa şefului, şi o mică înţepătură îi va oferi prilejul de a ne spune bună-ziua.

— Poate cu gloanţe, mulţumesc, răspunse Oriol. Nu sînt superstiţios, dar vehiculul ăsta e lugubru, şi părerea mea este că n-avem de-a face decît cu nişte ţigani şi că trebuie să-i lăsăm în pace.

Le prinse bine tuturor să asculte de acest sfat, căci dacă s-ar fi atins de rubidal, douăzeci de împuşcături i-ar fi făcut să ispăşească un asemenea sacrilegiu. Dar ei merseră mai departe.

— Se prea poate să fi urmărit o pistă falsă, spuse Mabel, dar cum se face că la un moment dat erau şase?

Explicaţia era simplă: ceilalţi doi erau nişte castilieni, trimişi la Madrid de către Gonzague în căutarea desfrînaţilor săi şi care se înapoiaseră după ce le transmiseseră ordinul de a supraveghea cu cea mai mare atenţie frontiera între Fontarabia şi Roncevaux.

Într-adevăr, pentru Philippe de Mantua sosise momentul să afle ce deveniseră oamenii lui şi să se preocupe ceva mai mult de Peyrolles, care nu putuse decît să-i trimită un curier prin care îl ruga să-l ia cumva de la Burgos, mărturisindu-i, totodată, că Aurore de Nevers îi scăpase.

Pentru a atenua gravitatea acestei veşti, bineînţeles că adăuga că nimic nu va fi mai uşor decît s-o prindă din nou la frontieră.

Deşi foarte mînios, deocamdată Gonzague nu se putea duce acolo el însuşi, din cauza unor evenimente pe care le vom relata mai tîrziu. Aşa că-i transmise lui Peyrolles ordinul de a pleca spre frontieră să reconstituie banda de odinioară şi să vegheze, în aşteptarea lui.

Ceea ce îl reţinea pentru încă cîteva zile la Madrid, era necesitatea de a şti ce se va întîmpla cu protectorul şi prietenul său — cardinalul Alberoni.

Amîndoi italieni, amîndoi nişte ticăloşi, nu le trebuise mult timp ca să se înţeleagă de minune şi nu mai aveau secrete unul faţă de celălalt. În asemenea măsură, încît Gonzague visase o clipă că va fi mai puternic la Madrid decît la Paris.

Acum trebuia să renunţe la această speranţă, căci se ştia că regentul şi Dubois nu acordaseră Spaniei pacea decît cu o condiţie: ca Alberoni să fie nu doar înlăturat de la putere, ci chiar izgonit din regat.

De cînd dizgraţia plana deasupra capului său, cardinalul era şi mai amabil faţă de Gonzague. Deseori, acesta este semnul după care curtenii îşi dau seama că un personaj puternic va cădea; ziua în care el se apropie mai mult de ei este cea care marchează începutul declinului său.

Într-o dimineaţă, pe cînd ministrul stătea de vorbă cu prietenul său în cabinetul celui dintîi, Alberoni zise deodată:

— Sînt două zile de cînd regina îmi face mutre. Asta mă necăjeşte, căci îl are pe dracu în ea, şi nu ştiu ce se va întîmpla dacă va găsi un general pe gustul său. Cît despre rege, privirea lui mînioasă nu mă sperie — este un fricos, căruia îi ajung un scăunel de rugăciune şi fustele unei femei!...

— Dacă te-ar auzi cineva, îl întrerupse Gonzague cuvintele acestea ar fi de ajuns ca să-ţi aducă pieirea.

— Nimeni nu ne aude, răspunse cardinalul, săgetîndu-şi interlocutorul cu ochişorii lui cenuşii, sfredelitori. Nu dumneata vei fi cel care să le repete.

Drept orice răspuns, Philippe de Mantua zîmbi.

— Dacă voi fi silit să plec, reluă vorba Alberoni, nu o voi face cu mîinile goale.

— Ai fost prudent punîndu-ţi averea în siguranţă...

— Nu este vorba despre aur — sub pelerina mea episcopală am ceva mai bun.

Prinţul nu îndrăzni să ceară explicaţii, dar ochii săi priveau întrebători. Interlocutorul său se aplecă şi-i şopti la ureche:

— Filip al V-lea[1] este rege doar prin testamentul lui Carol al II-lea[2], şi acest document se află în buzunarul meu.

Hoţii cei mai mari, criminalii cei mai abili au astfel de clipe de lăudăroşenie care le aduc pieirea. Alberoni — cardinalul cel mai plin de ascunzişuri, după Mazarin — sporovăise acum întocmai ca o cameristă şi nu putuse

1 *Filip al V-lea* (1683—1746): nepot al lui Ludovic al XIV-lea, născut la Versailles; a fost mai întîi duce de Anjou, apoi rege al Spaniei, între 1700—1746. A făcut un lăudabil efort spre a ridica Spania din starea de decădere în care ajunsese. (n.t.)

2 *Carol al II-lea* (1661—1700): descendent al Casei de Habsburg din Spania, fiu al lui Filip al IV-lea. Rege al Spaniei şi al Siciliei între 1665—1700. A pierdut Flandra franceză, comitatul Franche-Comté şi Luxembourg-ul şi şi-a lăsat propria ţară pradă ruinei şi anarhiei. Moştenirea sa a dus la „războiul de succesiune al Spaniei". Prin testament, l-a lăsat moştenitor pe cel de al doilea nepot al lui Ludovic al XIV-lea, ducele de Anjou. (n.t.)

să treacă sub tăcere ceea ce, pe toată durata puterii sale, avea cel mai mare interes să păstreze ascuns.

El se gîndea că ar putea să-l ofere împăratului Carol al VI-lea[1], care ar fi primit cu foarte mare plăcere zdreanța aceea de pergament. Domnul Alberoni, care avea să iasă din Spania cu capul plecat, va fi astfel în posesia unui pașaport pentru a intra, în altă parte, cu capul sus.

Era atît de încîntat de această ticăloșie încît nu se putuse abține să o spună. Dacă ar fi reușit să citească în sufletul compatriotului său, și-ar fi dat seama de imprudența pe care o comisese. Dar sînt zile în care și oamenii cei mai șireți par a fi complet imbecili! Așa fusese ziua aceasta pentru Alberoni.

Ușa se deschise brusc și în prag apăru un ofițer din corpul de pază, care înaintă spre cardinal și îi întinse un plic ce purta sigiliul regal.

Alberoni rupse cu febrilitate pecetea, citi și păli, apoi întinse misiva lui Gonzague. Dar înainte ca acesta să-și fi putut arunca privirea asupra ei, ofițerul i-o smulse din mînă, zicîndu-i.

— Binevoiți să ieșiți, domnule.

Gonzague se încruntă.

— Este oare o insultă? întrebă, ducînd mîna la mînerul spadei.

— Este un ordin, răspunse ofițerul. Din această clipă, Eminența Sa cardinalul Alberoni nu mai are dreptul de a comunica cu nimeni, nici să scrie nimănui, nici măcar Majestăților Lor.

— Așadar, ești arestat! exclamă Philippe de Mantua.

— Nu, sărmanul meu prieten, sînt izgonit. Mi se dau douăzeci și patru de ore pentru a părăsi Madridul

1. *Carol al VI-lea* de Habsburg (1685—1740): ajunge pe tronul imperiului germanic în 1711. A luat parte la mai multe războaie împotriva Franței și turcilor. A promulgat în 1713 documentul *Pragmatica Sancțiune* care regla ordinea succesiunii în casa Habsburg și o făcea pe fiica sa, Maria-Tereza, moștenitoarea lui. (n.t.)

şi cincisprezece zile pentru a părăsi Spania. Vei veni să mă găseşti la Parma?

Gonzague se gîndi un moment:

— Mă îndoiesc, răspunse.

Şi fără ca măcar să-i întindă mîna aceluia care chiar mai adineauri îi era încă prieten şi care acum nu mai însemna nimic, se răsuci pe călcîie şi ieşi.

Să ştii să te debarasezi la momentul potrivit de prieteniile compromiţătoare este un talent, iar clipa de faţă ar fi fost prost aleasă pentru ca Gonzague să lase să-i fie cunoscute relaţiile cu Alberoni.

Aşa cum a spus La Bruyere[1], favorurile îl situează pe om deasupra egalilor săi, iar căderea lui îl coboară sub aceştia.

Dacă Alberoni ar fi avut, în faţa ofiţerului, un gest de revoltă, ar fi fost dovada că era încă destul de puternic pentru a lupta, şi poate că Gonzague l-ar fi susţinut. Dar primul ministru plîngea — recunoştea deci că era învins.

„Este un naufragiat", gîndi Gonzague. „Să plecăm de-aici."

Şi, de îndată ce fu afară, rînji:

— Am pierdut cu valetul. Acum trebuie să joc cu regele.

13 Testamentul

Deoarece Franţa îi era închisă atîta vreme cît regentul rămînea la putere şi, probabil, şi în continuare, Philippe de Mantua avea un interes major să nu părăsească Spania.

1 *La Bruyere* (Jean de): scriitor francez (1645—1696), preceptor, apoi secretar al nepotului Marelui Conde. Scrierea sa *Caracterele* — inspirată după Theophrast — descrie, uneori cu cruzime, societatea şi moravurile din vremea sa. A fost membru al Academiei Franceze. (n.t.)

În umbra ocrotitoare a lui Alberoni, care îl favorizase încă de la afacerea Cellamare, sperase să se poată înălța puțin cîte puțin și să ajungă la primele ranguri.

Dezordinea de la Curte, slăbiciunea regelui, atotputernicia primului ministru, dominînd mintea reginei — toate acestea îi îngăduiseră să spere că va reuși. Manevrase deja cu destulă abilitate pentru ca prietenul său, cardinalul, să se abată de la regula pe care și-o impusese, anume de a nu lăsa să se apropie de Elisabeta Farnese pe nici un italian în afară de el însuși. Această excepție făcută în favoarea sa și al cărei preț îl cunoștea, îi permisese, încă de la început, să pătrundă în anturajul reginei — și acest lucru însemna mult, căci, cu toată suspiciunea pe care o inspira nobilimii spaniole, el știuse să se impună celor care erau nevoiți să-l curteze pe primul ministru.

Acum, cînd colosul de argilă se prăbușise, cînd zgomotul căderii sale îi bucura pe toți și cînd puterile străine adresau Spaniei felicitări pentru că scăpase de cancerul rușinos care o rodea, Gonzague se hotărî să dea lovitura cea mare.

Asta nu însemna că s-ar fi pregătit pentru cine știe ce act de bravură; nu în felul acesta obișnuia să triumfe. Pentru a nu se depărta de firea lui, avea să fie, dimpotrivă, laș și josnic; se pricepea la așa ceva, lovind — ca măgarul — pe la spate.

Alberoni ceruse învoire să părăsească regatul prin Pamplona și Saint-Sebastian; fu obligat să treacă prin Catalonia, unde înăbușise cu asprime o revoltă și unde era urît de moarte.

Poate că se spera că nu va traversa acea provincie fără a nu i se veni de hac?

De fapt, chiar fu atacat de niște briganzi. N-ar fi reușit să scape fără ajutorul oamenilor săi și fără ajutorul, și mai prețios, dat de cincizeci de oameni trimiși din Barcelona de către locțiitorul regelui, spre a-i servi drept escortă pînă la frontieră.

Dar asta nu l-a scos din dificultate decît temporar, căci, în timp ce unii încercau să-l salveze, altcineva, la Madrid, punea totul la cale pentru a-i asigura pieirea.

Într-adevăr, chiar a doua zi după plecarea sa, prinţul de Gonzague ceruse favoarea unei audienţe la regină şi fusese refuzat, fără ca măcar să se considere necesar a se folosi o formă de curtoazie.

Dar nu era el acela pe care un astfel de afront l-ar fi putut descuraja — izgonit dintr-o parte, el se întoarse către cealaltă, adică spre rege, încercînd să facă astfel ca Elisabeta să regrete că nu-l ascultase.

Cînd erau de tratat probleme politice serioase, se obişnuia ca regina să fie abordată în prima instanţă; regele nu urma decît după aceea, şi faptul de a fi obligat să treacă mai întîi pe la acesta, fapt care sublinia mica importanţă ce se acorda persoanei sale, fu o palmă pentru Gonzague.

Se încăpăţînă — chiar depăşindu-şi propriul interes — şi-i transmise lui Filip al V-lea informaţia că poseda un secret de stat de care îi depindea coroana. Dar adăugă că, dacă Majestatea Sa nu ţinea, ca şi regina, să afle amănunte, el, Gonzague, va părăsi imediat Spania pentru a nu fi martor al consecinţelor ce ar rezulta din tăcerea la care ar fi obligat.

Dacă, în trecut, regele nu îndrăznise niciodată să ia vreo hotărîre fără a o consulta pe prinţesa Des Ursins[1], situaţia era şi mai rea de cînd se afla sub jugul Elisabetei Farnese şi, aceasta fiind imediat prevenită, puţin lipsi ca Gonzague să nu fie poftit să se ducă după cardinal.

Cu toate acestea, îndrăzneala lui Philippe de Mantua o impresionă pe regină, căreia îi plăcea rezistenţa, pentru bucuria de a o învinge. Aşa că, atunci cînd se

1 *Prinţesa Des Ursines* (Marie-Anne de La Thémoille) (1642—1722): A jucat un rol important în intrigile de la curtea regelui Filip al V-lea al Spaniei. (n.t.)

luă hotărîrea de a-l primi în audienţă, trecuseră deja două zile de la plecarea lui Alberoni.

Majestăţile Lor catolice îl aşteptau pe Gonzague în sala tronului, şi sprîncenele încruntate ale reginei nu prevesteau nimic bun.

— Oare calitatea dumneavoastră de italian o invocaţi, domnule — întrebă ea, agresivă de la început — pentru a ne sili să vă ascultăm?

— Dacă am crezut că trebuie să o servesc pe Majestatea Voastră pe vremea cînd mă aflam în Franţa — răspunse Philippe de Mantua — este cu atît mai firesc să-i slujesc astăzi pe suveranii care au binevoit să mă primească atunci cînd eram victima intrigilor de la Curtea regentului. Naţionalitatea mea nu are nici o importanţă — recunoştinţa mea contează; devenit supus al Spaniei, interesele regelui meu îmi sînt la fel de sacre ca şi celui dintîi dintre gentilomii săi.

Se prefăcu că ridică cu mîndrie capul, dar o făcu pentru a cerceta pe chipul Elisabetei efectul vorbelor sale.

Mulţumit de studiul făcut, continuă:

— Punînd piciorul pe pămîntul spaniol, nu aveam de oferit decît spada mea şi, deoarece prietenii mei de ieri deveniseră duşmanii regatului domniilor Voastre, m-am dus să lupt împotriva lor.

— Şi cereţi pentru asta o răsplată? întrebă regele, aproape dispreţuitor.

— Da, sire.

— Şi mă rog, în ce ar trebui să constea?

— În permisiunea de a fi util Majestăţii Voastre, dacă nu cumva este prea tîrziu. Aş fi dorit s-o pot face acum două zile... nu mi s-a îngăduit.

La acest nou atac, fruntea reginei se încruntă. Gonzague nu păru să ia seama; prin ceea ce avea de spus, se simţea destul de tare spre a demonstra că, dacă pentru o clipă serviciile îi fuseseră dispreţuite, foarte curînd

i se vor oferi cu multă tragere de inimă mulţumiri călduroase.

— De la cine deţineţi acel secret de stat cu care vă lăudaţi? întrebă regele.

— De la întîmplare...

— Şi întîmplarea nu se numeşte cumva Alberoni? interveni regina.

— Aşa este, doamnă — răspunse Gonzague — dacă prin aceasta vreţi să spuneţi că întîmplarea m-a slujit împotriva cardinalului.

— Eraţi prietenul lui...

— Am încetat să fiu, din clipa în care n-a mai fost demn să guverneze Spania. Voi fi, poate, acuzat că am trădat prietenia, că m-am înclinat, cîndva, în faţa puterii şi că acuz acum dizgraţia?... Am conştiinţa mea şi nu-mi ascult decît datoria.

Fraze frumoase, dacă ar fi fost sincere şi dacă n-ar fi ascuns viclenia celui ce le rostea.

— Fiecare minut care trece, continuă prinţul, micşorează importanţa acestui secret. Dacă nu aveţi încredere în cele ce vreau să spun, mai este timp să mă retrag, căci numai această încredere mă poate decide — pe mine, care încă ieri eram prietenul lui Alberoni — să vin astăzi să-l acuz şi să depun mărturie împotriva lui.

Filip al V-lea declară:

— Dacă aici, de faţă, nu se află nimeni de care să vă feriţi, vorbiţi, domnule, vă poruncim.

Prinţul îşi trecu mîna peste frunte, cu gestul unuia care vrea să scape de o greutate prea mare ce-i apasă conştiinţa şi, după o privire circulară peste cei ce se aflau acolo, aşteptîndu-i dezvăluirile, vorbele sale căzură greu, în tăcerea ce domnea:

— Ceea ce vă voi spune poate fi auzit de toţi, căci prezintă interes pentru întreaga Spanie... Majestatea Voastră ştie unde se află, astăzi, testamentul lui Carol al II-lea?

Fu ca un trăsnet. Regele şi regina se priviră îngrijoraţi.

— Se găseşte chiar în apartamentele mele, răspunse Elisabeta, închis într-o casetă a cărei cheie — iat-o! O am la mine.

— Caseta s-ar putea să fie la locul ei — pronunţă Gonzague, apăsînd cuvintele — dar testamentul, cu siguranţă, nu se mai află în ea!

— Şi ştiţi unde este?...

— Alberoni l-a luat cu el... Iată tot secretul de stat pe care l-am descoperit şi pentru ce spuneam că fiecare minut este preţios.

Regina pălise. Se duse să se asigure ca însăşi că documentul fusese furat şi reveni şi mai palidă.

— Aţi spus adevărul, domnule, zise. Am greşit că nu v-am ascultat mai devreme.

Gonzague îşi înălţa acum cu semeţie capul; se bucura în acelaşi timp de victoria sa şi de succesul infamiei sale.

— Poate că nu este prea tîrziu, şopti. Cardinalul mai poate fi ajuns înainte de a trece frontiera. Şi testamentul se află sub pelerina sa ecleziastică!

Filip al V-lea, năucit, tremurînd, de-abia reuşi să dea nişte ordine. I se veni în ajutor şi, curînd, trupa de gentilomi plecă avînd misiunea de a-l ajunge din urmă pe Alberoni, de a-l perchiziţiona şi de a-i lua toate documentele ce s-ar putea găsi fie asupra lui, fie în bagaje.

— Şi cu el, ce facem? întrebară nobilii hidalgos, cărora nu le-ar fi părut rău să-l aducă pe ex-ministru între ei, pentru a-l arunca în temniţă.

— Mai întîi testamentul, răspunse regele. Cît despre el, poate să se ducă la dracu'!

Era, într-adevăr, cea mai raţională soluţie, dacă se dorea evitarea unor neînţelegeri cu papa, cu împăratul şi, poate, şi cu alţii. Pentru prima oară, Filip al V-lea avusese o idee înţeleaptă.

Gonzague cerceta toate aceie chipuri, încercînd să citească pe ele aprobarea comportamentului său — se temea să nu vadă dispreţul provocat de acea trădare. Dacă, în acel moment, ar fi fost vorba de oricine altul decît de Alberoni, este foarte probabil că nu doar un singur grande de Spania ar fi refuzat să atingă mîna lui Philippe de Mantua.

Regele i-o întinse pe a sa...

— Vă mulţumim, domnule, îi zise. Ne vom aminti de serviciul pe care ni l-aţi făcut. Începînd de astăzi, să vă aflaţi zilnic la sculare noastră de dimineaţă[1], şi nu vă feriţi să cereţi orice veţi dori.

— S-ar putea, sire — bîlbîi trădătorul — s-ar putea să cer Majestăţii Voastre dreptate împotriva unor duşmani care mă provoacă pînă şi în regatul vostru, precum şi protecţie pentru o tînără fată pe care o am în pază...

— Vi se va acorda totul, spuse Elisebeta Farnese, iar protejata dumenavoastră se va bucura de favoarea noastră regală.

Prinţul de Gonzague ieşi din palat cu fruntea sus, sigur de acum nu numai că va avea mînă liberă împotriva lui Lagardère, dar şi că steaua sa, atît de palidă în ultima vreme, va străluci cu o nouă putere.

Acest om căuta oameni de păcălit doar acolo unde se aflau tronuri!

Alberoni fu ajuns din urmă la cîteva leghe înainte de frontieră. Escorta, care-l apărase atît de bine împotriva briganzilor, ascultînd de data aceasta de ordinele trimişilor regali, se arătă deosebit de sîrguincioasă în a-i scotoci cuferele şi propria-i persoană. Pentru a i se lua testamentul pe care-l purta într-un buzunar interior al veşmintelor sale şi pe care el a încercat să-l apere chiar şi cu spada în mînă, a fost necesar să se

1 *Sculare de dimineaţă*: Obiceiul, la curţile regale, era ca nobilii — în funcţie de importanţa favorurilor acordate — să asiste la trezirea şi îmbrăcarea regelui, respectiv a reginei. (n.t.)

folosească forța. Nu era cel mai puternic, așa că a fost nevoit să cedeze.

Atunci își aminti de confidența făcută lui Gonzague și un zîmbet amar, în care se simțea furia, îi flutură pe buze. Dar el însuși înșelase atîția oameni în cursul vieții sale, înfăptuise atîtea josnicii, cunoștea atît de bine viclenia italienească, încît se potoli repede.

„Ar fi trebuit", se gîndi, „să-mi aduc aminte că un învins nu mai are prieteni. Este greșeala mea, și Gonzague m-a păcălit; ne vom mai întîlni."

Acest om care pleca în exil nu dezarma și-și propunea să aranjeze alte cărți de joc. I se lua testamentul lui Carol al II-lea? Ce importanță avea asta? Nu avea oare încă asupra lui un memoriu destinat regentului și în care îi indica mijlocul prin care ar putea distruge Spania?...

Memoriul l-a trimis cîteva zile mai tîrziu, iar din istorie aflăm că Philippe d'Orléans l-a ars fără a-l citi, scutind astfel Franța de rușinea de a datora ceva infamiei cardinalului.

De îndată ce Filip al V-lea s-a aflat în posesia faimosului document căruia îi datora tronul, Gonzague își luă locul printre curtenii de prim rang. Profită de aceasta pentru a cere capul lui Lagardère, pe care-l acuză mai întîi de toate crimele de care acesta se dezvinovățise atît de magistral în fața regentului, și apoi de propriile sale crime.

Toate aceste minciuni erau zadarnice. Nu mai avea cu el decît pe baronul de Batz și pe Lavallade; habar n-avea unde se afla cavalerul și ce se întîmplase cu Aurore de Nevers și cu dona Cruz. Așadar, la ce îi folosise să „joace regele" și să cîștige partida — așa cum se exprimase chiar el — dacă era prea tîrziu și dacă nu mai putea să-și înhațe prada vie?

Orgoliul triumfului său fu curînd urmat de o crudă neliniște. Fără a putea înțelege motivul care îi ținuse

departe de el pe desfrînaţi în tot decursul războiului, se temea că-l abandonaseră, aşa încît trimise în căutarea lor doi curieri, aleşi din mica nobilime săracă a Madridului şi care, cu condiţia de a fi bine plătiţi, ar deveni mai tîrziu nişte ajutoare preţioase.

La drept vorbind, nu se mai baza pe banda sa; ca urmare, cînd mesagerii săi îi raportară că ea se afla la Biscaya, pe urmele lui Lagardère, se bucură cu adevărat.

O scrisoare din partea lui Montaubert îi explica mersul lor încolo şi încoace, fără a da roade; îi povestea ultima luptă de la Pancorbo şi afirma că prinderea cavalerului nu mai era decît o problemă de cîteva zile.

După cum vedem, desfrînaţii ştiuseră să iasă basma curată, şi sfaturile lui Oriol îşi avuseseră meritul lor. Cu bunul său simţ şi cu viclenia lui de comerciant, grasul perceptor ştiuse să-şi păcălească stăpînul şi, faţă de tovarăşii săi, parvenitul îşi plătise din plin taxa de primire în rîndul lor.

Gonzague nu va avea de ce să le facă nici un reproş, fiindcă ei îi rămăseseră credincioşi; dimpotrivă, le era recunoscător că nu-l pierduseră din ochi pe cavaler.

Poate că Peyrolles ar fi mirosit adevărul; Philippe de Mantua, care nu admitea că ar putea fi înşelat, le luă pe toate drept bune şi fu mulţumit.

Şi totuşi, un lucru îl neliniştea teribil: în misiva sa, Montaubert nu pomenea nimic despre Aurore.

„Dacă nu au văzut-o împreună cu Lagardère", îşi spuse, „înseamnă că n-a putut să ajungă la el şi deci nimic nu este pierdut, căci, fără Henri, tînăra n-ar fi putut să se întoarcă în Franţa. De îndată ce va recădea în puterea mea, o voi duce atît de departe, în fundul Spaniei, încît nimeni nu va mai putea s-o găsească. Cît despre Lagardère, îl voi face, şi pe el, să meargă în sud; o să fac vid în jurul lui şi voi sfîrşi, cu siguranţă, prin a-l înfrînge."

Planul era simplu; nu-i mai lipsea decît să fie confirmat de evenimnte. Or, pentru cine se pricepe să le

pună la cale şi să le organizeze — ceea ce constituia tăria lui Philippe de Mantua — toate lucrurile trebuiau să decurgă în felul în care le gîndise mai dinainte. Proverbul potrivit căruia „omul propune şi Dumnezeu dispune" nu era făcut pentru el; nu-şi mai amintea de eşecul care-i motivase exilul, iar noua lui putere îi ameţea.

Era încredinţat că viitorul îi surîde şi-şi freca mîinile cu satisfacţia celui care n-are a se teme de nimic şi căruia toate speranţele îi sînt permise.

Şi, cu toate acestea, îi lipsea cineva cu care să-şi împărtăşească bucuria. Acel bun Peyrolles se afla încă la Burgos, într-o stare foarte jalnică şi fără bani.

Bietul factotum începea să se sature şi de rugăciunile Fraţilor Caritătii, şi de tăcerea stăpînului său, căci se temea că acesta s-o fi supărat pe el pentru faptul că lăsase să-i scape domnişoara de Nevers. Era dornic — prin toate mijloacele posibile şi pornind imediat la treabă — să şteargă prin zelul său groaznicul eşec pe care-l suferise, şi ar fi preferat de o mie de ori orice reproşuri, decît inactivitatea sa forţată şi, mai ales, decît singurătatea aceasta, care permitea să fie atacat fără ca el să se poată apăra.

Aşa că în fiecare zi se uita cu îngrijorare spre orizont, sperînd că cineva va veni în curînd să-l scoată din situaţia grea în care se afla şi aşteptînd un răspuns la scrisoarea pe care o adresase lui Gonzague.

„Nu mai am nimic de făcut la Madrid", îşi spuse în cele din urmă acesta. „Prezenţa mea ar fi foarte utilă la Biscaya. În trecere, l-aş putea lua pe Peyrolles şi, dacă într-adevăr Lagardère nu a trecut încă munţii împreună cu logodnica sa, n-aş da nici un dublon pe pielea lui, de azi pînă în opt zile."

Asta nu-l împiedică să plătească în avans o frumuşică sumă de dubloni unei trupe de douăzeci şi cinci de oameni — pe care regele avusese bunăvoinţa de a i-i da, la cerere — pentru a-l ajuta să găurească acea piele, de care făcea atît de puţin caz în vorbă, dar de care, în sinea sa, se temea că o va găsi mereu invulnerabilă. Şi-şi spunea: „Ei sînt patru: Lagardère şi Chaverny, Cocardasse şi Passepoil." — căci ignora prezenţa unui al cincilea: Antoine Laho. „Cînd îi voi regăsi pe ai mei, noi vom fi în număr dublu, iar soldaţii pe care îi iau cu mine ne vor servi drept scuturi. Aceştia vor avea de cîştigat mai mulţi ghionţi decît dubloni."

Dacă cei douăzeci şi cinci ar fi ştiut unde erau duşi, poate că ar fi refuzat onoarea ce li se făcea, cu toate că cel care îi trimitea era regele!... De asemenea, poate că ar fi preferat să se debaraseze de Gonzague la prima cotitură a drumului. Aproape toţi făcuseră războiul şi văzuseră atacul regimentului Royal-Lagardère. Ştiau ce te putea costa dacă i te împotriveai.

14 Intrusa

Nici Mabel, nici Mariquita nu puteau să-l părăsească pe Lagardère în starea în care se afla.

Într-adevăr, celei dintîi îi era interzis să se separe de tribul său, şi trebuia să rămînă acolo pentru a îngriji rana trupului; cît despre cea de a doua, cu nici un preţ nu ar fi consimţit să-l abandoneze pe Henri unor mîini străine, blînda ei prietenie fiind singura în stare să pună un balsam pe rănile sufletului său.

Dacă ar fi plecat, fie chiar şi numai pentru cîteva zile, absenţa ţigăncuşei l-ar fi făcut pe cavaler să-şi recapete îndoielile şi, pentru ca însănătoşirea sa fizică să fie rapidă, trebuia — înainte de toate — să nu fie lăsat singur cu durerea sa sufletească.

Pe de altă parte, prezenţa în împrejurimi a desfrînaţilor făcea necesară o supraveghere activă şi luarea unor precauţii neîncetate pentru ca ei să nu ajungă să descopere refugiul lui Lagardère.

Pentru toate aceste motive, cele două femei se sfătuiră între ele şi hotărîră să rămînă la căpătîiul rănitului. În felul acesta, una dintre principalele probleme era rezolvată, dar rămînea o alta, la fel de importantă.

— Rămînînd aici — remarcă gitana — riscăm să pierdem pentru mult timp urmele domnişoarei de Nevers care, acum, e posibil să se afle nu departe de aici. Logodnicii, deşi s-ar putea regăsi atît de curînd, vor fi din nou despărţiţi, cine ştie pentru cîte zile, pentru cîte luni?

— Ascultă, copila mea — spuse Mabel după ce reflectase îndelung — nu trebuie să-l pierdem pe unul, în timp ce am merge la întîmplare, în căutarea celuilalt. Vorba aceea: „nu lăsa vrabia din mînă pentru cioara de pe gard"; să păstrăm ceea ce avem, iar alţii să se ducă să caute, în locul nostru.

— Cine?

— Avem de unde alege; ar fi de-ajuns doar ca tu să fii în stare să faci o descriere atît de exactă a fetelor şi a însoţitorilor lor, încît nimeni să nu se poată înşela.

Fata se gîndi cîtva timp.

— Pe domnul de Chaverny nu l-am văzut decît o dată — spuse, după cîteva clipe — şi totuşi, trăsăturile sale sînt întipărite în mintea mea ca şi cum l-aş fi văzut ieri. Cît despre ceilalţi, pot să vă descriu feţele lor, înfăţişarea, îmbrăcămintea, gesturile şi chiar şi vocile lor.

— Perfect, încuviinţă bătrîna. Vom trimite copoii pe urmele lor, şi m-aş mira să nu avem noutăţi peste cîteva zile.

Îl chemă pe Benasy şi-i porunci:

— Du-te de-l caută pe Antor — să vină aici cu nevasta, cu cei doi fii şi cu fiica lui. Îl vei aduce şi pe şef.

Băiatul se strecură afară ca un şarpe. Cîteva minute mai tîrziu, cei pe care îi indicase Mabel făceau cerc în jurul ei.

Antor era un gigant bronzat, cu barbă neagră, cu trăsături pronunţate. Cînd era liniştit, era blînd ca un copil, dar la mînie era cumplit. Cei doi fii îi semănau şi, ca şi el, ar fi ucis un bou cu o lovitură de pumn. Helda, sotia lui, era şireată şi fină, iar fiica sa, Pepita, putea trece drept o perlă de frumuseţe printre cele mai frunoase gitane din Grenada.

— Ascultaţi-mă cu toţii, li se adresă bătrîna Mabel, căci misiunea pe care o să v-o încredinţez cere tot atîta îndemînare cît şi forţă. Tu, Antor: îţi vei înhăma cei doi cai la căruţă şi vei pleca împreună cu ai tăi, poate pentru cîteva zile, poate pentru o lună, pînă ce îi vei întîlni pe cei ale căror semnalmente îţi vor fi date. Dacă nu-i veţi găsi în Biscaya, va trebui să-i căutaţi în Nevarra, în Aragon, în Castillia, dar mai curînd înspre frontieră.

— Cine sînt aceia? întrebă bărbatul.

— Patru călăreţi şi două femei. Dacă îi veţi întîlni pe toţi împreună, Helda se va apropia de una din ele — cea brunetă — şi îi va spune cuvîntul de recunoaştere al ragni-lor.

— Aşadar, este de-a noastră?

— Îţi aminteşti de micuţa Flor care, într-o zi, ne-a adus nişte străini la muntele Baladron?

— Flor! exclamă Pepita, m-am jucat cu ea cînd era mică şi aş recunoaşte-o. Să-i fie ruşine, şi-a renegat religia şi pe ai săi!

Mabel îi aruncă o privire aspră:

— Asta nu ne priveşte; a avut motivele ei.

Şi, adresîndu-se Heldei, continuă:

— Cînd vei fi foarte sigură că este chiar ea, îi vei spune: „Urmează-mă, te voi duce la cel care a băut licoarea otrăvită la muntele Baladron."

— Şi dacă nu vor fi decît bărbaţii? întrebă Antor.

— Va fi mai greu, căci va trebui să nu-i confundaţi cu alţii, de pildă cu cei pe care i-am întîlnit la Pancorbo şi care au trecut pe aici azi-dimineaţă.

— Pe ăia îi cunosc.

— Vor mai fi şi alţii, mai spuse Mabel. Mariquita vă va spune cum îi veţi recunoaşte pe cei pe care-i căutăm... Vorbeşte, copila mea.

Aceasta o descrise mai întîi pe Aurore; spre mai multă siguranţă, se strecură fără zgomot, cu Helda şi cu fiica acesteia, lîngă patul pe care dormea Lagardère şi le arătă portretul pe care-l purta pe piept. Le vorbi şi despre Flor, dădu amănunte despre Chaverny, Antoine Laho şi Passepoil, dar îl descrise îndelung pe Cocardasse cu înfăţişarea lui de spintecător, cu pălăria de fetru şi cu cizmele lui, cu nasul său roşu, spada şi înjurăturile sale, astfel încît gasconul deveni o figură ce părea cu adevărat unică, foarte greu de confundat cu altcineva.

— Nu există doi ca el pe întregul continent, trase ea concluzia. L-ai recunoaşte dintr-o sută de mii.

Mai ales femeile ascultau cu mare atenţie şi-şi întipăreau în minte cel mai mic amănunt.

Mabel le mai dădu cîteva instrucţiuni precise, apoi le îngădui să plece.

— Duceţi-vă, le spuse. În ziua în care îi veţi aduce, va fi mare sărbătoare în tabăra ragni-lor.

Un sfert de oră mai tîrziu, rulota lui Antor se desprindea dintre celelalte şi pleca în necunoscut. Oricît de vagă ar fi fost direcţia ce le fusese indicată

acestor oameni, ei ascultau pasivi — şi totuşi, în mod inteligent — fiecare cuvînt, fiecare gest al bătrînei. Acestor nomazi, mereu revoltaţi împotriva legii, le este suficient ordinul unei femei, pentru ca ei să meargă spre nord sau spre sud, timp de o zi sau timp de un an, fără a-şi face mai multe griji pentru ziua de azi decît pentru cea de mîine.

— Ce ai a-mi spune, mamă? întrebă, la rîndul său, şeful clanului, care rămăsese rezemat de uşă.

— Pune să se instaleze tabăra în mod definitiv, porunci bătrîna. Poate că vom rămîne aici destul de mult timp. Dă ordin ca flintele să fie toate încărcate şi la îndemînă, dar să nu se tragă decît dacă sîntem atacaţi sau dacă mă vedeţi ridicînd, prin crăpătura asta din stîncă, o torţă aprinsă. Cineva va trebui să vegheze zi şi noapte, astfel ca nimeni să nu poată pătrunde în grota asta; Benasy ne va aduce tot ce ne va trebui şi va sluji drept intermediar între trib şi mine; mi-l vei trimite ori de cîte ori vei avea ceva să-mi spui. Ai vreo obiecţiune?

— Nu, dacă şederea noastră aici nu va depăşi o săptămînă. Da, dacă va trebui să se prelungească...

— Şi ce anume obiectezi?

— Cînd vom fi prădat toate fermele, cînd vom fi luat zăloguri din toate satele învecinate pentru a ne asigura traiul, jandarmii vor veni să ne alunge de aici. Cei din neamul nostru trebuie să meargă întruna — de îndată ce se opresc, rasele blestemate se năpustesc asupra lor.

— Zilele au douăzeci şi patru de ore, săptămînile au şapte zile, declară sentenţios Mabel. Cine ştie unde vom fi peste o săptămînă? Du-te şi fă aşa cum ţi-am zis.

Ieşi chiar ea, pentru o clipă, împreună cu şeful, pentru a stabili amplasamentul taberei; le vorbi tuturor şi căută prin preajmă plantele ale căror virtuţi le cunoştea.

Cînd se întoarse la gitanita, avea un mănunchi de buruieni pe care începu să le frămînte şi le puse la fiert pronunţînd cuvinte magice, însoţite de gesturile prescrise de Kabbala[1].

Ceva mai tîrziu, Lagardère se trezi, fiindu-i mai bine; febra cedase şi se simţea într-o stare plăcută, aşa cum sta culcat pe un pat, într-un loc confortabil şi în siguranţă. Resimţea, mai ales, o mare bucurie văzînd-o pe Mariquita ocupîndu-se de el, tot atît de devotată ca o soră, sau chiar ca o mamă. Şi totuşi, deşi firea lui energică îşi revenea, cu toate că leacurile lui Mabel îi aduceau o uşurare rapidă, el rămînea trist şi gînditor, nevorbind niciodată despre Aurore.

— Nu mai pot spera... îi mărturisi, într-o seară, gitanitei care se silea să-l încredinţeze că o va revedea în curînd.

Trecură astfel două zile şi se făcu vizibilă o îmbunătăţire; apoi cavalerul putu să se scoale şi, sprijinit de cele două femei, reuşi să străbată ciudata încăpere. Misterul acestui adăpost nelocuit îl intriga. De asemenea, începu să-i placă să o asculte vorbind pe Mabel — fiinţa aceasta atît de neobişnuită, a cărei fire nu izbutea s-o înţeleagă, căci nu pricepea mobilul care o împingea să acţioneze în felul în care o făcea.

Într-adevăr, nu putea să nu bănuiască un scop ascuns şi, cu toate acestea, nu vedea decît un devotament real, aproape o afecţiune. Era mai mult decît ar fi trebuit ca să-i trezească uimirea.

Benasy apărea deseori în grotă şi-i ţinea pe locuitorii acesteia la curent cu ce se întîmpla în exterior. De cînd avea sarcina de a procura hrană cavalerului, însuşirile lui de hoţ se dublaseră; aproape niciodată nu era văzut

1 *Kabbala sau Cabala* (de la cuvîntul ebraic *kabbalah* = tradiţie) doctrină teologică în formă şi filozofică în fond, apărută la iudei în sec. II î.e.n., şi transmisă — la început, exclusiv oral, apoi şi în scris — pătrunzînd astfel în lumea creştină. Una dintre caracteristicile acestei doctrine este aceea că pretinde că prin ea se poate comunica cu spiritele. (n.t.)

venind cu mîinile goale: uneori aducea fructe, alteori un clapon, o sticlă de vin vechi de Murcia sau vînat. Toate astea nu costau nici un maravedis şi, dacă Lagardère le-ar fi cunoscut proveniența, este foarte probabil că n-ar fi acceptat nimic. De altfel, caraghiosul nu i-ar fi înțeles deloc scrupulele: se silea să facă aşa cum era mai bine şi-şi folosea pentru asta întreaga ştiinţă.

Într-a şasea zi nu se primise încă nici o veste de la Antor, şi Mabel era intrigată. Lagardère, care nu cunoştea acele aranjamente, spunea că ar trebui să pornească la drum. Acum, odată cu venirea serii, el adormea liniştit; somnul cel greu din nopţile precedente, cînd era chinuit de febră, fusese urmat de o odihnă binefăcătoare, cu vise frumoase.

Tot veghindu-l, Mariquita uita să mai doarmă, dar nu se simţea obosită, într-atît era de fericită văzînd că rănitul revine la viaţă şi-şi recapătă forţele

Cu toate acestea, într-o noapte aţipi, nu departe de Mabel, care dormea adînc, sub influenţa unei furtuni ce ameninţa să izbucnească.

Nori groşi acopereau cerul; tunetul bubuia în depărtare şi întunericul era aproape total, ceea ce în Spania se întîmplă rareori.

În tabăra ţiganilor, instalată la două sute de paşi mai încolo, sub apăsarea atmosferei, toată lumea dormea adînc chiar şi santinela care, potrivit ordinelor lui Mabel, trebuia să stea mereu de veghe.

Ar fi fost greu să-ţi dai seama cît era ceasul, căci la trei leghe jur-împrejur nu răsuna nici un orologiu. Oamenii din oraşe, care posedau unul, ar fi putut auzi, cu o clipă mai înainte, bătînd de miezul nopţii.

O siluetă uşoară trecu pe lîngă tabăra de ragni, mirată să-i găsească acolo. Deşi era o femeie, părea să nu aibă nici o teamă.

În picioare purta espadrile şi mai curînd aluneca, decît mergea pe pămînt, aşa că nimeni n-o văzu şi nici

n-o auzi. Se îndreptă spre stîncă şi curînd trupul nu i se mai zări deasupra ierburilor; se aplecase în mîini şi în genunchi şi, fără a clinti nici o frunză, se tîra prin coridorul îngust care duce la peşteră.

Ajungînd în faţa uşii se ridică, scoase din buzunar o cheie şi se pregăti s-o vîre în broască. De-abia atunci îşi dădu seama că uşa era deschisă şi că era de ajuns s-o împingă cu degetul.

O cuprinse o nelinişte nelămurită şi apucă mînerul unui mic pumnal pe care-l purta în centură. Totuşi, trăsăturile i se luminară în curînd de bucurie şi, înainte de a intra, pronunţă cu jumătate de glas un nume:

— Pedro!

Nu răspunse nimeni. Mai chemă o dată, mai tare, şi auzi un foşnet şi murmurul unei voci de femeie.

Întunericul o împiedica să deslueascâ ceva în interior şi, în timp ce încerca să scotocească cu privirea, îşi simţi deodată gîtul strîns de o mînă aspră dar care nu era a unui bărbat.

Vizitatoarea nocturnă, curajoasă în faţa ataçului, putea să ridice pumnalul spre a lovi. Dar se abţinu, gîndindu-se că, dacă era vorba de o femeie, era posibil să omoare o nevinovată care credea doar că se apără.

Pe cît de neînfricată, pe atît de vînjoasă, se eliberă, aşadar, printr-o smucitură bruscă, şi-şi trimise adversara să se rostogolească pe jos — aceasta era bătrîna Mabel, care-şi înăbuşi un strigăt de furie.

Intrusa credea că scăpase, dar alte mîini o înhăţaseră, de data aceasta mîini mai puternice, mai viguroase; un trup tînăr se lipi de al său, o înlănţui... şi era un trup de femeie.

Vru să vorbească dar nu reuşi, pentru că adversara o strîngea de gît. Pe întuneric se porni o luptă corp la corp, în care degetele smulgeau păr, zdrobeau umeri. Nu se mai auzea decît gîfîitul piepturilor, scrîşnetul dinţilor şi blestemele lui Mabel, încă răsturnată pe jos.

Trezit brusc de vacarmul acesta, cavalerul exclamă:

— Ce se-ntîmplă?... Fă lumină, Mariquita.

Acum se auzea un glas bărbătesc, un glas necunoscut, şi noua venită îşi dădu seama că a căzut într-o cursă, căci — după ştirea ei — grota nu servise niciodată ca adăpost atîtor oameni.

Se pare că în acea clipă s-a gîndit să se retragă; din nefericire, fiind întuneric şi neştiind în care parte se află ieşirea, se hotărî să-şi vîndă scump pielea şi scoase pumnalul.

În acelaşi timp cu ea, Mariquita îl trase pe al său, căci tocmai simţise pe braţul său atingerea rece a oţelului.

Deodată ţîşni o lumină — bătrîna Mabel, reuşind în fine să se ridice, aprinsese o torţă din vatra aproape stinsă şi flacăra îi scoase în relief faţa galbenă şi zbîrcită, de vrăjitoare.

— Opriţi-vă! opriţi-vă! porunci Lagardère.

— Cine sînteţi? ce faceţi aici?... Tu eşti, Pedro? strigă străina.

Fără a aştepta răspunsul, se repezi spre pat.

În faţa ei, barîndu-i calea, găsi arma şi pieptul Mariquitei. Biata copilă crezuse că acea femeie voia să-l înjunghie pe Henri.

Între timp, străina îl privea cu ochi ficşi pe bărbatul culcat şi, deodată, aruncîndu-şi cuţitul, exclamă :

— Domnul de Lagardère!

— Cine eşti? întrebă cavalerul, uimit.

— Cine sînt?... Deci, nu mă recunoaşteţi? Sînt Jacinta-basca, gazda dumneavoastră de la Bayonne!... Dar ce faceţi aici, la fratele meu?

— Fratele dumitale?... Antoine Laho?

— Nu, nu acela, un altul, Pedro... Într-o zi, cînd un gentilom mă insultase, el l-a omorît şi a trebuit să fugă în Spania. Ceea ce nu l-a împiedicat să lupte pentru Franţa în războiul care tocmai s-a sfîrşit, şi

venisem să văd dacă s-a înapoiat... Asta este vizuina lui, în care se ascunde de trei ani şi în care — ascunzîndu-mă, la rîndul meu, pentru a nu se afla unde mă duc — vin de la Bayonne, noaptea, să-l vizitez o dată pe săptămînă.

Lagardère îi întinse mîna; ea i-o luă şi o sărută.

— Este un noroc, spuse, că eu am venit prima; poate că dacă era el, ar fi făcut o nenorocire.

Dacă Mabel şi Mariquita o priveau acum cu mai puţină ură, aveau totuşi destulă neîncredere.

— Cine sînt femeile acestea? întrebă basca.

— Adevărat, zise cavalerul zîmbind, nu vă cunoaşteţi. Mariquita, pune-ţi pumnalul la locul lui şi sărut-o pe Jacinta — sînteţi amîndouă la fel de bune şi de curajoase.

Pentru că aşa le spusese el, nu ezitară şi, cu rîsul pe buze, uitînd că fuseseră cît pe-aci să se omoare una pe alta, se îmbrăţişară fără nici un gînd ascuns.

Mabel continua să ocărască, mai ales împotriva oamenilor ei care lăsaseră pe cineva să pătrundă în grotă. Cu fata asta era în ordine, de vreme ce Lagardère o cunoştea, dar s-ar fi putut la fel de bine să fi fost un bărbat, un duşman.

— Şi o să ne goneşti de aici? întrebă, pe un ton arţăgos.

— Eu, să vă gonesc de-aici?... Doamne fereşte! exclamă basca. Cum puteţi spune aşa ceva?

O privea cu curiozitate pe acea bătrînă care vorbea cu semeţie şi părea gata să-l apere pe cavaler împotriva întregii lumi.

— Treaba e că domnul de Lagardère este rănit, zise Mabel, şi atîta vreme cît nu va fi vindecat, nu va ieşi de aici.

— Ce spune? strigă Jacinta... Sînteţi rănit?...

— Nu mai am nimic, răspunse Lagardère. Ele m-au îngrijit şi m-au salvat.

— Asta e bine, se bucură Jacinta, luînd mîna Mariquitei. Nu te-am lovit prea tare adineauri?

Părul le rămăsese despletit şi le cădea pe umeri în lungi şuviţe negre. Înfierbîntarea luptei le îmbujorase obrajii şi ar fi fost greu să spui care dintre ele era mai frumoasă. Rîzînd, se pieptănară una pe cealaltă.

În faţa acestei privelişti, Lagardère zîmbi; dar, deodată, se întunecă la faţă. Uitîndu-se la aceste două femei — de-acum înainte prietene — văzuse trecînd prin faţa ochilor imaginea Aurorei şi a donei Cruz, împodobindu-se pentru balul regentului.

Jacinta se aplecă spre el şi-l întrebă încet:

— Unde este domnişoara de Nevers?

Cavalerul îşi înclină fruntea şi o lacrimă i se prinse pe gene.

— Nu am mai revăzut-o, şopti cu durere, şi o caut.

— Mama sa încă o aşteaptă la Bayonne, spuse basca.

— Sărmana femeie!... să i-o înapoieze Dumnezeu; poate că eu nu voi reuşi s-o fac!

— Cine ţi-a spus asta? strigă Mabel. Încheie-ţi noaptea — s-ar putea ca ziua care va răsări să fie cea bună.

— Încă o vorbă, se rugă Jacinta. Unde este fratele meu Antoine?

— Fără îndoială, împreună cu domnul de Chaverny şi cu ceilalţi, răspunse cu glas scăzut Lagardère. Unde? Habar n-am.

— Nu aveţi dreptul să deznădăjduiţi, atîta vreme cît nu-i veţi revedea, spuse Jacinta, şi sînt convinsă că ei sînt cei care o vor aduce înapoi. Voi rămîne aici pînă mîine noapte, şi poate că, întorcîndu-mă la Bayonne, o voi putea pregăti pe doamna prinţesă să-şi revadă fiica.

Fu rîndul cavalerului să-i ia mîna şi să i-o sărute. Apoi adormi din nou, şi cele trei femei începură să schimbe între ele confidenţe, pe şoptite.

15 Victorie!

Soarele scălda în lumină munţii, a căror umbră uriaşă se topea treptat în fundul văilor; mii de gîze ascunse în ierburi şi pe ramuri se strecurau, foşneau, umpleau văzduhul cu zumzetul lor.

Sub cort, ragnii îşi cîntau melopeele orientale, iar Lagardère, în picioare, nu se mai lăsa îngrijit decît ca să le facă pe plac celor trei femei, deoarece se certau între ele pentru favoarea de a-l servi.

Chiar în acea dimineaţă încercase greutatea spadei sale. Slavă Domnului! nu i se păruse prea grea, şi o lustruise cu dragoste; speranţa îi revenea, odată cu forţele, şi se gîndea că, în curînd, va avea nevoie să-şi folosească arma.

Pe drumul care cobora şerpuind înspre mare, urca încet un grup mare, cam de treizeci de bărbaţi. Santinelele îl semnalaseră încă demult, remarcînd şi că cei care îl alcătuiau nu aveau nici acelaşi costum, nici aceeaşi înfăţişare.

În frunte, Philippe de Gonzague — fericit că-şi adunase la un loc banda — rîdea şi gesticula în grupul format din Peyrolles, încă puţin palid, Montaubert, care jucîndu-şi calul vorbea tare cu Taranne, Nocé, de Batz şi Lavallade. Mai în spate, grasul Oriol mergea cam fără tragere de inimă şi păstra o tăcere mohorîtă. Poate că regreta nopţile de la Palais-Royal, pe grasa Cidalise, cea care rîdea prin pădure, şi, mai ales, pe drăguţa şi puţin speriata dar interesata Nivelle.

Soldaţii veneau în urma lor. Erau nişte briganzi abia învăţaţi cu disciplina, pe jumătate bandiţi. Prinţul îi preferase unor ostaşi din armata regulată.

— La naiba cu regentul şi cu acţiunile lui Law, domnilor — spunea Philippe de Mantua — ne vom schimba hîrtiile în dubloni, în duros şi, chiar dacă aceştia nu ne vor fi primiţi, vom avea totuşi aur. Regele Spaniei este prietenul nostru, regina ne protejează; dacă sînteţi cuminţi, veţi căpăta titluri de noblețe, posturi, ambasade; într-una din zile, Oriol va fi grande de Spania. Conştiinţele dumneavoastră sînt pregătite, domnilor? Putem reîncepe dansul?

Un zîmbet larg luminã chipurile tuturor acelor bărbaţi pe care lăcomia şi desfrîul aveau să-i înlănţuiască iar la carul de lupte al stăpînului.

Unul singur nu rîdea deloc: Peyrolles. Nu era mai puţin lacom decît ceilalţi, dar se gîndea la marea pierdere pe care o suferise şi la încă ceva.

— Lagardère ... zise cu jumătate de voce.

— La dracu cu Lagardère! strigă Gonzague. Cînd o să vreau, o să asmut asupra lui, ca pe o haită, cinci sute de oameni pe care mi-i va da Filip al V-lea.

— I-ar împrăştia ca pe un stol de vrăbii, şopti intendentul.

— Vom fi şi noi prezenţi! interveni Nocé.

Peyrolles se întoarse către el şi-l măsură cu privirea:

— E multă vreme de cînd sîntem prezenţi, replică, ba chiar mai erau şi alţii...

— Ei, drăcia dracului! urlă prinţul, iritat de acea insistenţă a factotum-ului său, care contrabalansa cuvintele sale dătătoare de curaj. Ţi-o fi frică? în cazul ăsta, mi-aş explica de ce nu ai fost în stare să păzeşti nici măcar nişte femei!

— Lagardère trece prin săbii, femeile trec prin ziduri, monseniore... iar noi sîntem cei care primim loviturile. Aşa va fi pînă ce nu-l voi vedea cu ochii mei pe cavaler ţintuit în sicriul lui.

— Cobe, mîrîi Philippe de Mantua, tu însuţi o să-i baţi în cuie capacul sicriului, ca să fii mai sigur. Şi

pentru ca între tine şi domnişoara de Nevers să nu existe nici un zid, o s-o leg de tine printr-un lanţ fixat de o centură de fier care-ţi va încinge şoldurile.

Peyrolles rînji:

— Înainte de a-l băga pe Lagardère în sicriu, va trebui să fie ucis; înainte de a lega un laţ la piciorul porumbiţei, va trebui s-o prinzi din nou. Toate acestea nu se vor realiza nici astăzi şi nici mîine, monseniore... poate că niciodată.

Gonzague îşi mototoli cu furie jaboul de dantelă, şi în banda desfrînaţilor nu se mai auzi nici o vorbă. Diavolul acela de Peyrolles, sentenţios şi lugubru, făcuse să îngheţe limbuţia pe buzele stăpînului său.

De acum înainte, doar copitele cailor izbind pietrele drumului şi glumele deocheate ale briganzilor mai dădeau viaţă acestui colţ de cîmpie, pe care călăreau împreună bandiţi şi gentilomi.

Pe acelaşi drum, venind din sensul opus, înainta un alt grup. Acesta era alcătuit din şase persoane: patru bărbaţi şi două femei.

Şi dintre aceştia unul vorbea tare; dar nu promitea nici posturi, nici onoruri, nici bani; şi în acest grup se vorbea tot despre Lagardère.

— Sfinte Doamne! tuna vocea prietenului nostru Cocardasse. Unde naiba s-o fi ascuns puştiul, că nu dăm deloc de el? Eu tot cred că nemernicii ăia de ţigani care bat mereu drumurile l-or fi adormit pe undeva, cu cine ştie ce licoare drăcească.

— Ţie ţi s-ar putea juca un renghi dintr-ăsta, zise Amable, eşti mereu atît de însetat...

— Eroare gravă, iubiţelule! înainte de a bea vinul, eu îl miros, şi cel care ar turna în el vreun ingredient ar trebui să înghită şi paharul odată cu vinul, pe cinstea mea!

În spatele profesorilor de scrimă mergeau Aurore de Nevers şi dona Cruz, cu Chaverny între ele. Toţi trei vorbeau despre Lagardère.

— Unde este? suspina Aurore, căci aceasta era grija permanentă a bietei copile. Prefer să rămîn în Spania decît să revăd Franţa fără el. Dacă m-aş îndepărta de ţara în care el poate suferă, în care plînge, aş auzi fără-ncetare răsunîndu-mi în urechi cum mă cheamă în ajutor, şi aş fi prea departe pentru a veni să-i împărtăşesc suferinţele, să-i sorb lacrimile... Acolo unde el nu s-ar afla, n-aş putea trăi, şi chiar de-ar trebui să dansez în pieţe, să cerşesc pe drumuri, îl voi căuta pînă ce Dumnezeu îmi va îngădui să-l revăd, măcar pentru o oră, măcar pentru un minut... Atunci, ar putea să ne recheme la El, căci vom fi fost fericiţi.

Dona Cruz şi Chaverny trăiau bucuria de a se fi regăsit. Ochii lor îşi vorbeau fără încetare, mîinile lor se strîngeau pe ascuns. Dar fiind prea buni pentru a o lăsa pe sărmana Aurore să le vadă dragostea, şi socotind că ar fi fost o crimă să afişeze o fericire egoistă atunci cînd, lîngă ei, se înălţa statuia vie a durerii, căutau toate mijloacele de a o consola, de a face să-i renască speranţa şi curajul.

În bucuria ei secretă, dona Cruz găsea izvorul unei noi vitejii, pe care o punea în slujba prietenei sale şi, ajutată de Chaverny, reuşeau uneori să facă să pătrundă în inima domnişoarei de Nevers puţin din încrederea ei într-o fericire apropiată.

— Ştii bine, îi spunea gitana, că atunci cînd ne vom afla în siguranţă în Franţa, a-l regăsi pe Lagardère nu va mai fi decît o chestiune de cîteva zile. Eliberaţi de grija că sîntem expuse primejdiei de a recădea din nou în mîna duşmanului nostru, apărătorii noştri vor putea acţiona nestingheriţi, iar spadele lor — ca şi voinţa lor — sînt dintre acelea pe care nimic nu le opreşte. Nu ne mai despart de frontieră decît cîteva

leghe; vom ajunge acolo astă-seară, şi nu ne ameninţă nici o primejdie.

— Dacă aţi avea ceva de care să vă temeţi, spuse la rîndul său Antoine Laho, există aproape de locul acesta un adăpost pe care îl cunoaştem doar sora mea Jacinta, fratele meu Pedro şi cu mine; acolo, nu v-ar găsi nici un Gonzague din lume. Sper să nu avem nevoie de el.

Cele două grupuri se aflau la distanţă egală faţă de acel adăpost de care vorbea bascul, iar între ele nu era mai mult de o milă.

Din observatorul său, Mabel le vedea înaintînd; dar vîrsta îi slăbise vederea, nu le distingea feţele.

— Vino repede, Mariquita, o chemă ea la un moment dat. Şi tu, Jacinta, aprinde o torţă... Aprinde-o, îţi spun, căci voi avea nevoie de ea.

Mariquita se repezi pe trepte şi-şi aţinti privirea asupra cîmpiei. Un fior îi străbătu tot trupul. Întinzînd braţul, mai întîi spre un punct, apoi către celălalt, exclamă cu o voce întretăiată de emoţie:

— Aici, domnişoara de Nevers, Flor, Chaverny... sînt şase cu toţii... Şi acolo, Gonzague, Peyrolles, plus treizeci de oameni... duşmanul!

Lagardère dormea în pat, gata îmbrăcat.

— Să nu-l trezim, zise Mabel. Un sărut al logodnicei sale trebuie să fie cel care să-i deschidă pleoapele.

Benasy tocmai intrase. Bătrîna îi arătă cele două grupuri de călăreţi.

— Du-te la trib, îi porunci. Cînd cei care vin dinspre apus vor fi în bătaia flintelor, voi imita ţipătul bufniţei şi îmi voi ridica torţa. Fiecare împuşcătură va trebui să-şi nimerească ţinta şi să omoare; tu te vei duce să-i previi pe ceilalţi să se pună în gardă şi să apere femeile; le vei spune că ţiganii sînt cu ei şi că-i aşteaptă o mare bucurie.

— Mamă, întrebă gitanul, chiar crezi că e nevoie să ne batem pentru nişte creştini?

Ochii bătrînei aruncară fulgere.

— Ascultă ordinul, îi porunci scurt.

După plecarea bătrînului, Mabel luă din mîinile Jacintei torţa aprinsă care avea să dea semnalul luptei.

— Zisesem eu bine că astăzi va fi ziua cea bună, exclamă.

În acea clipă, în cel mai mic dintre grupurile de oameni care înaintau izbucni o înjurătură, şi gasconul — căci el era autorul — îşi îndesă pălăria pe cap, cu un pumn zdravăn.

— Sfinte Doamne! zăresc acolo o tabără din alea ale afurisiţilor de ţigani. Să deschidem bine ochii, iubiţelule — aceşti muşterii ai spînzurătorilor nu-mi plac cîtuşi de puţin.

— Iar eu văd altceva, replică Passepoil, care-şi umbrise ochii cu mîna. Priveşte pe drum, nobilul meu prieten, acel nor de praf ridicat de mai bine de douăzeci de călăreţi. Dacă nu mă-nşel, cred că-l recunosc pe Peyrolles.

— Acel bun domn de Peyrolles, zici, micuţule? Pétronille, frumoasa mea, uite colo un stîrv care-ţi este destinat şi, cu Dumnezeu înainte! vezi de te poartă cum trebuie.

Scoase sabia din teacă, iar normandul îl imită.

— În cinstea acestor doamne, strigă, şi ura! pentru lovitura secretă a lui Nevers!

Chaverny se înălţase în scări.

— Gonzague şi banda lui, şopti printre dinţi şi scoţînd deja sabia din teacă. În absenţa lui Lagardère, mie îmi revine sarcina de a-mi trimite frumosul văr pe lumea cealaltă.

Aurore şi dona Cruz păliseră.

— Este sfîrşitul, zise cea dintîi. Sînt de cinci ori mai mulţi ca noi. Jură-mi, domnule de Chaverny, că dacă veţi vedea că sînt în pericol de a fi prinsă iar de către prinţ, îmi vei străpunge trupul cu sabia dumitale.

— Jur că nu vă va prinde! răspunse Chaverny. Laho vă va păzi, în timp ce eu voi lupta în față, împreună cu Cocardasse și cu Passepoil.

Acum adversarii puteau să se numere, să se recunoască; aproape că și-ar fi putut arunca unii altora insulte.

Gonzague întinse brațul.

— Domnilor, le zise, cu un rîs fals, domnișoara de Nevers vine singură să mi se ofere; îmi rezerv dreptul de a o face prizonieră. Cei patru bărbați care o însoțesc nu contează; vă las trei din ei, dar vreau ca micul marchiz să scape cu viață.

— Lagardère nu este cu ei, remarcă Peyrolles.

Toate piepturile scoaseră cîte un oftat de ușurare, cu excepția lui Gonzague, care urlă:

— Cu atît mai rău, ar fi fost ultima lui zi, iar logodnica lui ar fi putut să-l vadă murind!

Un rîs sălbatic și crud îi însoți cuvintele — sufletul negru al lui Philippe de Mantua i se reflecta în ochi, și desfrînații tresăriră.

Peyrolles, prudent ca întotdeauna, împinse în față cîțiva briganzi și le arătă dușmanul, avînd grijă să li-l indice pe Chaverny care trebuia să cruțat.

Această tactică nu avu fericirea să le placă spaniolilor; li se făcea prea mare onoare rezervîndu-li-se primul șoc, în vreme ce aceia care-i conduceau se adăposteau în spatele lor. Ofițerul care-i comanda îl măsură pe Peyrolles cu o privire plină de dispreț și pronunță cîteva cuvinte care fură auzite doar de oamenii lui:

— Cînd vom ajunge în fața adversarului, le șopti, deschideți-vă rîndurile, și să vedem ce se va întîmpla.

Un zăngănit de săbii trase din teacă, un ordin, un rîs sarcastic al lui Gonzague, și caii, sub împunsătura pintenilor, se avîntară în galop la atac.

Deodată, se auzi un țipăt de cucuvea, ciudat și lugubru. Flacăra unei torțe izbucni prin crăpătura unei stînci, și cincisprezece flinte își scuipară încărcătura,

cu un bubuit de tunet, aruncînd la pămînt trei rînduri de soldaţi ce dădeau asaltul.

Gonzague scoase un urlet de mînie. Intendentul, uimit, se făcu alb ca un giulgiu.

Sărind ca un ied, un gitan tînăr se apropie de marchiz.

— Atacaţi, îi strigă. Nu vă temeţi de nimic; aveţi de partea voastră cincisprezece flinte, şi peste o clipă veţi plînge de bucurie. Înainte!

— Înainte! repetă Chaverny care se desprinse din grup, împreună cu cei doi profesori de scrimă, şi ajunse curînd în dreptul ragni-lor.

Acolo fură întîmpinaţi de trei femei: una ridica o torţă, cu braţul ei descărnat; şuviţele de păr alb îi fluturau în jurul capului îngălbenit de bătrîneţe şi din gura ştirbă îi ieşeau blesteme şi ameninţări. Era Mabel, *bătrîna,* fiica gitanilor, şi era transfiguratâ. S-ar fi spus că este *Răzbunarea* în zdrenţe, imaginea *Războiului* dezlănţuit.

— Foc, sînge şi moarte! urla. Blestem asupra asasinului!... Curaj! voi, toţi ai mei, ucideţi! şi să nu scape nici unul... Ragnii vor bea în seara asta din cranii; astăzi este ziua dreptăţii şi a bucuriei!...

Celelalte două ţineau în mînă cîte un pumnal; veniseră pentru a-i apăra, pentru a sta la cîţiva paşi în faţa tinerelor fete.

— Mariquita! Jacinta!... exclamară, în acelaşi timp, Aurore, dona Cruz şi Laho.

— Curaj! răspunseră cele două femei. Victoria este a noastră!

— Dragostea va fi stăpînă! urlă Mabel. Să moară toţi cei cu inima uscată!...

În rîndurile trupei comandate de către prinţ începuse dezordinea. Briganzii care scăpaseră de rafala de gloanţe o luaseră la fugă înapoi şi nu mai rămăseseră, ca adversari, decît Philippe de Mantua şi desfrînaţii săi.

Calmi, ragnii îşi reîncărcau armele. Ţipetele lui Mabel, amestecîndu-se cu înjurăturile lui Cocardasse, însufleţeau în mod ciudat acea clipă de aşteptare.

Furia îi orbea pe Phillippe de Mantua, care vedea că Aurore îl va scăpa. Pentru a pune mîna pe ea, s-ar fi repezit cu capul înainte într-un munte.

— Prindeţi-o pe domnişoara de Nevers! strigă, arătînd-o cu vîrful spadei pe sărmana copilă care tremura.

Zadarnică ameninţare!

Deodată răsună un glas limpede, neaşteptat, cumplit, care-i ţintui pe toţi locului:

— *Iată-mă!*

— Henri! exclamă domnişoara de Nevers care căzu în nesimţire,

Flor şi Laho se repeziră s-o susţină pe catîrul său.

Un nume ţîşni de pe toate buzele, exprimat aici cu groază, dincolo — cu bucurie:

— Lagardère!

Da, era Lagardère, palid, cu pletele fluturîndu-i, cu spada ridicată, Lagardère cel din marile zile de bătălie şi de victorie. Ochii săi plini de fulgere erau fixaţi pe cei ai duşmanului său.

— Repede, un cal! ceru. Îmi trebuie viaţa ucigaşului lui Nevers.

Philippe de Mantua îl auzi, dar nu-l aşteptă; mai înaintea tuturor celorlalţi îşi întoarse în loc calul şi-şi înfipse pintenii în coapsele lui.

— Lagardère nu este încă în sicriu, zise Peyrolles, ai cărui dinţi clănţăneau.

Cavalerul îşi puse sabia la loc în teacă şi-i privi fugind.

— Laşi peste tot, laşi mereu, şopti. Niciodată nu voi găsi în faţa mea pieptul acestui italian.

Apoi ploapele i se umpluse cu lacrimi de bucurie, de tandreţe şi de dragoste. Se apropie de Aurore, o luă în braţe, o coborî de pe cal şi-i sărută fruntea palidă.

Lacrimile sale cădeau una cîte una pe faţa blîndei logodnice şi, cînd ea deschise ochii, văzu că Henri o

ţinea la piept, că o strîngea la inima lui. Şi, cast, îi întinse buzele.

Sub cuţitul lui Laho, ramurile care acopereau adăpostul misterios căzură şi, cînd drumul fu destul de larg, Lagardère îşi purtă înăuntru comoara regăsită, cea care era a lui din tot sufletul, cea care în curînd îi va fi soţie.

— Henri! şopti Aurore, te iubesc mai mult ca orice pe lume... mai mult ca pe Dumnezeu!

PARTEA A DOUA

TRAVESTIRILE LUI LAGARDÈRE

1 Sacrificată

Pe drumul care, la Andaye, străbate frontiera din munţii Pirinei, se înşiruia cel mai ciudat alai care se poate imagina. S-ar fi zis că este chiar o operă a lui Jacques Callot[1], brusc însufleţită şi strînsă laolaltă, într-un spaţiu de numai o leghe. Cine ar fi ţinut în mînă stampele lui, ar fi jurat că are în faţa ochilor pe cei ce i-au slujit drept model, nobili şi zdrenţăroşi.

Pentru nobilime, doar costumul era schimbat, şi moda urmărea decadenţa spiritelor, un gentilom de pe vremea lui Ludovic al XIII-lea avînd o altă înfăţişare decît cei din timpul regenţei.

Pentru ceilalţi, tabloul era mereu acelaşi — moda nu a fost niciodată făcută pentru zdrenţe.

În ansamblu, strălucirea mergea alături de grotesc, jachetele de mătase atrăgeau privirea printre cîrpe rupte, iar luxul se împerechea cu mizeria.

1 *Jacques Callot*: gravor şi pictor francez (1592—1635). Talent îndrăzneţ, fecund şi plin de fantezie, mare maestru în aqua-forte. A lucrat în Italia şi în Lorraine. (n.t.)

Capătul din față al alaiului avea aspectul unui cortegiu nupțial, și comparația nu putea fi mai nimerită — Henri de Lagardère și marchizul de Chaverny își aduceau logodnicele în Franța.

Restul, adică întregul trib al țiganilor, era de nedescris. Era de ajuns să le aplici motto-ul lui Callot:

Acești sărmani zdrențăroși, cu bune prevestiri ușoare,
Nu poartă cu ei nimic decît lucruri viitoare.

Cocardasse și Passepoil deschideau drumul și contribuiau la nota de grotesc. Dar n-ar fi fost bine să-i spui acest lucru celui dintîi.

Pălăria îi era pusă mîndru pe-o ureche, deși era plină de pete și mototolită și, pentru acest prilej, își răsucise mustățile ridicîndu-le în două cîrlige formidabile, de sub care se rostogoleau niște înjurături și mai formidabile. Spada sa lată, faimoasa Pétronille, care se purtase bine în Spania, se lovea de coapsele calului său cu un zăngănit de fiare atunci cînd, din întîmplare, mîna lui rezemată pe mînerul sabiei nu-i ridica vîrful într-o rotire.

Cocardasse-junior, aranjat în felul acesta, părea un crainic regesc, în fața unui împărat.

Cît despre Passepoil, acesta era mult mai modest, dar fața lui spînă era luminată de un zîmbet neîncetat. Cu picioarele pierdute în pantalonii bufanți, cocoloșiți, cu brațele bălăbănindu-i-se și lăsîndu-și calul să meargă după capul lui, sau mai curînd să-l urmeze pe cel al lui Cocardasse, normandul își arunca privirile pe furiș în spate, clipind des din ochișori.

Motivul era că acolo, în spate, se aflau o mulțime de femei drăguțe — fără a mai socoti, bineînțeles, pe Aurore și pe dona Cruz, asupra cărora n-ar fi îndrăznit să-și ridice ochii pofticioși.

Mariquita și Jacinta erau la fel de frumoase și tot atît de sacre.

Din fericire, se aflau acolo soţiile şi fiicele de ragni, acele statui vii cu sîni de aramă, a căror piele avea reflexe de aur verde, a căror gură era de foc, iar ochii — de metal în fuziune! Avea de ce-şi vinde sufletul diavolului — la drept vorbind, Passepoil nu era sigur că nu şi-l vînduse deja demult —, avea de ce să rişte să ajungă în iad, pentru a strînge acele trupuri suple şi vibrante în braţele lui ca de păianjen. Şi pentru o sărutare pe umărul Pepitei, ar fi acceptat să se facă renegat, gitan, bandit, hoţ de drumul mare; ar fi vîndut spada lui Cocardasse şi pe-a sa odată cu aceea. Tot la zece paşi, se întorcea spre a o contempla, dar singurul lucru care putea să-l trezească la realitate şi să-i modereze dorinţele era faptul că întîlnea deodată, aţintită asupra lui, privirea geloasă a unui ragno. Atunci îşi încovoia spinarea, îşi grăbea calul care făcea cîţiva paşi mai repede — pînă ce pasiunea, mai puternică decît prudenţa, silea din nou capul inflamabilului profesor de scrimă să se întoarcă înapoi.

Domnişoara de Nevers călărea alături de Lagardère — se priveau ochi în ochi, se ţineau de mînă şi îşi vorbeau întruna, cu glas scăzut. Fericirea lor nu-i privea decît pe ei, şi aveau atîtea lucruri să-şi spună!

În urma lor veneau Flor şi Chaverny, dar tandreţea acestora nu era mută — dragostea lor era tot atît de gălăgioasă, pe cît de tăcută era a celorlalţi. Marchizul avea nevoie să-şi strige cu glas tare bucuria, să se cheltuiască în mişcări, în elanuri de voioşie, iar Flor, gîndindu-se că după atîta plîns venise vremea să rîdă, nu se dădea în lături să-i răspundă în acelaşi fel.

Antoine Laho şi sora lui discutau între ei în acea limbă bască, atît de ciudată încît îţi trebuie luni de zile ca s-o înţelegi şi ani pentru a o vorbi.

Imediat în spatele lor se înşirau rulotele ţiganilor, aproape toate goale. Într-adevăr, atît bărbaţii cît şi femeile veneau în urmă, pe jos, cîntîndu-şi melopeele sălbatice.

Doar Mabel rămăsese în căruța ei — prima din șir — din care i se vedea, de sub coviltir, capul albit. Lîngă ea mergea Mariquita, cu mîna pe crupa calului, cu ochii ațintiți spre pămînt, visătoare, tristă și îndurerată.

O spaimă de moarte îi strîngea gîtul; ea, care citise în stele viitorul celorlalți, nu și-l putea citi pe al ei, și îl ghicea lugubru.

„Am luptat pentru fericirea tuturor, mai ales pentru a lui", își spunea, privindu-l pe Lagardère. „I-am sacrificat puțin din rațiunea și din sîngele meu, mult din dragostea și din inima mea. Va pleca, se va îndepărta pentru totdeauna, iar eu, eu trebuie să rămîn aici, ca o epavă!"

Capul coloanei se opri. Cu un gest teatral, Cocardasse își scoase pălăria, în timp ce printr-una din obișnuitele sale exclamații saluta pămîntul Franței:

— Slavă Domnului! Iată-ne, în sfîrșit, pe pămîntul nostru... Amable, puișorule, ia spune tu „bună-ziua" soarelui domnului regent, că uite-l cum strălucește acolo, ca un ban mare de aur!

— Mai bine ar fi să ne cadă cîțiva dintr-ăștia în buzunarele noastre, șopti fratele Passepoil.

Lagardère însuși își descoperi capul. Aurore, emoționată, îndreptă către cer mulțumiri fierbinți.

Lungul șir de căruțe stătu în loc și țiganii, care la propunerea lui Mabel vruseseră să-i însoțească pe logodnici pînă la limita extremă a teritoriului spaniol, veniră să se orînduiască în linie, cu bătrîna în frunte.

Pînă atunci nu fusese vorba de vreo răsplată pentru ei; nici nu pretindeau așa ceva. Acționaseră de bunăvoie, mulțumiți că intervenția lor fusese atît de folositoare, și erau plini de respect mai ales în fața cavalerului, care prin simpla lui prezență pusese toți dușmanii pe fugă; căci acești copii sălbatici ai vîntului și ai prafului au o adîncă admirație față de curaj și putere.

Pentru prima dată în viața lor, acești jefuitori de profesie se abătuseră de la regula neclintită a rasei lor, căci în toate triburile nu mai existase vreun

exemplu în care să fi venit în ajutor unui creştin, altuia decît Lagardère. Dar acesta era Lagardère!... O situaţie asemănătoare nu se va mai repeta niciodată.

Cavalerul descălecă şi, cu Chaverny alături, merse în faţa acelor chipuri bronzate care îl admirau.

— Vă mulţumesc, prieteni! li se adresă. Multă vreme am crezut că nu sînteţi în stare să faceţi decît fapte rele; mă înşelam. Dacă astăzi aş putea să vă dau, fiecăruia, ceea ce merită, peste o oră aţi fi cu toţii bogaţi. Din nefericire, în afară de spada mea, nu am decît cîţiva ducaţi[1]; iată-i. Sper că într-o zi voi putea să vă mai aduc şi alţii.

— Şi iată punga mea, adăugă Chaverny. Reîntoarceţi-vă aici peste o lună; va veni cineva din partea noastră şi vă va da îndeajuns pentru a ne păstra în amintire.

În acelaşi timp, amîndoi îşi întindeau spre Mabel mîinile pline de aur.

— Dacă ceilalţi vor, sînt liberi să primească, zise bătrîna. Mie, una, nu-mi trebuie.

— Refuzăm, spuseră şi bărbaţii. Cînd ne vine chef de bani, ni-i luăm. Dar niciodată nu ne-am vîndut devotamentul, mai ales că sînteţi primii cărora ni l-am oferit... Ce dai în dar nu trebuie să ţi se plătească.

— Ei, drăcie!... uite-i că refuză!... exclamă gasconul, uimit. Ia zi, amice, tare-aş vrea să ni se ofere un pic şi nouă, aşa, ca să vedem...

Flor sări jos de pe catîrul său, luă cele două pungi şi se apropie de Pepita:

— Uite, fată frumoasă, primeşte asta din mîinile celei care a fost cîndva una de-a voastră. Cumpără-ţi inele de argint şi de aramă, ţechini[2] şi brăţări şi, dacă

1 *Ducat*: veche monedă, de obicei din aur, a cărei valoare era diferită, după ţară. Primii ducaţi au fost puşi în circulaţie la Veneţia, în secolul al XIII-lea. (n.t.)

2 *Ţechin* (de la cuvîntul italian *zecchino*, împrumutat din lb. arabă): monedă de aur, cu valoare variabilă, utilizată pe vremuri în diferite state italieneşti şi din Orient. (n.t.)

într-o zi, dansînd în piețele din Madrid, din Valladolid sau din Murcia, vei întîlni un gentilom francez, nobil și bun, care va vrea să te iubească, să nu spui nu, micuțo. Tu ești mai frumoasă decît mine, și eu, eu voi fi marchiză!

Și, plină de mîndrie, luă brațul lui Chaverny.

— Doamne! șopti Passepoil, ducîndu-și mîna la inimă, dacă vreodată m-aș întoarce la Madrid și dacă fata asta s-ar îndrăgosti de mine...

Cocardasse izbucni într-un hohot de rîs:

— De tine!... Dumnezeule Sfinte!... Da' nu te-ai văzut niciodată în oglindă, bietul meu Amable?

Drept orice răspuns, normandul, jignit, îi aruncă o uitătură furioasă și șopti printre dinți:

— Poate că aș iubi-o mai mult decît un gentilom adevărat!

— Hei! La dracu'! ce vrei să spui? Noi ce sîntem? Oare nu ne-a înnobilat Micul Parizian, ce naiba?

La rîndul său, Aurore înaintă și o îmbrățișă pe bătrîna Mabel.

— Mi l-ai salvat, îi spuse. Nu voi uita niciodată că l-am regăsit datorită dumitale. Dacă s-ar întîmpla să ai nevoie de mine, voi fi totdeauna gata.

— Mabel nu va mai avea nevoie de nimic, răspunse vrăjitoarea. V-am pus pe drumul spre fericire, să nu vă abateți de la el.

Mariquita rămăsese deoparte; împreună, cele două tinere o îmbrățișară.

— Iar tu, vino cu noi, zise Flor. Ne-ai ajutat atîta, încît de-acum înainte nimic nu trebuie să ne mai despartă...

— Vino, surioară, adăugă Aurore.

Dar gitanita scuturâ din cap și întinse brațul către Peña del Cid, răspunzînd cu tristețe:

— Eu sînt legată pentru totdeauna de movila în care doarme tatăl meu. Am jurat că nu mă voi îndepărta

niciodată de mormîntul său şi că mă voi stinge din viaţă plîngîndu-l; îmi doresc ca asta să se întîmple curînd. Duceţi-vă, surorile mele — pentru că binevoiţi a mă lăsa să vă numesc astfel — duceţi-vă spre bucurie, spre dragoste; spectacolul fericirii voastre nu este făcut pentru mine.

— Dar ne strici această bucurie, refuzînd să iei parte la ea, interveni, mişcat, Lagardère. Vino, copilă; aminteşte-ţi de ziua în care ţi-ai pus capul pe pieptul meu şi cînd şi eu ţi-am jurat că nu mă vei părăsi niciodată. Trebuie să-mi respect acel jurămînt.

— Ai făcut pentru mine mai mult decît trebuia, răspunse fata.

— Tu mi-ai dat viaţa tatălui tău...

— Eram nebună —afecţiunea ta mi-a redat raţiunea...

— Nebună din cauza mea şi pentru mine...

— Ce importanţă are?... Ceea ce trebuia să fac pe acest pămînt s-a încheiat... Ia-ţi cu tine logodnica.

Acestea erau cuvinte rostite cu buzele, dar, în secret, biata inimă zdrobită vorbea un cu totul alt limbaj.

Mariquita îl privi îndelung pe cavaler, pentru ca amintirea lui să-i rămînă etern întipărită în minte, şi sufletele lor curate se unire în timp ce în ochii uneia se citea dragostea, iar în ai celuilalt — recunoştinţa.

— Ia-ţi logodnica!... repetă gitana, îndurerată.

Un val de lacrimi îi izbucni din ochi, un tremur convulsiv o scutură, iar Lagardère, care se temea pentru ea de o emoţie prea puternică, o strînse la piept şi o sărută pe frunte.

— Voi fi mereu fratele tău, îi spuse. Cînd durerea îţi va fi prea greu de îndurat, vino la Paris, unde vei găsi inimi primitoare.

— Adio, şopti gitana. Nu ne vom revedea decît în eternitate.

Apoi se întoarse cu spatele pentru a izbucni din nou în lacrimi şi spre a nu vedea tristeţea întipărită pe chipul lui Lagardère şi al celorlalţi.

— Adio, deci, sărmana mea copilă, spuse încet Lagardère. Adio, vouă, tuturor care nu vreţi nici un ban din partea mea şi care mi-aţi făcut atîta bine. Fie ca Dumnezeul vostru să vă răsplătească; mi-ar fi plăcut să vă pot dovedi eu însumi că nu vă voi uita niciodată, nici pe voi, nici binele ce mi l-aţi făcut.

— Du-te, zise bătrîna Mabel, şi continuă să fii tare, în viaţă. Cea pe care ai ales-o se poate bizui pe tine, fără teamă.

Toţi se urcară din nou, care pe cal, care în căruţă, şi cele două tronsoane ale cortegiului se depărtară, în sens invers. Doar Mariquita rămăsese pe jos şi, în timp ce mergea, lacrimi grele îi picurau pe picioarele goale.

Deodată întoarse capul. Cînd Lagardère şi ai săi erau pe punctul de a dispărea, se urcă pe o stîncă spre a-i mai putea vedea. Cînd nu-i mai zări deloc, un nume ţîşni din pieptul său:

— Henri!

Fu un strigăt asemănător cu cele ce-i izbucneau din gîtlej pe vremea nebuniei sale, un strigăt de disperare şi de dragoste.

Apoi, se prăbuşi la pămînt...

Sărmana gitanita îşi desăvîrşise opera pe acest pămînt: murise!

2 Contele de Lagardère

Cu puţin înainte de a ajunge la Bayonne, Jacinta îşi părăsi în grabă fratele, cu care nu încetase să discute, şi se apropie de cavaler.

— Repede, repede, îl îndemnă. Spuneţi-le tuturor să se ascundă în spatele acestui pîlc de copaci, şi nimeni să nu se lase văzut.

Ca şi prietenii săi, Henri nu obişnuia să se ferească din calea primejdiei. Aşa încît cuvintele bascei îl uimiră peste măsură.

— Grăbiţi-vă, repetă aceasta, vă conjur. Numai de n-ar fi prea tîrziu!...

În acelaşi timp, îi împingea în spatele unui grup de arbori deşi care, din fericire, se aflau la marginea drumului, ca şi cum ar fi fost plantaţi acolo dinadins.

— Dar vorbeşte... Ce se-ntîmplă? întrebă Lagardère, cedînd totuşi insistenţelor ei şi punîndu-şi însoţitorii să se înşiruie acolo unde le spusese fata.

Jacinta arătă cu degetul drumul spre oraş şi zise:

— Vedeţi acolo, departe, două puncte negre, în afara zidurilor de apărare?

— Le văd... sînt doi bărbaţi călare.

— Nu, nu doi bărbaţi... dintre ei, una este o femeie.

— Doamne sfinte! strigă Cocardasse, revoltat. Aşadar, am devenit nişte iepuri, ca să ne ascundem la apropierea unei femei? Vrei, micuţule, să mă duc înaintea lor şi să le spun că dacă au de-a face cu Lagardère, şi-au găsit naşul?

— Stai aici, îi porunci basca, autoritară, şi taci... nimeni nu ţi-a cerut părerea.

Apoi se întoarse către cele două tinere fete:

— Este acolo o femeie, repetă. E oare necesar să vă precizez, domnişoară de Nevers, cine anume?...

Instinctul, urmat de gîndire, făcu să tresară inima Aurorei.

— Să fie cu putinţă? exclamă.

— De cînd se află la Bayonne — explică basca — doamna prinţesă, însoţită de domnul de Navailles, vine în fiecare dimineaţă pînă la frontieră, pentru a aştepta veşti sau spre a vă găsi chiar pe dumneavoastră. Ieşind dincolo de zidurile de apărare, pînă la care o însoţeam şi eu, o auzeam spunînd, zilnic, silindu-se să spere, să alunge descurajarea care voia să pună stăpînire pe dînsa: „Astăzi va fi ziua!" Şi de cîte ori

n-a repetat aceste cuvinte, căci tot zilnic o vedeam revenind, mai abătută şi mai tristă.

— Biata mama! murmură Aurore, împreunîndu-şi mîinile.

— Sărmana femeie! şopti Lagardère.

— Ea vine astăzi, aşa cum a venit şi ieri, tot aşa cum ar veni şi mîine, dacă n-ar fi sunat ceasul, continuă frumoasa hangiţă. Speranţa este cea care-i conduce paşii, simţul datoriei — cel care o susţine. Dar fiindcă există bucurii care ucid, veţi înţelege de ce v-am cerut să vă ascundeţi. Trebuie ca fericirea ei să nu fie prea bruscă. Aşteptaţi, aşadar, aici şi lăsaţi-mă pe mine.

Aurore avea să-şi revadă mama! Spre a fi mai bine pregătită pentru revedere, îşi rezemase capul blond pe umărul lui Henri, şi lacrimi liniştite îi curgeau pe obraji. Logodnicul ei o lăsă să plîngă, căci există împrejurări în care inima s-ar sparge dacă prea-plinul nu s-ar topi în lacrimi.

— Henri!... spunea fata, o dată mai mult, mama mă va primi din mîinile tale. Binecuvîntată este ziua în care tot ce mi-e mai scump pe lume: mama şi logodnicul meu, se vor uni într-un ţel comun — acela al fericirii mele! Ce am făcut? Ce aş putea face spre a-mi arăta recunoştinţa pentru tot ce aţi suferit din cauza mea?

— N-ai suferit şi tu, sărmana mea copilă? replică Henri.

Aurore îşi aplecă mai mult capul, mîngîindu-i faţa cu buclele-i blonde:

— Nu-mi mai amintesc, şopti. Sînt fericită!

Punîndu-şi în aplicare generosul gînd, basca lăsase micul grup la adăpost în spatele pîlcului de arbori şi plecase înainte. Silueta ei robustă se contura pe drum, deja îndepărtată.

Mergea cu paşi iuţi, mai încet totuşi decît ar fi dorit. Se temea şi ca, văzînd-o apropiindu-se prea repede, doamna de Nevers să nu bănuiască ceva.

Într-adevăr, mama cea atît de greu încercată o vedea de departe venind şi teama îi strîngea inima. Şi, totuşi, în fiecare zi o mulţime de drumeţi veniseră spre ea pe acel drum, dar nici una nu avea mersul acesta. Aşa încît, inima recunoscînd-o înaintea ochilor, prinţesa strigă, de îndată ce crezu că ajunsese destul de aproape pentru a fi auzită:

— Dumneata eşti, Jacinta? Eşti chiar dumneata? Şi ce faci aici, singură pe drumul acesta?

— Veştile nu soseau, doamnă, răspunse basca, continuînd să înainteze. M-am dus înaintea lor.

— Ştii ceva... Oh! spune repede, te implor! Orice ai avea să-mi aduci la cunoştinţă, sînt tare, pot să aud.

Nu mai era femeia palidă şi rece care cîndva putea fi văzută întreaga zi în capela sa din palatul lui Gonzague. Era îngrijorată, inima îi bătea, şi ochii, măriţi de lacrimi, erau larg deschişi.

Avea dreptate, era în stare să audă orice. Dar dacă ceea ce avea să-i spună Jacinta ar fi fost anunţul unei nenorociri, ea ar fi alunecat jos de pe cal pentru a nu se mai ridica niciodată. Cu cît nervii sînt mai încordaţi pentru a rezista la o lovitură, cu atît şi şocul este mai puternic.

Dintr-o ochire, basca îşi dădu seama de acest lucru; căci acum ajunsese aproape de călăreaţă, şi chiar mîngîia grumazul vînjos al nobilului animal, nerăbdător din cauza opririi.

— Liniştiţi-vă, doamnă, îi spuse, nu am a vă spune nimic care să nu vă facă plăcere.

Un suspin adînc de uşurare ieşi de pe buzele doamnei de Nevers, care şopti:

— Citesc pe chipul dumitale că pot spera. Poate că ai văzut-o pe Aurore?

Prinţesa părea să fie destul de pregătită pentru a i se putea da de înţeles că fericirea era aproape.

— Am văzut-o pe domnişoara de Nevers chiar în dimineaţa aceasta, răspunse Jacinta. În curînd va fi în braţele dumneavoastră, doamnă.

— De ce întîrzie, Doamne? Atîtea nenorociri se pot întîmpla într-un minut, încît nu voi înceta să mă tem atîta vreme cît nu îmi voi strînge fiica la piept.

— Nu aveţi a vă teme de nimic, ea este în afară de pericol.

— Şi..., el?... întrebă doamna de Nevers, cu o îngrijorare aproape tot atît de mare ca atunci cînd fusese vorba de Aurore. L-ai văzut şi pe domnul de Lagardère?

— Vă mai îndoiţi? El este cel care v-o aduce...

— Domnul fie lăudat!... Cei doi copii ai mei s-au regăsit. Spune-mi, buna mea Jacinta, cînd îi voi putea vedea?

— Păi, cînd veţi dori, doamnă — vă aşteaptă.

— Unde? Repede, repede... Condu-mă! Pentru ce nu mi-ai spus de la început?

Basca simţi că trebuie să se scuze:

— Pentru dumneavoastră, ca şi pentru ei, era bine ca şocul să nu fie prea puternic. Veniţi.

— Mi-ai întîrziat fericirea cu cîteva minute şi, uneori, minutele sînt secole...

Un cal începu să necheze la nici două sute de paşi mai încolo, şi basca întinse braţul către pîlcul de arbori:

— Sînt acolo, doamnă.

— Aurore, Henri! Copiii mei! strigă prinţesa, din toate puterile.

— Iată-ne! răspunseră două glasuri, în acelaşi timp.

Şi mama îşi deschise larg braţele.

Toţi trei, strîns înlănţuiţi, nu mai alcătuiau decît unul singur şi, din acel grup, se auzea un zgomot de sărutări.

Mai este nevoie să spunem că, în acea zi, hanul *La Frumoasa Hangiţă* a căpătat un aspect neobişnuit?

Proprietara nu mai avea de-a face cu nişte simpli călători şi, dacă luase din nou comanda administrării

gospodăriei, făcuse acest lucru pentru ca cei care o ocupau să se simtă ca acasă, să nu le lipsească nimic.

Antoine îşi pusese la locul lui pumnalul — teribilul cuţit basc care, în mîinile sale, făcuse minuni dincolo de munţi şi care, fără îndoială, avea să se odihnească o bucată de vreme. Văzîndu-l pe muntean ocupat să-şi ajute sora, ai fi zis că este un om paşnic, care niciodată nu plecase din acel han, şi că faptele de devotament şi de vitejie săvîrşite de el fuseseră făcute de cine ştie ce sosie a sa.

Doamna de Nevers îşi uitase durerea, şi pometii obrajilor săi palizi căpătau acum o culoare trandafirie. Ţinea în poală capul fiicei sale, care îngenunchease la picioarele ei, şi-i mîngîia părul blond, aplecîndu-se în fiece clipă spre a-l săruta.

La rîndul lor, Chaverny şi dona Cruz ofereau un tablou nu mai puţin plăcut. Firea veselă a acestora nu era făcută pentru a da naştere melancoliei.

Într-un astfel de mediu, prinţesa nu putea decît să zîmbească, şi ochii săi priveau cu bucurie acest spectacol al unor oameni care se iubeau, aşa cum ea însăşi ştiuse să iubească, cu o dragoste pentru care durerea fusese piatra de încercare şi pe care nimic nu o putuse înfrînge.

— Henri, fiul meu, spuse, povesteşte-mi tot ce ai făcut, tot ce ai suferit.

— Nu i te adresa lui, mamă, ţi-ar vorbi despre alţii şi nimic despre sine. Întreabă-i mai curînd pe Flor sau pe domnul de Chaverny, şi nici ei nu vor mărturisi tot, nu vor dezvălui nimic din ceea ce priveşte propriile lor persoane.

— La ce foloseşte să revii asupra trecutului? grăi Lagardère. Să ne gîndim la prezent, să ne gîndim la viitor. Răul care nu mai există trebuie să fie binecuvîntat, pentru că ne-a călit sufletele şi ni le-a legat pentru totdeauna.

— Așa este — încuviință Aurore, zîmbindu-i tandru — dar, Henri, atunci cînd ai scăpat cu bine, este plăcut să știi că ai învins durerea și să privești totuși în urmă. În legătură cu asta, am o dorință ciudată, pe care o vei socoti, poate, nebunească, dar pe care n-ai ezita să o realizezi, dacă ai ști ce preț pun pe ea.

— Este de ajuns s-o rostești, copilă dragă, răspunse cavalerul, pentru ca ea să-ți fie îndeplinită, dacă asta nu depinde decît de mine.

— Și Flor ar fi mulțumită, adăugă domnișoara de Nevers. Și, totuși, nu îndrăznesc să-ți spun.

— Vorbește fără teamă, Aurore. Intenția ta n-ar putea fi lipsită de rost; de ce ar fi primită prost?

— Ei, bine! Henri, aș vrea să revăd subterana în care, sperînd că vom găsi libertatea, nu am întîlnit decît noi suferințe.

— Asta ar însemna să-mi furați niște ore, și nu aveți acest drept. Nu v-aș lăsa să mergeți acolo decît dacă v-aș însoți...

— Bine, mamă, vino cu noi. Deoarece vrei să știi ce am suferit și cît de plăcut ne este acum să fim libere, vei putea să judeci singură ce au făcut pentru mine Jacinta și fratele său.

Înarmîndu-se cu torțe, Antoine Laho trecu în fruntea alaiului, la care se alăturase și Navailles și, în curînd, intrară cu toții prin deschiderea îngustă ce permitea accesul în subterană.

Aurore și dona Cruz erau nespus de emoționate. Se lipeau strîns de logodnicii lor, pentru a trăi mai intens, în imaginație, orele de groază pe care le petrecuseră acolo, între viață și moarte.

Chaverny dorea ca bascul să le povestească tot ce se întîmplase. Dar acesta îi atribuia toate meritele lui Flor, care se apăra de laudele lui. Nici chiar domnișoara de Nevers nu reușea să-i pună de acord, clarificînd importanța rolului jucat de fiecare.

— Cum ai fi putut să vezi? replica dona Cruz. Leşinaseşi. Antoine te purta ca pe un copil şi, în timp ce îşi însîngera mîinile ca să ne deschidă o cale, erai întinsă aici, pe jos...

— Da, confirma bascul, tresărind fără vrere. Dînsa dormea şi, în somnul său, dumneata o făceai să meargă ca o fantomă. Nu-mi fusese frică niciclnd în viaţă; totuşi, cînd am văzut-o pe domnişoara de Nevers mergînd drept înaintea sa, în beznă, ţeapănă ca un spectru, aproape că am tremurat... E aici un mister pe care, poate, n-am să-l înţeleg niciodată.

Gitana trebui să explice cum, prin puterea voinţei sale şi cu ajutorul anumitor rituri în care fusese iniţiată în timpul copilăriei, reuşise s-o facă să meargă pe Aurore, care, altminteri, nici nu se mai putea ţine pe picioare, şi cum îi dăduse puterea de a vedea prin tenebre.

Ducesa de Nevers se înfiora auzindu-i, şi fu şi mai rău cînd Laho îi aduse în faţa zgomotoasei cascade şi le povesti lupta lui cumplită cu prinţul de Gonzague, la marginea abisului căscat spre eternitate.

Lagardère, care totuşi îi cunoştea devotamentul, nu-şi putea crede urechilor. Spuse cu glas scăzut:

— Fii mîndră, Aurore, că ai inspirat asemenea fapte.

— Şi-a riscat de zece ori viaţa pentru noi, încuviinţă fata. Ce vom face pentru a-l răsplăti?

— Îmi veţi permite să mi-o dau, dacă s-ar ivi prilejul, spuse cu simplitate bascul. Deocamdată n-am făcut altceva decît să mi-o risc, nu-mi datoraţi nimic.

— Ai fi făcut-o pentru oricine? vru să ştie cavalerul.

Munteanul clătină din cap.

— Posibil, cu condiţia să fi fost vorba de o femeie. Astăzi, cînd vă cunosc pe toţi, aş face-o de o sută de ori pentru fiecare dintre dumneavoastră.

Toate acestea fuseseră spuse fără nici o lăudăroşenie, şi Laho strînse mîinile ce i se întindeau, fără ca pe

chipul său să se citească altă expresie decît cea a sentimentului datoriei împlinite.

Există astfel de firi pentru care devotamentul este regula, iar asta e ceea ce se numeşte noblețea sufletului: valorează cît toate celelalte calități laolaltă!

Dona Cruz avea această însuşire în aceeaşi măsură cu Laho, şi Chaverny înțelegea acum că, dîndu-i rangul de marchiză, cel onorat va fi el însuşi. Gitanita şi munteanul care se aflau în faţa lui dăduseră — într-o oră din viaţa lor — dovadă de mai multă bravură decît i-ar fi fost dat lui să demonstreze, de-a lungul întregii sale existenţe. Şi atunci făcu diferenţa între ceea ce învăţase la şcoala frumosului său văr şi ceea ce se cîştiga urmîndu-l pe Lagardère. Părăsise drumul cel rău pentru cel bun; de acum înainte făcea parte din acel grup de oameni alcătuit din toţi cei de faţă, legaţi indisolubil prin încercările grele prin care trecuseră, uniţi prin dragoste, prietenie şi recunoştinţă, îndeajuns de puternici pentru a înfrunta răul şi pentru a-l învinge.

Cînd ieşiră din nou la lumina zilei, tinerele logodnice se simţiră, şi ele, mai curajoase, căci urcaseră încă una din treptele calvarului şi — sigure de protecţia celor care, pentru ele, însemnau totul — luară cerul drept martor al fericirii şi triumfului lor.

Nu mai lipsea decît sărmana Mariquita, şi doamna de Nevers, care acum voia să afle totul, i-ar fi trimis pe Cocardasse şi pe Passepoil în căutarea ei. Ar fi dorit chiar ca şi ţiganii să ia parte la cortegiul nupţial al fiicei sale, şi această femeie — care, o vreme atît de îndelungată, nu mai crezuse decît în răutatea oamenilor — se bucura la gîndul că este de ajuns unul bun, un cavaler ca Lagardère, ca să tragă după sine o mulţime de inimi generoase.

Îi ceru Jacintei să-i promită că-şi va scoate la vînzare hanul, chiar în acea zi. Deşi regreta munţii ei, cerul albastru şi marea imensă, aceasta nu întîrzie să-şi dea

consimţământul. O privire a Aurorei o făcuse să ezite o sărutare o decise. Dona Cruz adăugă sărutul său, şi toate trei se ţinură îmbrăţişate, aşa cum mai făcuseră într-o noapte. Era acelaşi elan al inimilor, dar în locul lacrimilor, pe feţele lor nu mai vedeai decît zîmbete.

De altminteri, i se putea oare refuza ceva acestei mari doamne, atît de încercată de soartă, vara regentului Franţei, care-şi părăsise purtarea semeaţă şi tăioasă, pentru a răspîndi numai mîngîiere şi dragoste?

După ce obţinuse ceea ce dorea, doamna de Nevers spuse, cu mîndrie:

— Cine ar mai îndrăzni acum să vină, între voi toţi, să-mi ia din nou fiica? Dumneata, dona Cruz, care o clipă ai crezut că eşti copila mea, vei avea totuşi o mamă! Dumneata, vere de Chaverny, care ai reparat, făcînd binele, tot răul pe care se dorea să fii obligat a-l face, dă-mi mîna care a rămas atît de loială. Şi-i binecuvîntez pe toţi ceilalţi, pe toţi cei care mi-au redat copila.

Văduva lui Nevers, eterna neconsolată, ale cărei buze rămăseseră atîta timp închise, rostea cu blîndeţe aceste cuvinte de recunoştinţă, iar maiestuozitatea dureroasă în care se înfăşurase după tragedia din şanţurile de apărare de la Caylus se topise la suflul maternităţii victorioase.

— Iar tu, Henri, fiul meu — adăugă ridicîndu-se — tu, conte de Lagardère, vino să-ţi îmbrăţişezi mama.

Strălucea de bucuria de a anunţa ea însăşi cavalerului favoarea prin care regentul îl făcea conte al regatului. Marchizul de Chaverny, căruia Philippe d'Orléans îi dăduse sarcina de a transmite acest mesaj, nu găsise momentul prielnic pentru a o îndeplini, în timpul peregrinărilor sale pline de peripeţii, şi acceptase de bunăvoie această soluţie care umplea de bucurie şi mîndrie inima văduvei ducelui asasinat.

Doamna de Nevers îl îmbrăţişă pe Henri, îl strînse îndelung la piept, aşa cum mai făcuse odată, la

tribunalul de la Petit-Châtelet, atunci cînd el se pregătea să meargă la supliciu.

— Şi acum, iată-ţi soţia, continuă ea. Ţi-o promisesem deja; ţi-o dau. Şi citeşte cu glas tare ceea ce Alteţa Sa Regală Regentul îţi trimite prin mîna mea. Nimănui nu i-ar fi fost mai plăcut să-ţi înmîneze acest document, decît mie.

Scoase din corsaj un plic sigilat cu armele blazonului lui Philippe d'Orléans, şi cavalerul, cu o voce vibrantă şi puţin emoţionată, dădu citire mesajului prin care era făcut conte de Lagardère.

Mesajul mai spunea că numelui de Lagardère i se putea adăuga cel de Nevers, după ce se va uni prin căsătorie cu copila pe care o ţinuse cîndva în braţe, în timp ce-l apăra pe duce în şanţurile de la Caylus.

3 Adversari noi

La această veste, Cocardasse strigă un răsunător *„Domnul fie slăvit"*, după care se întoarse la băutura sa.

De altminteri, de dimineaţă, de cînd era acolo, nu avusese altă ocupaţie şi se grăbise să pună în practică o zicală despre care spunea că e foarte veche, dar pe care o inventase în folosul său personal:

„Calul în grajd, spada în teacă şi viteazul la masă".

Gasconul era în urmă cu setea, căci în Spania nu avusese nici timpul, nici mijloacele necesare ca să şi-o astîmpere. Ştia că la hanul *Frumoasei Hangiţe* va putea goli cîte ulcele va pofti fără să plătească nimic, şi gîtlejul lui nu stătea nefolosit nici un minut.

— Vai de păcatele mele! exclama, cînd din întîmplare limba lui reuşea să se descurce limpede — gîndeşte-te, iubiţelule, că vom lua parte la nuntă, cu haine noi şi cu buzunarele pline de galbeni. O să mergem în cortegiu înaintea gentilomilor, şi multă vreme se va vorbi la Paris despre înfăţişarea nobilă a lui Cocardasse-junior la nunta lui Lagardère.

Partea proastă era că fratele Passepoil nu-l asculta. Cocardasse era beat de vin, Passepoil — beat de dragoste; cel dintîi avea mereu nasul vîrît în licoarea divin parfumată — cel de-al doilea călătorea într-o ţară a reliefurilor, adîncindu-şi privirile mîngîietoare în corsajul servitoarei — o munteancă zdravănă care, fără fasoane, îşi apăsa pieptul voluminos pe umărul normandului, de fiecare dată cînd îi turna de băut.

Şi, de fiecare dată, gîtlejul fostului cleric lăsa să-i scape suspine ce-ţi sfîşiau inima.

Este scris undeva că extremele se ating şi contrariile se atrag, mai ales în ceea ce priveşte oamenii; exista, într-adevăr, o mare afinitate între farmecele durdulii ale femeii şi umerii colţuroşi ai profesorului de scrimă, între pulpele groase ale uneia şi ciolanele descărnate ale celui de-al doilea.

Marte şi Venus[1] au luat multe înfăţişări, încă din vremurile cînd se plimbau prin Olimp[2].

Şi acum, Cocardasse şi Passepoil gustau din plin bucuria a ceea ce, pentru mulţi, constituie condimentul plăcerii de a trăi: vinul şi dragostea. Aşa că făcură o strîmbătură cînd sala în care se aflau fu invadată de şase indivizi ale căror mutre era mai curînd suspecte.

Dintre cei şase, doi erau nişte tineri care, fără îndoială, începuseră să bată drumurile, cu spada în

1 *Marte şi Venus* (mitol.): la romani, zeul războiului şi, respectiv, zeiţa frumuseţii, corespunzînd în mitologia greacă lui Ares şi Afroditei. (n.t.)

2 *Olimp.* Numele unei regiuni muntoase, în Grecia antică. Vechii greci îşi închipuiau că acolo se află reşedinţa zeilor. (n.t.)

mînă, la vremea cînd alţii de vîrsta lor se jucau încă folosind arme de lemn. Dacă cei care-i însoţeau le erau profesorii, tinerii aceştia puteau spera să ajungă departe în arta de a spinteca oameni.

Aşa-zişii profesorii erau, cu siguranţă, nişte spadasini şi, fără doar şi poate, şi nişte ticăloşi. Spadele lor late, veşmintele lor şi aerele de bătăuşi pe care şi le dădeau trădau prima dintre aceste calităţi, şi nu era nevoie să fii prea priceput ca s-o ghiceşti pe a doua.

După ce aruncară o privire prefăcută înspre maeştrii de arme, se duseră totuşi să se instaleze la o parte şi începură să şuşotească între ei.

Dacă atunci Cocardasse ar fi fost mai puţin ameţit de vin şi Passepoil mai puţin preocupat de farmecele servitoarei celei robuste, poate că ar fi pus un nume pe figurile noilor-sosiţi.

Într-adevăr, primul era un fost caporal din regimentul de gardă şi se numea Gauthier Gendry; cel de-al doilea, uşor de recunoscut după statura sa — şase picioare şi jumătate — purta numele de Gruel, zis Balena, şi servise ca soldat în acelaşi corp de armată.

Erau nişte cunoştinţe vechi, dar dintr-acelea cu care nu te lauzi.

Dintre cei doi tineri, unul era fiul Madonei din Torino şi al lui Pinto, cel care-şi pierduse o ureche în şanţurile de apărare de la Caylus şi care fusese ucis de Lagardère chiar lîngă zidurile oraşului italian unde dragostea îl făcuse să se fixeze; celălalt era descendentul lui Joël de Jugan, care-şi ispăşise în acelaşi fel, la Morlais, greşeala de a se fi aflat, într-o anumită seară, în şanţurile unui castel gascon. Erau întovărăşiţi de o pereche de spadasini de două parale: un englez, numit Palafox, şi un catalan, aşa-zis gentilom, care răspundea la numele de Morda şi atît, deşi, dacă i-ai fi dat crezare, înşiruirea tuturor titlurilor sale de noblеţe ar fi ocupat jumătate din ziua de muncă a unui scriitor public.

Pe scurt, patru vulturi bătrîni şi două bufniţe tinere, toţi cu clonţ şi gheare şi căutînd o pradă.

O parte bună a dragostei este că-ţi permite să-ţi păstrezi vederea limpede şi mintea clară. Cînd Amable Passepoil văzu că intruşii încep să tachineze obiectul cultului său, începu să-i studieze cu atenţie, gîndind că nu va putea să rabde mult timp.

— Tăcere! spuse, punînd mîna pe braţul lui Cocardasse care înşira întruna tirade cu privire la apropiata nuntă a lui Lagardère.

— Ei bine, iubiţelule! mormăi gasconul. Cocardasse-junior are pretenţia de a vorbi unde vrea şi cînd vrea, fie că i se adresează regentului sau mareşalului de Berwick, fie că-i vorbeşte celui din urmă valet al lui Peyrolles... Doamne sfinte! cel care-i va ţintui limba cu o lovitură de spadă mai are pînă să apară pe lumea aceasta, şi fii foarte sigur că ar pleca în cealaltă.

— Bine-ai grăit! strigă cineva, din fundul sălii.

— Ei! zău aşa, iată-l pe acel bun domn Cocardasse, lama cea mai iscusită din cîte cunosc între Bayonne şi Lille[1].

— Ia te uită! îţi spuneam eu bine, amice... Dar voi, ceştilalţi, unde dracu' aţi avut onoarea de a vă întîlni cu maestrul Cocardasse-junior?

— Pe cinstea mea, răspunse Gendry, cred că la un bal dat de regent în grădinile de la Palais-Royal te-am văzut pentru prima dată. Eram de pază la una dintre porţi, atunci cînd dumneata şi prietenul dumitale îl transportaţi pe beţivul ăla bătrîn — domnul baron de Barbanchois, dacă ţin bine minte.

— Păcatele mele! zise Cocardasse, oamenii ăştia de la Curte nu se pricep să bea fără să se-îmbete.

Ridicîndu-se, el însuşi se cam împletici.

— Ia-ţi spada, îi şopti la ureche fratele Passepoil.

1 *Lille:* oraş în sudul Franţei. (n.t.)

Gasconul o desprinse pe Pétronille din cuiul în care o agăţase şi şi-o prinse la şold. De fapt, acolo îi stătea mai bine decît oriunde altundeva.

— Am putea să vă întrebăm de unde veniţi? se interesă deodată normandul, bănuitor.

Gendry nu răspunse; prefera să-l lase pe gascon să trăncănească, fiindcă acesta părea în toane bune şi gata să spună tot ce ştia.

Din fericire, fără să-şi dea seama, Cocardasse fu de acord cu tovarăşul său:

— Păi, da' chiar! pe toţi dracii! de unde-aţi ieşit aşa, domnilor, astfel încît să avem plăcerea de a vă întîlni aici, în seara asta?

— Venim drept de la Arras[1], răspunse Gendry. Ni s-a spus că în Spania sînt de dat lovituri şi, iată-ne...

Cocardasse slobozi un imens hohot de rîs.

— Cam tîrziu, mieluşeilor, declară, ţinîndu-se de burtă. Menuetul s-a terminat de mult şi am dansat foarte bine şi fără voi...

— Vai! de asta mă temeam, suspină Balena. Nu ne mai rămîne decît să ne întoarcem la Paris, să vedem dacă cineva are nevoie de serviciile noastre.

— La Paris!... Ura! noi ne întoarcem acolo mîine şi, dacă vreţi să vă alăturaţi nouă, vă garantez că veţi avea o bună companie.

— Nu te grăbi, îl întrerupse Passepoil. Nu avem nevoie de nimeni şi, mai ales, nu de oameni pe care nu-i cunoaştem.

— Păi, dacă ei ne cunosc...

— Îţi spun că n-avem nevoie de nimeni, repetă Passepoil, pe un ton sec.

Oricît de timid era de obicei, bunul maestru de arme îşi amintea de anumite ceasuri din viaţa sa, cînd fusese agresiv. Pentru moment, era gata să fie la fel

1 *Arras:* oraş francez, la 175 km la nord de Paris, capitala departamentului Pas-de-Calais. (n.t.)

din nou şi să taie în carne vie. Nu degeaba era normand şi se lăuda că, atunci cînd este cazul, are fler.

Or, compania acestor ticăloşi nu-i mirosea a nimic bun şi, cum era nevoit să gîndească pentru doi, căci Cocardasse nu era în stare de asta, nu avea deloc intenţia de a-i oferi lui Lagardère escorta acestor haimanale, de care avea toate motivele să se îndoiască.

De altminteri, în ochii servitoarei, care-l privea cu admiraţie, găsea izvorul unui curaj ce-l uimea chiar şi pe el şi simţea că este în stare să răstoarne munţi. Ce-ar fi făcut incomparabilul Don Quijote dacă fiecare dintre glorioasele lui fapte nu ar fi fost inspirată de draga lui Dulcinee?

— Oho! amice! exclamă ex-caporalul regimentului de gardă, pari cam bănuitor. Dacă vrei să ştii cine sîntem, numele ne sînt înscrise pe tăişul spadelor noastre.

— Cunosc cel puţin două dintre ele, ripostă profesorul de scrimă, cu un calm feroce. Cît despre celelalte, nu sînt ale unor oameni cinstiţi.

Sigur că nu trebuia mai mult ca să se scoată spadele.

— Ce te-apucă, micuţule? întrebă Cocardasse, încă împăciuitor. Ne pregăteşti o încăierare cu nişte prieteni buni, cînd ar fi mai nimerit să bem împreună cîteva ulcioare de vin.

Gauthier Gendry avea motivele lui să evite un scandal, aşa că, vorbind politicos, dar dîndu-se totuşi cîţiva paşi înapoi, spre a evita vîrful spadei fratelui Passepoil, care începuse deja să-i zgîrie vestonul, zise:

— Pe cinstea mea! sînt de aceeaşi părere.

Apoi, adresîndu-se oamenilor săi, adăugă:

— Jos armele, domnilor; mai întîi să bem, şi vă vom spune cine sîntem.

— Este inutil, grăi deodată, în spatele lui, o voce vibrantă. Te cunosc bine, Gendry, cît despre Balenă, sînt sigur că-şi aduce încă aminte de ziua în care i-a

venit pofta să uzurpe locul Cocoşatului, la palatul lui Gonzague.

Toate capetele se întoarseră instinctiv către cel care tocmai vorbise. S-ar fi zis că intrase un dihor într-o vizuină de iepuri.

— Lagardère! pronunţară în şoaptă Gauthier Gendry şi Balena, retrăgîndu-se spre uşă.

— Da, Lagardère!... Afară cu voi, javrelor!... faceţi parte dintre cei pe care nu vreau să-i întîlnesc în drumul meu.

Balena îşi înconvoie spinarea şi se trase într-un colţ; îi era frică de groaznicul colier ce-i strînsese gîtul şi a cărui amintire îi fusese evocată.

Palafox, cu flegma sa britanică, rămăsese cu mîinile sprijinite pe spadă, iar Morda îşi rotea sabia, crezînd că intimidează pe cineva.

Era normal ca cei care nu avuseseră niciodată nimic de împărţit cu Cocoşatul să se arate mai îndrăzneţi, iar cei tineri se numărau printre aceştia. Păreau nişte cocoşei înfipţi în pintenii lor, cu atît mai obraznici, cu cît fiecare din ei se afla pentru prima dată în prezenţa omului care îi ucisese tatăl.

Totuşi, atitudinea şefului lor ar fi trebuit să-i prevină în legătură cu comportamentul ce trebuia adoptat, dar tinereţea nu gîndeşte, şi aceştia doi erau cît se poate de bucuroşi că întîmplarea îi aducea atît de repede în faţa duşmanului pe care juraseră să se răzbune.

Tăişurile săbiilor fură imediat îndreptate spre pieptul lui Henri, care zîmbi văzîndu-i înfipţi aşa de mîndri în faţa lui şi cu o flacără de mînie în ochi.

Cu toate acestea, socoti că nu era cazul să scoată şi el sabia din teacă şi li se adresă:

— Riscaţi să vă loviţi cu jucărioarele astea; a fost o greşeală să fie date pe mîna unor copii de vîrsta voastră. Daţi-mi-le.

Vorbind astfel, mîinile sale, iuţi ca fulgerul, apucară cele două lame, smulgîndu-le cu o smucitură puternică. Apoi, calm, le frînse pe genunchi.

Adversarii săi păliră de furie.

— Sînt fiul lui Joël de Jugan, strigă unul.

— Iar eu — fiul lui Pinto, zise al doilea.

— Regret că v-am făcut orfani — răspunse Lagardère — dar dacă trebuie să vă dau un sfat, micuţilor, acesta ar fi să alegeţi un alt mod de viaţă decît cel al taţilor voştri.

— Spade! să ni se dea spade! urlară amîndoi, într-un acces de furie.

Lagardère se întoarse către Cocardasse, care se trezise brusc din beţie, şi către Passepoil care, cu vîrful degetului, îşi încerca vîrful sabiei.

— Conduceţi-mi pe toţi oamenii aceştia pînă la uşă, le zise. Dacă se poate, fără zgomot.

Apoi, adresîndu-se spadasinilor:

— Drum bun, domnilor. Vă sfătuiesc, pentru sănătatea dumneavoastră, să puneţi o distanţă respectuoasă între dumneavoastră şi mine.

Yves de Jugan era breton, adică încăpăţînat. Nefericitul îşi băgase în cap să-l omoare, el singur, pe Lagardère, şi în acest scop, deoarece nu mai avea spadă, scoase din centură un pistol şi ochi.

Mînerul unei spade se abătu peste încheietura mîinii lui, şi arma îi scăpă. În acelaşi timp, primea la fund o lovitură de picior zdravănă, care-i lăsă amprenta cizmei cu ţinte a lui Cocardasse — lată şi lungă, desenată cu dîre de praf.

— Drăcia dracului! înjură acesta din urmă, ce fac mucoşii ăştia, de nu sînt la şcoală?... Ştergeţi-o, voi ăştia, sau păzea la chelfăneală!

Chaverny veni se să se posteze lîngă Henri şi amîndoi îşi încrucişaseră braţele.

Văzînd că nici unul, nici celălalt nu-şi scoteau spada, banda crezu că poate risca, măcar de formă, unele provocări.

— De ce să fim goniţi de aici? începu Gendry. Noi n-am provocat pe nimeni, şi dacă ne place să rămînem aici, asta e treaba noastră.

— Caramba! strigă catalanul, nu se va spune că un gentilom de felul meu va ceda locul.

Înaintă spre mijlocul sălii, cu pumnul stîng înfipt în şold, cu bărbia ridicată, făcînd pe îndrăzneţul şi plin de sine.

— Vrei să rămîi aici, fie, zise o voce. Iată ce te va împiedica să mai pleci.

O frînghie, aruncată ca un lasou, şuieră prin aer şi se înfăşură, în spirală, în jurul trupului lui Morda care, legat într-o clipă ca un cîrnat, lăsă să-i cadă spada şi scoase un ţipăt de groază.

Bascul era cel care făcuse figura asta. Acum, lega unul din capetele frînghiei de un inel prins în perete şi rînjea.

Apoi deschise larg uşa şi le-o arătă spadasinilor, spunînd:

— Asta îl aşteaptă pe cel dintîi dintre voi care va veni să dea tîrcoale acestei case. Am funie pentru toată lumea, şi ştiu cum s-o leg de un copac, cu un om la capătul celălalt.

Balena îşi adună cele şase picioare şi jumătate ale trupului său mătăhălos şi le arătă drumul. Ceilalţi îl urmară, iar Gauthier Gendry nu fu ultimul.

4 Cocardasse — profesor de dans

Catalanul, prins în cursă, abandonase orice îngîmfare şi, dacă încă mai avea o oarecare limbuţie, o folosea pentru a implora iertare.

Mai întîi încercase să tragă de legături. Nu reuşise decît să le strîngă şi mai bine; atunci se hotărîse să se roage să-i fie scoase.

Lagardère nu-l asculta, fiind ocupat să discute, într-un colţ, cu Chaverny, Laho şi Passepoil. Aşa că nu mai avea cine să-i răspundă, în afară de Cocardasse, şi putem ghici că acesta profita de prilej pentru a-l lua peste picior.

— Nu te teme, ticălosule, îi spunea. Pentru că tot vrei să mergi la Paris, te vom conduce acolo, şi mi se pare că cel care te-a legat aşa bine fedeleş are chef să te arate pe drum, ca pe-un urs... Este o idee bună, iar eu o să-mi întind pălăria, ca să strîng bănuţii... Vai de păcatele mele! fereşte-ţi rotunjimile, dacă încasările n-o să fie bune!

Simpla vedere a gasconului avea darul de a-l enerva pe Morda; fu cu atît mai rău cînd se văzu silit să-i înghită obrăzniciile.

— Dacă aş fi urs, bombăni, n-aş face decît o înghiţitură dintr-un lungan ca tine!

— Drăcia dracului, lunganul o să-ţi pună botniţă şi, bagă de seamă, să nu te pună să dansezi.

— Te desfid...

— Drace, mă desfizi... Ticălosul mă desfide!... Aşteaptă un pic, nepoate, o să vedem noi. I-am pus să danseze şi pe unii mai isteţi ca tine, şi am un secret cu care te pot învăţa foarte repede.

— Păstrează-ţi secretul pentru tine, secătură!

— Secătură?! Vai de păcatele mele!... Banditu' mi-a zis secătură!... Ei bine, am plăcerea să te anunţ că lecţiile mele sînt gratuite. Aşa că să-ncepem, amice!

Gasconul îşi scoase spada şi o apropie atît de mult de pulpele spadasinului, încît acesta, prin mişcări instinctive, începu să-şi ridice alternativ picioarele. Vîrful se deplasa atît de repede, încît catalanul nu reuşea întotdeauna să-i evite înţepătura:

— Sfinte Doamne! îi strigă Cocardasse, privindu-l cum ţopăie. Pétronille a mea cunoaşte măsura... Îţi spusesem eu că lunganul o să te facă să dansezi.

Lagardère şi Chaverny nu se putură împiedica să nu rîdă, văzînd acest spectacol. Cît despre Antoine

Laho — spirit eminamente practic — nu vedea nimic distractiv în asta. Ideea profesorului de scrimă i se păru excelentă. Îmbunătățită și extinsă, ea putea fi folosită pe loc.

— Lăsați-ne, pe Cocardasse și pe mine, să ne descurcăm, grăi. Sînt convins că indivizii ăștia aveau un scop, venind aici, în seara asta. Trebuie să aflăm care anume. Vreți să ne dați mînă liberă ca să obținem de la prizonierul nostru toate mărturisirile posibile?

— La voia dumitale, zise Lagardère, dar să nu-l faci să sufere prea mult.

Laho îl luă deoparte pe Cocardasse și-i șopti la ureche cîteva vorbe. Subiectul conversației lor trebuie să fi fost foarte vesel, cel puțin judecînd după felul în care rîdea profesorul de scrimă.

În acel moment apărură doamna de Nevers, Aurore și Flor, care veneau să afle ce era cu tot zgomotul acela pe care-l auziseră și se temeau să nu fie vreo încăierare în sală.

— Henri, ce se întîmplă? vru să știe domnișoara de Nevers. S-au dat lupte aici... Este cineva rănit?

— Liniștește-te, Aurore, răspunse contele...

— Dar cine e omul acesta?

— Neisprăvitul meu de elev, declară plin de haz Cocardasse, scoțîndu-și pălăria și executînd o plecăciune atît de adîncă, încît șira spinării făcu un unghi ascuțit. Voi avea onoarea să-i dau, în fața domniilor voastre, cea de a doua lecție de dans, și sper că rangul spectatorilor îl va decide să lucreze mult mai bine decît a făcut-o adineauri.

Catalanul începu să-și rostogolească ochii speriați, și privirile îi treceau pe rînd de la un spectator la altul, cu o groază vizibilă.

Gasconul se proțăpi în fața lui și-l salută cu spada, cu un gest atît de batjocoritor, încît Morda începu să tremure.

— Vai de păcatele mele! mai întîi teoria, declară profesorul improvizat. Acum e vorba nu numai să

dansezi, dar şi să vorbeşti, şi limba trebuie să se mişte în acelaşi timp cu picioarele, ai înţeles?

„Elevul" nu răspunse.

— Fie! zise profesorul de scrimă, o să înţelegi imediat. Lucrul principal este să răspunzi la toate întrebările pe care ţi le voi pune. Să-i dăm drumu'!

Apoi, cu haz de nedescris, adăugă:

— Doamnelor şi domnilor, Cocardasse-junior, maestru de arme şi, pentru moment, profesor de dans şi de retorică, are onoarea de a face apel la toată atenţia şi la toată indulgenţa domniilor voastre. Vă va prezenta pe cel mai bun elev al său, dresat în captivitate.

Văzînd privirile schimbate între profesor şi elev, era uşor să te convingi că relaţiile dintre ei nu erau tocmai de curtoazie.

— Hai! micuţule, să începem... Unu, do... oi!... Un pic mai sus, amigo[1] — încheietura nu e destul de suplă... Aşa... e ceva mai bine... Acum, limba!... Ia să vedem, spune-ne de unde-aţi ieşit, tu şi cu acoliţii tăi?

Nimeni nu rîdea, în ciuda grotescului acestei scene, şi Aurore încercă să intervină.

— Lasă aşa, îi spuse Lagardère. Cocardasse n-o să-i facă nici un rău, şi s-ar putea să fie interesant să aflăm exact ceea ce vrem să-l facem să spună.

— Dar va vorbi?

— O! Pétronille este o zînă şi-i face pe mulţi să vorbească!

Sporind ritmul spadei sale, gasconul strigă:

— Răspunzi, nemernicule?

— Venim... şeful nostru v-a spus... venim... de la Arras.

— Ia te uită!... Şi ce-ai văzut la Arras?

Oricît de simplă era această întrebare, reuşi să-l pună în încurcătură pe catalan.

1 *Amigo* (lb. spaniolă în original) = prietene (n.t.)

— Am văzut... am văzut...

— Pe toți dracii! n-ai văzut nimic, desigur... Poate că n-ai mers pe străzile din Arras decît noaptea?

Morda sări să apuce mîna de ajutor pe care gasconul părea că i-o întinde.

— Da, chiar așa... noaptea... răspunse.

Cocardasse izbucni în rîs,

— La naiba! eram sigur... Și ce-ai băut la Arras?... Pe vremea mea, se sorbea acolo un vinișor special...

— Vin bun, într-adevăr, vin de regiune...

— Ei, drăcia dracului... ai băut vin de Arras, tu?... Uite, drăgălașule, că pe-acolo Cocardasse n-a băut altceva decît faro[1], care i-a lăsat mult timp un gust rău... Trebuie să-ți schimbi jocul, dacă nu vrei să dansezi vîrtos...

— Spun adevărul, se grăbi să zică spaniolul, gîfîind. Domnilor, dacă nu era vin, o fi fost faro... tot ce se poate...

— Văleu!... nu te-ai priceput să deosebești unul de altul? Ce profanare, Dumnezeule! Să vedem dacă așa ceva nu se învață dansînd... Dansează, fir-ai al naibii! dansează, și mai ales cîntă un pic mai corect... Tot ce am auzit pînă acum suna atît de fals, încît făcea să scrîșnească dințișorii acestor doamne.

Teribila spadă reîncepu să gîdile picioarele catalanului care se porni să urle.

— Alt cîntec, constată Concardasse, dar nici ăsta nu e cel bun.

— Au! Vai! milă, nu mă înțepa așa...

— O să încetăm cînd te vei hotărî să vorbești sincer. Hai! se pare că e timpul, dacă ții mult la pantalonii tăi și la ce este înăuntru.

Aurore interveni din nou, căci îl văzuse pe om îndreptînd spre ea o privire rugătoare.

1 *Faro*: bere flamandă, ce se fabrică în împrejurimile orașului Bruxelles. (n.t.)

— Destul, spuse, lasă-l să-şi recapete suflul, şi poate se va decide să mărturisească.

Mîna lui Lagardère se abătu pe umărul catalanului, care se îndoi din genunchi.

— Îţi dau cinci minute de gîndire, grăi contele, cu acel ton pe care-l folosea uneori şi căruia nu-i rezista nimeni. Dacă, după ce va trece acest răstimp, nu spui tot ce ştii, vei fi dezlegat, îţi vei relua spada, şi eu voi fi acela care te va face să cînţi.

Cuvintele cădeau ca tot atîtea lovituri de ciocan şi dinţii lui Morda începură să clănţănească. Deşi nu-l cunoştea pe Lagardère decît din reputaţie, după ce întîlni fulgerul din privirea sa înţelese că dacă se amesteca şi acesta, nu-i mai rămînea decît să se execute.

I se acordaseră cinci minute de gîndire — le folosi pentru a scăpa cu viaţă.

— Voi vorbi, zise, dar ce-o să-mi faceţi? Dacă aveţi de gînd să mă răsplătiţi cu un nou supliciu, prefer să mor acum şi să nu mai trădez pe nimeni.

— Dacă spui adevărul, îl încredinţă Lagardère, vei fi liber să te duci să te spînzure în altă parte.

— Îmi juraţi?

— Vai de păcatele mele! exclamă gasconul, scuturîndu-l, aşadar, crezi că Lagardère nu-şi respectă cuvîntul?

— Vorbeşte, mai spuse acesta din urmă, şi dacă ţii la viaţă, să nu minţi.

— Iată, mărturisi catalanul. Ieri, tovarăşii mei şi cu mine mergeam pe malul mării, pe coasta spaniolă...

— Căutînd un prilej să daţi vreo lovitură mîrşavă, îl întrerupse Chaverny.

— Mîrşavă, sau onorabilă, faci ce poţi cînd, pentru a trăi, nu ai decît spada — răspunse omul. Nişte călăreţi s-au îndreptat spre noi, şi Gendry, şeful nostru, i-a recunoscut aproape pe toţi. A stat de vorbă cîteva minute cu doi dintre ei, nişte gentilomi...

— Da, zise contele, Gonzague şi Peyrolles... Şi pe urmă?

— Gendry ne-a adus aur şi ne-a spus că trebuia să vă urmărim pînă în Franţa şi peste tot unde veţi merge. Asta-i tot ce ştiu...

— Şi pe urmă?... repetă Lagardère, încruntînd sprînceana.

Ostatecul îşi aplecă fruntea şi dinţii îi clănţăniră. Făcu totuşi un efort şi continuă:

— Cred că domnul de Peyrolles i-a promis mulţi bani lui Gendry, dacă reuşeam să vă atragem deoparte şi...

— Termină-ţi ideea...

— Şi să vă omorîm...

— Doar pe mine?

— Mai întîi pe dumneavoastră... şi apoi, pe domnişoara de Nevers, dacă n-am fi izbutit s-o răpim şi s-o ducem înapoi în Spania.

Cele trei femei scoaseră, toate deodată, un ţipăt de groază — cel al mamei le domina pe celelalte două.

— Aşadar, nu vor dezarma niciodată? zise cu tristeţe Aurore — şi mereu, deasupra capetelor noastre, va sta ura, ameninţîndu-ne sau otrăvindu-ne fericirea?...

— Nu, nu mereu, copilă dragă, replică Lagardère. Totul are un sfîrşit, chiar şi viaţa asasinilor, şi eu sînt cel care nu va dezarma înainte de a le-o lua.

Cocardasse înaintă spre spaniol şi-i spuse, în zeflemea:

— Îţi închipuiai că-l poţi ucide aşa de uşor pe Lagardère şi că o poţi răpi pe domnişoara de Nevers, cînd domnul de Chaverny, Cocardasse-junior şi ceilalţi sînt aici?... Ia vedeţi-mi-i un pic, cu Peyrolles în frunte!... Ei, drăcia dracului! uită-te bine la Pétronille şi ai grijă să nu te nimereşti vreodată printre cei care vor fi puşi în frigare în lungul lamei sale, de la vîrf pînă la mîner. Ah! Vai de păcatele mele, cîţi n-a străpuns ea deja, mititica asta de spadă! ..

— O să mă păzesc bine, îl asigură Morda, o lecţie îmi ajunge! Mă voi întoarce în Spania, sau mă voi depărta de ţara asta. Gendry şi ceilalţi să facă ce-or vrea.

— Dezlegaţi-l pe omul acesta, porunci Lagardère, şi să i se dea de mîncare şi de băut.

— Acum, hai să batem palma, elevule, îi spuse gasconul. Pentru că ai profitat de lecţia mea şi fiindcă ai sporovăit aşa cum trebuie, o să putem goli împreună cîteva ulcele.

Spaniolul răspunse cu un glas umil şi supus:

— Pentru asta ar trebui ca domnul de Legardère să-mi îngăduie să petrec noaptea aici. Nu aş şti unde să mă duc, la ora asta, dar mîine, de cu zori, voi relua drumul spre Burgos.

— Fie, se învoi Henri. Ai nevoie de odihnă. Aminteşte-ţi însă că nu va trebui să te mai întîlnesc niciodată în calea mea.

După ce Laho scoase frînghia cu care fusese legat catalanul, acesta avu un zîmbet ciudat, dar pe care nimeni nu putu să-l vadă.

5 Seducţia

Ar fi fost ciudat ca, atunci cînd văzuseră că le scapă prada, Gonzague şi Peyrolles să se fi mulţumit doar să blesteme soarta care le interzicea intrarea în Franţa.

Dacă, pentru moment, nu-i puteau urmări pe Legardère şi pe logodnica sa, nu lipseau oamenii cărora ar fi putut să le încredinţeze această misiune. De fapt, soluţia de a dirija, dintr-un colţ îndepărtat al Spaniei, nişte braţe mercenare care ar atinge acelaşi ţel, era chiar mult mai sigură pentru a evita loviturile şi a înlătura bănuielile.

Secolul al XVIII-lea nu-şi amintea deloc că secolul al XVII-lea interzisese duelul, şi niciodată spadele nu ieşiseră mai uşor din teacă, decît în timpul Regenţei.

Dar nu întotdeauna ieşeau pentru lupte drepte, şi mulţi spadasini, mînuitori de sabie şi spintecători erau gata să omoare în contul altora, pentru o răsplată bănească.

Foarte adesea, trupurile acestor haimanale, atîrnînd în spînzurători, serveau drept hrană vulturilor, dar exemplul nu dădea multe roade; numărul celor din soiul lor nu scădea şi ei deveneau, dimpotrivă, cu atît mai activi cu cît se înmulţeau cei care voiau să-i folosească.

În fiecare din bandele care operau cînd în Franţa, cînd în Spania, cînd în Flandra şi un pic cam în toată Europa, domnul de Peyrolles avea pe cîte cineva cunoscut, şi el însuşi era o figură legendară pentru ele. Se ştia că are mereu de dat vreo lovitură, pe care o plătea gras şi, deseori, cei care n-aveau nimic de pus în gură veneau să dea tîrcoale în jurul pantalonilor lui, ceea ce le dădea şanse mari de a-şi putea ocupa cu profit clipele libere.

Balena nu reuşise să ocupe locul lăsat vacant de către Cocoşat la palatul Gonzague deoarece, după drama din cimitirul Saint-Magloire, Casa de Aur fusese închisă jucătorilor la bursă. Se întreba, chiar, ce ar putea face cu trupul lui mătăhălos, şi o ducea destul de greu, cînd avusese şansa de a-l întîlni pe Gendry.

Amîndoi — foşti soldaţi din regimentul gărzilor — se împrieteniseră repede şi se înţeleseseră să se ducă să-şi caute norocul, în altă parte, adică acolo unde era Peyrolles.

Cum nu aveau nici o idee referitoare la acest punct, pierduseră multe săptămîni în căutări zadarnice. Nu reuşiseră deocît să racoleze, mai întîi, pe cei doi tineri, şi, mai tîrziu, pe Palafox şi pe Morda.

Fără discuţie că Gauthier Gendry, ex-caporal, rămăsese şeful bandei, care avea să se rezume la acei şase oameni. Nu erau prea mulţi, ca să atragă atenţia poliţiei, dar erau destui pentru a fi în stare să facă mult rău.

Catalanul — ultimul venit şi care-i întîlnise, din întîmplare, la frontieră — fusese primul care să le dea veşti despre Peyrolles.

Am văzut cum acesta din urmă căzuse imediat la învoială cu haimanalele de care avea o atît de grabnică nevoie.

— Soarta ne favorizează cum nu se poate mai bine, îi spusese factotum-ul stăpînului său. Din aceşti şase oameni, doi îl cunosc pe cavaler, alţi doi îl caută ca să-l omoare, iar ultimii nu vor avea nici un scrupul pentru a-i ajuta. Căsătoria domnişoarei de Nevers nu este încă fapt împlinit!

Aşadar era surprinzător ca tocmai catalanul să-şi fi dezvăluit atît de repede planurile şi, mai ales, aceluia care trebuia să le ignore. Poate că asta făcea parte chiar din plan? Vom vedea mai departe.

Oricum, pentru a reveni la ce se întîmpla în hanul *Frumoasei Hangiţe*, să spunem că Laho a plecat spre Paris la cîteva clipe după ce-l eliberase pe Morda. Era purtătorul unei scrisori din partea prinţesei, care-i anunţa regentului întoarcerea logodnicilor şi apropiata lor căsătorie, precum şi pe cea a lui Chaverny cu Flor.

Trebuia să meargă foarte repede pentru a ajunge cît mai curînd la Paris şi a pregăti totul la palatul Nevers, situat în cartierul Marais — palatul Gonzague, martor al nebuniilor prinţului şi al martiriului văduvei, rămînînd închis, din ordin regal — astfel ca la sosirea nuntaşilor, apartamentele să-i poată primi pe toţi.

— Nu uitaţi, doamnelor, că plecăm mîine, spuse Henri, părăsind sala în care avusese loc interogatoriul catalanului. Pînă atunci, duceţi-vă să vă odihniţi — ceea ce vom face şi noi.

Depuse pe fruntea Aurorei un sărut destinat să-i aducă vise plăcute şi sărută respectuos mîna prinţesei. La rîndul său, Chaverny făcu acelaşi lucru, şi cele trei femei se întoarseră în camerele lor, care comunicau

între ele, şi unde rămaseră cîteva clipe să mai discute şi să-şi facă rugăciunea înainte de culcare.

Contele şi marchizul se retraseră şi ei, iar Jacinta se pregătea să-i urmeze.

Era puţin tristă la gîndul de a părăsi Bayonne-ul, unde trăise dintotdeauna, cu cerul său albastru şi mai ales cu hanul în care se născuse şi care, datorită ei, purta firma *La Frumoasa Hangiţă*.

Toate aceste mici necazuri erau compensate de bucuria de a merge la Paris, de a fi prietena domnişoarei de Nevers, a lui Flor, de a o putea îngriji pe prinţesă. Cînd, a doua zi, alţii vor veni să-şi ia locul în această casă a cărei stăpînă fusese vreme atît de îndelungată, ea va fi destul de tare pentru a nu lăsa să se ghicească prea multe regrete.

Pentru moment, obosită de două nopţi de veghe şi de emoţii, era dornică să se odihnească cîteva ore. Aşa că, încrezătoare în paza pe care trebuiau s-o asigure cei doi profesori de scrimă, le puse în faţă tot ce le era necesar spre a-şi satisface setea şi foamea, o trimise pe servitoare la culcare şi, după cîteva recomandări pe care le făcu celor trei bărbaţi, se duse ea însăşi să se culce.

Aşadar, în sală nu rămăseseră decît Cocardasse, Passepoil şi Morda.

Primii doi îşi pierduseră obişnuinţa de a dormi şi gasconul era dispus să bea toată noaptea. Dar nu ţinuse seama de aburul vinului ce, e drept că de o oră se mai risipise, dar care nu va întîrzia să-i întunece creierul, după ce va bea, din nou, cîteva pahare. Făcu tot ce putu ca să-i ţină piept catalanului care-l tot îndemna să-şi golească paharul şi luptă atît cît fu în stare împotriva somnului.

Dar ce poate face voinţa, în faţa somnului? Cocardasse se rezemă de perete — doar aşa, dintr-un capriciu, se gîndea el: era atît de sigur pe forţele lui! Capul i se înclină — alt capriciu; picioarele i se întinseră, cu de

la sine putere, brațele îi alunecară, unul după celălalt, în lungul trupului, și adormi pe banca lui, visînd că golește nenumărate urcioare, asigurînd, totodată, o pază excepțională.

Fratele Passepoil nu se gîndea deloc să-l imite; ținea ochii larg deschiși și nu dorea nici să bea, nici să doarmă.

Înainte de a se duce în camera sa de la mansardă, servitoarea cea grasă îi făcuse un semn care promitea o mulțime de lucruri, și inflamabilul normand, plesnind de pasiune, nu mai avea răbdare gîndindu-se că, acolo sus, era așteptat.

„Cupa beției nu este aceeași pentru toți", își spunea, pe bună dreptate. „Pentru Cocardasse, ea trebuie să fie plină cu vin; pentru mine... Dacă n-ar fi catalanul ăsta nenorocit, aș fi deja sus."

Amable nu putea fi înțelept atunci cînd inima lui vorbea, dar nu înceta de a fi prudent — asta datorită aerului ce se respiră în ținuturile normande — și considera că este imposibil să-l lase pe prietenul său singur cu spaniolul, de care continua să se îndoiască.

Dacă acesta ar fi putut ghici blestemele ce i se adresau, ar fi fost lămurit asupra sentimentelor pe care le avea față de el cel căruia îi ținea tovărășie.

— Ultima mea noapte la Bayonne ar fi putut fi atît de dulce! gemea surd fratele Passepoil, ridicînd ochii spre cer. Și va trebui s-o petrec nas în nas cu ticălosul ăsta, în timp ce ea — draga de ea — mă așteaptă și poate că mă crede insensibil la farmecele sale captivante.

Tot lirismul sărmanului Amable nu servea la nimic; catalanul îl ținea acolo, țintuit pe banca lui. Îngăduința lui Lagardère punea la grea încercare pe unul dintre oamenii credincioși lui.

Așa se face că, de cînd Cocardasse dormea, paharele nu se mai goleau și conversația lincezea. Lui Passepoil

nu-i era sete decît de dragoste, iar Morda pretindea că nu-i place băutura. Era logic, din partea unuia care nu era în stare să deosebească vinul spaniol de faro-ul din Arras. Dar, în curînd, începu şi el să clipească din ochi.

— Să mă ierţi, zise, dacă te voi lipsi de compania mea. Exerciţiile pe care tovarăşul dumitale m-a silit să le fac în seara asta mi-au rupt oasele. Dacă timpul ţi se va părea prea lung, trezeşte-mă peste o oră.

Îşi puse coatele pe masă, aranjînd un locşor în care să-şi rezeme capul, şi normandul nu întîrzie să-l audă sforăind.

Astfel încît acesta rămăsese singurul treaz din toată casa, în care toţi dormeau, poate cu excepţia servitoarei grăsane care-l aştepta la mansardă.

Sărmanul maestru de arme, îmboldit de dorinţă, simţea slăbindu-i simţul prudenţei care îl făcea să stea locului. Este adevărat, era răspunzător pentru liniştea tuturor, dar, judecînd la rece, ce-ar fi reuşit să facă străinul acesta într-o casă pe care ar fi putut-o apăra simpla prezenţă a lui Lagardère?

De altminteri, spaniolul dormea tun, iar el, Passepoil, n-ar fi lipsit decît pentru un timp foarte scurt.

Cu ochii închişi, savura în închipuire deliciile care erau atît de aproape de el şi pe care nu le-ar mai regăsi niciodată, şi o luptă cumplită se dădea între carnea lui atît de slabă şi conştiinţa — încă destul de elastică.

Pe treptele clădirii se auzi un scîrţîit. Tandrul Amable fu cît pe ce să leşine în faţa unei arătări pe care, în sinea lui, desigur că a calificat-o drept adorabilă: abia învesmîntată, cu un deget pe buze spre a recomanda tăcerea, bucătăreasa îi făcea semn s-o urmeze.

Supliciul lui Tantal[1] fusese o copilărie, în comparaţie cu ceea ce suferea Passepoil! Sfîşiat între datorie

[1] *Tantal* (mitol.): Rege al Lydiei care, primind vizita zeilor, le-a servit la masă membrele propriului său fiu, Pelops. Drept pedeapsă, Zeus l-a aruncat în infern şi l-a condamnat să fie mereu pradă unei stări de foame şi de sete devorante. (n.t.)

și pasiunea sa, simțea că aceasta din urmă va cîștiga, și se luptă cît putu cu sine însuși.

Sfîntul Anton[1] refuza să păcătuiască — bietul Amable nu dorea decît asta! Primul voia să rămînă cast — celui de-al doilea, castitatea îi era mai greu de suportat decît orice. Cum să reziste la două brațe adipoase care se deschideau spre a-l primi, la două buze care-l chemau, la acel piept monumental, pe care fiecare centimetru pătrat — și Dumnezeu știe cît de mulți erau! — aștepta sărutarea sa?

Ah! dacă s-ar fi putut ca în acea clipă Cocardasse să se trezească și să-i spună: „Femeile te vor pierde, iubițelule; nu te-ncrede în femei!"

Din păcate, gasconul șuiera ca un tub de orgă și catalanul părea că vrea să sforăie și mai tare decît el.

Fratele Passepoil se făcu mititel, se strecură ușor ca o umbră spre forma atît de atrăgătoare și, înainte de a dispărea, se mai întoarse o dată spre a se asigura că nimic nu mișca.

O mînă o apucă pe a sa, o piele moale îl atinse ușor — un colț de cer îi pătrunse în inimă.

Nici nu urcase trei trepte că Morda și riscă să deschidă un ochi, apoi pe amîndoi, și un zîmbet de satisfacție, amestecat cu viclenie, i se lăți pe față.

„Iată-mă stăpîn pe aceste locuri", își zise. „Măcar de nu ar veni ceilalți."

Nemișcat, cu capul încă înfundat în mîini, stătu să asculte. Casa rămînea tăcută ca un mormînt. Trecu o oră și nimic nu mișca nici înăuntru, nici afară, pînă ce nu auzi în cetate bătînd orologiul de miezul nopții.

Atunci catalanul se ridică încetișor și, scoțînd din veston un fular de mătase, se apucă să-i lege lui Cocardasse un căluș, cu o mînă atît de ușoară încît

1 *Sfîntul Anton* (251—356): pustnic în vechiul Egipt. A rezistat multor tentații. A fost sanctificat și urmat în pustnicie, în deșertul egiptean, de o mulțime de alți ermiți. (n.t.)

acesta abia de schiță un mormăit și se cufundă din nou în somn.

O zgîrietură slabă, ce-ar fi putut fi luată drept ronțăitul unui șoarece, se auzi în exteriorul oblonului, și Morda, apropiindu-se de fereastra pe care avusese grijă s-o lase întredeschisă, ciocăni discret de trei ori.

Apoi, o conversație se angajă, cu voce scăzută:

— Tu ești, Gendry?

— Da... Trebuie să intru pe ușă sau pe fereastră?

— Vorbește mai încet, nu sînt singur.

— Cine-i acolo?

— Plosca aia cu vin, Cocardasse... E beat și i-am pus și un căluș.

— De ce nu l-ai omorît?

— Mi-au luat spada, și bătrînul ăsta care înjură mereu o ține pe a lui la șold. Nu puteam să i-o iau fără să-și dea seama.

— Strînge-l de gît!

— Ar striga, și totul ar fi pierdut.

— Normandul unde-i?

— Sus, cu femeia. Toți ceilalți dorm.

— Atunci e bine, deschide-ne ușa.

— O să trag zăvorul dar, vă rog, păstrați liniștea cea mai completă, altminteri ratăm afacerea.

Așadar, de asta mărturisise totul catalanul.

Cînd banda lui Gauthier Gendry intrase în han, se înțeleseseră ca unul dintre ei să se descurce în vreun fel ca să petreacă acolo noaptea, pentru a le deschide ușa celorlalți.

Se așteptaseră, desigur, să fie dați afară, așa cum se și întîmplase; dar ce importanță avea? Era de ajuns să rămînă înăuntru unul, fie prin convingerea gazdelor, fie prin viclenie.

Fără a bănui, Laho favorizase planurile banditilor, și o privire schimbată între Gauthier Gendry și Morda îi indicase acestuia ce avea de făcut.

Pentru a nu fi dat şi el afară, catalanul trebuia să fie destul de abil, încît ceilalţi să creadă că-i sînt îndatoraţi.

Singurul mijloc pentru aceasta era să spună tot; şi ce era periculos în asta, de vreme ce a doua zi nu avea să mai existe nici un om viu în toată casa, iar domnişoara de Nevers avea să se afle din nou în mîinile lui Gonzague?

Gendry s-ar fi bazat pe servitoare — cumpărată dinainte — pentru a-i deschide uşile. Dar prevăzuse că cei doi profesori de scrimă vor sta de veghe şi ar da alarma. Trebuia ca măcar unul dintre ei să fie înăuntru, iar celălalt să fie pus în imposibilitate de a acţiona.

Totul mergea cum nu se poate mai bine; Cocardasse era incapabil să strige şi chiar să se apere; bucătăreasa se obligase să paralizeze orice intervenţie a lui Passepoil şi, dacă era nevoie, să-l înjunghie. Desigur, ea nu-i va refuza nimic, nici lovitura de graţie a pumnalului său, dacă era cazul. Cîteodată se ajunge la moarte prin uşa dragostei, şi stînca Tarpeiană[1] se află aproape de Capitoliu[2]. Pasiunile dezordonate sînt cei mai mari duşmani ai noştri; cei doi maeştri de scrimă aveau să simtă pe pielea lor acest adevăr.

6 Lovitura ratată

Catalanul se îndreptă tiptil spre uşă ca s-o deschidă. Ar fi fost mai puţin liniştit dacă ar fi ştiut că un ochi era aţintit asupra lui.

Într-adevăr, Cocardasse, neputînd să respire din cauza căluşului, se trezise. Nu-i scăpase nici un cuvînt

1 *Stînca Tarpeiană*: stîncă de pe care erau aruncaţi în prăpastie criminalii, la Roma. (n.t.)

2 *Capitoliu sau muntele Capitolin*: una din cele şapte coline ale Romei şi, într-un sens mai restrîns, vîrful uneia dintre acestea, pe care se află templul lui Zeus Capitolinul. Referirea din text apropie ideea de moarte de cea de înălţare la nivelul zeilor. (n.t.).

din conversaţia ce avusese loc şi profitase pe dată de această împrejurare.

Privirea lui, strecurată printre gene, păruse puţin mirată cînd nu-l descoperise pe micul profesor de scrimă alături de el, dar căluşul legat peste gură îl împiedicase să-şi exprime mai zgomotos uimirea şi fusese cauza înţelepciunii sale, oprindu-i formidabilele înjurături care nu aşteptau decît să-i iasă din gîtlej.

Acum, după ce reflectase, tăcea şi stătea nemişcat în mod voit. Dorea să asculte. Căluşul nu putea să-l încurce, şi nimic nu l-ar fi împiedicat să scape de el cînd ar fi sosit momentul, căci cel care-l legase fusese destul de prost ca să-i lase mîinile libere şi sabia la şold.

Putea chiar să zîmbească atît cît voia — şi, de altfel, nici nu se abţinea — căci nu i se vedeau buzele. Ba mai mult, nu se mulţumea să zîmbească, ci mai şi gîndea, şi dacă spaniolul ar fi ştiut ce-i trecea prin minte, s-ar fi lipsit să se ducă să deschidă.

Cu precauţii nesfîrşite, acesta din urmă trase prima bară, apoi pe cea de a doua. Nu mai rămînea de tras decît zăvorul.

Dar n-apucă s-o facă, pentru că, în acea clipă, gasconul — ca împins de un arc — se ridică în picioare, şi lumina lămpii fumegînde aruncă un fulger pe lama lui Pétronille.

Cînd spada maestrului de arme se arătă aşa, goală, fără ca mai înainte să se fi auzit o înjurătură, ai fi zis că este o frumoasă fată îndrăgostită care lasă să-i cadă ultimele valuri înainte de a-şi oferi în dar trupul. Şi Pétronille avea să-i facă stăpînului său un dar minunat.

Nu era de pierdut nici o secundă. Masa şi întreaga lăţime a încăperii îl despărţeau pe Cocardasse de bandit, şi dacă acesta reuşea să tragă ultimul zăvor, ar fi fost prea tîrziu să mai acţioneze.

Dintr-o săritură, gasconul trecu peste masă; picioarele sale lungi se deschiseră ca braţele unui compas uriaş;

brațul i se lungi într-o detentă urmată de tot trunchiul și catalanul, străpuns, țintuit de ușă, de-abia putu scoate un horcăit. Nu căzu decît după ce profesorul de scrimă își scoase spada din trupul lui.

Dar asta nu ajungea pentru ca partida să fie cîștigată. Obloanele fură smulse cu zgomot din balamale și, înainte ca maestrul de arme să fi putut striga după ajutor, primi în coapsă o lovitură zdravănă dată cu capul, care-l făcu să se răsucească în loc de două sau de trei ori, înainte de a se întinde pe podea.

Balena — autorul acestei frumoase lovituri — se pregătea să-i dea lovitura de grație, dar Gendry îl împiedică — se gîndea că fusese angajat să-l omoare pe Lagardère și s-o răpească pe Aurore. Dacă ar reuși să îndeplinească acest scop, era inutil să-și încarce conștiința cu trei sau patru cadavre.

Cocardasse era scos din luptă și asta era de ajuns pentru moment. Vor vedea, atunci cînd vor coborî, dacă moartea catalanului va trebui să fie răzbunată printr-a lui. De fapt, puțin îi păsa lui Gendry de catalan — cu cît răsplata se va împărți între mai puțini, cu atît partea fiecăruia va fi mai mare.

Ex-caporalul gărzilor închise la loc obloanele și, deoarece era nevoie să se lipsească de sfaturile lui Morda, distribui el rolurile.

— Nu trebuie să ne ocupăm de Passepoil, zise, așa că nu rămîn decît cei trei bărbați de sus: Lagardère, Chaverny și un altul, pe care nu-l cunosc. De marchiz nu avem voie să ne atingem; dacă, în loc de a nimeri în camera lui Lagardère, ne-am pomeni într-a lui, va trebui să ne aruncăm pe el, să-i punem căluș și să-l legăm. O să facem același lucru cu celălalt, dacă vom putea și dacă vom avea timp.

Fiecare se încredință că avea în buzunare cele trebuincioase pentru îndeplinirea acestui plan, și Gauthier Gendry își reluă vorba:

— Pentru Lagardère, nici o milă. Sîntem cinci împotriva lui; dacă va fi primul pe care-l vom găsi, cele cinci săbii ale noastre trebuie să-i ia viaţa.

Cei doi tineri tresăriră; li se părea că asta era mai mult decît un asasinat. Nu aveau încă rutina crimei.

— Sînt de acord să-l ucid, zise Yves de Jugan, dar în picioare, aşa cum l-a ucis şi el pe tatăl meu.

Gendry îi măsură cu o privire dispreţuitoare şi le arătă fereastra.

— Dacă vreţi să plecaţi, aveţi încă timp, le zise.

— Vei spune că sîntem fricoşi, declară fiul lui Pinto, şi nu-i adevărat. Cred că sîntem liberi să alegem răzbunarea care ne place şi, tocmai pentru că nu ne este frică, nu vom ucide un om adormit.

Gendry ridică din umeri:

— Atunci, preferaţi să vă ucidă el?

— Noi doi îi vom ţine piept, dacă trebuie.

Ex-caporalul le răspunse, în silă:

— Ăsta nu poate fi omorît cînd e în picioare.

Şi, pe un ton autoritar, continuă:

— Trebuie să ascultaţi sau să plecaţi. Nu există altă soluţie, şi eu, care vă sînt şef, vă ordon să-mi daţi ascultare.

De fapt, ar fi fost foarte necăjit să-i vadă plecînd, căci astfel ar fi scăzut simţitor şansele lui de izbîndă. Singura cale de a-i împinge înainte era de a le pune la îndoială curajul. Aşa că adăugă, în mod intenţionat:

— În banda mea nu am nevoie de unii care tremură; sentimentele nu sînt la modă aici, mai ales pentru voi. Sînteţi gata?

— Fie, răspunseră băieţii. O să vedem sus ce avem de făcut.

— Mergeţi drept, mai zise Gendry, dacă nu vreţi să vă aflaţi între ciocan şi nicovală.

Apoi încheie:

— Cît despre mine, îmi iau în sarcină fata; nimeni să nu se atingă de ea.

Balena luă lampa din cui şi cei cinci bărbaţi, mergînd cu paşi cît mai neauziţi, începură să urce pe scară.

Gauthier Gendry era în frunte, căznindu-se să mascheze lumina, pe care Balena o ţinea în spatele lui. Apoi veneau Palafox şi ceilalţi doi. Toţi îşi ţineau spada în mînă.

Ajunşi în capul scării, se opriră să tragă cu urechea. Pretutindeni domnea tăcerea cea mai deplină. Casa era mare şi uşile mai multor încăperi se deschideau spre coridoare ale căror extremităţi nu se vedeau în beznă. Toate uşile păreau a fi zăvorîte; care era cea căutată?

I-ar fi făcut mare plăcere lui Gendry să i să spună unde dormea Lagardère, căci de-abia acum îşi dădea seama cît era de greu să descopere singur acest lucru, mai înainte ca cineva să poată da alarma.

Numai servitoarea ar fi fost în stare să-l lămurească şi, mai mult ca sigur, ea adormise în braţele fericitului Passepoil. Cine poate pune bază pe vorba unei femei, mai ales atunci cînd aceasta trebuie să lupte împotriva simţurilor pentru îndeplinirea unei datorii sau pentru săvîrşirea unei crime?

Este adevărat că femeia spusese că o scăriţă duce la camera ei, dar informaţia era mai degrabă inutilă, căci dacă i-ar fi bătut la uşă ca s-o întrebe, ar fi însemnat să rişte să-l trezească şi pe Passepoil, şi atunci ar fi fost nevoiţi să-l împiedice să strige.

Gendry ciuli iar urechea şi auzi zgomotul înăbuşit al unei chei ce se răsucea într-o broască.

Amable moţăia şi, în plus, era închis cu cheia de două ori. În picioarele goale, dar îmbrăcată, servitoarea apăru şi se strecură pînă la bandiţi, arătînd cu degetul una dintre uşi.

— Şi domnişoara de Nevers? întrebă Gendry

— Cele două fete dorm tocmai la capătul culoarului; s-au încuiat pe dinăuntru, iar broasca e solidă.

Balena sîmbi şi-şi arătă umerii. Ce încuietoare ar fi putut rezista unui atare berbec?

— Şi acum, noroc! le ură femeia. Ne vom întîlni la Saint-Sebastien.

Coborî în sala de jos, îndreptîndu-se pe bîjbîite în direcţia uşii. Un fior îi străbătu întregul corp — dăduse peste un cadavru. Făcînd cale-ntoarsă, încercă să ajungă la fereastră; dar, în trecere, două brate de fier o apucară strîns.

— Dumneata eşti, Jacinta? întrebă cineva, abia auzit.

— Da, lasă-mă.

Oblonul se întredeschise şi femeia văzu doi ochi aţintiţi asupra ei, în timp ce luna îi lumina din plin faţa.

— Minţi, zise Cocardasse, căruia i se limpezise mintea şi care-i strîngea încheieturile mîinilor, mai să i le frîngă. Ce se-ntîmplă aici? Eşti complicea unor asasini.

— Îndurare! gemu ea, fără totuşi a îndrăzni să strige.

Maestrul de scrimă nu o asculta. Îi era teamă să nu se fi sfîrşit totul şi asasinii să nu-şi fi desăvîrşit fapta, acolo sus. Oare cît timp rămăsese pe podea în nesimţire, neputincios? Habar n-avea, şi de pe buze îi ieşi un geamăt. Împinse femeia, care se clătină şi se lovi cu capul de un colţ al mesei, rostogolindu-se la pămînt, cu un şuvoi de sînge pe frunte.

Şi atunci, înspăimîntat, sperînd să nu fie prea tîrziu, Cocardasse îşi luă de jos sabia, şi urletul ce-i ieşi din gîtlej făcu să se cutremure casa, zgudui pereţii, răsunînd din temelii pînă în pod, ca o trombă, ca un torent care bubuie, ca un tunet formidabil şi lugubru:

— Lagardère!... Lagardère!

Auzindu-l, Gauthier Gendry păli; lampa se clătină în mîna Balenei; Yves de Jugan şi tovarăşul său îşi simţiră degetele încleştîndu-li-se pe mînerul spadei; unul singur dintre ei nu se clinti: englezul Palafox. Flegmatic, ca toţi cei din rasa sa, luase poziţia de gardă; nici un muşchi de pe faţă nu i mişca.

— Sparge uşa, îi porunci Gauthier Balenei, şi sări asupra duşmanului.

Uriaşul îşi puse lampa pe podea şi se azvîrli înainte ca o catapultă.

Se auzi o pîrîitură de lemne, de scînduri frînte, un zăngănit de zăvoare pe podea, şi asasinii se năpustiră înăuntru.

Prin fereastra deschisă, luna inunda încăperea cu lumina ei blîndă şi, în picioare, cu spada în mînă, doar pe jumătate îmbrăcat, contele de Lagardère, calm, îi aştepta pe asasini.

Unul dintre aceştia făcu un salt extraordinar şi tăişul spadei sale se izbi imediat de sabia contelui. Frecuşul fierului nu dură decît o clipă — Palafox se prăbuşi la pămînt, cu o gaură în frunte.

Spada lui Yves de Jugan fu cea care urmă — zbură repede pe fereastră, şuierînd.

— Pleacă, tinere, îi spuse contele, nu vreau să ucid nişte copii.

De-a lungul coridorului se auziră pocnind uşi.

Lampa, izbită cu piciorul, se stinse.

De sus de tot, ca şi cum s-ar fi auzit din cer, glasul ascuţit al lui Passepoil cobora însoţit de lovituri de pumn într-o uşă care nu voia să se deschidă. Cînd apăru şi Chaverny, se pomeni dezarmat de două braţe vînjoase, aruncat la podea şi legat fedeleş, înainte de a se fi putut apăra.

Spada lui Navailles, care nu-l nimeri pe Gendry, se înfipse în canatul uşii şi se frînse.

Lagardère rămăsese singur, să facă faţă la patru bărbaţi care nu îndrăzneau să se apropie de ei şi doar din cînd în cînd încercau, de la distanţă, nişte atacuri de care el se amuza.

Ştia bine că n-ar fi trebuit să facă decît un pas pentru a-i întinde pe oricare din ei la picioarele sale, dar bănuia şi că acei laşi vor fugi, căci deja căutau din ochi scara.

Deodată, la capătul culoarului se auzi un țipăt pătrunzător și o formă albă se repezi, cu dinții încleștați, cu brațele întinse:

— Henri! Henri!

Contele păli. Dacă nemernicii o vor omorî înainte ca ea să ajungă la el?

Și nici nu avu timp să i se alăture. Înhățată de Gauthier Gendry, fata se simți ridicată de la pămînt și dusă spre scară.

— Veniți după mine! strigase banditul, am prins-o!

Doamna de Nevers lăsă să-i scape un geamăt sfîșietor și s-ar fi prăbușit, dacă Flor n-ar fi sprijinit-o; în zgomotul infernal al pașilor grei, pe scară, se auzi glasul înspăimîntat al Aurorei:

— Henri! Henri! salvează-mă!

Ajuns pe pardoseala sălii de jos, Gendry rînji, satisfăcut. Mai trebuia doar să iasă prin fereastră. Lua cu sine prada, prada vie a lui Gonzague. Știa bine că Lagardère era pe urmele lui, dar ce importanță avea? Între ei era Balena și ceilalți doi: puteau să moară toți trei, dacă el reușea să scape, cu povara lui.

Dar rînjetul îi încremeni pe față. Simțindu-și gîtul strîns ca într-o menghine, îi dădu drumul Aurorei — care căzu, leșinată, în alte brațe — și trecu pervazul ferestrei dintr-o săritură.

Ceilalți îl urmau așa de îndeaproape, încît Cocardasse nu putu înfige decît o singură dată spada. De altminteri, avea brațul stîng ocupat de trupul Aurorei. Balena fu cel care primi cadoul în umăr și-l luă cu sine, fugind — gasconul nu-i rămăsese dator pentru lovitura în cap cu care-l cadorisise bruta.

Tocmai atunci apăru Jacinta, aducînd o lumină, și Lagardère o putu lua în brațe pe Aurore. Sărmana era palidă și rigidă, și Henri o duse repede sus, pentru a o lăsa în grija donei Cruz.

Navailles îl eliberă pe Chaverny, și Lagardère veni să strîngă mîna lui Cocardasse.

— Fir-ar al dracului! înjura acesta, lovitura era bine pregătită, şi dacă nu m-aş fi trezit la timp, poate c-ar fi reuşit.

Apoi, deodată, lăsă capul în jos, nemaiîndrăznind să-l privească în ochi pe cavaler.

— Iartă-mă, micuţule, şopti, dacă aseară n-aş fi băut atîta, nici n-ar fi pus piciorul aici.

— Al cui este cadavrul acesta? întrebă contele, zărind trupul lui Morda, întins de-a curmezişul uşii.

— E al nemerniculuı meu de elev, răspunse Cocardasse. Îi arătasem atît de bine regulile dansului, încît a prins gust, aşa că l-am învăţat şi cum se sare în eternitate.

Explicaţiile profesorului de scrimă lămuriră enigma şi, în curînd, se putu stabili succesiunea faptelor ce avuseseră loc.

— Sper că nu-i vom revedea prea curînd, gîndi cu glas tare Henri, cu atît mai mult, cu cît vom pleca chiar astăzi.

— Mi se pare că n-am văzut trecînd înapoi decît patru... remarcă gasconul.

Navailles îşi puse un deget între sprîncene, spunînd simplu:

— Celălalt este sus!

— Aşadar, avem fiecare cîte unul, micuţule! nu ne-am pierdut noaptea degeaba... Dar, în toată afacerea asta, ce naiba s-a-ntîmplat cu amicul Amable?

Se priviră unii pe alţii.

— Unde este Passepoil?

— Iată-mă, zise un glas spăşit, pe scară. Am fost încuiat acolo sus şi abia acum am reuşit să forţez uşa.

— Cine te-a încuiat? Cine?... Iubiţelule, faci o mutră lungă cît o zi de post... ce-ai păţit?

— Habar n-am... băusem... prea mult... şopti normandul, care se încurca în vorbe, nevrînd să spună adevărul.

— Doamne sfinte! exclamă Cocardasse, cu asprime. N-ar trebui să te-apuci și de băutură: sticla și femeile sînt prea mult pentru tine...

Passepoil se făcu alb ca varul; tocmai o zărise pe servitoare, zăcînd pe jos, lîngă piciorul mesei.

— A... murit... și ea? întrebă, cu spaimă.

Se duse să îngenuncheze lîngă femeie și-i ridică ușor capul. Fața îi era atît de descompusă, încît Cocardasse nu îndrăzni să pomenească de socotelile pe care le avea de încheiat cu ea.

Cînd deschise ochii și-l văzu pe normand aplecat asupră-i, femeia izbucni în plîns.

7. Întoarcerea

Rolul pe care servitoarea îl jucase în acea întîmplare avea să rămînă un secret între Cocardasse și Passepoil.

Nou angajată la han și nevăzînd decît un singur mijloc de a cîștiga bani, ea cedase promisiunilor lui Gendry și — poate și mai mult — temerii că într-o zi s-ar răzbuna pe ea dacă ar fi refuzat.

Fiind cinstită în felul ei, încercase să-și țină pînă la capăt făgăduiala, închizîndu-l în cameră pe profesorul de scrimă. Dar asta nu se petrecuse fără oarecare reticențe lăuntrice. Deși grasă și lipsită de frumusețe, era totuși femeie și, cu toate că era obișnuită cu amabilitățile brutale ale marinarilor, nu i se întîmplase niciodată să spargă paharul din care băuse.

Amable fusese deosebit de blînd și tandru cu ea, așa încît mai mult împotriva voinței sale îi închisese, astfel încît să nu poată lua parte la evenimentele ce

trebuiau să aibă loc; dimpotrivă, fusese încîntată, în sinea ei, la gîndul că cel puţin el va scăpa teafăr.

Şi, de aceea, atunci cînd — după plecarea lui Lagardère — îl văzu aplecat deasupra ei şi ştergîndu-i cu grijă sîngele ce-i inunda faţa, simţi pentru el o adîncă recunoştinţă şi, împinsă şi de remuşcare, începu să plîngă.

De altminteri, rana nu era gravă: un pic de apă rece reuşi s-o trezească din leşin şi curînd femeia fu în picioare, tremurînd toată sub privirile mînioase ale lui Cocardasse şi lipindu-se de Passepoil, în căutarea protecţiei.

— Ei, drăcia dracului! O să stăm noi de vorbă acuşica, îi spuse gasconul cu glasul său de stentor. Se va lumina curînd de ziuă; ar cam trebui, iubiţelule, să-i facem să dispară pe cei care nu mai au ce căuta pe-aci.

Passepoil nu îndrăznea să ridice acum vreo obiecţie; era prea ruşinat şi, cu condiţia să nu i se mai vorbească despre ce făcuse — înainte şi în timpul evenimentelor — se arăta gata la orice.

— Ai dreptate, nobilul meu prieten, răspunse pe un ton supus, ai perfectă dreptate. Ce să facem cu cadavrele astea?

— La naiba! treaba-i simplă — precis că prin împrejurimi există vreo străduţă unde să-i ducem. Dacă-i punem unul în faţa celuilalt, la distanţă potrivită, toată lumea va crede că s-au străpuns unul pe altul.

— S-ar putea să vă surprindă paza de noapte, încercă servitoarea să intervină, cu timiditate.

— Şi ce te interesează asta pe tine? mîrîi Cocardasse.

— Păi... nu vreau să vi se întîmple ceva neplăcut. Hai, spune-i, domnule Passepoil...

Passepoil ar fi vrut, desigur, să-i spună; necazul era că, pentru moment, limba lui nu era prea dezlegată şi prefera să aprobe tot ce decide gasconul.

— Îmi permiteţi, domnule Cocardasse, să vă dau o idee? continuă grăsana. Să-i aruncăm în subterana

din grădină. Nimeni nu v-ar vedea şi... ei vor dormi în pace... Dac-aţi vrea...

— Da, vrem... nu-i aşa, Cocardasse, că vrem?... întrebă timid normandul.

— Vai de capul meu!... că şi uitasem de ea. Atunci, să-i ridicăm, se-nvoi gasconul, apucînd de umeri trupul lui Morda, în timp ce Passepoil îl luă de picioare. Şi tu, luminează-ne, adăugă.

Cîteva clipe mai tîrziu, se auzi zgomotul surd al unui corp care se rostogolea pe pietre, alunecînd în uitare.

— Slavă domnului! s-ar zice că este făcută special, exclamă gasconul. O să le fie bine acolo, ce zici, iubiţelule? Da' să nu-l lăsăm singur, să-i aducem tovarăşul, pentru cazul în care-ar avea poftă să stea la taclale.

În acea epocă nimeni nu avea scrupule să adreseze cîteva glume macabre celor pe care-i ucisese, mai ales atunci cînd aceştia erau buni de streang, precum în cazul de faţă.

Cît despre Cocardasse, el era mult prea obişnuit să se întîlnească cu moartea pentru a respecta cadavrul unui om pe care-l dispreţuise şi cînd fusese în viaţă.

Nu este, deci, cazul să ne mire actuala lui atitudine şi, după ce-l înşfăcă pe Palafox, al cărui corp fusese împins în afara camerei de către Lagardère, nu sesiză nici o diferenţă faţă de noaptea în care-i plimba pe domnul de Barbanchois şi pe domnul de la Hunaudaye, decît poate că englezul era mai greu şi — totuşi — mai uşor de dus decît fiecare din cei doi bătrîni baroni.

Discursul funebru fu spus repede şi, după ce servitoarea spălase, chiar şi fără să fie rugată, sîngele care păta dalele, Cocardasse se apucă să bea din nou, liniştit. Pentru el, aceasta trebuia să fie încheierea oricărui eveniment.

Tocmai cînd se pregătea să i se adreseze servitoarei, spre a-i reproşa cu asprime rolul pe care-l jucase, ea

se aruncă la picioarele sale rugîndu-l s-o ierte şi, într-o criză de lacrimi, îi povesti tot ce se întîmplase între ea şi Gendry.

Şi totuşi, nu ezită să înfrumuseţeze adevărul în ceea ce-l privea pe Passepoil (care femeie nu minte?) şi vorbi cu o mulţime de ocolişuri, încercînd să-l convingă că nu-l făcuse prizonier decît pentru a-l scăpa de primejdia care l-ar fi pîndit.

Amable plutea într-un ocean de încîntare. Dar gasconul avea o mie de motive ca să nu admită cu una cu două toate aceste teorii.

— Drăcia dracului! exclamă, atunci ar fi trebuit să te-ncui împreună cu el, măi fată. De fapt ce căutai aici şi de ce voiai să te dai drept stăpîna...

— Eram înnebunită, răspunse grăsana, şi fugeam ca să nu văd ce se întîmplă, crimele care aveau să se săvîrşească şi la care eram complice. M-aţi pedepsit, şi este drept; acum mă căiesc, şi vă implor să mă iertaţi.

Îndrăgostitul normand nu mai putea răbda. O îmbrăţişă pe bucătăreasă şi o strînse la pieptul lui slab, fără a lua în seamă mutra zeflemitoare a lui Cocardasse, care — pentru a nu rămîne dator dragostei sale — dădu de duscă cîteva cupe pline ochi.

În cele din urmă, şi pentru că tot aveau să plece peste cîteva ore, s-a căzut de acord să nu se divulge nimic în legătură cu servitoarea şi, ca o iertare definitivă, Passepoil îi puse un sărut apăsat pe ceafă.

— Asta nu înseamnă, iubiţelule, că datorită lipsei spadei tale, pentru că dezertaseşi din post, puţin n-a lipsit ca domnişoara de Nevers să fie prinsă, iar Lagardère — ucis...

— Asa este, murmură Passepoil. Din fericire, nimic din toate astea nu s-a-ntîmplat; avem doi duşmani mai puţin, şi... şi eu am fost atît de fericit timp de o oră!...

Jacinta veni să pună capăt elanurilor amoroase ale maestrului de arme, trimiţînd-o la cuptoarele ei pe

servitoarea cea pocăită. Ca un căpitan de corabie, ea voia să rămînă pînă în ultimul minut pe puntea de comandă, şi primele luciri ale zorilor o făcuseră să pornească la treabă.

În curînd coborîră şi Lagardère, Chaverny şi Navailles, apoi Aurore — cam palidă, prinţesa — abia întremată după emoţia pe care o încercase, şi în fine Flor — mereu energică şi cu surîsul pe buze.

— Poate că necazurile noastre au luat sfîrşit, dragul meu Henri? întrebă Aurore. Degeaba caut să mă stăpînesc, încerc să fiu tare; fiecare eveniment de felul celui de azi-noapte mă face să mă tem din nou.

— Da, s-a terminat, copila mea. Peste o oră vom pleca şi vom merge repede, cît mai repede cu putinţă...

— De ce? S-ar putea, deci, să mai avem de ce ne teme?

Cavalerul se aplecă la urechea ei şi-i şopti:

— Nu, dar la capătul călătoriei va fi încununarea fericirii noastre.

— Aşa este, încuviinţă Aurore, zîmbind, să ne grăbim, nu vom ajunge niciodată prea devreme.

Chaverny şi Flor, deşi gîndeau exact la fel, nu şi-o spuneau decît din ochi, şi exista doar unul singur care ar fi vrut să întîrzie plecarea cu cîteva zile, chiar şi cu cîteva săptămîni: acesta era nefericitul Passepoil, care toată viaţa avea să-şi amintească de ultima noapte pe care o petrecuse la Bayonne. Toată lumea încălecase şi el încă era lipsă la apel. A fost nevoie să-l smulgă Cocardasse din braţele bucătăresei sale.

— Ei, bine? Unde era iarăşi? întrebă Chaverny.

Bietul Amable roşi pînă-n vîrful urechilor şi bîlbîi cîteva scuze care nu se auziră.

— Micuţul e îndrăgostit la nebunie, domnule marchiz, răspunse Cocardasse. Asta i se trage de la exemplul pe care i-l daţi dumneavoastră. Totuşi, cu mutra lui de oaie slabă, mă întreb cum naiba face să le placă doamnelor...

— Ăsta-i secretul meu, murmură normandul, şi nu vreau să ţi-l destăinuiesc.

— Bravo, Passepoil, strigă Chaverny. Totul pentru dragoste, ura! şi bravo ţie dacă-ţi găseşti perechea pe măsură.

— Găsesc eu perechea, dar încă nu m-am împerecheat. De îndată ce domnul conte de Lagardère îmi va lăsa niţel timp liber, o s-o fac şi pe-asta.

— Tu şi căsătorit, iubiţelule?... Dar atunci, ce se va întîmpla cu amărîtul tău de Cocardasse?

— O să faci ca mine...

— Niciodată! pe toţi dracii! să mă ferească Dumnezeu! căsnicia nu-i de mine, şi n-aş fi în stare să-mi împart inima între divina băutură, Pétronille şi o fustă.

— Şi Pétronille va trebui odată şi-odată să treacă la odihnă... şi-atunci n-o să mai fie nevoie decît să laşi şi sticla...

— Doamne sfinte! micuţule, m-aş întoarce mereu la ea, aşa că aş fi obligat să las baltă fusta.

În timp ce schimbau aceste cuvinte, la care zîmbeau cu toţii, întregul grup pornise la drum şi, în curînd, clopotniţele şi zidurile oraşului Bayonne nu mai fură decît un punct negru la orizont.

Jacinta, care-şi lăsa casa în paza servitoarei celei grase pînă în ziua vînzării, îşi mai întoarse o dată capul emoţionată, dar cum doamna de Nevers şi Aurore îi luaseră fiecare cîte o mînă iar Flor o săruta, biata hangiţă se trase în fundul trăsurii, îndreptîndu-şi ochii spre viitor, adică în direcţia Parisului.

În frunte mergea Navailles; contele şi marchizul galopau în dreptul portierelor; în spate veneau cei doi profesori de scrimă.

Şi astfel parcurseră leghe după leghe, fără ca vreun eveniment să încetinească mersul rapid al micii trupe. De altfel, nu se opreau decît în oraşe, doar atît cît pentru

a mînca şi a dormi; nicăieri nu reapăruseră siluetele lui Gauthier Gendry şi ale acoliţilor săi, care se vede treaba că respectau ordinul dat de Lagardère, acela de a pune între ei şi acesta din urmă cea mai mare distanţă cu putinţă.

Singura haltă mai importantă a fost la Chartres, fiindcă de îndată ce intrară în oraş, domnul Belnet de Floville, guvernatorul, porunci încă o dată să se închidă porţile cetăţii. Ba chiar trimise un mesager pentru a-i da ordin domnului de Lagardère şi tuturor celor care-l însoţeau să se prezinte la reşedinţa sa.

Deoarece mesagerul era doamna Liébault şi pentru că guvernatorul însuşi o urma îndeaproape, însoţit de domnul Ambroise Liébault, şeful poliţiei, contele fu obligat să se supună.

Nişte ochi frumoşi au plîns de bucurie revăzîndu-l pe Lagardère şi s-au umbrit din nou de tristeţe cînd acesta a plecat din nou; ceea ce n-a împiedicat-o pe blînda doamnă Liébault să se poarte cu cea mai mare afecţiune faţă de cele două tinere.

Cînd porţile se redeschiseră pentru a le lăsa cale liberă, mai bine de un sfert de ceas se scurse în îmbrăţişări, şi despărţirea se făcu cu urarea: „Pe curînd!"

Adevărul era că domnul de Floville promisese să asiste la cele două cununii, iar doamna Liébault visa deja la toaletele pe care le va lua cu sine pentru fastuoasele ceremonii ce aveau să se desfăşoare la Curte. Un singur lucru îi tempera fericirea: i se dăduse învoirea să-l ia, printre cuferele sale, pe domnul Ambroise.

Despărţindu-se de această femeie afectuoasă, Aurore îi spuse logodnicului ei:

— E plăcut să simţi în jurul tău astfel de afecţiuni, şi meritul este al tău, Henri. Ce ne-am face dacă toţi cei care se apropie de tine ţi-ar solicita prietenia?

— Nu le-aş da-o tuturor — răspunse contele zîmbind — iar cei cărora le-aş acorda-o ar fi mîndri mai ales de a o închina soţiei mele.

— Dar ce-ai făcut, de fapt, pentru aceştia? întrebă Chaverny.

— Vrei să spui, ce-au făcut ei pentru mine? Guvernatorul mi-a oferit casa lui, caii, punga sa; acea mică burgheză pe care aţi văzut-o, şi care are un suflet de elită, mi-a oferit viaţa ei. Eu sînt cel care le este îndatorat.

Mica trupă înainta rapid; nu vor mai trece decît o zi, cîteva ore, şi Lagardère se va întoarce ca un stăpîn şi ca un om fericit în acel Paris pe care-l părăsise, cîndva, disperat şi zdrobit.

Deodată, Aurore scoase un strigăt de bucurie — în depărtare, turnurile catedralei Notre-Dame îşi profilau siluetele maiestuoase şi în curînd, ca şi cum ar fi aşteptat această clipă pentru a suna, clopotele se puseră în mişcare. Poate că bronzul lor vibrase cu de la sine putere pentru a anunţa întoarcerea celor care suferiseră, care se rugaseră şi care se iubeau.

8 Audienţă la Palais-Royal

Regentul Franţei avea memoria scurtă, şi nimeni nu-i uita atît de repede ca el pe cei care rămîneau un oarecare timp departe de Curte. Foarte liniştit ar fi lăsat să albească părul celor mai buni prieteni ai săi în celulele Bastiliei, dacă cineva n-ar fi avut grijă să-i aducă aminte că poruncise să fie închişi acolo doar pentru o săptămînă, ca pedeapsă pentru cine ştie ce păcat mărunt. Dimpotrivă, de îndată ce i se atrăgea atenţia, se grăbea să-şi repare uitarea printr-o favoare.

Aşadar, prinţesa de Gonzague şi fiica sa, ca şi Lagardère, nu mai existau demult în aminirea sa cînd,

într-o seară, un mesager cu o înfățișare destul de ciudată forță — nu se știe prea bine cum — cordonul gărzilor care-l înconjurau și-i întinse, cu un calm imperturbabil, un plic sigilat cu armele lui Nevers.

Mai întîi, Philippe d'Orléans se dădu înapoi, în timp ce escorta lui se repezea asupra intrusului. Dar recunoscînd pecețile, porunci ostașilor să stea pe loc și rupse cu nepăsare sigiliile de ceară neagră.

Erau aproape orele zece din noapte și, în acea seară, regentul era foarte bine dispus. Se pregătea să se urce în trăsura sa pentru a merge la Saint-Cloud[1], unde doamna de Tencin, în înțelegere cu cardinalul Dubois, plănuise să repete — pentru plăcerea Alteței Sale Regale și pentru a sa proprie — vechea sărbătoare a *flagelanților*[2].

Nu este cazul să ne oprim aici asupra acelor orgii în care figurau, în afară de Dubois și de doamna de Tencin, numeroase doamne de la Curte, printre care doamnele de Gesvres, d'Averne, de Sabran și altele, adică tot ce era tînăr, drăguț și vicios. Pentru a face mai picant programul, urma să fie aduse — cu ochii legați — și cîteva pensionare ale celebrei Fillion, iar bărbații trebuiau să fie, se-nțelege de la sine, în număr egal.

Philippe d'Orléans aștepta cu mare bucurie această distracție inspirată din vechea istorie ecleziastică. Și tocmai asta îl menținea în acea stare de bună dispoziție, făcîndu-l să-și oprească — printr-un gest — gărzile care erau gata să se repeadă asupra necunoscutului.

Acesta nu purta asupra lui nici o armă; plin de respect, își descoperise capul și, cu un glas ferm, explică motivul prezenței sale:

1. *Saint-Cloud*: Suburbie a Parisului, fostă reședință regală. (n.t.)

2. *Flagelanți*: denumire dată unor fanatici religioși care se biciuiau (flagelau) singuri în public (sec. XIII—XIV). Regele Henric al IV-lea a înființat o astfel de confrerie la Paris (1583), la ale cărei activități lua parte împreună cu curtenii săi. (n.t.)

— Doamna prințesă de Gonzague-Nevers — rosti — m-a însărcinat să-i înmînez personal Alteței Voastre această scrisoare.

Dubois se grăbi să intervină și-l înfruntă cu semeție pe mesager, exclamînd:

— Ce vrea obraznicul ăsta?

— Să-și facă singur comisionul, răspunse celălalt. Și acum că treaba e făcută, bună-seara, monseniore.

Cu aceste cuvinte, schiță un salut, își puse din nou bereta pe cap și, răsucindu-se pe călcîie, se pregăti să plece.

— Pe sfîntul Dumnezeu! exclamă regentul, amuzat de aceste maniere atît de puțin obișnuite la Palais-Royal, ai putea cel puțin să aștepți răspunsul nostru, amice.

— Nu va exista nici un răspuns, monseniore; am citit scrisoarea înaintea domniei voastre.

Philippe d'Orléans începu să scruteze chipul personajului și, deodată, zîmbi:

— Domnule de Lagardère, felul dumneavoastră de a vă travesti și de a vă prezenta pe nepregătite este cu adevărat aventuros. Pentru prilejul de acum nu era deloc necesar să vă deghizați spre a ajunge pînă la noi, și nu vă mai rămîne decît să vă faceți recunoscut.

Spre marea uimire a curtenilor și fără a se sinchisi de etichetă, mesagerul astfel interpelat izbucni într-un hohot de rîs sonor.

— Eu, Lagardère! exclamă. Alteța Voastră mă măgulește, dar se înșeală, căci între conte și mine este aceeași distanță ca între regentul Franței și locotenentul gărzilor sale... Mă numesc pur și simplu Antoine Laho, născut în ținuturile basce, și tocmai am sosit de la Bayonne. Dacă domnul de Lagardère m-a pus să citesc această misivă în prezența doamnei de Nevers și a domnișoarei Aurore, a făcut-o ca eu să pot s-o repet Alteței Voastre, cuvînt cu cuvînt, dacă s-ar fi întîmplat ca scrisoarea să nu vă parvină.

— La naiba!... izbucni Philippe. Îmi pari a fi un om hotărît, amice... Ai putea să ne spui cum ai ajuns să meriți această încredere?

— Dacă Alteța Voastră dorește să afle acest lucru, nu va avea decît să-l întrebe pe domnul mareșal de Berwick sau pe domnul de Conti, care fără îndoială s-au înapoiat din Spania și care vă vor spune numele celor ce făceau parte din regimentul Royal-Lagardère.

Philippe d'Orléans își duse mîna la frunte.

— Royal-Lagardère!? șopti. Este un regiment înființat de curînd?

Toată conversația aceasta nu era pe gustul lui Dubois; se apropie de stăpînul său și-i strecură la ureche:

— Sîntem așteptați la Saint-Cloud, monseniore.

— Era cît pe-aci să uit, spuse regentul. Cît despre tine, adăugă adresîndu-i-se lui Laho, revino să ne vezi în ziua în care vei dori să devii sergent în regimentul de gardă.

— Foarte mulțumesc, răspunse basculul. Cu voia dumneavoastră nu voi fi nici sergent, nici altceva. Îi aparțin domnului de Lagardère, care va face cu mine ce va crede de cuviință.

Fruntea lui Philippe se încreți.

— Acest domn de Lagardère este un om fericit, dacă obține astfel de devotamente, rosti cu jumătate de glas. Așa ceva nu se poate găsi în jurul meu.

Și, întorcîndu-se către cardinal, adăugă, silindu-se să rîdă:

— Iată un om care vorbește la fel de deschis ca și tine, dar care nu cere nimic și nu vrea să accepte nimic... Mi-e teamă să nu devină cardinal!...

— Cît despre mine, răspunse Dubois, mie mi-e teamă ca petrecerea din seara asta să nu fie ratată, dacă Alteța Voastră se distrează stînd la taifas cu toți golanii pe care-i va întîlni.

— Atunci, în trăsuri, domnilor... să ne grăbim.

Şi caleaşca lui Philippe d'Orléans îl duse spre noi distracţii, a căror descriere o lăsăm în seama cronicilor de scandal ale epocii.

Doamna de Nevers sosi trei zile mai tîrziu şi, fără a pierde timpul, îşi anunţă cererea de audienţă pentru ea însăşi, pentru contele de Lagardère şi pentru marchizul de Chaverny.

Regentul tocmai se afla în conferinţă cu obişnuitul său consilier.

După ce luă cunoştinţă de cerere, rosti:

— Este cam mult deodată, dar nu aş putea să refuz s-o primesc pe prinţesă, ca de altfel nici pe acest Lagardère, care vine probabil să-mi mulţumească pentru că l-am făcut conte. Cît despre marchizul de Chaverny, asta-i treaba ta, Dubois; căci mi se pare că i-ai promis un brevet de căpitan-locotenent la muşchetarii cenuşii.

— Eu?... protestă cardinalul.

— Tu însuţi, şi, pe cinstea mea, a fost foarte amuzant, dacă ţin bine minte, căci el ţi-a răspuns că s-ar pricepe mai bine să-şi ţină muscheta, decît ţi-ai ţine tu anafornița... Ca să putem judeca, du-te şi porunceşte să i se pregătească brevetul.

Dubois se prefăcea că nu-şi aminteşte, dar nu uitase obrăzniciile marchizului, şi oricine l-ar fi insultat pe fiul farmacistului din Brive-la-Gaillarde[1], chiar şi dacă ar fi avut dreptul la toate recompensele, tot n-ar fi putut conta decît pe pizma parvenitului.

— Brevetul nu va putea fi gata decît mîine, răspunse încercînd să-şi ascundă ciuda.

1 *Brive-la-Gaillarde:* localitatea în care se născuse Dubois. (n.t.)

— Ei, bine, poruncește să mi se aducă unul în alb; voi avea plăcerea să-l completez cu mîna mea și, chiar dacă nu va fi parafat de tine, poate că lui Chaverny îi va face o plăcere cu atît mai mare să-l primească.

Cînd Philippe d'Orléans avea chef de generozitate și de dreptate, țara întreagă de s-ar fi ridicat împotriva lui și tot nu l-ar fi făcut să renunțe. Nenorocirea era că avea chef mult mai rar de justiție decît de femei, iar tot timpul pe care-l dăruia acestora nu mai lăsa loc celei dintîi.

Dubois știa pe ce să conteze în ambele cazuri și plecă, cu coada-ntre picioare, să facă rost de brevetul cerut, în timp ce vizitatorii erau poftiți să intre.

Regentul sărută mîna doamnei de Nevers și le strînse pe cele ale lui Lagardère și Chaverny. Din cînd în cînd se simțea tare bine strîngînd o mînă loială.

— Luați loc, doamnă, se adresă prințesei, și fiți încredințată de întreaga noastră dorință de a vă fi pe plac.

— Monseniore, începu văduva lui Nevers, nu am nimic a vă cere, căci sînt cea mai fericită dintre mame. De două ori copila mi-a fost redată de cel care de acum înainte este fiul meu și căruia ați binevoit să-i încredințați spada Voastră pentru a face dreptate. Aveți dreptul să-l întrebați ce a făcut cu ea; este de datoria sa să vă dea socoteală. Povestea e lungă și, desigur, Alteța Voastră n-ar avea timp s-o asculte... dar văduva lui Philippe de Nevers, mama Aurorei, mama lui Henri de Lagardère, vine să se declare garant în fața domniei voastre că sabia pe care i-ați dat-o a fost ținută cu cinste și credință, că ea mi-a redat fiica și că, dacă nu și-a îndeplinit întreaga misiune... aceea de a-l pedepsi pe asasin...

— ...este pentru că s-a frînt în mîna mea, o întrerupse Lagardère. Nu aduc înapoi nici măcar

bucăţile, şi cred că nu este nevoie să afirm că nu am predat-o...

— Dacă toate cele pe care le port ar avea acelaşi noroc ca cea pe care ţi-am dăruit-o — zise Philippe d'Orléans — meritul lor, mai tîrziu, ar fi cu totul altul decît acela pe care l-ar putea avea prin faptul că au aparţinut regentului Franţei.

În glasul prinţului era un pic a amărăciune. Poate că, în acea clipă, se simţea sub ochiul judecătorului său: Viitorul!

Lagardère făcu o plecăciune adîncă, iar Philippe continuă:

— O mai aveai la Fontarabia şi la Saint-Sebastien?

— Nu, monseniore.

— Îmi pare rău şi, dac-aş fi putut afla, ţi-aş fi trimis alta.

— Cea pe care o aveam în mînă era totuşi tot a domniei voastre, căci slujea Franţa. Oare Istoria nu va spune că sabia regentului a fost cea care a învins Spania?

Prinţul se întrista tot mai mult. În starea de spirit în care se afla, această măgulire din partea unui om care totuşi nu avea sufletul unui curtean suna fals. Spuse, pronunţînd rar cuvintele:

— Istoria nu va spune aşa ceva, domnule, căci s-ar înşela. Dar dacă într-o zi îi va păsa de ceea ce am vrut să facem pentru a insufla curaj şi a da o slabă recompensă celui ce merită, va putea spune că la nunta domnişoarei Aurore de Nevers şi a contelui Henri de Lagardère, regentul Franţei i-a binecuvîntat spada pe altar şi a prins-o, cu propria sa mînă, la şoldul celui care era cel mai demn să o poarte.

Continuă, adresîndu-se voios lui Chaverny:

— Şi am auzit că şi ţie, marchize, va trebui să-ţi dăm o licenţă de căsătorie, dar că pretinzi ca aceasta să-ţi fie binecuvîntată de către Dubois.

Marchizul avu o tresărire şi, o clipă, ezită să răspundă. Deşi Philippe îl tratase întotdeauna ca pe un răzvrătit şi ca pe un copil răsfăţat, n-ar fi vrut ca printr-un cuvînt prea jignitor pentru cardinal să compromită bunăvoinţa regentului faţă de doamna de Nevers şi de Henri de Lagardère. Dacă înţeleptul trebuie să-şi răsucească de şapte ori limba în gură înainte de a răspunde, un curtean trebuie să şi-o rotească de cel puţin douăsprezece ori, şi Chaverny nu era obişnuit cu acest fel de exerciţiu. Tot ce putea face — şi asta pentru că nu era vorba doar de propria-i persoană — fu să atenueze puţin sarcasmul, replicînd:

— Mi-ar fi destul de plăcut ca cel care-mi va binecuvînta căsătoria să fie un simplu preot.

— Greşeşti, punîndu-te rău cu Dubois, spuse Philippe, căci îţi voi dovedi pe loc că el îţi vrea binele.

Porunci pe dată să fie chemat cardinalul, care apăru curînd, cu mers săltăreţ, ţinînd în mînă — în pofida afirmaţiilor sale precedente — pergamentul gata pregătit. Se plecă în faţa doamnei de Nevers, care nu se obosi să-i răspundă, în faţa lui Lagardère, care-l salută foarte sec, şi veni să se oprească în faţa lui Chaverny:

— Cardinalul n-a uitat promisiunile abatelui, grăi. Iată, domnule, brevetul dumneavoastră de căpitan-locotenent la muşchetarii cenuşii. Grăbiţi-vă să-l obţineţi pe cel de colonel, căci sînt dezolat că am, faţă de dumneavoastră, un avans atît de mare.

— Dacă aş fi demn de atare onoare, replică marchizul, sînt convins că Alteţa Sa Regală ar şti să ia măsurile de cuviinţă; dar — după părerea mea — o slujbă pe care n-ai meritat-o prin nimic este o afacere destul de proastă.

— Ia-o pe cea care ţi se dă, interveni Philippe d'Orléans rîzînd, regentul este cel care o plăteşte din

veniturile sale. În ziua în care Dubois va voi să-ţi plătească un post mai important, să nu ai nici un scrupul: o va face cu mărunţişul ce-i rămîne din ceea ce-mi fură.

Cardinalul făcu o strîmbătură, marchizul — de asemenea. Primului îi era teamă ca nu cumva o fantezie a regentului să nu-l oblige să-i plătească în curînd lui Chaverny o slujbă de colonel, ceea ce era scump; cel de-al doilea tremura la gîndul să nu-i datoreze ceva lui Dubois.

Regentul se amuză o clipă pe seama mutrelor lor jalnice, apoi se hotărî să lămurească lucrurile.

— Acum, domnilor — li se adresă tinerilor — noblețea obligă, iar eu nu acord favorurile mele pe degeaba.

— Cum o putem sluji pe Alteţa Voastră? întrebă Lagardère.

— Duceţi-vă chiar mîine, din partea mea, la domnul mareşal d'Estrées. Vă va spune că peste două zile urmează să sosească un ambasador al Porţii[1] şi că Majestatea Sa doreşte să-l primească cu cea mai mare pompă. Noi ţinem foarte mult ca domnul conte de Lagardère să-l secondeze pe domnul d'Estrees şi ca domnul de Chaverny să se afle în fruntea companiei de onoare, în uniforma sa de muşchetar... Dubois, du-te şi înscrie-i pe aceşti domni în capul listei!

Niciodată nu se simţise domnul de Cambrai[2] atît de dornic să se revolte împotriva dorinţelor regentului. Dar dacă într-unele seri îl domina prin înclinaţiile sale greşite, putînd să-l conducă după bunul său plac, existau totuşi şi momente în care Philippe d'Orléans, aducîndu-şi aminte că guverna întîiul regat din lume, ştia să-şi impună voinţa, să le ceară nobililor săi loiali

1 *Poarta sau Sublima Poartă*: nume dat odinioară guvernării otomane. (n.t.)
2 *Cambrai*: Dubois fusese arhiepiscop de Cambrai. (n.t.)

să ridice capul şi să le reamintească celor pe care-i scosese din mocirlă că încă mai aveau noroi pe frunte.

Or, noroiul trecea mai sus de fruntea fostului preceptor al ducelui de Chartres[1]!

9. Ambasadorul Sultanului

Ar dura prea mult să relatăm toate competiţiile ce avură loc între gentilomii de la Curte, cu scopul de a face parte din escorta lui Mehmet-Effendi, Mare Trezorier şi ambasador extraordinar al Sultanului.

Fiecare se strădui pe lîngă regent şi, mai ales, pe lîngă cardinal. Ambele părţi fură în cîştig, căci mulţi — care nu îndrăzneau să se ducă să ceară ei înşişi — îşi trimiseră soţiile şi, ca de obicei, cele mai drăguţe obţinură primele locuri.

Într-adevăr, pe vremea aceea favorurile nu se acordau după dimensiunea meritelor, ci depindeau de frumuseţea mai mică sau mai mare şi de uşurătatea nevestelor; acestea nu se prăpădeau — aşa cum o fac de atunci încoace — după revendicări destinate a le face egalele bărbaţilor; supremaţia lor se baza pe atracţia amorului şi pe iscusinţa în intrigi şi, ca atare, se simţeau destul de bine înarmate pentru a fi cele mai puternice. Şi poate că aveau dreptate să nu ceară mai mult.

Mareşalul d'Estrées, ştiind căror influenţe se datora recrutarea celor care urmau să-l însoţească, fu destul de uimit de vizita pe care i-o făcu Lagardère în numele regentului, la palatul său din strada Universităţii.

1 *Ducele de Chartres*: Philippe d'Orléans era duce de Chartres şi, în copilărie, îl avusese ca preceptor pe abatele Dubois. (n.t.)

— Desigur, domnule, îi spuse, nu vă cunosc decît prin reputaţia pe care v-aţi cîştigat-o în ultima vreme, şi aici sînteţi binevenit. Mă tem ca nu cumva Alteţa Sa Regală să neglijeze ca, printre toţi cei pe care mi i-a dat pe listă, să-mi trimită cel puţin şi cîţiva oameni cumsecade. Sînteţi al doisprezecelea, şi asta înseamnă mult, în vremurile de azi; n-ar fi exclus chiar ca aceştia să fie toţi cei care ar putea fi găsiţi la Paris, şi nu era posibil ca dumneavoastră să fi lipsit dintre ei.

Mareşalul era, mai presus de orice, un om cinstit şi, în plus, un savant, un om de litere; mai mult datorită erudiţiei sale decît prin nume făcuse să i se deschidă uşile Academiei Franceze şi Academiei de Ştiinţe. Era considerat o minte luminată, un amiral de primă mînă — ceea ce dovedise în 1703, cînd comandase forţele navale reunite ale lui Ludovic al XIV-lea şi ale lui Filip al V-lea — şi era socotit a fi, totodată, un ostaş de mare merit şi un fin diplomat, deoarece contribuise mult la reuşita încercării de a da nepotului lui Ludovic al XIV-lea coroana Spaniei. Era, deci, mai în măsură decît oricine să-l aprecieze pe Lagardère, care de curînd se distinsese în acea ţară.

Domnii de Berwick, de Conti şi de Riom făcuseră, de altminteri, în aşa fel încît Lagardère să fie precedat de un soi de legendă glorioasă, care îl punea într-o lumină foarte favorabilă, aşa că la Paris nu se vorbea decît despre faptele de vitejie ale lui Lagardère.

Henri se grăbi să-i dea domnului d'Estrées amănunte cu privire la primirea ce i-o făcuse Philippe d'Orléans lui însuşi, precum şi doamnei de Nevers şi marchizului de Chaverny.

— Aşadar, n-aş avea altceva de făcut decît să mă conformez ordinelor Alteţei Sale. Singura problemă ce mai trebuie rezolvată este aceea de a-l desemna pe gentilomul care, împreună cu dumneavoastră, va sta alături de mine şi de ambasador. Iată lista, vă las grija de a alege dumneavoastră înşivă.

— Dar gîndiți-vă, domnule — replică Lagardère, apărîndu-se în fața unei asemenea amabilități — gîndiți-vă că acum cîteva luni nu eram decît Cocoșatul de la palatul Gonzague și că, pentru bani, îmi împrumutam spinarea jucătorilor la Bursă.

— Pentru ca, mai tîrziu, să vă prezentați cu atît mai bine pieptul în fața dușmanului, strigă cineva care avea oricînd intrare liberă la mareșal și care tocmai sosise, pe neașteptate. Îmbrățișează-mă, dragul meu conte, te caut de o oră.

Cel care vorbise era domnul de Saint-Aignan, exambasadorul Franței la Madrid și care, fără întîrziere, începu să manifeste cea mai mare afecțiune față de Henri.

— Ei, drăcia dracului, exclamă mareșalul, mi-ați putea spune unde s-a născut prietenia asta frumoasă ce văd că vă leagă?

— Domnul de Lagardère și cu mine ne vedem pentru întîia dată, răspunse Saint-Aignan. Dar am plăcerea să fiu în relațiile cele mai bune cu domnul de Chaverny, iar ducesa nu va avea astîmpăr pînă ce nu va oferi un bal în cinstea lor și în onoarea logodnicelor lor. Am acceptul marchizului și contez să plec de aici cu cel al prietenului său, precum și cu al dumneavoastră.

Începură să rîdă toți trei.

— Așadar, este un ultimatum? întrebă glumind domnul d'Estrées. Fie, dragă duce, vom merge la balul doamnei de Saint-Aignan. De altfel, pînă atunci veți avea timp să vă cunoașteți mai bine. Și nu vi se pare, domnule de Lagardère, că acum este inutil să mai căutăm... ceea ce căutam?

— Despre ce este vorba? întrebă ducele.

— Vă va lămuri contele. Îl căutați — luați-l.

— Nu înainte de a vă exprima recunoștința mea, domnule mareșal, interveni Henri. Te obișnuiești destul de repede cu durerea, pentru că ai resurse spre a o

combate; dar este mai greu să te obișnuiești cu onorurile, și dumneavoastră mă copleșiți.

— Plecați! Dacă mai stați, m-ați sili să obțin și mai multe pentru dumneavoastră; reveniți peste două zile.

Brat la brat cu Lagardère, ducele se duse triumfător s-o salute pe doamna de Saint-Aignan.

Mehmet-Effendi sosi la Paris a doua zi și — deși era trimisul Marelui Sultan — fu nevoit să se conformeze uzanțelor, care erau atît de complicate în acea epocă, încît protocolul din zilele noastre pare a fi mai mult decît simplu.

Timp de opt zile trebui să locuiască în palatul Rambouillet, pe strada Charenton, și de acolo a fost luat, cu mare pompă, în ziua de 16 martie 1721, spre a fi condus la palatul ambasadorilor extraordinari, fosta reședință a mareșalului d'Ancre, de pe strada Tournon.

Treizeci și șase de turci călare, înarmați cu iatagane și lănci, deschideau cortegiul, sub îndrumarea unor mușchetari cenușii, în fruntea cărora se afla marizul de Chaverny. Mareșalul d'Estrées călărea alături de ambasador și, în apropierea lor, la o distanță de o jumătate de lungime de cal, mergeau ducele de Saint-Aignan și contele de Lagardère. Erau urmați de un grup mare de gentilomi, orînduiți în funcție de rang: ducele de Tresmes, guvernator al Parisului; ducele de Gesvres; marchizul de Bretonvilliers, locotenent al regelui; Cavalerii Ordinului Sfîntului-Duh: mareșalul du Bourg și marchizul de Guébriant, cu crainicul Ordinului; domnul de Beausse, purtător al armelor regale; Cavalerii Lînii de Aur; ducii de Sully, de Ruffec, marchizii de Brancas; d'Arpajon, de Maulevrier; ofițeri ai Ordinului regal și militar al Sfîntului Ludovic; ofițeri ai Casei Regelui, ai Casei monseniorului duce d'Orléans etc.

Toţi erau mîndri să se afle acolo, toţi îşi purtau sus capul, călăreau ţanţoşi, aruncînd priviri trufaşe gloatei oamenilor de rînd. De asemenea toţi, sau aproape toţi, îl invidiau pe cel care le luase primul loc: pe Cocoşatul de la palatul Gonzague, pe condamnatul la moarte căruia puţin a lipsit să nu i se taie mîna şi care, acum, îşi ţinea spada atît de sus.

Poate că îl invidiau, dar nu-l urau, fiind siliţi să se plece în faţa nobleţei caracterului său, în faţa curajului şi loialităţii sale, puţin chiar şi în faţa favoarei de care se bucura. Se putea ca printre ei să existe invidioşi, dar nu şi duşmani.

Maresalul d'Estrées voia să-i ofere ambasadorului o cît mai bună imagine a frumuseţilor capitalei, astfel încît străbătu oraşul într-un marş triumfal. În mijlocul unei populaţii entuziaste, lungul alai, mergînd la pas, trecu pe rînd prin cartierul Saint-Antoine, prin Place-Royal, pe strada Saint-Denis, strada Saint-Honoré şi peste Pont-Neuf.

Pe toate străzile transversale staţionau trăsuri şi, într-una din ele, doamna de Nevers, Aurore, dona Cruz şi Jacinta îşi fluturară batistele, de îndată ce apărură Lagardère şi Chaverny.

Poate că ar fi fost imprudent din partea lor să se aventureze într-o atare îmbulzeală, dacă n-ar fi fost bine păzite. Dar lîngă portiere se aflau patru oameni: la dreapta, Navailles şi Laho; la stînga, Passepoil şi Cocardasse — trei gentilomi şi un basc, după cum spunea acesta din urmă — şi cel care s-ar fi apropiat prea mult de treapta caleştii ar fi riscat să fie îndepărtat prin mijloace nu tocmai parlamentare.

— Ura! striga gasconul dînd ghionţi în spinarea amicului său de nedespărţit — ia uită-te numai cît e de frumos micuţul, şi cum îl mai privesc toate femeile!

Trăsura prinţesei era oprită chiar pe chei, lîngă strada Nevers, acea ulicioară întunecoasă şi urît mirositoare

care mai există şi în zilele noastre, ca un ultim vestigiu al depozitului de gunoaie de odinioară.

Întregul alai pătrunsese acum în strada Dauphine şi, în mulţimea care nu mai avea nimic de văzut, se produse o mişcare, datorită căreia caleaşca fu înconjurată de o droaie de oameni pe care cei patru bărbaţi, nevrînd să lovească pe cineva, nu-i puteau da la o parte.

Aurore zîmbea încă la remarca făcută de Cocardasse în legătură cu Henri, fiind mai mult mîndră decît geloasă de atracţia exercitată de cavaler asupra elementului feminin, cînd un necunoscut reuşi să se apropie îndeajuns de mult de ea spre a-i şopti la ureche:

— Lagardère va fi mai puţin frumos după ce-i voi înfige cîteva degete de oţel în piept!

Speriată, nici nu avusese timp să se uite bine la el, că omul şi dispăruse prin străduţa Nevers, amestecîndu-se în mulţime.

Acel om nu era altul decît Gauthier Gendry care, cu întreaga lui bandă, se ţinuse mereu aproape de trăsură, evitînd pe cît posibil să fie văzuţi de cei doi maeştri de arme.

Pentru o clipă căutase chiar, în capul lui, un mijloc de a o răpi pe Aurore, dar fusese nevoit să renunţe, deoarece nu ticluise din vreme nici un plan pentru aşa ceva şi sansele de reuşită ar fi fost foarte firave. Aşa încît se mulţumise cu bravada lui inutilă, rămînînd ca, în aceeaşi seară, să studieze o cale cu posibilităţi de izbîndă, profitînd de prilejul petrecerilor ce aveau să urmeze.

Aurore de Nevers îi relată acest incident logodnicului său.

Lagardère se încruntă.

— Pentru mine nu am de ce mă teme, o linişti el. Dar fiindcă nu pot veghea asupra ta, va trebui ca, timp de cîteva zile, să te resemnezi să nu ieşi din casă.

— Şi atunci n-o să vedem primirea ambasadorului de către Majestatea Sa! îl întrerupse dona Cruz.

Contele stătu o clipă pe gînduri.

— Aveţi dreptate, zise, n-aş putea să vă lipsesc de acest spectacol. Voi obţine să vi se rezerve locuri pe treptele ce vor fi montate în curtea palatului Tuileries, şi cel care ar cuteza să se atingă de voi la cîţiva paşi de rege, ar trebui să fie foarte îndrăzneţ.

În vinerea următoare se desfăşură un spectacol de o şi mai mare grandoare decît cel de duminică. Între strada Tournon şi palatul Tuileries mulţimea era zăgăzuită de un dublu rînd de gărzi, sub comanda domnului mareşal de Noailles şi cu întăriri din partea jandarmilor prinţului de Soubise; puteau fi văzute şi cele două companii de muşchetari ai gărzilor, ofiţeri din cavaleria uşoară şi din regimentul de gardă al regelui, arcaşi ai oraşului şi ai conetabililor, precum şi echipe de paznici de noapte.

Prinţul de Lambec, urmat de mareşalul d'Estrées, fu cel care se duse să-l ia de la reşedinţa sa pe ambasador. Trecură prin piaţa de la Palais-Royal şi prin piaţa Vendôme, şi regele, stînd pe tron, îl aştepta la Tuileries pe trimisul Marelui-Turc; regentul, prinţii prin naştere, arhiepiscopul de Cambrai, mareşalii şi toţi mai-marii regatului erau înşiruiţi la intrare.

Mehmet-Effendi ridică deasupra capului documentul cu mesajul Sultanului, se prosternă de trei ori, îl felicită pe Ludovic al XV-lea pentru suirea sa pe tron şi îl încredinţă că stăpînul său lua sub propria-i protecţie pe călugării ce slujeau la Sfîntul Mormînt din Ierusalim. După ce-şi încheie discursul, se retrase de-a-ndăratelea atîta timp cît fu sub privirea regelui, apoi încăleca şi fu condus din nou în strada Tournon, cu acelaşi ceremonial.

Doamna de Nevers, Aurore şi Flor asistaseră la primire, aşa cum le promisese Henri şi, foarte încîntate

de ceea ce văzuseră, se întorceau la trăsura lor care staţiona pe cheiul Luvrului.

Şi aici mulţimea era numeroasă, deşi nu putea să vadă ce se întîmpla în interiorul palatului. Dar toţi cerşetorii, izgoniţi din străzile pe care urma să treacă alaiul, păreau să-şi fi dat întîlnire acolo, în speranţa că s-ar căpătui cu ceva.

Mai mulţi dintre aceştia o înconjurară pe domnişoara de Nevers şi, cum ea nu ştia pe care dintre ei să-l asculte şi căuta ceva mărunţiş pe care să li-l dea să şi-l împartă, se pomeni dintr-o dată despărţită la o distanţă de cîţiva paşi de mama şi de prietena sa.

Fu de ajuns pentru ca un lungan — chiar acela care fusese cel mai insistent în a-i cere mila — s-o ia în braţe, încercînd s-o ducă mai departe, în timp ce un altul îi apăsa mîna pe gură, ca s-o împiedice să strige.

Aurore crezu că este pierdută. Aşadar, era adevărat ceea ce-i spusese Henri, că ea era cea împotriva căreia se mai înverşunau duşmanii!... Şi prin preajmă nu era nici măcar un arcaş al pazei, nimeni care s-o poată apăra! Nu reuşea să strige, şi probabil că nici n-ar fi avut puterea necesară. Fiecare secundă o îndepărta şi mai mult de mama şi de prietena sa; de altfel, ce-ar fi putut face două femei ca s-o elibereze?

Se străduí totuşi să le zărească, dar în jurul ei nu erau decît haimanale sau oameni indiferenţi. Atunci încercă să reziste, să se zbată. Mîna de fier care îi răsucea braţul se strînse şi mai mult, atît de tare încît durerea îi stoarse lacrimi.

Degeaba îşi spunea că nu se poate răpi o fată în miezul zilei, în plin Paris, chiar la poarta locuinţei regale. În zadar evoca intervenţia lui Lagardère, a cuiva care s-o recunoască, să-şi dea seama că era răpită, care i-ar pedepsi pe vinovaţi. Era tîrîtă, aproape purtată pe braţe, spre malul Senei, şi cine ştie dacă intenţia nu le era de a o arunca în fluviu?

Brusc, în jurul ei se făcu vid; menghina care-i zdrobea încheietura mîinii se descleştă ca prin farmec; mîna grea care-i strivea buzele se retrase şi Aurore reuşi în fine să strige, să cheme în ajutor.

Îi răspunseră toate înjurăturile lui Cocardasse, iar ea le binecuvîntă, căci înţelese că era salvată.

— La naiba! pe toţi dracii! urla gasconul, în timp ce mulţimea se dădea la o parte în faţa spadei sale late. Curaj, iubiţelule! Pétronille vrea să se înfigă în burta canaliei ăsteia.

Deja Gendry, Balena şi ceilalţi nu mai erau acolo; nu aveau sub zdrenţele lor decît pumnale şi, de îndată ce auziseră glasul lui Cocardasse şi al lui Passepoil, se eclipsaseră, convinşi că cei doi profesori de arme n-ar avea milă de ei.

Aceştia o luară de braţ pe domnişoara de Nevers care se clătina şi, cu spada în mînă, îi croiră drum pînă la trăsura sa, unde o aştepta prinţesa, răvăşită de lacrimi.

Cei care lucrau pentru Gonzague nu erau atît de abili ca aceştia, căci el avusese cel puţin satisfacţia de a-şi păstra cîtva timp victima. Nu toţi servitorii sînt demni de stăpînul lor şi, dacă vulturul se pricepe să-şi apere prada, vindereul[1] şi-o abandonează pentru a fugi din faţa primejdiei.

10 Candelabrul de fier

Philippe d'Orléans nu se înşelase atunci cînd prevăzuse că punîndu-l pe Lagardère în primele ranguri la recepţia de la ambasadă, obliga nu numai nobilimea, dar şi întreaga populaţie a Parisului să se ocupe de el.

1. *Vindereu* (ornitologie): mică pasăre răpitoare. (n.t.)

Reușise pe deplin, căci nu se mai vorbea decît despre isprăvile de vitejie ale contelui și despre apropiata sa unire cu domnișoara de Nevers. Toți bărbații aspirau să-i devină prieteni; femeile se pasionau pentru romanul vieții sale, pentru nenorocirile, curajul și dragostea sa și, de îndată ce apărea în vreun loc, îl înconjurau, îl asaltau cu întrebări, îl hărțuiau pentru a obține din partea lui un cuvînt ori un zîmbet. Nenumărate erau fetele tinere — dintre cele mai bogate sau cu rang mai înalt — care invidiau soarta Aurorei; multe erau marchizele căsătorite care, după miezul nopții, îl visau pe el.

Steaua ducelui de Richelieu[1] pălișe, și chiar și văduvele din familii nobile, care în tinerețea lor auziseră lăudîndu-se frumusețea lui Buckingham[2] și se îndrăgostiseră de portretul său, nu încetau să le repete nepoatelor lor că Lagardère semăna cu el ca două picături de apă. Poate că trăncăneala sărmanelor bătrîne era puțin exagerată, dar cum nimeni nu le contrazicea, ele pretindeau că au dreptate.

Chaverny se bucura de aceeași favoare, totuși într-o măsură mai mică, și pînă și profesorii de scrimă obțineau un mare succes, stîrnind curiozitatea tuturor.

Cocardasse profita de împrejurimi pentru a bea după pofta inimii, iar normandul — ca să gîngurească fără contenire.

1 *Richelieu* (Armand Jean du Plessis, cardinal și duce de) (1585—1642): episcop de Luçon, secretar de stat pentru război și afacerile externe, devine cardinal (1622) și prim-ministru al lui Ludovic al XIII-lea (1624). A distrus puterea politică a protestanților cucerind cetatea La Rochelle și a reprimat comploturile urzite împotriva sa de Chalais, Cinq-Mars, Montmorency etc. A fondat Academia Franceză (1633). Richelieu a construit în Paris un splendid castel (*Palatul Cardinal* denumit mai tîrziu *Palais-Royal* = Palatul Regal) pe care l-a lăsat moștenire lui Ludovic al XIII-lea. (n.t.)

2 *Buckingham* (George Villiers, duce de) (1592—1628): ministru britanic, favorit al regilor Jacob I-ul și Carol I-ul; ambasador în Franța pe vremea lui Ludovic al XIII-lea, asasinat în timp ce venea în ajutorul cetății La Rochelle, asediată de Richelieu. Personaj fastuos și seducător, este eroul unor romane de capă și spadă ale lui A.Dumas. S-a spus despre el că ar fi îndrăznit să-și mărturisească dragostea reginei Franței, Ana de Austria. (n.t.)

Îmbrăcați din cap pînă-n picioare în straie noi, îl urmau pe conte peste tot unde se ducea și stăteau de pază în fața casei sale, unul în dreapta, iar celălalt în stînga. De cum ieșea, îl urmau ca niște umbre. Ceva din gloria lui se răspîndea asupra lor și acum păreau — mai ales Cocardasse — că privesc restul universului cu dispreț.

Nu mai duceau lipsă de bani; monede sunătoare și lucitoare zăngăneau în fundul buzunarelor lor. Cu adevărat, meseria de om cinstit își are părțile ei bune.

Între două sorbituri ale gasconului — și numai Dumnezeu știe cît de des sorbea — era întotdeauna loc pentru o laudă la adresa lui Lagardère. Cînd intra într-o cîrciumă, se făcea cerc în jurul său pentru a-l asculta povestind despre Spania, despre tîlharii învinși, despre spînzurătoarea de la Madrid și despre loviturile de spadă cu care străpunsese țigani și hidalgos. Dacă descria atacul dat de regimentul Royal-Lagardère, trebuia să bea dublu; s-ar fi zis că încă îi era uscat gîtlejul din cauza fierbințelii acțiunii.

Legenda zbura astfel din gură în gură și, cînd contele trecea pe străzi, era foarte surprins auzind pronunțîndu-i-se numele și văzînd că este salutat de oamenii de rînd.

Tandrul Amable nu mai întîlnea femeiuști rebele. Și pentru el revenise epoca de aur. Zgomotul săbiilor fusese urmat de cel al sărutărilor, și Passepoil avea mereu buzele pregătite, așa cum altădată își ținuse spada.

De îndată ce era liber o oră, puteai fi sigur că-l vei găsi dînd tîrcoale colinei Saint-Roch și străzii Sainte-Anne, unde-și aveau locuința o mulțime de tinerele, care posedau cu totul alte calități decît castitatea.

Cît despre Antoine Laho, care nu era atras nici de vin, nici de femeile frumoase; el se instituise însoțitor curtenitor al Aurorei și al prietenei sale. Sub firea lui

aspră de muntean existau comori de devotament pe care fetele nu mai trebuiau să le pună la încercare, căci între el şi sora sa, Jacinta, se simţeau în siguranţă atunci cînd Lagardère era absent. Aşa încît fusese nevoie ca bascul să primească o misiune din partea acestuia din urmă, pentru a nu fi fost de faţă pe cheiul Luvrului, gata să-şi apere stăpîna împotriva oricui.

Gendry şi Balena se pricepuseră să profite de această împrejurare şi să nu lase să le scape o ocazie, poate, unică. Asemeni unor păsări de pradă, dădeau tîrcoale în jurul unei fericiri pe care — pentru bani — se angajaseră s-o distrugă, iar vigilenţa lui Laho n-ar fi fost inutilă.

La opt zile după plecarea lui Mehmet-Effendi trebuia să aibă loc balul dat de ducele şi ducesa de Saint-Aignan în onoarea lui Lagardère, Chaverny şi a logodnicelor lor.

În tot timpul cît ducele locuise la Madrid, palatul său din strada Varenne rămăsese închis şi, la întoarcerea sa, nu deschisese decît apartamentele particulare. Dar de îndată ce se puse problema acelei serate la care urma să invite toată elita nobilimii, ducesa chemă o armată de muncitori — tîmplari, zugravi, aurari, tapiţeri —, puse să se aranjeze întregul parter şi grădinile, spori numărul de lachei. Îşi petrecea zilele în mijlocul unei învălmăşeli de mobile şi stofe, indica locul pe care trebuia să-l ocupe fiecare lucru, îşi stila servitorii, neobosită pînă ce, în sfîrşit, putu să-i spună soţului său: „În fine, totul este gata."

De altfel fusese foarte bine secondată în sarcina aceasta de nişte tineri pe care-i luase în serviciul său în calitate de valeţi. Erau doi fraţi — doi orfani, după cîte spuneau — pe care-i angajase datorită înfăţişării lor plăcute, lucru destul de rar în rîndul servitorimii

din acele vremuri, cînd lacheii făceau cauză comună cu banditii şi erau nu numai un pericol pentru stăpînii lor, dar chiar şi pentru societate.

Doamna de Saint-Aignan avusese noroc acceptînd serviciile celor doi băieţi cu înfăţişare atît de cinstită, dintre care cel mai în vîrstă nu împlinise douăzeci de ani, şi se felicita că va putea să folosească imediat devotamentul, inteligenţa lor şi, în plus, bunul-gust care depăşea pe cel al rangului lor.

Le-ar fi dat liniştită pe mînă punga ei, dar deoarece nu era necesar, se limită la a le da sarcina de a fixa la locul lor lampadarele şi aplicele, de a aranja paravanele şi măsuţele, de a grupa plantele verzi, florile, şi de-a orîndui, unul cîte unul, bibelourile de preţ care conţineau ornamentul obligatoriu al oricărui salon din secolul al XVIII-lea.

Şi tot lor le încredinţă treaba cea mai dificilă şi mai delicată: montarea unui candelabru renumit, care data de mai multe secole şi pe care întreg Parisul îl cunoştea pentru că auziseră cum era lăudat de către obişnuiţii casei, precum şi de amatorii de obiecte de artă, cei pe care Du Pradel, în a sa *Carte de adrese utile* îi denumea *faimoşii curioşi* şi ale căror nume erau de Richelieu, bancherul Jabach, domnul de Gagnière şi mulţi alţii.

Unii pretindeau că fusese adus din Palestina, fiind smuls necredincioşilor care îl luaseră din mormîntul Mîntuitorului; alţii — că fusese proprietatea cavalerilor de Malta; iar alţii — că fusese forjat de maurii din Andaluzia. În realitate, provenea dintr-un orăşel antic din Turingia[1], iar domnul de Saint-Aignan, care-i cunoştea povestea şi ştia chiar şi numele artistului, se amuza văzîndu-i pe *faimoşii curioşi* încurcîndu-se în legende care dădeau un şi mai mare preţ respectivei minuni.

1 *Turingia*: ţinut în estul Germaniei. (n.t.)

Era, într-adevăr, o minune, fără îndoială opera unei vieţi întregi. Nu exista nici un animal al Creaţiei care să nu-şi fi găsit locul, nici o reptilă care să nu se încolăcească graţios în jurul nenumăratelor sale braţe. Ca şi cum artistul ar fi dus lipsă de modele, avînd în schimb o imaginaţie mai fecundă decît natura însăşi, el crease fiinţe fantastice care se amestecau, se muşcau, păreau să fie bete, să plîngă sau să urle, lingeau o mînă de femeie sau vărsau flăcări.

Este lesne de închipuit că greutatea acestei opere de artă era formidabilă şi, ca atare, era periculos s-o ţii în permanenţă atîrnată. Printr-un sistem de trape, scripeţi şi lanţuri, cu ajutorul unui troliu instalat la primul etaj, candelabrul era ridicat la locul său doar o dată sau de două ori pe an. Imediat după petrecere era coborît în subsol, unde stătea în picioare pe un eşafodaj construit special în acest scop.

Pentru această operaţiune erau de ajuns doi oameni, şi ducesa o încredinţă chiar celor doi lachei nou-angajaţi, care îşi îndepliniseră perfect sarcina.

Cu toată tradiţia de a nu scoate la vedere acea minune decît cu prilejurile cele mai deosebite — o vizită a regelui, sau un eveniment fericit în familie: botezuri, logodne sau căsătorii — doamna de Saint-Aignan, cu aprobarea soţului său, îşi considera oaspeţii demni de o asemenea onoare. Socotea că şi ei îi vor fi recunoscători.

Se lăsă noaptea, iar strada Varenne începu să se aglomereze cu trăsuri şi litiere — într-atît se grăbeau invitaţii să vadă splendorile al căror secret transpira în afară şi, mai ales, să fie prezentaţi celor două perechi de logodnici.

Toată lumea, doamnele cu deosebire, îl cunoşteau pe Chaverny şi îl considerau un cavaler elegant. Dar pe Lagardère deocamdată abia îl întrezăriseră, şi multe dintre ele nici nu-l văzuseră vreodată.

Este uşor de închipuit cît de mult le era stîrnită curiozitatea de reputaţia lui de erou misterios.

— Cum arată? Înalt, bine-făcut?

— Ei, nu! draga mea, chiar nu știi?... Este frumos ca un zeu...

— Adonis[1] în persoană...

— Adonis, Hercule[2], întregul Olimp!

— Cu excepția lui Vulcan[3]

— Ai vederea proastă, drăguțo, ți-ai adus lornionul?

— Mă voi duce să-l privesc chiar de sub nas, la două degete de mustața lui, despre care se spune că este foarte fină.

De la un capăt al sălii la celălalt, roiul se agita, zumzăia și nu se mai vorbea decît despre *el*. În ceea ce-i privea pe bărbați, doar cel mult cinci sau șase o zăriseră pe Aurore și pe prietena ei, dar toți ardeau de nerăbdare să le vadă intrînd.

Regentul promisese să vină; tot ce era mai nobil în Paris, după rege și după el, se reunise în saloanele ducelui de Saint-Aignan.

Tare șmecher ar fi trebuit să fie omul de rînd care ar fi reușit să se strecoare acolo, în mulțime, căci Charles d'Hozier, care avea în minte toată lista blazoanelor Franței, era de față.

Deodată sporovăiala încetă și, într-o tăcere solemnă, doamna ducesă de Nevers — maiestuoasă și mîndră în eterna sa rochie de doliu, dar cu un zîmbet de bucurie pe buze — își făcu intrarea în sală, la brațul domnului de Saint-Aignan, care se grăbise s-o întîmpine în prag. Contele de Lagardère îi dădea brațul Aurorei, iar în spatele lor pășeau Chaverny și dona Cruz.

1 *Adonis* (mitol.): divinitate feniciană. Tînăr de o mare frumusețe care, fiind rănit mortal de un mistreț, a fost preschimbat de către Afrodita într-o anemonă. (n.t.)

2 *Hercule* (mitol.): semizeu roman, identificat cu divinitatea greacă *Hercules*; întruchiparea forței. (n.t.)

3 *Vulcan* (mitol.): zeu roman al focului și prelucrării metalelor, fiu al Junonei și al lui Iupiter, numit în mitologia greacă *Hefaistos*. Deși șchiop, era soțul Afroditei, zeița frumuseții. (n.t.)

Cele două tinere, îmbrăcate la fel, una foarte blondă, cealaltă foarte brună, formau astfel un contrast puternic şi totuşi se armonizau, iar pe chipurile lor era zugrăvită o asemenea expresie de frumuseţe senină, de fericire şi încredere, încît — printre toate acele femei necruţătoare într-ale împunsăturilor ironice — nu se găsi nici una care să nu fie cuprinsă de admiraţie şi simpatie.

După prezentările ce durară aproape o oră, începu petrecerea.

Cei mai buni muzicieni din Paris, ascunşi în spatele unor perdele de plante verzi, în toate colţurile sălii, făcură să răsune melodii la modă. Într-un loc cîntau din lăută artişti ca De La Barre, Aubin şi Dupré; mai încolo, un grup de elevi ai lui Lulli[1] şi De Lambert, al căror arcuş îndemînatic rîdea sau plîngea pe coarde; ceva mai departe, celebrul Lalande executa la clavecin fermecătoare variaţiuni cărora le răspundeau sunetele unei viole cu coarde de oţel, mînuită de Marais. Era o adevărată încîntare această muzică, cînd lentă şi dulce, cînd vibrantă şi animată, care izbucnea deodată dintr-un loc unde nu bănuiai că ar fi cineva şi se răspîndea în sală, pentru a ritma gavotele[2] şi pavanele[3].

Marele candelabru de fier forjat, ca şi sute de alte candelabre mai mici făceau să ţîşnească jerbe de lumină din diamantele şi pietrele scumpe ce străluceau pe rochiile doamnelor şi pe jachetele de brocart ale gentilomilor.

Chiar şi ochii — blînzii ochi albaştri, sclipitorii ochi căprui, ochii galbeni ca cei ai pisicilor languroase, ochii verzi, adînci, mişcători ca nişte alge — se aprindeau

1 *Lulli* sau *Lully* (Jean-Baptiste) (1632—1687): violonist şi compozitor francez, de origine italiană. A fost creatorul operei franceze şi a compus tragedii lirice, balete, divertismente pentru comediile lui Moliere şi muzică religioasă. (n.t.)

2 *Gavotă:* dans în doi timpi, foarte la modă în secolul al XVII-lea şi al XVIII-lea. (n.t.)

3 *Pavană:* vechi dans spaniol. (n.t.)

de plăcere; umerii larg dezgoliți, așa cum era modern în acele vremuri cînd femeile se duceau decoltate la liturghie, se arătau privirilor în splendoarea lor de fildeș, satinați, mai albi chiar decît dantelele din care răsăreau. Și, printre toate acestea, șoșoteli, murmure, mici fraze ușoare, complimente pline de dulceață, asemănătoare unor bezele — care caracterizau secolul al XVIII-lea și care aveau să se audă, mai tîrziu, chiar și pe treptele eșafodului — zburau, fluturau, se încrucișau, cu hohote de rîs.

Aurore de Nevers era nespus de fericită. Ridicîndu-și fața strălucitoare spre chipul lui Henri, îi mulțumea logodnicului său pentru toată fericirea care o copleșea în acel moment.

— Hai, îi murmura la ureche, să uităm tot ce am suferit și cît am plîns. Uite cît ești de admirat; viitorul ne aparține, iar eu sînt aproape de inima ta.

Poate cu alte cuvinte, dar care aveau același înțeles, Flor îi spunea lucruri asemănătoare lui Chaverny. Și, deodată, îi veni o idee nebunească, irezistibilă, care-l făcu pe marchiz să izbucnească în hohote de rîs și pe care se duseră, ca niște copii puși pe șotii, s-o împărtășească ducesei. După cîteva minute de convorbire în dreptul unei ferestre, cele două femei se eclipsară pentru scurt timp.

În curînd, dona Cruz reapăru deghizată în gitană și, într-un cerc larg format de asistență, în mijlocul sălii, sub candelabrul de fier, începu să danseze, ca altădată la Madrid și la Burgos, acompaniindu-se de una din acele melopee pe care le învățase de la ragnii de pe muntele Baladron.

Chiar în acea clipă fu anunțat regentul. Flor rămase nemișcată, cu un picior în aer, cu tamburina sprijinită pe șold, atît de suplă, atît de ușoară, încît ai fi zis că este susținută de un fier invizibil.

Philippe d'Orléans se duse să se așeze la locul de onoare și, pentru că nu exista prinț mai amabil și mai

galant decît el, atunci cînd nu voia să vadă în femeie decît femeia şi nu metresa ce-ar putea să devină, o rugă pe tînăra fată să continue.

— Această domnişoară, adăugă, ne oferă un spectacol pe care vom regreta toată viaţa noastră dacă nu l-am vedea. Cît despre tine, marchize, drept răsplată că ai dăruit regatului o asemenea noutate, îţi acordăm dinainte toate favorurile noastre.

Flor îşi luă din nou zborul, sări ca o căprioară, făcu piruete pe călcîie şi pe vîrful picioarelor, atît de rapid încît părea imobilă. Tamburina vibra în degetele sale, trecea dintr-o mînă în cealaltă, aruncată în aer şi prinsă din zbor; şi dansatoarea însoţea fiecare pas cu cîntece ciudate care exprimau rînd pe rînd mînie, înduioşare, pasiune şi toate celelalte sentimente ale sufletului omenesc. Nu obosea deloc şi nimeni nu se sătura s-o privească, regentul mai puţin decît oricare altul, iar Chaverny şi mai puţin decît regentul.

Şi totuşi, la rugămintea acestuia din urmă, Aurore se apropie de ea pentru a o îndemna să se odihnească puţin, cînd Flor, ai cărei ochi erau îndreptaţi în sus, se opri brusc, făcu un salt extraordinar şi, foarte palidă, se repezi în braţele logodnicului său, după ce o împinsese cît colo pe domnişoara de Nevers.

Nimeni nu avu timp să-şi dea seama ce se întîmplă, căci un trosnet îngrozitor îi ţintui locului pe toţi.

Greul candelabru de fier se desprinsese din plafon şi, răspîndindu-şi în toate direcţiile luminările aprinse, zdrobea trapa cu un zgomot ca de tunet şi se prăbuşea prin gaura larg deschisă, sfărîmîndu-se în subsol, pe eşafodajul său de grinzi.

O secundă mai devreme, Aurore de Nevers şi dona Cruz ar fi fost tîrîte odată cu el, făcute bucăţi, terciuite.

Un ţipăt de uimire şi de spaimă izbucni din toate piepturile. Gentilomii se grăbiră să stingă luminările căzute şi să calce în picioare partea de jos a unor draperii care luaseră foc.

Fără prezența regentului, care-și păstrase sîngele rece, nici o femeie n-ar fi rămas în sala în mijlocul căreia se căsca un abis.

— Dumnezeu n-a permis o asemenea nenorocire în seara aceasta, grăi Philippe d'Orléans, strîngînd mîinile lui Lagardère și Chaverny și înclinîndu-se în fața doamnei de Nevers. Accidentul este deplorabil, dar toți au scăpat teferi.

— Este, cu adevărat, un accident? îl întrebă Henri pe domnul de Saint-Aignan, care era de-a dreptul disperat. Sînteți sigur de oamenii dumneavoastră, de toți?

Un fulger de lumină trecu prin mintea ducesei.

— Dar nu, este imposibil! exclamă, sau ar fi o crimă oribilă... Veniți cu mine.

Îi conduse pe conte și pe soțul său la primul etaj, spre cămăruța special destinată troliului care slujea la manevrarea candelabrului. Mecanismul era intact și, dacă accidentul se produsese, fusese necesară o mînă criminală, care să-l declanșeze în cunoștință de cauză.

Doamna de Saint-Aignan dădu poruncă să vină toți servitorii. Lipseau doi la apel, aceia pe care ducesa îi angajase datorită înfățișării lor plăcute și ale căror nume adevărate erau Yves de Jugan și Raphael Pinto.

Cel dintîi stătuse toată seara cu ochiul lipit de gaura prin care trecea lanțul cu care era suspendat candelabrul și cu mîna pe troliu, așteptînd clipa prielnică pentru a-i zdrobi pe Lagardère și pe logodnica sa.

Întîmplarea nu-l ajutase și, fiind nerăbdător să-și înfăptuiască crima, se mulțumise cu Aurore și cu dona Cruz. Prezența de spirit a acesteia, care văzuse oscilînd cumplita masă, salvase totul.

Cînd Lagardère se înapoie în sală, fulgerul ce-i ardea în privire le făcu pe toate doamnele să tresară și să-și șoptească una alteia:

— Este un leu!

— Dar unul frumos.

— Se pare că adineauri nu-l privisem bine?!

— Monseniore, i se adresă Henri regentului, l-aţi exilat pe Gonzague. Dar deşi capul său se află în Spania, el are aici braţe şi, atîta vreme cît spada mea nu va face dreptate împotriva lui, atîta timp cît sîngele lui Nevers va cere răzbunare, vor fi văzuţi cerşetori răpind fete la porţile Luvrului şi vor cădea candelabre la prietenii lui Lagardère.

— Dacă Gonzague are emisari la Paris — exclamă regentul cu glas mînios — locotenentul de poliţie va trebui să-i găsească şi-i vom arde de vii în piaţa Grève.

— Lupta nu se va încheia decît după ce-l voi ucide, declară Lagardère, cu glas înăbuşit.

Petrecerea se sfîrşise. Philippe d'Orléans se retrase şi toată lumea îl urmă.

Ghemuite în caleaşcă, lîngă logodnicii lor, Aurore şi dona Cruz se gîndeau că cerul nu se îndura să le acorde nici măcar două ore de fericire, fără ca acestea să nu fie sub o ameninţare cu moartea. Şi, pe tăcute, cea dintîi începu să plîngă. Dar fosta ţigăncuşă nu se putea lăsa pradă unei astfel de slăbiciuni — ea era croită pentru luptă.

11 Misiunea secretă

Oare Lagardère sperase că duşmanul îi va acorda un răgaz? Nu se ştie. Fapt este că ultimele evenimente îi dădeau de gîndit. În mod evident, era necesar să se termine o dată pentru totdeauna cu Gonzague care, neputînd acţiona direct, continua să reprezinte o ameninţare deasupra capului Aurorei şi care plătea pe nişte nemernici ca s-o ucidă pe tînăra fată.

Nu, căsătoria sa cu domnişoara de Nevers nu putea avea loc decît atunci cînd va fi convins că-i va asigura soţiei sale fericirea şi calmul. Or, dacă simpla sa prezenţă era suficientă pentru a o face fericită pe Aurore, era obligat să-şi mărturisească, totuşi, că liniştea ei depindea de nişte bandiţi vînduţi duşmanului său.

Nu exista, aşadar, decît o singură cale pentru a face să înceteze această stare de lucruri, şi anume de a zdrobi capul ticăloşilor. În acest scop trebuia să se întoarcă în Spania, să-l caute pe Gonzague chiar şi pînă pe treptele tronului lui Filip al V-lea, a cărui minte slabă se afla deja sub influenţa lui, în asemenea măsură încît el şi desfrînaţii săi umpleau deja Curtea cu persoanele lor.

„Ce importanţă are?" îşi spuse Lagardère. „Dacă va trebui, îl voi ucide în faţa regelui."

Acţiunea plănuită era periculoasă prin ea însăşi, dar nu era de natură să-l facă a da înapoi pe cel care niciodată nu tremurase în faţa unor încercări şi mai îndrăzneţe. Acolo unde toţi ceilalţi ar fi dat greş, el nu trebuia decît să îndrăznească şi să treacă la fapte.

Cea mai mare dificultate ce-i stătea în faţă nu era primejdia pe care avea s-o înfrunte şi, tocmai pentru că era de o cu totul altă natură, îi inspira o teamă cu atît mai mare. Era vorba de a obţine consimţămîntul Aurorei, care niciodată nu-l va lăsa să plece singur într-o ţară ce le fusese, amîndurora, aşa de ostilă şi în care de douăzeci de ori riscase moartea.

La rîndul său, ducesa de Nevers va interveni cu siguranţă pe lîngă regent pentru a-i interzice să plece, iar planul lui va întîmpina atîtea greutăţi, încît îi va fi imposibil să-l pună în aplicare.

Timp de cîteva zile, Henri cîntări aspectele pro şi contra şi se gîndi îndelung la felul în care va trebui să pună problema spre a obţine, atît din partea regentului, cît şi a logodnicei sale, permisiunea de a pleca.

Era, într-adevăr, o problemă atît de spinoasă, încît se temea că va fi nevoit să renunțe, mai ales că amîndoi i-ar impune obligația de a nu pleca neînsoțit, dar intenția lui era tocmai contrară.

De fapt, era posibil să fie nevoit să recurgă la violenții și la deghizări pentru care ar fi fost necesar să fie singur, căci dacă Chaverny sau unul dintre profesorii de scrimă ar fi fost recunoscuți, Gonzague ar fi trecut imediat în defensivă.

Împrejurările aveau să-l slujească pe Lagardère mai bine decît sperase, și chiar Philippe d'Orléans fu cel care o luă înaintea dorinței sale, dîndu-i ordin să plece spre Spania.

Regentul rămăsese impresionat de tentativa criminală ce avusese loc la ducele de Saint-Aignan și, deoarece toate încercările locotenentului de poliție de a-i prinde pe vinovați nu avuseseră nici un rezultat, se hotărî să-și folosească autoritatea pentru a face să înceteze primejdia care-i amenința întruna pe conte și pe logodnica sa.

În urma evenimentelor din 1720[1], marchizul de Maulevrier primise sarcina de a negocia dubla căsătorie a lui Ludovic al XV-lea cu infanta Spaniei și cea a lui don Luis[2] cu domnișoara de Montpensier, iar la 16 noiembrie 1721 contractul celor doi din urmă fusese semnat de către rege la Palais-Royal, Filip al V-lea fiind reprezentat de casa d'Orléans și de ducele d'Ossone.

Într-o seară, regentul trimise să fie chemat Lagardère.

— Știi, desigur, domnule, îi spuse, că domnișoara d'Orléans pleacă mîine spre Spania, escortată de către

1 *Evenimentele din 1720:* referire la încheierea păcii cu Spania în urma războiului relatat anterior. (n.a.)

2 *Don Luis:* fiul lui Filip al V-lea al Spaniei. A devenit rege sub numele de Ludovic I la abdicarea tatălui său în 1720 și a murit în același an. (n.r.)

domnul prinț de Rohan care va trebui să se oprească la frontieră, cu gentilomii din suita sa, și de către doamnele de Soubise și de Ventadour, care o vor însoți pînă la Madrid?

— Sînt fericit, monseniore, de a o putea felicita pentru aceasta pe Alteța Voastră.

— Știi, de asemenea, continuă Philippe, că aceeași escortă trebuie să aducă la Paris pe infanta Maria-Ana-Victoria de Spania, viitoarea regină a Franței...

— Evenimente atît de fericite pentru Majestatea Sa și pentru regat nu ar putea fi ignorate de popor, care se bucură dinainte.

— Poporul ignoră multe lucruri, replică Philippe, zîmbind. Există chiar unele care te interesează îndeaproape și pe care nici primul-ministru nu le cunoaște; de pildă, l-ar uimi foarte tare cel care i-ar spune în acest moment: „Domnul de Lagardère va lua parte la călătorie."

Contele tresări: iată cum avea să se realizeze, pe negîndite, o dorință pe care niciodată n-ar fi îndrăznit s-o rostească.

— Monseniore, exclamă cu o grabă care nu-i scăpă deloc regentului, nici una dintre dovezile de stimă cu care m-a copleșit Alteța Voastră Regală nu mi-a fost atît de prețioasă ca aceasta.

— Într-adevăr, conte, mi-am închipuit că-ți va face plăcere, dar cu siguranță îți va fi și mai mult pe plac să citești această scrisoare pe care doamna de Soubise va primi sarcina de a o înmîna, în secret, vărului nostru din Spania.

Spunînd acestea, îi întinse o scrisoare pe care o scrisese cu mîna sa și prin care îl ruga insistent pe Filip al V-lea să-l gonească de la Curtea sa pe prințul de Gonzague și să-l oblige să se refugieze în Anglia, sau să treacă dincolo de mare. Doar cu această condiți

consimţea la căsătoria domnişoarei de Beaujolais, cea de a cincea fiică a sa, cu infantul don Carlos.

Exprimată în acest fel, cererea devenea un ultimatum, şi regele Spaniei era, pentru moment, mult prea interesat să îndeplinească dorinţele regentului, pentru a nu i se supune.

Lagardère înţelese atît de bine acest lucru, încît — după ce citi — zise:

— Gonzague pierzîndu-şi sprijinul regelui, cu orgoliul şi speranţele spulberate, este mai mult decît aş fi îndrăznit să sper... dar e mai puţin decît aş fi dorit...

Mirat, regentul întrebă:

— Dar ce-ţi trebuie, ca să fii mulţumit?

Contele se gîndi o clipă şi răspunse, ridicînd capul cu mîndrie:

— Aproape nimic, monseniore: permisiunea de a intra în Spania sub pretextul unei misiuni secrete. Cel puţin, voi invoca acest motiv pentru a potoli temerile domnişoarei de Nevers şi ale mamei sale.

— Ai dori să pleci singur în Spania?... Aşa ceva nu voi îngădui niciodată, domnule, că îţi ghicesc scopul: să te duci să-l ucizi pe Gonzague.

— Este adevărat...

— Are cu el întreaga lui şleahtă, şi ar trebui să-ţi rişti viaţa împotriva unor laşi pentru care toate mijloacele sînt bune, mai ales asasinatul. Şi ne este mult prea preţioasă, mie şi altora, pentru ca să nu-ţi impun să renunţi la acest plan.

— Monseniore, dizgraţia regelui nu-i va lua trădătorului aurul, de care se foloseşte cu atîta ură, şi nici spada cu care este încins. Ah! Voi şti eu să-l întîlnesc faţă-n faţă! De altminteri, nu mă va recunoaşte decît după un singur lucru: lovitura secretă a lui Nevers!... şi va fi prea tîrziu ca să-şi cheme în ajutor acoliţii, de care nu mă tem.

Philippe d'Orléans şi Henri discutară îndelung, primul, neîndrăznind să-şi asume o responsabilitate atît de mare; al doilea, respingîndu-i toate argumentele şi dovedindu-i necesitatea unei soluţii fără de care căsătoria sa nu s-ar putea înfăptui.

— În ziua în care doamna prinţesă de Nevers îmi va da pentru totdeauna pe fiica sa, spuse contele în încheiere, va trebui să am ceva ce să-i pot oferi în schimb. Cînd voi merge spre altar, va trebui să am conştiinţa împăcată că mi-am făcut întreaga datorie şi mi-am îndeplinit toate jurămintele; va trebui ca moartea lui Philippe de Nevers să fie răzbunată!

Obişnuit să vorbească fără ocoluri, încrezător în forţa şi curajul său, susţinut de gîndul că în joc era fericirea Aurorei şi că, pentru a i-o da, totală, nu mai avea de jucat decît o singură carte însîngerată, Lagardère avea să-l convingă — fără doar şi poate — pe regent, care nu prea era învăţat să discute cu oameni de o asemenea clasă.

— Nu mai am a ruga pe Alteţa Voastră decît două lucruri, adăugă Henri, şi anume să-i acordaţi ajutorul domniei voastre domnişoarei de Nevers, dacă va fi cazul, şi să păstraţi secretul absolut în legătură cu motivele absenţei mele, care va dura poate două-trei săptămîni, poate mai multe luni de zile.

— După cele ce mi-ai spus, replică Regentul, nu aş putea să te reţin. Pe de altă parte, nu mi-e deloc milă de Gonzague şi nu pot decît să-ţi spun: Pleacă, domnule, rezolvă repede... şi Domnul să te aibă în paza sa!

În seara aceleiaşi zile, de îndată ce doamna de Nevers se retrăsese în salon unde, ca de obicei, îi plăcea să asculte şi să ia parte la conversaţia tinerilor, Lagardère îi ceru permisiunea de a-i chema acolo pe cei doi maeştri de arme, pe Laho şi pe Jacinta.

— Ce înseamnă asta? întrebă Chaverny. Vom ține oare un consiliu de familie? Ce veste ai a ne da?

— Bună, sau proastă, Henri? întrebă Aurore, deja neliniștită.

Văzuse pe fruntea logodnicului său cuta care se săpa în orele grave, iar felul în care pregătea convorbirea o făcea să se-nfioare din creștet pînă-n tălpi.

— Bună pentru mine, răspunse contele, dar totuși va aduce în ochii tăi frumoși lacrimi pe care va trebui să le usuci repede, Aurore.

Imediat ce persoanele chemate au fost introduse în salon, Henri luă mîna logodnicei sale și, ducînd-o la buze, grăi:

— Nu te neliniști, copilă dragă. Alteța Sa Regală îmi face cinstea de-a mă include în escorta care, mîine, o va conduce pe domnișoara de Montpensier pînă la frontiera spaniolă.

Aurore scoase un oftat de ușurare:

— Și o vei aduce pe infantă. Așadar, absența ta va fi de scurtă durată, și totuși... îmi va părea atît de lungă!...

— Din păcate, sînt nevoit să-ți spun că te înșeli...

— Ce vrei să zici?

— Nu voi reveni cu infanta. Regentul îmi dă și o misiune secretă la Curtea din Madrid, și nu mă voi întoarce mai devreme de cel puțin o lună.

— Să mergi la Madrid! exclamă domnișoara de Nevers — la Madrid unde se află Gonzague... așa ceva este imposibil, și regentul o știe prea bine! Mamă, te conjur, du-te la Palais-Royal și, dacă Henri este cel care trebuie să plece, obține să plec împreună cu el.

Doamna de Nevers se ridicase în picioare, albă ca varul și ea, cîntărind deja primejdiile care îl vor pîndi pe conte și cele cărora le-ar putea fi expusă fiica sa în timpul absenței acestuia.

— Luați loc, doamnă, i se adresă Lagardère. Orice demers pe lîngă regent ar fi inutil, și nimic nu l-ar face să-și schimbe hotărîrea. Cît despre mine, datoria mea este să-i dau ascultare și, oricît de greu mi-ar fi să ne despărțim pentru cîteva săptămîni, nu mă pot gîndi să nu mă supun. Las în paza lui Chaverny, a lui Navailles și a tuturor celor de față ceea ce îmi este cel mai scump pe lume.

Și întorcîndu-se către primii doi, adăugă:

— Mă bizui pe prietenia voastră. Aceste doamne vor trebui să se resemneze să iasă cît mai puțin din casă și, mai ales, să nu facă nici un pas în afară fără a fi însoțite, în lipsa voastră, de Cocardasse, Passepoil și Laho.

— Of! nu ne ia cu el, gemu Passepoil.

Cocardasse — limbă iute, dar minte mai înceată — avea nevoie de această explicație pentru a înțelege.

— Ei drăcie! exclamă, așadar nu vom merge cu tine, micuțule?

— Nu iau pe nimeni cu mine și, oricum, aici nu veți fi în plus. Știți bine că există lupi care dau tîrcoale prin împrejurimi; nici o milă pentru ei, și omorîți-i fără îndurare — regentul vă dă voie.

— La dracu'! strigă gasconul, se pot duce chiar azi să-și ia măsură pentru o îmbrăcăminte de stejar.

— Fii prudent, Henri, îl sfătui ducesa. Știi că fericirea nu a venit aici decît prin tine și ne-o vei lua, pînă cînd te vei întoarce. Revino curînd, fiule, dacă nu vrei să murim de teamă și de spaimă.

— Să nu vă temeți de nimic pentru mine; prezența mea în Spania va fi la fel de secretă ca și misiunea mea, iar întoarcerea va consfinți definitiv fericirea noastră. Dragă Aurore, și dumneata, dona Cruz, pregătiți-vă rochiile de mireasă, căci se apropie ziua în care

veţi fi înconjurate de prietenie şi tandreţe, fără a vă mai teme de nimeni.

Aurore i se agăţă de gît.

— Jură-mi că te vei întoarce repede de tot, îi murmură la ureche. De-abia aştept să fiu doamna de Lagardère, pentru totdeauna.

— Copilă dulce, îi răspunse Henri, fii prudentă şi curajoasă, şi roagă-te să fim fericiţi cît mai curînd.

O strînse la piept şi o sărută pe frunte; apoi adresîndu-se celorlalţi, zise:

— Nimeni nu trebuie să ştie că plec în Spania, nici măcar prinţul de Rohan, atunci cînd ne vom despărţi la frontieră. Pentru toată lumea, mă voi fi dus spre Perpignan, pentru a ajunge, pe mare, în Italia. Asta înseamnă şi că nu veţi primi veşti de la mine în timpul absenţei mele, şi că nu va trebui să destăinuiţi absolut nimănui locul în care mă voi afla.

A doua zi, Lagardère călărea lîngă portiera trăsurii domnişoarei de Montpensier, şi făcea eforturi ca să pară voios, cînd de fapt era covîrşit de preocupări grave. Căci pe lîngă durerea de a-şi părăsi logodnica, lăsînd altora grija de a o proteja, trebuia să imagineze un plan de bătaie îndeajuns de bine ticluit pentru ca, de astă dată, Gonzague să nu-i poată scăpa.

Schimbul de prinţese se înfăptui la vărsarea rîului Bidassoa, pe acea insuliţă a Fazanilor, pe care multe tratate au făcut-o celebră. Marchizul de Sainte-Croix o dădu Franţei pe infanta Spaniei, iar prinţul de Rohan i-o încredinţă pe domnişoara d'Orléans. Apoi, după multe complimente de o parte şi de alta, cele două escorte îşi întoarseră spatele, îndreptîndu-se fiecare spre propria capitală.

După ce parcurseră o leghe, contele de Lagardère îi prezentă omagiile micuţei infante şi salutul său de adio prinţului.

— Alteța Sa Regală — îi spuse acesta — m-a prevenit că ne veți părăsi. Fără a cunoaște motivele, sînt convins că plecarea dumneavoastră vă onorează și, cu tot regretul meu de a nu vă mai avea tovarăș de călătorie, sînt fericit să vă urez drum bun și succes.

Henri îi mulțumi, strînse mîna tuturor celor prezenți și porni în galop spre dreapta.

— Între noi doi, acum, Gonzague! exclamă, cînd se depărtase îndeajuns pentru a nu mai fi văzut. Peste cîteva zile, alungat de la curtea Spaniei, vei veni tu însuți să-ți izbești fruntea în oțelul spadei mele, și țara aceasta, în care datorită ție am suferit atît de mult, îți va bea sîngele pînă la ultima picătură. A sosit ora pentru ultima chemare de vînătoare — Philippe de Mantua, păzește-te!

12 Sulkham, turcul cu siluetele

Domnișoara de Montpensier fu întîmpinată în afara zidurilor Madridului de o imensă mulțime de curioși, îngrămădiți de ambele laturi ale drumului sau cocoțați pe zidurile de apărare.

Porțile, care fuseseră închise cu cîteva clipe mai înainte, se deschideau larg pentru a-l lăsa să treacă pe infantul don Luis, care venea înaintea logodnicei sale, cu o numeroasă escortă de doamne și seniori în costume de gală.

Pămîntul era acoperit cu flori și frunze pe o distanță de un sfert de leghe în afara orașului, iar în interior — în lungul întregului drum pe care trebuia să-l parcurgă alaiul.

Toate privirile erau îndreptate către domnişoara d'Orléans, a cărei căsătorie fusese decisă la încheierea ultimului război şi care intra în Madrid ţinînd în mîna dreaptă o ramură de măslin, simbol al păcii.

Nu am putea descrie îndeajuns toate ceremoniile ce avură loc pentru prezentarea prinţesei franceze — ceremonii care, la început, îi interesară pe cei din popor mult mau mult decît un personaj ciudat, ce venise să-şi ia un loc în spatele trăsurii, părînd, în felul acesta, că face parte din escortă.

Era într-adevăr ciudat, acest omuleţ scofîlcit, călărind un catîr şi pe jumătate îngropat în stofa a doua sau trei burnuzuri, îmbrăcate unul peste celălalt. Un turban, care avea în frunte o enormă semilună aurită, îi era înfăşurat în jurul capului, nelăsînd să se vadă aproape nimic din faţa lui, în afară de ochi; în mîna dreaptă ţinea o lance care, în vîrf, avea un pămătuf verde; la şold îi atîrna un iatagan uriaş cu o formă bizară, iar în centura de piele erau înfipte trei sau patru perechi de foarfeci de mărimi diferite şi care întreceau acest echipament neobişnuit.

În plus, sub braţul stîng purta un sul lung de hîrtie neagră.

Ca un ultim detaliu, acest adorator al lui Allah nu avea scări la şa, astfel încît picioarele, încălţate cu nişte papuci roşii, atîrnau de o parte şi de alta a animalului.

Deoarece venea în trap mărunt la zece paşi în urma escortei, nu era observat decît după trecerea trăsurii, şi mulţimea începu să-l ovaţioneze pe acel turc neaşteptat, despre care se spunea că era un necromant[1], adus cu sine de către tînăra prinţesă.

Nimic nu părea să-l intimideze pe acel foarte demn credincios al Islamului care, cu un gest de binecu-

1 *Necromant* persoană care practică necromanţia, adică pretinde că poate prezice viitorul întrebîndu-i pe morţi. (n.t.)

vîntare, aproape ca un preot, îi înlătura pe cei care încercau să se apropie prea mult de el, slujindu-se în acest scop de lancea pe care o manipula ca pe un toiag de episcop.

Şi astfel, fără a fi nici întrebat, nici deranjat în vreun fel, mergînd în spatele alaiului, reuşi să parcurgă străzile Madridului şi să pătrundă în curtea de onoare a Alcazar-ului, bucurîndu-se de toate onorurile făcute de regimentul de gardă.

Odată ajuns acolo, nu se sinchisi nici de primirea pe care regele şi regina o făceau domnişoarei d'Orléans, nici de acel du-te-vino care se produse în palat.

Îndreptîndu-se fără şovăire către un colţ al curţii de onoare, descălecă, îşi înfipse lancea între două dale, îşi legă catîrul de acest ţăruş improvizat şi, încet, metodic, ca un obişnuit al deşertului pe care nimic nu-l tulbură, începu să-şi monteze un mic cort pe care-l avusese înfăşurat în spatele şeii. Odată această treabă dusă la îndeplinire şi după ce înfipse în vîrful cortului semiluna de aur care îl punea sub protecţia Profetului, omul se aşeză, încrucişîndu-şi picioarele turceşte, şi-şi puse o bucăţică de iască aprinsă în căuşul ciubucului său.

Sub mormanul de burnuzuri cu care, probabil, se acoperea din cochetărie, i se ghicea în spinare o cocoaşă imensă şi, cînd stătea în picioare, felul său de a merge cu un picior în afară şi cu celălalt întors înăuntru arăta îndeajuns de bine că omul nu era făcut greşit doar în ceea ce priveşte spinarea. Ochii îi sclipeau de şiretenie.

Rămase aşa, ghemuit, timp de aproape o oră, fără ca cineva să binevoiască să se ocupe de el.

Între timp, deoarece domnişoara de Montpensier se dusese să-şi ia în stăpînire apartamentele ce-i fuseseră destinate, mai multe doamne şi mai mulţi domni

începură să se retragă şi cîţiva dintre ei aruncară, în tăcere, priviri curioase către ciudatul personaj.

Ba chiar, în curînd, se formă în jurul său un grup alcătuit mai cu seamă din femei, şi un ofiţer de halebardieri crezu că este de datoria lui să-l întrebe ce face acolo.

Drept orice răspuns nu primi decît un norişor de tutun suflat înm.as şi însoţit de un mîrîit intraductibil, iar turcul, înarmîndu-se cu cel mai lung foarfece din cele pe care le avea şi cu o bucată de hîrtie din sulul alăturat, începu să decupeze, cu o îndemînare de neînchipuit, silueta ofiţerului, pe care i-o oferi, plimbîndu-şi asupra asistenţei o privire dintre cele mai obraznice.

Or, silueta care trecu din mînă în mînă era caricatura de o asemănare izbitoare a halebardierului, ceea ce stîrni un hohot de rîs general.

Fiindcă ofiţerul avu inteligenţa să ţină isonul acestui cor, mai multe doamne cerură să li se facă şi lor portretul.

Fără a se lăsa rugat, turcul se porni să le satisfacă dorinţa; dar nu se mai mulţumi să le decupeze conturul, aşa cum făcuse prima dată. Cu ajutorul onor foarfeci mai mici, detalie unele părţi ale costumului, desenă volane şi gulere plisate, tăie goluri întrepătrunse care reprezentau cutele stofelor şi explică, prin semne — căci se părea că nu ştie să se exprime în spaniolă, şi poate chiar că era cu desăvîrşire mut — că dacă în spatele siluetei s-ar pune o lumină, efectul obţinut ar fi minunat.

Cinci sau şase doamne ce se aflau acolo îşi luară în felul acesta portretul, nu fără a-l fi răsplătit cu monede de argint — pe care acesta le vîra în buzunar cu demnitate — şi se grăbiră să se ducă în camerele lor pentru a face experienţa ce li se descrisese.

De la o fereastră a palatului, Filip al V-lea zări acea neobişnuită îngrămădire de oameni şi ceru lămuriri.

Explicația îi fu dată imediat și i se prezentă unul dintre acele portrete, spunîndu-i-se că acel personaj năstrușnic făcea parte din suita domnișoarei de Montpensier.

De îndată ce reapăru prințesa, regele se grăbi să-i vorbească despre turc și fiindcă ea își declara deplina ignoranță cu privire la acest subiect, Filip al V-lea dori să limpezească enigma.

Se duse, așadar — urmat de regină, de prințesă, de prinți și de prințese — la turcul cel misterios, care nici măcar nu binevoi să-și scoată din gură capătul ciubucului său, darămite să se ridice spre a-i întîmpina.

Această purtare impertinentă dovedi mai bine decît o mulțime de vorbe că habar n-avea de uzanțele de la Curte și că, deci, nu aparținea suitei fiicei regentului.

Cînd i se spuse musulmanului cine erau înaltele personaje care aveau bunăvoința de a veni să-l vadă, el reîncepu — deloc intimidat de atîta onoare — să decupeze cu și mai mare ardoare, și suveranii își căpătară siluetele, fără ca el să-și fi dat nici cea mai mică silință de a ascund defectele augustelor sale modele.

De altminteri, nu răspunse la nici una dintre întrebările ce i se puneau și, în curînd, toți se convinseră că era lipsit de uzul vorbirii. Tot ce se putu obține din partea lui, fu ca el să-și scrie pe pămînt, cu degetul, numele: Sulkham.

Deși înțelegea perfect de bine tot ce i se spunea, refuză să scrie mai multe.

— Pe cinstea mea! exclamă regele — iată un oriental foarte ciudat și, chiar dacă nu ne este trimis de către vărul nostru d'Orléans, nu înseamnă că nu ne va înveseli Curtea în timpul petrecerilor ce vor avea loc. Mai întîi să i se ducă la grajd catîrul; bietul

animal pare să aibă nevoie de mîncare şi, pe pavajul acesta, n-ar găsi nimic de păscut.

Sulkham făcu o plecăciune şi începu să mîngîie nările animalului, ceea ce era probabil felul său de-a exprima că acceptă oferta ce-i fusese făcută.

— Cît despre el, adăugă Filip al V-lea, ordon să i se asigure hrana şi să fie lăsat să umble, după voia lui, atît în interiorul cît şi în exteriorul palatului.

Turcul nu protestă, dar cînd auzi că era vorba să i se dea un adăpost mai potrivit într-una din aripile palatului, arătă spre semiluna din vîrful cortului şi dădu de înţeles că voia să rămînă sub protecţia sa.

— Fie-ţi pe plac, zise regele, rîzînd. Dar te luăm sub paza noastră, ceea ce este mai bine, iar astă-seară vom porunci să fii chemat spre a-ţi exercita talentul cu luminile.

Imediat după retragerea suveranilor, musulmanul — în ciuda tuturor rugăminţilor curtenilor — intră sub cort şi nu mai ieşi decît atunci cînd valeţii ce serveau masa veniră să-i aducă o cină copioasă.

Stînd jos pe pavaj şi cu mîncărurile înşirate în faţa lui, se porni pe înfulecat, golind toate farfuriile ce-i fuseseră aduse, fără a se sinchisi de curioşii care doreau să afle cum mănîncă un turc. Tot ce putură vedea, fu că se achita de minune de treaba asta, ca şi cum n-ar fi pus nimic în gură din ajun — ceea ce era, poate, adevărat.

Totuşi, cînd i se aduse o sticlă de Xeres, păru că ezită o clipă între preceptele religiei sale şi farmecul sticlei. Dar se vede treaba că se gîndi, cu siguranţă, că nu în fiecare zi ai prilejul, mai ales dacă eşti turc, să bei un asemenea vin, oferit de Majestatea Sa Catolică, şi, ridicînd uşor din umeri, cu un gest de resemnare, goli sticla dintr-o sorbitură.

Sorbitura asta îi cîştigă admiraţia tuturor, lucru de care se păru că puţin îi pasă, căci se înfăşură în

burnuz, își reaprinse pipa cea lungă — care făcea și ea parte din arsenalul său — și începu să fumeze privind visător cerul.

Fumul parfumat ce ieșea din acel instrument constituia o nouă sursă de curiozitate, căci pe acea vreme tutunul era puțin cunoscut în Spania, și doar în Franța începea să fie folosit, sub formă de pulbere. Cu siguranță turcului i se părea delicios, judecînd după plăcerea evidentă cu care privea înălțîndu-se rotocoalele de fum.

Din locul în care ședea, prin ferestrele deschise, putea vedea o masă servită somptuos, în jurul căreia veniră curînd să ia loc suveranii, prinții și personajele cele mai importante de la Curte.

El însuși lichidase în zece minute tot ce i se servise. Cei de la masa regelui erau mai puțin grăbiți și de mult începuseră să strălucească stelele pe cer cînd încă se mai auzea zgomotul veselei de argint și de aur, sau clinchetul paharelor ciocnite în cinstea regelui Franței și al celui al Spaniei, fără a mai socoti nenumăratele toasturi ridicate în onoarea reginei, a infantei, a domnișoarei de Montpensier și a prinților regali ai celor două țări.

La Curtea din Madrid nu se obișnuiau orgii ostentative ca la Palais-Royal și, chiar dacă Filip al V-lea nu era deloc mai puțin desfrînat decît regentul, cel puțin se deda în secret acestor petreceri. De altfel, Elisabeta nu glumea la acest capitol, și soțul său nu era cu adevărat stăpînul decît la masă; așa încît își scotea și el pîrleala cu aceste prilejuri, cu o veselie sinceră că nu mai era ținut în lesă, ca în alte probleme.

Drept urmare, la sfîrșitul mesei, vrînd să-și distreze oaspeții și, aducîndu-și aminte de turc, porunci să fie adus.

Cînd veniră să-l cheme, Sulkham scutură încet cenușa din pipă, se încredință că se înarmase cu foar-

feci, luă sub braț un sul de hîrtie și-și înfipse lancea în dreptul intrării în cort, ca o opreliște de a se intra acolo în absența sa. Apoi, cu iataganul bălăngănindu-i-se de picioare, îl urmă pe pajul care-l conduse în fața regelui.

Picioarele lui răsucite, proeminența din spinare, felul în care salută fură tot atîtea provocări la ilaritate.

El își păstră calmul, plimbîndu-și privirile asupra asistenței, asupra feței de masă încă încărcată cu deserturi.

Deodată, apropiindu-se de Philippe de Gonzague, care ședea la unul din capetele mesei, luă cu nepăsare un biscuit ce se afla în farfuria lui și, în timp ce-l ronțăia, făcu semn că-i este sete.

Cum unul dintre valeți se pregătea să-i toarne de băut într-o cupă, turcul schiță un gest de dispreț și, luîndu-i din mînă sticla, îi sorbi conținutul pînă la ultima picătură.

Lui Philippe de Gonzague i se păruse deja îndeajuns de lipsit de maniere atunci cînd își permisese să se servească din farfuria sa și-l măsurase cu o privire arogantă. Dar acum încruntă sprînceana. Într-adevăr, își aducea aminte că-l văzuse bînd în felul acesta pe un anume cocoșat pe care-l cunoscuse cîndva și începu să-l cerceteze pe individ în cele mai mici amănunte. Dar, deoarece Sulkham își permisese față de mai multe persoane, și la întîmplare, tot felul de familiarități de care toți cei de față rîseră, Philippe de Mantua nu întîrzie să se convingă că se înșela.

„Nu" — își zisese *in petto* — „stîrpitura asta și cealaltă nu au în comun decît cocoașa, ori pămîntul nu duce lipsă de cocoșați. Acesta nu seamănă cu celălalt nici prin statură, nici prin înfățișare, și nici măcar prin privire; este mai scund, șchioapătă și, în plus, este mut. Și cum s-ar putea crede că celălalt, care mai bine

ar sta să-şi păzească logodnica, ar veni să rişte să-mi cadă în gheară, aici, unde sînt atotputernic?"

Trebuie să spunem că doamna de Soubise avea ordin să nu înmîneze regelui Spaniei misiva regentului decît după nunta domnişoarei de Montpensier. Philippe d'Orléans vrusese, poate, în acest fel, să nu tulbure cu nimic petrecerile de la Curte şi, pe de altă parte, să facă şi mai crudă căderea lui Gonzague, după ce va fi fost copleşit de favoruri.

Aşa încît acesta considera că nu este momentul potrivit să-şi facă tot felul de idei în legătură cu o vagă asemănare ce nu se baza decît pe o cocoaşă.

În timp ce gîndea astfel, turcul se cocoţase cu greu pe un scaun şi decupa portretul domnişoarei de Montpensier. Cînd îl termină, i-l prezentă, punîndu-l între ea şi nişte făclii.

Izbucni un strigăt de admiraţie, într-atît de bine lucrată era silueta şi într-atît părea de vie.

Şi, deoarece doamna de Ventadour făcu observaţia că efectul produs ar fi şi mai uimitor dacă silueta ar fi decupată dintr-un satin negru, sub care s-ar aplica un voal transparent de culoare deschisă, Sulkham aprobă imediat, prin gesturi.

Pînă să i se aducă cele necesare şi pentru a-şi ocupa timpul liber, începu să ronţăie alte bunătăţi şi goli o nouă sticlă, spre uluirea dar şi spre marea bucurie a tuturor.

Şi, deoarece Filip al V-lea nu obişnuia să facă cine ştie cît caz de etichetă, atunci cînd reunea la masă pe membrii familiei sale şi pe marii demnitari ai curţii, unul dintre meseni strigă:

— Mai mult ca sigur că omuleţul ăsta a văzut multe ţări şi o mulţime de lucruri.

— Da, şi ar fi cu adevărat interesant, dacă ar putea vorbi, remarcă altcineva.

Iar un al treilea:

— Hai, spune-ne ceva, Esop[1]; îmi vine să cred că tu îţi baţi joc de noi.

Turcul îşi deschise gura, arătîndu-şi limba îndoită în fundul gîtului şi părînd paralizată de multă vreme.

Gonzague, care dorea să se convingă, se aplecă şi-l examină. Într-adevăr, numele de Esop îl făcuse să tresară[2].

— E perfect adevărat, zise silindu-se să rîdă. Esop este mut, şi e mare păcat.

Dar cocoşatul zîmbi, arătînd cu degetul pe toate doamnele prezente, fără a o excepta pe regină, şi traduse printr-o mimică foarte expresivă ceea ce nu era în stare să pronunţe: „Sînt aici destule limbi de femei, capabile să flecărească, fără să mai fie nevoie şi de a mea."

De îndată ce căpătă satinul pe care plecaseră să i-l procure, îşi reluă foarfecele şi toţi, pe rînd, îşi primiră portretul.

Totuşi, deşi se străduia să-l facă cît mai măgulitor pe cel al doamnelor, nu acelaşi lucru se întîmpla cu cel al gentilomilor. În seara aceea, nu puţini fură granzii de Spania îngîmfaţi care făcură o mutră cam lungă cînd îşi contemplară imaginea în care trăsăturile ridicole ale fizicului lor erau puse în evidenţă într-un mod atît de spiritual încît, dacă s-ar fi supărat, s-ar fi bucurat, în plus, de epigramele pe care i le-ar fi dedicat întregul element feminin.

Ideea doamnei de Ventadour era excelentă şi avea să facă averi, căci în săptămîna următoare, la Madrid n-aveau să se mai găsească destule rame pentru a

1 *Esop*: scriitor de fabule grec (sec. al VI-lea î.e.n.), mai întîi sclav, apoi eliberat. Era un personaj aproape legendar, reprezentat ca fiind urît, bîlbîit şi cocoşat. (n.t.)

2 Numele de Esop îl făcuse să tresară: vezi romanul *Cocoşatul* de Paul Féval. (n.t.)

încadra siluetele tuturor celor care doriră să-şi aibă portretul decupat cu foarfecele de către Sulkham.

În acea primă seară, artistul — după ce făcuse silueta tuturor mesenilor regelui — ajunse la cea a vecinului său de masă, care-i califica arta drept meschină şi refuza să-i pozeze. Fie din întîmplare, fie în mod premeditat, îl rezervase pe Gonzague pentru ultima sa creaţie.

Dar poate că recursese prea mult la vinurile împotriva cărora Coranul îi pune în gardă pe credincioşii săi, căci se părea că, în timp ce sucea şi întorcea între degete stofa, mişcările îi erau cuprinse de febră şi asta în aşa hal, încît o tăietură de foarfeci greşită făcu o crestătură chiar în mijlocul frunţii siluetei.

Voalul care servea drept suport transparent era de culoare roşie şi s-ar fi zis că între sprîncene era o gaură însîngerată.

— Turcul a băut prea mult, îşi dădu cu părerea cineva.

Toţi fură de acord, chiar şi Philippe de Mantua. Şi, ca şi cum musulmanul ar fi vrut să confirme această ipoteză, începu să clipească din ochi ca unul care a obosit şi pe care-l ajunge somnul.

— Du-te de te culcă, Sulkham — îi spuse regele cu bunăvoinţă — şi visează frumos, o meriţi. Dacă toţi îţi vor plăti talentul pe măsura valorii sale, vei putea pleca bogat din Madrid.

Servitorii îl ajutară pe originalul musulman să coboare de pe scaun şi, cînd fu pe picioare, păru să se cam clatine. Incidentul cu portretul lui Gonzague nu era, cu adevărat, decît un accident.

Dar asta nu înseamnă că, după ce mesenii se retraseseră, omuleţului nu-i trecuse beţia. Printr-o crăpătură a cortului său îi urmărea cu ochii, unul cîte unul, şi asupra celui ce se numea Philippe de Mantua,

prinţ de Gonzague, privirea lui stărui îndelung, cu o expresie de ură.

Şi erau mai multe motive pentru aceasta: Cocoşatul din cuşca lui Medor renăscuse sub o altă înfăţişare, şi cu atît mai rău pentru cine nu se pricepuse să-l recunoască! În ciuda limbii sale, care mai adineauri era chircită în fundul gîtului, şi pe care o studiase duşmanul, Cocoşatul nu era mut, căci sub cortul său vorbea de unul singur.

Turcul Sulkham, omul care făcea siluete, nu era altul decît Henri de Lagardère.

13 Săriţi asupra turcului!

A doua zi nu se vorbea în Madrid decît despre faimoasele siluete, iar toţi cei care aveau fericirea de a o poseda pe a lor fură asaltaţi de toţi prietenii, dornici să se asigure că toată povestea asta nu era o invenţie.

Micii nobili şi burghezii mureau de ciudă că nu aveau intrare liberă la Curte, şi chiar s-ar fi înjosit pentru a fi introduşi acolo de către obişnuiţii regelui.

Sporovăiala dînd roade, dorinţa deveni atît de mare încît, spre amiază, cei care aveau acces permanent în Alcazar îşi uitară de siestă şi plecară către palat cu mult înaintea orei cuvenite.

Dar mare le fu dezamăgirea cînd, la poartă, li se spuse că Sulkham plecase şi că se dusese să-i vadă pe madrileni.

Cu lancea în mînă şi cu iataganul la şold, dar lăsîndu-şi foarfecele sub cort, turcul se plimba pe străzi, ca unul care vizitează pentru prima oară un oraş.

Nu trebuie să mai spunem că echipamentul său îi aduna pe urme un regiment de copii şi de gură-cască. Aceştia păstrau o oarecare distanţă, primii — din teamă, ceilalţi pentru a nu veni în contact cu un necredincios. Intransigenţa poporului spaniol în materie de religie explică îndeajuns acest sentiment, şi nu era nimic uimitor în faptul că puteau fi văzute cîteva bătrîne care, la trecerea străinului, îşi făceau semnul crucii.

Dar turcul părea să nu se sinchisească de toată mulţimea aceea nici cît de papucul lui Mahomed.

Se putea observa totuşi că se oprea mai ales în faţa locuinţelor granzilor, cerîndu-le alguazil-ilor, prin gesturi, informaţii cu privire la numele şi rangul celor cărora le aparţineau.

Poliţiştii se grăbeau să satisfacă interesul personajului pe care vorba lumii îl poreclise deja *vrăjitorul franţuzoaicei.*

De fapt, Sulkham ar fi dorit să afle care era reşedinţa lui Gonzague, dar n-ar fi putut să întrebe fără a-şi abandona rolul de mut, riscînd să-şi rateze el însuşi planul. Era obligat, aşadar, să lase în seama întîmplării grija de a-i face cunoscut palatul în care locuia prinţul.

Mulţimea pe care-o tîra după el nu-i era deloc ostilă şi, la rîndul lor, alguazilii primiseră ordin să-l lase să se ducă unde-ar avea chef şi, în caz de nevoie, să-l apere. Această precauţie era inutilă, căci în popor se ştia deja că turcul era în cele mai bune relaţii cu Majestatea Sa. Ba chiar se răspîndise din gură în gură ştirea că el le-ar împărţi pomeni tuturor cerşetorilor pe care-i întîlnea şi că era „bunul samaritean" în persoană, care înviase din morţi şi se pregătea să săvîrşească minuni uimitoare.

Mai bine de trei ore, musulmanul merse astfel prin oraş fără a găsi ceea ce căuta şi neîngrijorîndu-se decît în slabă măsură de acest lucru, deoarece avea o săptămînă în faţa lui.

Se pregătea, deci, să se întoarcă la palat, cînd o văzu trecînd pe ducesa De la Ciudad, care porunci vizitiului să oprească trăsura şi-i făcu semn să se apropie.

— Te-am întîlnit şi te răpesc, îi spuse. De peste două ore, cel puţin o sută de persoane te aşteaptă la Alcazar. Ştii că aseară, la masa dată de rege, nu mi-ai făcut portretul decît pe hîrtie, iar eu mi-l doresc din satin. Dac-ai fi drăguţ, Sulkham, m-ai însoţi pînă la mine acasă şi apoi aş porunci să fii condus la palat — ar fi un renghi bun pe care l-aş juca tuturor celor care nu mai pot de nerăbdare aşteptîndu-te.

Ducesa era una dintre cele mai drăguţe femei din aristocraţia spaniolă şi, totodată, una dintre cele mai respectate de popor, care o iubea pentru frumuseţea şi generozitatea sa. Uimirea atinse, aşadar, culmea, cînd fu văzută dîndu-şi silinţa să obţină favorurile musulmanului.

Şi cum să rezişti surîsului unei femei drăguţe, chiar dacă eşti turc, cocoşat şi şchiop?

În pofida cuirasei sale de indiferenţă, Sulkham nu izbuti să se opună, căci nu ridică nici o obiecţie; dimpotrivă, zîmbind şi el la acea propunere de răpire, sărută — în mod foarte galant, trebuie să recunoaştem — degetele ducesei şi, după ce se sui pe treapta caleştii, se prăvăli cu o vădită lipsă de jenă pe perne, pe un loc pe care toată lumea l-ar fi invidiat.

Poate că aprecia că onoarea ce i se acordase era destul de mare căci, după ce termină portretul foarte îngrijit făcut şi reuşit al doamnei De la Ciudad, refuză în mod energic punga de mătase pe care aceasta i-o întindea.

— Ei bine, îi spuse ducesa, atunci păstrează foarfecele de aur de care te-ai slujit. Insist.

Cînd îşi făcu intrarea în Alcazar, în trăsura ducesei, ştîrni proteste vehemente în roiul de femei care nu-şi mai găseau locul de nerăbdare.

— Ducesa l-a răpit pe Sulkham!

— Ce viclenie!

— Oho! Ne va plăti ea asta!

— Draga mea, s-au mai văzut prințese îndrăgostite de un cocoșat!

— După escapada asta, ducele știe cum stă!

— Nu-i mai rămîne decît să se poarte frumos!

Este drept că toate aceste mici răutăți erau zvîrlite pe un ton în care se simțea ciuda de a fi fost păcălite, dar, în fond, nici una dintre acele frumoase clevetitoare nu se îndoia de virtutea doamnei De la Ciudad, iar turcul era prea diform pentru a deveni un don Juan.

Între timp se înserase, și Sulkham, socotind că era prea tîrziu pentru a le satisface chiar și pe cele mai nerăbdătoare, le dădu de înțeles că vor trebui să revină a doua zi. Și, în mod evident, turcul acesta ciudat devenea un fel de putere, deoarece își permitea să le oblige să facă anticameră, și chiar să amîne audiențele pe care le acorda. Doamnele binevoiră să nu se simtă jignite și toate se înscriseră, la rînd, pe tăblițe pe care una dintre ele le dădu musulmanului.

Cît despre seniorii care așteptau și ei, aceștia fură trimiși la calendele grecești[1], iar amabilitatea lor fu nevoită să se pună la unison cu cea a artistului.

Timp de cîteva zile, acesta își alternă plimbările cu lungi ședințe în care elita feminină a nobilimii venea să-i pozeze. Deoarece nu fixa nici un preț, fiecare doamnă supralicita, după numele și averea sa, astfel încît cocoșatul vîra în buzunar sume impresionante, din care cea mai mare parte o împărțea apoi schilozilor din Madrid. Astfel încît dărnicia sa și favoarea regelui — care-l chema în fiecare seară în saloanele Alcazar-ului — consacraseră renumele acestui individ extraordinar,

1 *A trimite la calendele grecești*: a amîna un lucru pînă la o dată ce nu va sosi niciodată, deoarece la grecii antici lunile nu aveau calende. La romani, o lună avea trei părți: *calendele*, *idele* și *nonele*. (n.t.)

care acum era cunoscut peste tot, de la cel mai orgolios palat, pînă în cea mai umilă casă din Madrid.

Gonzague crezu totuşi că trebuie să le arate desfrînaţilor săi portretul ce-i fusese făcut.

— Drace! Ce-i asta? exclamă Noce, foarte impresionat de gaura făcută în frunte — gaură ce-ţi atrăgea atenţia de la prima privire.

Toţi se aplecară spre a vedea mai bine.

— *Sacrament!* murmură baronul de Batz. Azda e geva voarde ciudat!

— Nu m-aş mira dacă aici nu s-ar ascunde vreun renghi murdar...

— ...din partea lui Lagardère?... îi întrerupse Philippe de Mantua, rînjind.

— Precum aţi spus, monseniore, încuviinţă Nocé, şi poate că v-aţi gîndit la asta, ca şi mine?

— Mărturisesc că da.

Pe buzele tuturor se ivi aceeaşi întrebare:

— Cum arată individul?

— Este cocoşat!

Oriol începu să tremure. Montaubert ridică din umeri.

— Lagardère are totuşi mai multe posibilităţi; ar fi ciudat să reia un rol de care s-a mai slujit.

— Doar dacă, interveni Taranne, doar dacă n-ar face-o pentru a-şi bate şi mai tare joc de noi. Este în stare de aşa ceva.

— Să ne aşteptăm să-l vedem, apărînd într-una din zilele acestea, pe bruta aia de Cocardasse, îşi dădu cu părerea Lavallade.

— Se spune că turcul ăsta e înarmat cu un iatagan formidabil, mai spuse grasul Oriol, căruia nu-i plăceau armele periculoase.

— O luaţi razna, domnilor, declară Gonzague, şi iată că deja îl faceţi pe bietul Oriol să tremure. Liniştiţi-vă, l-am studiat pe cocoşat pe toate feţele: nu seamănă întru

nimic cu cel despre care vorbiți. Acesta are picioarele strîmbe și noduroase ca un butuc bătrîn de viță de vie...

— Se poate preface că este infirm și totuși să meargă drept, după cum are chef, șopti Nocé.

Prințul continuă:

— Este mut, și cred că din naștere.

— Asta nu-i o dovadă, replică Montaubert. Oricine este foarte hotărît să nu vorbească poate părea mut. Aș prefera un cocoșat nu într-atît de schilod și care să-i semene mai mult... celuilalt. În mod sigur nu ar fi omul nostru...

— Pe toți dracii, livreaua asta l-ar face prea ușor de recunoscut! zise Taranne.

— La naiba! bunii mei gentilomi, tună Philippe de Mantua, mă luați drept un prostănac, și credeți că nu m-am gîndit la toate lucrurile astea cu care mă bateți la cap? Dacă vă voi spune că i-am văzut, cu propriii mei ochi, limba chircită, lipită de cerul gurii și uscată ca o smochină, îmi veți face onoarea să mă credeți, sau mă veți lăsa să cred că sînteți niște fricoși? După cîte știu, nici unul dintre voi n-a țintuit pînă acum limba lui Lagardère; și, atîta vreme cît asta nu se va înfăptui, voi rămîne la ceea ce am văzut și vă voi spune: turcul Sulkham nu are nimic de-a face cu dușmanul nostru.

Baronul de Batz, care era întotdeauna de părerea celui mai puternic, întări vorbele stăpînului său.

— Lagartère — zise — nu jdie ză ze badă dechit cu zabia za. Iadaganele sint arme veghi, iar gea a turgului z-ar butea za vie din gardon.

— Destul cu toate astea, declară prințul, prost dispus. Dacă vreunul dintre voi vrea să-l vadă pe om, să se ducă la palat sau să încerce să-l întîlnească undeva, cînd se plimbă prin Madrid. Totuși, dacă vreți să rămîneți în relații bune cu regele, nu vă sfătuiesc să-i faceți șicane.

— Pe toţi dracii! excalmă Nocé, care nu voia să renunţe. Vreau să mă duc să-l văd imediat. Veniţi cu mine, domnilor?

Philippe de Mantua înălţă din umeri, şi desfrînaţii se îndreptară, în grup, spre Alcazar. Oriol, prudent, mergea ca încheietor de pluton, căci se gîndea la iatagan şi, spre deosebire de părerea emisă de baronul de Batz, se îndoia că ar fi făcut din carton.

În curtea din faţă a palatului îl zăriră pe Sulkham stînd turceşte în faţa cortului său. Musulmanul tocmai sfîrşise de mîncat şi-şi fuma pipa sa lungă, pierdut într-o visare fericită. La apropierea gentilomilor, nici nu le făcu măcar onoarea de a-şi ridica privirea la ei.

Aceştia îi dădu mai întîi roată, ca nişte cîini în jurul mistreţului. Dacă ar fi fost Lagardère — lucru de care aveau o oarecare teamă — era mai bine să se ţină la distanţă de lovituri.

Nocé se înverşună cel mai mult în studiul său şi, după ce-l cercetase cît se poate de amănunţit pe personaj, fu nevoit să se convingă că Gonzague avea, poate, dreptate. Ba mai mult, această constatare îl făcu să devină mai îndrăzneţ.

— Hei! omuleţule! — i se adresă — nu ţi-ai putea lăsa pentru o secundă pipa, ca să schiţezi silueta unor bravi seniori francezi?

Fără a-i privi — doar îi cunoştea prea bine — Sulkham se răsuci pe jumătate în şezut şi le întoarse în mod ostentativ spatele, ceea ce avu drept rezultat că-l jigni cumplit pe Montaubert, care avea sînge fierbinte în vine, dar îi făcu pe ceilalţi să izbucnească în rîs.

— La naiba, exclamă cel dintîi, s-ar părea că nu ţi s-au explicat niciodată regulile politeţei, şi regret că nu pot să-ţi dau o lecţie decît în afara acestui palat.

De data aceasta, făcătorul de siluete se ridică, îl măsură cu o privire limpede pe cel care-l deranjase şi,

luîndu-şi lancea cu ambele mîini, îi împinse cu vîrful ei pe toţi desfrînaţii, în bloc, făcîndu-i să se retragă cu cîţiva paşi.

— Dacă are picioare proaste — remarcă Taranne, întinzîndu-i o mînă de ajutor grasului Oriol, pe care împingerea îl făcuse să se clatine — cel puţin păgînul are braţul solid. Sînt de părerea ta, Noce: ar trebui să vedem ce se află sub burnuz.

Sulkham îşi ridică poalele veşmîntului şi-şi arătă muşchii, ce păreau de oţel, Apoi începu să rîdă, cu un rîs ciudat, aproape sălbatic şi, stînd pe jos, cu lancea de-a curmezişul genunchilor, le făcu semn lui Oriol şi lui Lavallade să vină să se aşeze lîngă el.

Fostul comerciant se lăsă rugat şi poate că ar fi refuzat să îndeplinească rugămintea omuleţului, dacă în jurul grupului nu s-ar fi format un cerc de curioşi, care clipă de clipă devenea tot mai compact. Fu nevoit, aşadar, să se conformeze, iar tovarăşul său îl urmă.

Îi trebui un oarecare timp musulmanului să le explice prin gesturi, celor de faţă, că-şi propunea să-i ridice pe cei doi bărbaţi pe vergeaua lancei sale.

După ce făcu toate pregătirile şi prăjina lăncii fusese trecută pe sub picioarele lui Oriol şi ale lui Lavallade, care se strîngeau lîngă el, ţinîndu-se totodată zdravăn, cu ambele mîini, de lance, turcul se culcă brusc şi făcu să-i alunece arma în lungul bustului şi peste cap cu atîta repeziciune, încît îi zvîrli cît colo pe cei doi gentilomi, care se rostogoliră ca nişte mingi elastice, pe o distanţă de cinci-şase paşi.

În vreme ce grasul Oriol rămăsese cîteva secunde în echilibru pe cap, înainte de a-şi regăsi centrul de gravitate, Sulkham îşi încrucişă iar picioarele şi reîncepu să fumeze, fără a-i mai păsa de nimeni.

Un hohot de rîs formidabil întîmpinase această glumă mai jignitoare decît o insultă. Desfrînaţii erau

palizi de mînie. Poate chiar ar fi riscat unele represalii, dacă n-ar fi venit căpitanul gărzilor să-i invite să iasă din curtea palatului şi dacă un alt personaj, care tocmai se amestecase printre cei de faţă, nu l-ar fi luat pe Nocé de braţ, făcînd semn celorlalţi să-l urmeze.

Cocoşatul îi aruncă şi acestuia o privire încărcată de ură, căci îl recunoscuse pe domnul Peyrolles.

Plecînd, Montaubert, Taranne şi Nocé spumegau de furie; Oriol şi Lavallade îşi frecau coastele; cît despre baronul de Batz, ca bun german ce era, rîdea pe ascuns.

— Dacă ticălosul ăsta iese din palat şi dacă-l întîlnesc în vreun colţ al Madridului, urla Nocé, să fiu al dracului dacă va mai veni vreodată să mănînce pîinea regelui.

— Liniştiţi-vă, încercă să-i calmeze Peyrolles. Avem şi noi partea noastră din această pîine, şi nu este momentul să ne batem cu vecinii, dacă nu vrem ca regele să desfiinţeze blidul.

— Deasupra regelui se află Sfînta-Hermandadă[1], mai spuse Nocé. O! este o simplă joacă s-o pui în mişcare împotriva unui necredincios. Cine va rîde la urmă, va rîde mai bine.

În aceeaşi seară, Sulkham socotise nimerit să-şi ofere o mică plimbare, sub stele, în lungul rîului Manzanares. Mergea, ca de obicei, cu lancea în mînă, cu iataganul la şold, neluînd seama — sau cel puţin prefăcîndu-se că nu ia seama — că este urmărit.

Apropiata căsătorie a infantei atrăsese la Madrid o mare afluenţă de cerşetori şi de călugări, cele două categorii avînd, de altminteri, acelaşi scop: să facă să cadă cît mai mult aur în cutiuţa lor de pomeni, întotdeauna goală.

1 *Sfînta Hermandadă:* ligă de *frăţietate,* un fel de miliţie creată în Spania la sfîrşitul secolului al XV-lea, pentru a se putea lupta împotriva răufăcătorilor. (n.t.)

Erau văzuți și unii și alții umbînd pe străzi, atît ziua cît și noaptea, sub pretext că hanurile erau pline și că nu-și găseau un adăpost. Adevărul era că cei dintîi găseau astfel prilejul să prade cîțiva trecători, însoțindu-i de înjurături, în timp ce ceilalți o făceau binecuvîntîndu-i cu rugăciuni.

Așa încît peste tot se vedeau cîrje și sutane de dimie — două haite ce puteau fi asmuțite cu ușurință împotriva unui burnuz sub care se ascundeau dubloni și împotriva unui turban pe care se afla semiluna lui Mahomet.

Or, tocmai cu trebușoara asta se îndeletniceau în acea seară complicii lui Gonzague, înconjurați de un număr impresionant de zdrențăroși și de călugări mai mult sau mai puțin autentici, pe care îi tîrau cu ei în spatele turcului, la o distanță respectuoasă.

Cel care conducea manevra era Nocé. Unora, le povestea că acel individ era un pirat barbar, îmbogățit prin capturarea unor corăbii spaniole; celorlalți, le înșira că avea misiune, din partea sultanului, să vină în ziua căsătoriei să înfigă semiluna Islamului în altarul catedralei Sfîntul Izidor[1], insultîndu-l astfel pe Dumnezeul creștinilor și declanșînd războiul.

— Poliția regală nu-l închide în pușcărie, explica el. Sfînta Inchiziție nu face nimic ca să împiedice sacrilegiul ce va fi săvîrșit. E nevoie de noi, niște străini, să venim să trezim din apatie poporul spaniol și să-i spunem: „Duceți-vă să-l denunțați justiției pe acest nemernic, dați-l pe mîna Marelui Inchizitor... Și, dacă nimeni nu vă ascultă, iată, Manzanares-ul curge la picioarele voastre: faceți-vă singuri dreptate!"

În timp ce grăia astfel, nu-și dăduse seama că turcul dispăruse și trupa, ce se îngroșa cu fiece pas, continua să înainteze.

1 *Catedrala Sfîntul Izidor* (în lb. spaniolă = *San Isidoro*): catedrală în Madrid, al cărei patron este Sfîntul Izidor de Peluza, pustnic mort în anul 440 e.n., discipol și apărător al sfîntului Chrysostom. Catedrala era locașul ales în acea vreme pentru încoronarea regilor Spaniei. (n.t.)

Nori negri alergau pe cer, acoperind deseori luna. Străzile din Moseria — orașul vechi, leagăn al Madridului — erau întunecate ca niște tuneluri.

Tocmai cînd Nocé își încheia pledoaria, dintr-una din ele se ivi deodată o formă albă, care se năpusti asupra lor.

Mai întîi mulțimea se agită, apoi fu o adevărată goană de „scapă cine poate". Șchiopii alergau ca niște iepuri, ciungii își întindeau înainte brațele, iar călugării, ale căror sandale clămpăneau pe pavaj, își sumeseseră în mîini poalele sutanelor, spre a fugi mai repede.

În curînd, nu mai rămăseseră pe caldarîm decît desfrînații lui Gonzague, ale căror săbii țîșniră afară din teacă.

— Săriți, săriți asupra turcului! urlă Nocé, ca și cum ar fi fost un cruciat de odinioară, spintecîndu-i pe păgîni.

Cruciatul ar fi avut mare nevoie de o armă. Primi în umăr o lovitură de lance care-l făcu să dea drumul la spadă; Taranne fu cadorisit cu o altă lovitură, în coapsă, iar Montaubert se lungi la pămînt, literalmente doborît de o izbitură cu vergeaua lăncii.

Iataganul, străpungînd pantalonii baronului de Batz, îi făcu o tăietură lată pe șold: nu era un iatagan de carton!

Oriol și Lavallade, care-și luaseră deja partea în curtea de onoare a Alcazar-ului, o luaseră la sănătoasa.

Sulkham își înfipse iataganul în teacă și, ridicîndu-și lancea, se îndepărtă cu pasul său liniștit de om care se plimbă.

În mod cert, Lagardère ar fi putut crăpa țeste, ar fi putut să le găurească în mijlocul frunții. Dar asta ar fi însemnat să-și trădeze incognito-ul, iar vînatul nu era de prea mare valoare. Avea nevoie de alte capete pentru a-și înscrie semnătura sa personală și însîngerată.

Nemaiavînd aceleaşi motive de răzbunare ca odinioară, acum îşi inversa vechea deviză, spunîndu-şi: *Înaintea valeţilor, stăpînul!*

14 Acuzatorul

Cu excepţia rănii lui Montaubert, al cărui craniu cam avusese de suferit de pe urma întîlnirii sale cu vergeaua lăncii, desfrînaţii nu aveau decît cîteva zgîrieturi; adversarul lor vrusese să le dovedească, în felul acesta, că se aflau la discreţia lui. Nefiind atacat direct de către cei care încercaseră să asmută mulţimea împotriva lui, se mulţumise să-i pedepsească doar, ca pe nişte şcolari răi.

Această purtare era o nouă lovitură dată orgoliului lor şi, ca urmare, se întoarseră din expediţie cu coada între picioare.

— Dacă ar fi fost cavalerul — reflecta cu glas tare Montaubert, care avea o migrenă puternică — nu am fi scăpat atît de ieftin; prea mare interes are să dispărem, ca să ne fi menajat, cînd prilejul de a scăpa de noi era aşa de bun. Şi, de altfel, acelea nu erau nici armele sale, nici felul său de a se lupta şi, cu elanul lui obişnuit, i-ar fi fost imposibil să nu strige cîte ceva.

Pentru complicii lui Philippe de Mantua şi pentru prinţul însuşi, Lagardère era întotdeauna *cavaler.* Trebuie să spunem că, de fapt, ei nu ştiau că regentul îi dăduse titlul de conte.

— Asta nu înseamnă — adăugă Taranne — că dacă vreodată aceşti doi oameni s-ar întîlni şi şi-ar uni îndrăzneala şi forţa, n-ar suna ceasul în care ar trebui să ne căutăm un alt drum, pe unde ei n-ar trece niciodată.

De Batz îi urma șchiopătînd, sprijinit de Oriol și de Lavallade, care se întorseseră de îndată ce trecuse primejdia. Micul comerciant își binecuvînta picioarele scurte pentru felul în care se comportaseră cu acel prilej.

— Toate astea sînt foarte bune — spuse la rîndul său Nocé — și putem să ne felicităm că nu ne-am dus să luăm cina pe lumea cealaltă. Dar nu-i mai puțin adevărat că patru dintre noi sînt șchiopi și că va trebui să-i dăm lui Gonzague explicații în legătură cu asta.

— Ce-o să-i spunem? întrebă îngrijorat grasul Oriol. Ne recomandase insistent să nu ne legăm de turc. Chiar și Peyrolles ne atrăsese atenția.

Situația era, fără doar și poate, dintre cele mai neplăcute. Pe termen scurt, viitorul se arăta furtunos și plin de complicații.

— Este greșeala noastră, bombăni Lavallade. Ce treabă aveam să ne ducem, azi-dimineață, să ne lăsăm batjocoriți în curtea Alcazar-ului și, ca și cum asta n-ar fi fost de ajuns, să mai venim și în astă-seară, să ne atragem niște ghionți?

— Greșeala noastră? exclamă Oriol. Mai bine spune că-i vina lui Nocé. Nu este el cel care ne-a împins în încurcătura asta?

— Fir-ar al dracului! înjură Nocé, revoltat. Bine vă mai șade la amîndoi să vă plîngeți... Și mă rog, unde erați, domnilor, cînd se împărțeau bruftuluielile, și cine sînt cei care le poartă urmele?

— Nu-l căutam pe Lagardère, replică Lavallade, profund jignit. La simpla vedere a unui cocoșat, voiai să-l mănînci dintr-o înghițitură pe cel pe care-l credeai că-ți e dușman. Dar nu era decît o slabă copie, și iată în ce hal v-a adus.

Discuția începea să semene a ceartă. Probabil chiar că, dacă Nocé n-ar fi fost rănit, s-ar fi scos săbiile pentru a da argumente cu ajutorul tăișurilor.

— Ei, na!... Vă pierdeți mințile? interveni Taranne. Niciodată n-a fost mai stringent decît acum să lăsăm cearta și să ne înțelegem. Să ne așezăm puțin pe parapetul acesta și să stăm de vorbă. Cît timp crezi că-ți vei tîrî piciorul, Nocé?

— Cinci sau șase zile... dar tu?

— Centura mea a atenuat izbitura, și dacă n-aș simți sîngele curgîndu-mi sub veșminte, nici n-aș crede că sînt rănit. Și de Batz își va tîrî piciorul cîteva zile. Cred că Montaubert este cel mai grav rănit, și băutura sedativă nu va face să-i treacă prea ușor durerea asta de cap... Acum, departe de a-i blama pe cei care n-au pățit nimic, trebuie — dimpotrivă — să-i felicităm, căci altminteri nu știu ce justificări am fi putut avansa.

— Și ce motive vrei să invoci?

— Propun să nu spunem absolut nimic despre turc. N-a fost nici un cadavru, poliția n-a intervenit, și omul nu va vorbi, deoarece este mut. Călugării și cerșetorii o șterseseră înainte de întîmplarea la care n-am asistat decît noi.

— Raționamentul tău este foarte corect, încuviință Nocé. Ne va fi ușor să povestim că am fost atacați, cu lovituri de pumnal, de niște haimanale care au rupt-o la fugă, de îndată ce ne-am scos săbiile. Departe de a fi blamați, vom fi plînși.

— Vom fi plînși cu atît mai tare, continuă Taranne, cu cît mîine va fi căsătoria și noi toți vom asista, tu — cu brațul în eșarfă, de Batz — sprijinit de cineva, Montaubert — cu capul înfășurat în bandaje. Dacă eu însumi nu-mi voi putea arăta rana, nimic nu vă va împiedica să vorbiți despre ea. Dar nici diseară, nici mîine, nici vreodată, să nu se facă vreo aluzie la turc.

Căzînd toți de acord asupra acestei probleme, răniții se duseră să fie pansați și se reîntoarseră împreună la

palatul stăpînului lor, care începea să se mire de această întîrziere.

— Ei, bine! rînji Gonzague. Ce credeţi despre pretinsul Lagardère şi despre primirea pe care v-a făcut-o? A fost cam rece, după cîte-mi spune Payrolles.

— Omul acela este un individ grosolan, răspunse Nocé. Primul meu imbold a fost să-l pedepsesc pentru insolenţa lui, dar cred că cel mai bine este să-l disprețuiești. Nu-ţi pui mintea cu oameni de felul lui.

În timpul acestui schimb scurt de cuvinte, Philippe de Mantua, ocupat cu scrisul, nu-şi ridicase privirea. Dar Peyrolles intră şi scoase un strigăt.

— Dar, bine, domnilor! exclamă. Oare v-aţi bătut?

— Bătut?! reacţionă Gonzague, răsucindu-se pe scaun — şi, mă rog, cu cine?

— Cu cine?... Ai dracului să fim dacă ştim ceva, replică Nocé. N-am avut timp decît atît cît a trebuit ca să primim nişte lovituri de pumnal, înainte de a ne scoate săbiile împotriva adversarilor — nişte derbedei, dintre cei care mişună în aceste zile prin Madrid — şi aceştia — adversarii noştri, adică — erau deja departe, atît de departe încît nu i-am mai văzut.

— Mă voi plînge de asta regelui, bombăni prinţul.

— Este îndoielnic dacă regele va avea timp să se ocupe de un lucru atît de mărunt. Montaubert are o apăsare pe creier, de Batz are coapsa uşor atinsă, Taranne — o zgîrietură la şold, iar eu am o înţepătură la umăr. Astea sînt răni de care nu merită să vorbeşti.

— Fie; duceţi-vă să vă odihniţi. Pot conta că mîine, la ora unsprezece, veţi fi toţi, împreună cu mine, la Sfîntul-Izidor?

— Nimeni n-ar îndrăzni să lipsească, monseniore.

După această replică a lui Nocé, desfrînaţii se retraseră, încîntaţi să vadă că treburile se aranjau atît de bine.

A doua zi, încă din zori, Alcazar-ul își luase înfățișarea sa din zilele de sărbătoare. Pe creneluri și la ferestre fîlfîiau drapele; prin ferestruicile din ziduri, gurile de tun aruncau flăcări și fum în cinstea celor a căror unire urma să fie binecuvîntată. Numeroși seniori, sosiți din ajun sau în timpul nopții din provinciile mai îndepărtate, invadau palatul.

Printre aceștia se aflau unii care — fiind invitați de către rege și cunoscuți de toți — erau primiți cu mari onoruri și tratați ca niște prieteni; dar cîți alții, modești — pentru a nu spune necunoscuți — nu se strecurau timid, pierzîndu-se prin coridoare sau prin săli!?

Într-un colț al curții de onoare continua să se înalțe cortul lui Sulkham, asemănător cu o ciupercă uriașă; dar cortul era gol. Deși catîrul i se reîntorsese la grajduri, turcul nu se înapoiase în seara din ajun.

Cineva consideră util să-l încunoștințeze pe rege care, la aflarea acestui fapt, tresări. Desigur, musulmanul n-ar fi trebuit să figureze în cortegiul nupțial, nici să treacă de porțile bisericii. Dar în acele vremuri cînd pumnalul și otrava aduceau moarte în familiile suveranilor chiar și în timpul unei sărbători, această dispariție subită a unei ființe misterioase, venite nu se știe de unde, care se strecurase aproape cu de-a sila în palat și care revoluționase orașul, putea da naștere unor comentarii numeroase.

În acea clipă, Filip al V-lea regretă că-i acordase favoarea sa. Slab și fricos, tremura deja la gîndul că, poate, atrăsese nenorocirea asupra casei regale. Cuprins de o mînie violentă, dădu poruncă să se scotocească imediat capitala și să fie găsit Sulkham, cu orice preț. Ba chiar oferi o mie de pesetas celui care i-l va aduce înainte de slujba religioasă.

Crainici regali se împrăștiară prin Madrid, anunțînd, în același timp, căsătoria lui don Luis cu domnișoara

de Montpensier şi ordinul regelui cu privire la turcul Sulkham.

Gonzague se dusese la Alcazar încă de la ora zece, şi regele însuşi fu cel care îi anunţă dispariţia musulmanului, împărtăşindu-i temerile sale.

— Majestatea Sa va face bine să se liniştească, îi răspunse Philippe de Mantua. Probabil turcul a nimerit în vreo ambuscadă şi o fi fost mai puţin norocos decît gentilomii casei mele. Într-adevăr, aceştia au fost atacaţi aseară de nişte tîlhari, dar, din fericire, au scăpat doar cu nişte zgîrieturi neînsemnate. În momentele acestea, Madridul nu prezintă siguranţă, Sire, şi cu mulţimea asta de străini, poliţia domniei voastre este neputincioasă.

După cele două ore de frămîntări şi spaime cumplite, regele se agăţă repede de mîna de ajutor pe care i-o întindea Gonzague.

— De-ar fi adevărat ce spui!... îi zise. Totuşi, au fost luate toate precauţiile; am poruncit să fie dublată toată paza şi escorta, pentru ca nimic supărător să nu se întîmple în timpul ceremoniei — ceea ce nu ne va împiedica să continuăm căutarea lui Sulkham. Îţi mulţumesc pentru informaţii, prinţe; să ne pregătim să mergem la San-Isidoro.

În timpul acestei conversaţii, un senior în vîrstă, cu mersul nesigur, cu părul albit de ani, necunoscut regelui cît şi lui Gonzague, ascultase cu atenţie. Cînd întrevederea se încheie, el merse în anticameră şi, stînd într-un fotoliu, cu bărbia sprijinită-n mînă, privi mişcarea de du-te-vino a curtenilor. În Alcazar erau atît de mulţi cei de felul său, încît nimeni nu-l luă în seamă.

Clopotele tuturor bisericilor din Madrid, începînd cu Santa-Maria, San-Jives, Santa-Cruz, San-Andres şi San-Juste şi terminînd cu cele patru clopote noi ale

catedralei Incarnation începură să răsune puternic, şi cortegiul se alcătui.

Ar fi plictisitor să dăm aici toate detaliile şi să descriem întregul fast desfăşurat cu acest prilej. Totul, în moravurile, uzanţele şi costumele Spaniei, contribuia să dea o notă totodată de pitoresc şi de grandoare, iar domnişoara de Montpensier trecu prin mulţimea voioasă, ca într-o apoteoză.

Cînd se păşi în piaţa din faţa catedralei San-Isidoro-El-Real, încă nu se aflase nimic despre Sulkham, dar regele nu se mai arăta neliniştit. Ba chiar aruncă o privire plină de bunăvoinţă grupului format de gentilomii casei de Gonzague şi, îndeosebi, lui Montaubert, al cărui cap era înfăşurat într-un fel de turban alb.

Slujba religioasă se desfăşură cu tot luxul şi măreţia pe care le adopta clerul Spaniei în astfel de împrejurări, iar poporul Madridului îi însoţii pe noii căsătoriţi cu strigăte de veselie pe tot parcursul de întoarcere spre Alcazar. Bieţii oameni n-aveau să fie nici mai bogaţi, nici mai fericiţi, dar era o ocazie să facă zgomot, să cînte şi să bea — nu voiau s-o piardă.

La rîndul său, poporul francez a cîntat de multe ori la căsătoria regilor şi prinţeselor; a venit însă şi ziua în care cîntecul său a fost *la Carmagnole*[1].

Filip al V-lea îşi recăpătase toată buna dispoziţie şi nu se mai gîndea cîtuşi de puţin la omul cu siluetele.

Defilarea aristocraţilor, care veneau să-şi prezinte omagiile, ţinu întreaga după-amiază, iar unul dintre ultimii care se înclinară fu bătrînul senior despre care am vorbit. Spuse că sosise din Andaluzia, unde îşi petrecuse viaţa iubindu-şi regele şi ţara, şi adăugă că nu vrusese să moară fără a-şi vedea, măcar o dată, suveranii, prinţii şi Curtea.

1. *La Carmagnole*: cîntec şi dans adaptate de către revoluţionari, în urma Marii Revoluţii Franceze (1789). În timpul consulatului lui Napoleon Bonaparte au fost interzise. (n.t.)

Atîta simplitate şi devotament îl mişcară pe Filip al V-lea, care se ridică spre a-l îmbrăţişa; chiar şi proaspăta căsătorită îi strînse mîna cu căldură.

Către orele zece seara, doamna de Soubise reuşi să-l ia de o parte pe rege şi, potrivit instrucţiunilor pe care i le dăduse regentul, îi înmînă misiva secretă pe care i-o încredinţase.

Filip al V-lea rupse sigiliile, citi scrisoarea şi se încruntă.

— Cunoaşteţi conţinutul acestei scrisori, doamnă? o întrebă.

— Îmi este cu desăvîrşire necunoscut, Sire. Dar trebuie să iau cu mine răspunsul, şi Majestatea Voastră nu ignoră că voi pleca mîine.

— Fie, încuviinţă regele, ne vom conforma dorinţelor vărului nostru, regentul Franţei, deşi ne va fi neplăcut, şi mai ales, dificil. Vă consideraţi o femeie în stare să păstraţi un secret şi să daţi un sfat bun — doamnă, arătaţi-ne mijlocul prin care să-l expulzăm de la Curte, chiar în astă-seară, pe Philippe de Gonzague.

— Oare Majestatea Voastră a avut cît de cît încredere în acest trădător... aş spune chiar mai mult... în acest asasin? răspunse, cu curaj, doamna de Soubise.

— Gonzague, asasin?... Ce spuneţi?...

— Nu afirm nimic, Sire, care să nu fi fost dovedit şi judecat, iar soţia fiului domniei voastre va putea să-mi confirme spusele. Povestea este prea lungă pentru a o putea relata astăzi Majestăţii Voastre, care — dacă ar cunoaşte-o — n-ar ezita nici o secundă.

— Bine, doamnă, dorim să vă credem pe cuvînt... vom acţiona.

În momentul în care amîndoi ieşeau din încăperea în care avusese loc această convorbire, alcadele-mayor, urmat de doi călugări şi de un cerşetor, şi care îl căutau

pe rege încă de un sfert de oră, ceru permisiunea să-i vorbească chiar atunci.

— Majestatea Voastră a vrut să ştie ce s-a întîmplat cu omul cu siluetele? îi spuse.

— Ei bine?

— A fost ucis aseară, iar cadavrul său a fost aruncat, fără îndoială, în Manzanares, căci este de negăsit.

— Cine l-a ucis?

— După spusele acestor trei martori, ar fi oamenii domnului prinţ de Gonzague.

O flacără de mînie străluci în ochii suveranului, care mototoli scrisoarea pe care-o mai avea încă în mînă.

— Prinţul se află în saloane? întrebă.

— Tocmai l-am zărit înăuntru.

— Atunci, o patrulă de alguazili să meargă imediat să-i caute pe acei gentilomi şi, de îndată ce vor fi aici, să fie aduşi în faţa tuturor celor care îi acuză.

Regele se reîntoarse în sală, fără a reuşi să ascundă tulburarea care-l frămînta şi, printr-un fel de fatalitate ce-l împingea în faţa destinului său, Gonzague, ca un curtean linguşitor ce era, vru să împărtăşească necazurile stăpînului său.

— Aşadar, Majestatea Voastră nu are încă veşti despre Sulkham? întreabă.

— Vom avea peste un sfert de oră, răspunse sec regele. Dacă i s-a întîmplat o nenorocire, pedeapsa va fi imediată.

După aceste cuvinte, îi întoarse spatele lui Philippe de Mantua, care în zadar îşi frămîntă mintea să înţeleagă ce voia să spună cu aceste cuvinte.

Filip al V-lea îl poftise pe bătrînul senior andaluz să ia parte la serata dată la Alcazar, şi acesta stătea umil, în dreptul unei ferestre. Întîmplător, către el se îndreptă

Gonzague, care simţea nevoia de a reflecta o clipă, şi dorinţa unei conversaţii îl făcu să intre în vorbă.

— Domnule, aţi auzit vorbindu-se despre un oarecare turc, sosit aici acum cîteva zile şi care face nişte siluete admirabile?

— Am făcut chiar mai mult decît să aud despre el: l-am văzut aseară.

— Aseară! exclamă Gonzague. Şi la ce oră se întîmpla asta, vă rog?

— Foarte aproape de miezul nopţii.

— În ce loc?

— Pe malurile Manzanares-ului. Înspre Moreria.

— La naiba!... iată o informaţie preţioasă pentru Majestatea Sa... Aţi fi atît de amabil, domnule, să mă însoţiţi pînă în faţa domniei sale?

Bătrînul se înclină şi porni în urma lui Gonzague, care îl conduse direct la rege.

— Sire, începu prinţul, domnul l-a văzut pe Sulkham aseară, către miezul nopţii. Va putea să-i spună Majestăţii Voastre în ce împrejurări.

Filip al V-lea îl privi pe prinţ în ochi, dar cel din urmă nu pricepu înţelesul acestei priviri.

— Vorbeşte, domnule, grăi regele.

— Mergeam fără un scop anume pe malul rîului, povesti necunoscutul, prin vechile cartiere ale Madridului prin care tocmai mă rătăcisem, cînd un zgomot de voci mi-a ajuns la urechi. M-am repezit, îndată, într-una din străzile învecinate, şi am văzut trecînd prin faţa mea un om îmbrăcat cu un burnuz şi înarmat cu o lance. Mi se vorbise despre el chiar în aceeaşi dimineaţă, aşa că am ştiut cine era. Cei care-l urmăreau erau, fără îndoială, nişte curioşi — cel puţin aşa am crezut la început — căci erau de toate felurile: tineri seniori, preoţi şi cerşetori. Am rămas în continuare ascuns şi am încercat să prind cîteva cuvinte — vorbeau

despre un pirat, despre San-Isidoro şi despre Inchiziţie; înţelesul frazelor nu l-am priceput. Totuşi, tocmai cînd mă pregăteam să ies din umbră, i-am văzut pe toţi luînd-o la goană şi, în depărtare, l-am zărit pe turc cum se lupta cu lancea şi cu iataganul său împotriva unui grup de şase oameni, care în curînd s-au retras. Primul meu imbold a fost să mă duc să-l ajut pe cel care era singur contra şase, dar m-am gîndit că, desigur, nu mai avea nevoie de intervenţia mea; îl omorîseră şi erau, ei înşişi, răniţi. Am auzit pronunţîndu-se numele unuia dintre ei...

În jurul regelui şi al interlocutorilor săi se făcuse cerc şi o tăcere de gheaţă le cuprinse pe femei, încă şi mai mult decît pe bărbaţi. Singurul glas care se auzea, tremurător dar sigur pe sine, era cel al bătrînului.

— Şi ce nume era acela? întrebă regele.

— Se numea Nocé!

Philippe de Mantua păli.

— E cu neputinţă, domnule! exclamă. Nocé este unul dintre gentilomii mei şi garantez că, departe de a ataca pe cineva, el este cel care a trebuit să se apere, aseară, împotriva unor tîlhari.

Bătrînul îşi ridică energic capul.

— Acela era rănit la umăr, preciză. Spun ceea ce am văzut, ceea ce am auzit eu însumi.

Şi adăugă:

— Norii au întunecat cerul. Nu l-am mai văzut pe turc. După plecarea celorlalţi, am înaintat, l-am căutat peste tot pe unde ar fi putut să fi căzut, am scotocit prin străzile învecinate, unde ar fi putut să se tîrască... În zadar. Nu ştiu dacă a murit, dar pot afirma că s-a luptat de unul singur împotriva a şase bărbaţi dintre care unul se numea Nocé.

De data aceasta, Gonzague se clătină.

— Aşează-te, domnule, i se adresă cu ironie regele. Vom afla îndată dacă ai în slujbă asasini plătiţi.

15 Tribunalul regal

Nimeni nu-şi amintea ca la Curtea din Madrid, nici pe vremea lui Carol-Quintul, nici sub Carol al III-lea sau Ferdinand al VII-lea, să se dea atîta importanţă justiţiei, încît un bal să se transforme brusc într-un tribunal public, cu regele în chip de judecător suprem. Şi totuşi, este ceea ce s-a întîmplat în acea seară, lucrul fiind cu atît mai neobişnuit cu cît Filip al V-lea nu era omul unor decizii rapide. Tot secretul acestei energii stătea în scrisoarea regentului Franţei; şi, deoarece regele era singurul care-i cunoştea conţinutul, curtenii erau îndreptăţiţi să se mire, într-atît de puţin îi obişnuise suveranul lor cu astfel de acţiuni energice.

Desigur, regele îşi arătase interesul faţă de Sulkham. Timp de mai multe zile, turcul reuşise să distreze Curtea şi o parte a oraşului; trebuia, aşadar, să i se poarte recunoştinţă pentru talentul său, a cărui noutate avusese un atît de mare succes. Dar de aici şi pînă la a întrerupe o petrecere care era totodată un eveniment dinastic şi naţional; a face să tacă viorile pentru a vorbi despre asasinat; a imobiliza nişte picioruşe fermecătoare, gata să-şi ia zborul într-un fandango dezlănţuit, pentru a le înlocui, pe covoare, cu tropăitul greoi al alguazili-lor, era o distanţă mare.

Turcul nu era, deci, decît un pretext, dar un pretext venit la ţanc şi de care trebuia să profite.

De altminteri, momentul era dintre cele mai prielnice: a-l azvîrli pe Gonzague de pe culmile pe care îngîmfarea lui se simţea atît de bine trebuia să constituie o distracţie pe care foarte mulţi o vor gusta.

Într-adevăr, granzii nu simţeau pentru acest intrus decît o simpatie foarte slabă, iar femeile — neîncre-

zătoare în slugărnicia lui italienească — îl evitau pe cît puteau. Așa că nu-și ascunseră curiozitatea pentru evenimentele ce aveau să se desfășoare și a căror gravitate era bănuită de toți.

Regele le rugă pe toate doamnele să ia loc în jurul sălii, iar pe gentilomi să stea în picioare în spatele lor. El însuși, cu regina alături și avîndu-i în spate pe părinți, pe prințese și pe marii demnitari ai Curții, se așeză aproape în centru, pe un fotoliu ce părea să întruchipeze un tron. Muzicanții și lacheii fură îndepărtați, pînă aveau să primească ordinul de a reveni.

Îngrijorarea provocată de toată această pregătire fu de scurtă durată, căci intrarea alcadelui-mayor făcu să se întindă toate gîturile. El se duse să-i șoptească regelui cîteva cuvinte, apoi se îndreptă spre vestibul și, după ce făcu un semn cu mîna, se dădu la o parte spre a-i lăsa să treacă pe gentilomii din suita lui Gonzague, printre care se afla și domnul de Peyrolles, încadrați de un pluton de halebardieri din garda regală, cărora le fuseseră încredințați de către alguazili.

Pe chipul lor se zugrăvi îngrijorarea, iar prima privire o îndreptară spre Philippe de Mantua. Căutau în el un sprijin și o forță — nu găsiră decît un om a cărui neliniște era, poate, și mai mare decît a lor.

Grupul se opri la cîțiva pași de rege și expresia jalnică a lui Oriol dădea o notă comică deznădejdii lor. Suveranul îl rugă pe Gonzague să li se alăture, de îndată ce oamenii din gardă se dăduseră la o parte așezîndu-se în semicerc în spatele lor, cu arma la picior.

— Domnule, începu Filip al V-lea, nu există nici un prinț al Casei mele, nici un grande de la Curtea mea, care să nu se considere răspunzător de actele gentilomilor săi. Îți asumi aceeași responsabilitate pentru ai dumitale?

— Garantez pentru onoarea și loialitatea lor, răspunse Gonzague, plimbîndu-și privirea semeață de

jur-împrejur. Dacă şi le-ar fi pătat, aş fi ştiut-o, iar pedeapsa ar fi urmat greşelii.

— În acest caz, apără-i, şi în aşa fel încît vinovăţia lor să nu ne facă să credem într-a dumitale.

Philippe de Mantua îşi mototoli dantela jaboului şi, stînd ţanţoş în faţa regelui, cu acea insolenţă la care recurgea în situaţiile limită, pentru a îndepărta de la sine bănuielile, pronunţă pe un ton degajat:

— Puneţi întrebări, sire!

— Domnilor, li se adresă Filip al V-lea desfrînaţilor, unde vă aflaţi şi ce făceaţi aseară, către miezul nopţii? Domnule de Nocé, răspunde pentru toţi.

Acesta înţelese că, dacă nu dădea dovadă de îndrăzneală, totul era pierdut şi, urmînd exemplul stăpînului său, înălţă capul. Chiar şi glasul îi păru calm, atunci cînd prezentă o relatare fantezistă a atacului ale căror victime fuseseră tovarăşii săi şi el însuşi, cînd cuteză să critice modul în care-şi făcea datoria poliţia Madridului, afirmînd că viaţa oamenilor cinstiţi era aici într-o continuă primejdie.

Credea că în felul acesta îi va inspira teamă unui suveran a cărui slăbiciune era prea bine cunoscută, nebănuind că în faţa sa se afla un om gata să meargă pînă la capăt şi să se scape, cu orice preţ, de Gonzague şi de oamenii lui.

Aşa încît răspunsul pe care-l primi avu efectul unei palme la care nu se aştepta.

— Este posibil, domnule, ca strada să nu prezinte siguranţă atunci cînd dumneata şi tovarăşii dumitale ieşiţi seara la plimbare. E singurul lucru care-ar putea fi adevărat în tot ceea ce spui; în rest, ai minţit...

Întregul grup fu străbătut de o mişcare de spaimă. Trăsăturile prinţului se contractară, iar Nocé îşi muşcă buzele.

— Şi ce acuzaţie ni se aduce? strigă acesta din urmă. Pentru a ne putea apăra, ar trebui ca Majestatea

Voastră să ne aducă măcar la cunoştinţă infamia ce ni se impută.

— Sînteţi acuzaţi — dumneata, domnule de Nocé, şi cinci dintre prietenii dumitale — că aseară, la miezul nopţii, pe malul Manzanares-lui, l-aţi asasinat pe turcul Sulkham şi aţi făcut să-i dispară cadavrul.

— Iar noi, la rîndul nostru, jurăm că nu l-am ucis aseară nici pe Sulkham, nici pe altcineva, strigară cei şase bărbaţi, ridicînd braţul.

Acest jurămînt spontan făcu o puternică impresie asupra asistenţei. Satisfăcut, Philippe de Mantua îşi închipui că-şi poate înălţa capul, cu o expresie de sfidare.

— Cine ne acuză? întrebă Nocé.

— Toţi cei de faţă, răspunse Filip al V-lea, au auzit adineauri relatarea făcută de către unul dintre martori, care este gata s-o repete dacă-l vom ruga. Şi acest martor nu este singurul; vor fi introduşi şi alţi trei, care au fost deja ascultaţi, fiecare în parte, de către alcadele-mayor, şi care, unul după celălalt, vor depune aici mărturie publică. Dacă aceste declaraţii sînt identice, convingerea noastră va fi deplină, iar negările dumneavoastră — inutile.

Fu adus, mai întîi, unul dintre călugării, care după ce jură pe Hristos şi pe toţi sfinţii Spaniei că va spune adevărul, povesti tot ce se întîmplase pe malul rîului. Istorisi în amănunţime cum gentilomii francezi asmuţiseră mulţimea, repetă chiar cuvintele lui Nocé, descrise în detaliu faptele pînă în momentul în care el însuşi o luase la fugă, împreună cu ceilalţi.

Cel de-al doilea călugăr şi apoi cerşetorul confirmară, în cuvinte asemănătoare, tot ceea ce se întîmplase, şi povestirea lor se opri în acelaşi punct: nici unul dintre ei nu-l văzuse căzînd pe Sulkman.

— Şi atunci, domnilor — exclamă regele, cu ironie — şi atunci, în toate acestea, unde sînt tîlharii care v-au

atacat? Nu aveam dreptate cînd spuneam că strada devine periculoasă atunci cînd vă aflaţi acolo, deoarece, de o parte, se afla un plimbăreţ inofensiv, iar de cealaltă, bunul nostru popor pe care dumneavoastră îl întărîtaţi să-l sfîşie. S-a întîmplat ca cel ce se plimba să fie destul de curajos şi de îndrăzneţ pentru a brava primejdia; dar eraţi şase împotriva lui şi, de atunci, el n-a mai reapărut. Prima dumneavoastră minciună ne interzice să vă credem jurămîntul; omorului i se adaugă sperjurul.

— Între jurămîntul gentilomilor mei şi cel al acestor călugări şi al acestui cerşător — replică Gonzague cu îndrăzneală — Majestatea Voastră poate alege. Dar nu trebuie să uite că a promis o mie de pesetas celui care va spune ce s-a întîmplat cu Sulkham; pentru un sfert din acestă sumă, s-ar găsi o sută de călugări şi tot atîţia zdrenţăroşi care să vină să afirme că m-au văzut pe mine însumi ucigîndu-l.

— Uiţi, prinţe, ripostă cu răceală Filip al V-lea, că acum o clipă, în faţa dumitale, un nobil hidalgo v-a spus aceleaşi lucruri. I-aţi aduce cumva insulta de a pretinde că, pentru o mie de pesetas, şi-ar vinde cuvîntul?

Italianul nu se putea lăsa descumpănit pentru atît de puţin. Aşa că, vrînd să păstreze avantajul pe care credea că-l obţinuse, strigă:

— Oare Majestatea Voastră îl cunoaşte? Îi ştie numele, e măcar convinsă că este gentilom? Nimeni nu poate răspunde nici pentru propriul său frate, nici un suveran nu este sigur de supuşii săi, cu atît mai puţin atunci cînd nu-i cunoaşte. Putem măcar să fim siguri că nu este, el însuşi, ucigaşul lui Sulkham?

Atunci fu văzut înaintînd bătrînul, care-şi îndreptase statura înaltă şi ai cărui ochi păreau să aibă luciri de oţel.

— Prinţe de Gonzague, grăi cu semeţie, nobleţea mea este egală cu a dumitale, iar numele meu n-are nevoie să fie mînjit. Devotamentul meu faţă de rege

se bazează pe dezinteres şi pe onoare — al dumitale nu este decît josnicie şi calcul. Nu am spus că oamenii dumitale l-au ucis pe Sulkham, dar afirm că acesta n-ar fi primul asasinat, nici al lor, nici al dumitale. Ieri s-au bătut şase împotriva unui singur adversar, şi nu mă tem să adaug că urmau, fără îndoială, porunca dumitale.

— Insolentule! urlă Gonzague, ducîndu-şi mîna la mînerul spadei.

— Predă arma alcadelui, ordonă cu asprime regele. Nu te afli aici, domnule de Gonzague, în situaţia de a cere explicaţii cuiva pe care ai fost primul să-l insulţi, în faţa noastră.

Philippe de Mantua se învineţi de mînie; şi văzîndu-l astfel, asemănător unui tigru căruia i se pilesc ghearele, un fior îi străbătu pe cei din faţă. Dar el era dintre aceia care, atunci cînd li se ia puterea, recurg la viclenie, aşa încît îşi scoase centura şi-şi predă spada cu un gest de adîncă durere.

— Majestatea Voastră să ierte reacţia pe care am avut-o. Dacă socoteşte nimerit să împingă mai departe umilirea, mă voi pleca şi mai mult, pînă ce, convins de dreptatea mea, voi proclama inocenţa mea şi pe cea a gentilomilor mei şi-mi voi cîştiga dreptul de a mă răzbuna!

Rostind ultimele cuvinte, aruncă bătrînului o privire de furie cumplită şi adăugă:

— Şi atunci, nenorocire dumitale, domnule, dacă vei mai avea puterea să ţii o sabie!... O asemenea insultă n-ar putea fi spălată decît cu sînge, chiar dacă acesta ar fi al unui bătrîn!

Gentilomul cel în vîrstă rîse batjocoritor, spunînd cu jumătate de glas:

— Cînd vei vrea, şi contez pe asta. Într-una din serile următoare, la miezul nopţii, vă voi aştepta pe malurile Manzanares-ului, pe dumneata şi pe ai dumitale... Poate că nu vor fi în plus!

Filip al V-lea grăi din nou:

— Acum, mai multe puncte sînt lămurite şi se bazează pe mărturia a patru persoane; crima a fost pregătită cu pricepere; rănile a patru dintre dumneavoastră demonstrează că a existat o luptă, iar adversarul a dispărut. Nu mai aşteptăm decît să mărturisiţi sau nişte dovezi incontestabile de nevinovăţie, nişte dovezi pe care nu sînteţi în stare să le aduceţi.

— Şi ce ar dovedi, Sire, exclamă Gonzague, de vreme ce în balanţa justiţiei Voastre, mărturia lor nu cîntăreşte cît a celorlalţi?... Ce-aş putea încerca să spun, eu însumi, dacă puneţi deasupra cuvîntului unui prinţ, pe cel al unui bătrîn ramolit?

— Nu credem în cuvîntul dumitale, domnule, replică regele. Din această clipă, te izgonim pentru totdeauna de la Curte şi de pe pămîntul Spaniei!

— Pe mine?... strigă Philippe de Mantua, îngrozit.

— Chiar pe dumneata!... O! să nu-ţi închipui că vei ieşi de aici liber, cu capul sus şi privirea insolentă. Pînă mîine vei fi condus, împreună cu oamenii ce te slujesc, la palatul dumitale, unde vei fi prizonier; un şir dublu de gărzi va înconjura locul. Pînă atunci se vor lua toate măsurile pentru a-l regăsi pe Sulkham; dacă n-a murit, dumneata şi ai dumitale veţi merge imediat la frontieră sau pînă la mare, şi nu veţi primi nici o pedeapsă pentru faptul de a-i fi uneltit pieirea. Dar dacă nu va reapărea, dumneata singur, domnule de Gonzague, vei putea pleca; ceilalţi vor fi judecaţi. Mîine, cînd clopotele de la San-Isidoro vor suna de prînz, vă veţi cunoaşte soarta.

Furia lui Gonzague nu poate fi descrisă. Cu buzele spumegînde, cu ochii arzători, bătea pămîntul în loc cu picioarele, în timp ce desfrînaţii, zdrobiţi, se strîngeau unul într-altul, ca o turmă de animale îngrozite.

— Unde să cauţi dreptatea, dacă este izgonită de la curtea suveranilor? strigă Philippe de Mantua, ieşindu-şi

din fire şi uitînd că regele putea, printr-un gest, să facă să fie aruncat în temniţele Inchiziţiei. Unde să adăposteşti o întreagă viaţă de devotament şi de onoare, dacă puterea regală te zdrobeşte cu un cuvînt, punîndute în rînd cu asasinii?

— Şi nu acesta ţi-e locul, prinţe de Gonzague?... rosti încet bătrînul, care rămăsese lîngă el. Dacă regentul Franţei te-a izgonit pentru că aveai mîinile mînjite cu sînge, regele Spaniei ţi-a întins-o prea îndelung pe a sa!

Philippe de Mantua îl privi cu spaimă şi încercă să vorbească; dar glasul i se oprea în gîtlej. Totuşi, printr-un efort de neînchipuit, îşi adună iar forţele, încercînd să îndepărteze furtuna şi să-şi recapete poziţia.

— Sire, i se adresă regelui, este adevărat, regentul m-a acuzat. La Paris am fost obiectul unei maşinaţii infame, pusă la cale de către un trădător al cărui sînge l-aş bea cu paharul plin. A strîns împotriva mea minciuni peste minciuni, mi-a subminat puterea, onoarea, a distrus tot ceea ce eram, tot ceea ce aş mai fi putut deveni... şi el este cel care a fost crezut, aşa cum adineauri au fost crezuţi cei trei oameni lipsiţi de credinţă şi de lege şi un altul, care-şi ascunde laşitatea sub părul său alb.

Printre curteni trecu un murmur.

Bătrînul se înălţase din nou. Privirea sa calmă şi gravă părea iluminată de mîndrie şi de îndrăzneală. Îşi întinse braţul şi atinse umărul lui Gonzague.

— Înainte de a cere socoteală pentru noua dumitale insultă, îi zise, ai vrea să-mi spui numele calomniatorului cu care mă asemuieşti şi care, la Paris, a fost acuzatorul şi învingătorul dumitale?

— Ce te interesează?

— Mă interesează atît de mult încît, dacă ai refuza să mi-l spui, n-ar fi lipsă aici de persoane care ar putea s-o facă... Uiţi, aşadar, prinţe, că te afli în prezenţa

fiicei regentului Franței? că doamnele de Ventadour și de Soubise îți cunosc povestea, că sînt gata să afirme că dintre cei doi despre care vorbești, dumneata și celălalt, doar unul era un om cinstit... Și că, în fine, acel om cinstit nu purta veșmintele dumitale?

Gonzague, înnebunit de furie, își încleștă pumnii, gata să se arunce asupra interlocutorului său, care nu păru de loc a se emoționa, ci continuă:

— Haideți, domnule, care este acel nume?... Și, dacă doriți, vi-l voi da în schimb pe al meu.

— Se numește Henri de Lagardère! urlă prințul. De s-ar afla, într-o zi, în vîrful spadei mele, așa cum aș vrea să te văd și pe dumneata!

Regele nu intervenea, căci curajul bătrînului său supus atrăgea admirația tuturor și pe a sa. Dintre toți cei de față, nici unul n-ar fi pronunțat un cuvînt în favoarea prințului.

— Mîine la prînz, domnule, mă voi afla în fața spadei dumitale, rîse batjocoritor gentilomul. După ce Majestatea Sa va fi hotărît care-ți este soarta, socotelile dumitale vor fi încheiate cu domnia sa, dar nu și cu mine; și, mai norocos decît Lagardère, voi întîlni poate pieptul, nu spatele dumitale...

— Ce înseamnă aceste cuvinte?...

- Că nu ești niciodată întîlnit din față... pentru că fugi...

— Cine ți-a spus asta, domnule matador[1]? exclamă Gonzague, cu un hohot de rîs ce suna fals.

Bătrînul păru că devine și mai înalt; din ochi îi scăpărau scîntei. Făcu un pas înainte. Și, în timp ce toți cei din sală nu mai îndrăzneau nici să respire, lăsă să cadă acste cuvinte zdrobitoare:

1 *Matador* (cuvînt provenit din lb. spaniolă, unde *matar* = a ucide): cel care, în corride, trebuie să ucidă taurul. Termenul se folosește și pentru a descrie o persoană puternică prin funcția sau prin corpolența sa. (n.t.)

— Am aflat chiar de la Lagardère... şi Lagardère... sînt eu!... Ridică-ţi fruntea, Gonzague, pentru ca toţi cei de aici să poată vedea locul unde, mîine, oţelul va face dreptate!...

Cu degetul, îl atinse între sprîncene, fără ca Philippe să îndrăznească să răspundă afrontului.

16 Închisoarea goală

Printr-un dublu şir de soldaţi şi de alguazili, Gonzague fu condus la locuinţa sa, pe care o împărţea împreună cu toţi acoliţii săi.

Palatul pe care-l locuia era o veche clădire, construită la început de către mauri, dar care fusese de atîtea ori incendiată, reconstruită, mărită, modificată, încît nu mai rămăsese aproape nimic din arhitectura iniţială, decît zidurile exterioare, care sfidau secolele, nişte coridoare prin care te pierdeai şi o mulţime de scări, dintre care multe erau secrete.

Gonzague ocupa o parte a palatului, desfrînaţii, o alta. Între ei, factotum-ul prinţului îşi avea propriul lui domeniu care servea drept legătură sau, mai bine zis, drept tampon. Domnul de Peyrolles avea, de asemenea, rolul de cîine de pază al stăpînului său, la care nimeni nu putea ajunge fără a se adresa, în prealabil, intendentului.

Cît despre servitorime, al cărei număr era limitat la strictul necesar, aceasta locuia într-o clădire specială — precauţie foarte utilă dacă vrei să-ţi păstrezi libertatea vorbelor şi a faptelor.

Avantajul acestei locuinţe, pentru un om de felul lui Philippe de Mantua, rezida şi în faptul că poseda o grădină imensă, ce se întindea în spatele palatului şi

era dispusă în trepte pînă la o distanţă de o sută de paşi de Manzanares, datorînd acestei configuraţii şi apropierii de rîu mîndria de a conţine cei mai frumoşi copaci din Madrid.

Porţi mici şi scunde, blindate cu fier spre exterior, erau tăiate, din loc în loc, în zid; prin ele se putea asigura accesul spre oraş, în toate direcţiile.

După ce-i înapoiase prinţului spada, alcadele-mayor luă, în faţa lui, toate măsurile necesare pentru ca nimeni să nu poată părăsi palatul fără a fi arestat pe loc. Postă halebardieri la fiecare poartă şi porunci ca două patrule de alguazili să facă încontinuu şi în sens invers înconjurul palatului şi al grădinii. Aceste patrule aveau datoria de a aresta pe oricine ar veni dinspre interior.

— Obligaţia mea este să rămîn aici cu însumi, adăugă alcadele-mayor, adresînd prizonierului său un salut ironic, căci îngîmfarea semeaţă a italianului îi atrăsese ura aproape a tuturor nobililor spanioli. Asta este de ajuns pentru a vă lămuri, domnule prinţ, că orice tentativă de evadare din partea dumneavoastră ar fi mai mult decît temerară. Aşadar, pe mîine; doriţi-vă ca pînă atunci să fie regăsit Sulkham.

Philippe de Mantua îl măsură cu o privire batjocoritoare şi-şi înghiţi o replică datorită căreia s-ar fi ales, poate, cu paznici pînă şi în camera sa.

— Pe mîine... sau pe altădată, mormăi printre dinţi.

Cu glas tare, adăugă:

— Señor alcade, a fost o vreme cînd crucea a izgonit de aici semiluna. Dacă nu vă găsiţi turcul, veniţi mîine în pivniţele palatului meu — veţi număra acolo craniile strămoşilor săi, ucişi de ai dumitale. Vremurile şi oamenii s-au schimbat — acolo unde, odinioară, se aflau mahomedani captivi sub jugul creştinilor, noi — prin voinţa Majestăţii Sale — vom fi prizonieri din cauza unui turc. Ar fi amuzant, dacă mîine n-am

fi liberi. Bună-seara, domnule alcade, şi păziţi bine: noaptea este senină, cornul lunii vă va fi de ajutor.

După aceste cuvinte, făcu o plecăciune impertinentă şi se îndreptă spre apartamentele sale, urmat de toţi desfrînaţii.

— Hei! strigă, trezindu-i pe lacheii adormiţi. Să ni se servească de mîncat şi de băut... Este ultima noastră noapte în Spania, şi la Curte se dansează fără noi. Domnilor, dacă nu dansăm, măcar să bem... Poate că pe fundul paharelor noastre vom găsi mijlocul de a le juca un renghi lui Lagardère şi regelui!...

Nu mai era bărbatul copleşit de adineauri, care vedea căscîndu-i-se sub picioare prăpastia şi care, pentru o clipă, tremurase de teamă să nu fie dat pradă Inchiziţiei, împreună cu banda sa.

Filip al V-lea nu fusese bine inspirat cînd nu luase această hotărîre. Acum şarpele îşi înălţa capul şi şuiera.

Înainte ca prinţul de Gonzague să fi plecat de la Curte însoţit de alguazili, Lagardère — pentru a nu-i lăsa nici o îndoială — îşi scosese peruca albă care-i schimba înfăţişarea şi apăruse, strălucitor şi superb, zdrobindu-şi adversarul cu dispreţul său.

Nu mai este nevoie să spunem că această lovitură de teatru provocase entuziasmul întregii părţi feminine a adunării, chiar şi pe cel al marilor seniori, căci nimeni, la Curtea Spaniei, nu ignora acum odiseea cavalerească a acestui om uimitor, al cărui renume, trecînd din gură în gură, poate că mai şi exagerase legenda.

Acum, Lagardère — devenit punctul de atracţie al privirilor femeieşti şi văzînd întinzîndu-i-se mîinile tuturor granzilor spanioli — se bucura de triumful său, convins că de data aceasta îşi va duce la bun sfîrşit sarcina.

Prin fața ochilor îi trecu chipul blînd al Aurorei, și doar acordurile instrumentelor muzicale reușiră să-l smulgă din visare.

— Acum să dansăm, spusese regele. Viorile pot lua locul halebardelor.

Răceala produsă de scena ce tocmai se desfășurase nu întîrzie să se risipească. Toți erau mulțumiți de această încheiere care nu rănea nici o simpatie și, în curînd, buna dispoziție atinse culmea.

Lagardère fu printre primii care avură onoarea de a dansa cu regina și cu noua-căsătorită. Mai bine de o oră femeile se luptară pentru plăcerea de a-l avea partener. Așa încît fură dezamăgite cînd regele îi făcu semn să-l urmeze într-un salon în care puteau discuta între patru ochi.

— Domnule, i se adresă Filip, nu știm aproape nimic despre dumneata, decît că ești un fel de erou romanesc, loial și curajos. Ceea ce s-a întîmplat în seara aceasta între dumneata și prințul de Gonzague ne obligă să-ți cerem niște explicații pe care nimic nu te silește să le dai, dacă există vreun motiv care să te împiedice s-o faci; căci, chiar dacă acest incident nu ar fi avut loc, prințul ar fi fost totuși izgonit de la Curte, chiar în astă-seară.

— Ca urmare a cererii Majestății Sale Regale regentul Franței. Știu acest lucru, Sire, căci sînt singurul care a citit scrisoarea adresată Majestății Voastre.

— În scrisoare nu ni se spune nimic nici despre prezența dumitale în Spania, nici despre dușmănia dintre dumneata și Gonzague.

— Pentru că rolul meu este să acționez singur și fiindcă povestea mea e lungă. Dacă Majestății Voastre îi face plăcere s-o cunoască, va trebui să se înarmeze cu răbdare spre a mă asculta.

— Vorbește, domnule, te vom asculta atîta cît va fi necesar.

Şi Lagardère vorbi, într-adevăr, îndelung, fără ca regele să-l întrerupă decît prin gesturi de mînie, de uimire, sau de admiraţie.

— Şi acum, ce vei face? îl întrebă, după ce auzise totul.

— Îl voi ucide mîine, Sire, aşa precum i-am spus. Va fi liber, căci sînt convins că acoliţii săi n-au reuşit să-l omoare pe Sulkham şi că, dimpotrivă, el le-a dat o lecţie ale cărei urme le poartă. Turcul n-a murit. Poate că-l voi aduce înaintea Majestăţii Voastre, chiar mai înainte de încheierea balului.

— Ştii, replică Filip rîzînd, că pînă acum două secole ai fi fost ars ca vrăjitor, din porunca Sfintei Inchiziţii?

— Vrăjitoria mea constă în a vrea, iar pentru moment, voinţa mea este ca doi criminali — Philippe de Mantua şi Peyrolles — să-şi ispăşească mîine fărădelegile. Ceilalţi nu sînt decît nişte figuranţi; i-aş lăsa în viaţă — cînd va fi lovit capul, braţele se vor imobiliza de la sine.

— Ţi se poate întîmpla şi dumitale o nenorocire, şi nu credem că trebuie să-ţi îngăduim să faci ceea ce doreşti.

— Philippe de Nevers aşteaptă să fie răzbunat, declară Lagardère, pe un ton inspirat. Cînd va suna ceasul hotărît de Cel-de-Sus pentru înfăptuirea dreptăţii, nimeni nu-mi va putea opri braţul. Îi voi urmări pe asasini oriunde s-ar duce şi, dacă nu voi putea avea aici viaţa celor pe care vi i-am numit... să mă ierte Majestatea Voastră — o voi avea pe a tuturor, în altă parte!

— Am putea să te împiedicăm să-l urmăreşti...

— Pentru asta, ar trebui să mă închideţi — iar eu aş evada, să mă legaţi în lanţuri — şi eu mi le-aş rupe. Răzbunarea mea e sfîntă; i-am arătat Majestăţii Sale că este necesară, că trebuie să se facă dreptate.

În fața unei asemenea energii suveranul se înclină:

— Domnule, mîine, în prezența noastră, sub propria noastră răspundere și în fața celei mai înalte nobilimi a Spaniei, prințul de Gonzague și factotum-ul său vor fi aduși, pe rînd, în fața dumitale, cu spada în mînă. Dumnezeu este drept — vei fi victorios!

Îl luă de braț pe Lagardère și-l readuse în saloane, unde toată lumea le comenta lunga absență. Contele nu rămase totuși mult timp acolo, ci dispăru fără a se ști unde; nici regele nu știa ce se întîmplase cu el.

În timp ce era căutat în toate părțile, se produse un fapt cu totul neașteptat, care creă diversiune. În prag apăru deodată o semilună și o ființă chircită, cocoșată, cu fața luminată de un zîmbet larg și care străbătu mulțimea, părînd că se rostogolește pînă în locul în care se afla Filip al V-lea.

— Sulkham?!... Iată-l pe Sulkham! se exclama din toate părțile, în timp ce dansul înceta și toată lumea se strîngea în jurul personajului.

— De unde-ai răsărit? îl întrebă regele, și ce ți s-a întîmplat aseară?

Musulmanul începu să rîdă, poate ceva mai din toată inima decît o făcea de obicei; și, printr-o mimică foarte expresivă, dădu de înțeles că pusese pe fugă șase bărbați, rănindu-l pe unul la umăr, pe altul la cap, pe un al treilea la șold, iar pe al patrulea la coapsă, cu o lovitură de iatagan.

— Îi cunoști? mai întrebă Filip.

Turcul răspunse afirmativ printr-o mișcare a capului, și toată lumea aplaudă.

— Bravo, Sulkham!... Ni-i vei arăta mîine!... Ah! Ce cocoșat frumos mai ești și tu!

Mai ales una dintre doamne îl felicită cu căldură: era ducesa De la Ciudad. Turcul îi mulțumi cu un zîmbet și, făcîndu-i o plecăciune cu îndemînarea și cu

manierele unui gentilom, i se adresă deodată, vorbind cu un glas puternic şi plăcut care-i umplu de uimire pe cei de faţă:

— Doamna ducesă îmi va face onoarea de a dansa cu mine?

— Ce înseamnă asta? strigară toţi. Iată că mutul vorbeşte...

Doamna De la Ciudad, care mai întîi roşise, bănui că surprizele nu se terminaseră şi că va mai avea loc vreun eveniment neaşteptat. Poate că nu-i părea rău să-i revină şi ei un rol.

— Primesc cu plăcere, răspunse cu curaj, chiar de n-ar fi decît pentru a vedea dacă şi picioarele se vor deznoda la fel de brusc ca şi limba.

Un ritm de gavotă îi făcu pe amîndoi să se avînte, uşori şi plini de graţie. Turcul era tot cocoşat, dar picioarele lui abia atingeau pămîntul.

Cînd dansul luă sfîrşit, musulmanul scoase la iveală un foarfece de aur pe care-l prezentă ducesei:

— Iată un dar făcut lui Sulkham. Cu încuviinţarea ducelui, soţul domniei voastre, binevoiţi, doamnă, să-mi îngăduiţi a-l păstra, pentru a-l dărui, din partea dumneavoastră, logodnicei mele?

— Cocoşatul are o logodnică!... exclamară doamnele. Cînd ne-o vei prezenta, Sulkham?

— Spune-ne măcar numele ei...

— Se numeşte Aurore de Nevers... iar eu mă numesc Henri de Lagardère!...

În aceeaşi clipă, iataganul, burnuzul şi turbanul zburau într-un colţ, iar contele apărea din nou, întîmpinat de aclamaţii entuziaste.

Filip al V-lea, care de o oră încoace cunoştea multe lucruri, se bucura de uimirea tuturor. Nu ceru nici o explicaţie pentru această lovitură de teatru care, pentru alţii, rămînea o enigmă.

— Este rîndul nostru, domnule, să-ţi facem un dar, îi spuse. Darul nostru nu se adresează nici lui Sulkham,

nici bătrînului senior andaluz, ci unuia dintre cei mai îndrăzneți, mai nobili și mai bravi bărbați de dincolo de Pirinei. Conte de Lagardère, trebuie să faci parte dintre ai noștri — iată cordonul de onoare al Isabelei Catolica; regele Spaniei ți-l dă, iar întregul Ordin îl aprobă.

Henri făcu o plecăciune adîncă pentru a primi această înaltă distincție din mîinile lui Filip al V-lea care, în fața tuturor, îl îmbrățișă.

— Fie ca mîine să-ți apere pieptul, îi șopti regele.

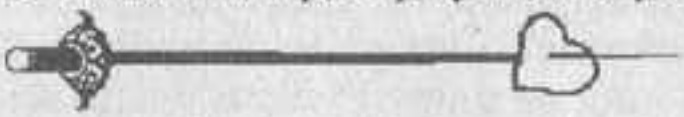

Dar în vreme ce toate acestea se petreceau la Alcazar, Gonzague și desfrînații săi își terminau masa îmbelșugată. Și, contrar obiceiului lor, aburul vinului nu le întuneca mintea. Aveau nevoie să-și păstreze capul limpede pentru a juca în acea noapte o ultimă partidă plină de primejdii și a cărei miză era libertatea, poate chiar viața lor.

La miezul nopții, Peyrolles îi concediase pe servitori și, la scurtă vreme după aceea, se dusese să se încredințeze că toți dormeau în pavilionul ce le fusese destinat.

Atunci Gonzague, insolent și zeflemitor, ascultă pașii santinelelor ce răsunau pe caldarîm, zgomotul ajungînd pînă la el.

— Astăzi, spuse, l-ați văzut pe bătrînul senior andaluz preschimbîndu-se în Lagardère. Mîine, la Alcazar, îl veți vedea pe Sulkham transformîndu-se în același fel. Pentru prima oară, Nocé, ai fost mai tare decît stăpînul tău, atunci cînd ai bănuit că sub acea cocoașă se ascunde ceva. Ai avut intenții bune vrînd să i-o pipăi cu vîrful spadei tale, dar ți-ai ratat lovitura — iată-vă la discreția adversarului vostru.

Grasul Oriol fu străbătut de un fior.

— Regele ne-a promis, șopti el, că ne va lăsa în viață dacă turcul trăiește, și acum spuneți, monseniore, că-l vom vedea pe Sulkham la Alcazar.

— Să te încrezi în vorba unui rege înseamnă să nu mai ai tăria de a te încrede în tine însuți. Nu v-am învățat eu că întotdeauna trebuie să-ți urmezi calea, fără să-ți pese nici de amenințări, nici de promisiuni?... Filip al V-lea a promis, Lagardère a amenințat — nici unul dintre ei nu-și va vedea planul îndeplinit, asta v-o afirm eu!

Aplecați înspre el, desfrînații sorbeau cu nesaț cuvintele stăpînului lor. Încă o dată, acest om le ținea în mînă destinele. Înainte de a le spune dacă avea să-și deschidă sau să-și închidă această mînă, el se juca cu spaima și cu speranța lor.

Deodată, izbi cu pumnul în masă.

— Ce-ați spune, exclamă, de o ședere de o lună de zile la Londra? Poate că ne vom găsi loc la Curte, și Parisul este mai aproape de Londra decît de Madrid...

— Pentru asta, suspină Nocé, ar trebui să trecem peste trupurile gărzilor.

— Sau pe sub ele, ripostă Gonzague.

— Noaptea nu este îndeajuns de întunecată...

— Dar noi trebuie să vedem limpede... Aprinde o torță, Montaubert! Luați-vă spadele, domnilor!

Se goli o ultimă sticlă de Xeres.

— Să mai lăsăm dintr-ăsta și gărzilor, rînji prințul. Limba li se va lipi de cerul gurii cînd vor găsi cuibul gol, și chiar și alcadelui i se va face sete.

Luînd torța aprinsă de Montaubert și ridicînd-o spre a lumina calea, adăugă:

— Urmați-mă.

În fața lui se afla o ușă pe care n-o cunoștea decît el: permitea accesul spre o scară în spirală, umedă și întunecoasă, care cobora în adîncimea pămîntului. Printr-o serie de coridoare strîmte și întortocheate, ajunseră în afara zidurilor Madridului, pe malurile Manzanares-ului.

Desfăcură lanțurile a două bărci care îi purtară către Tago, spre mare, de unde urmau să se ducă în Anglia.

După alguazili, după halebardieri și alcadele-mayor, Lagardère veni să scotocească, el însuși, palatul.

În mijlocul mesei se afla, țintuită cu un pumnal, o hîrtie pe care Gonzague mîzgălise cîteva cuvinte:

«Philippe de Mantua nu fuge din fața spadei lui Lagardère. Se duce să pregătească, în altă parte, moartea lui și a Aurorei de Nevers.»

SFÎRȘITUL VOLUMULUI

MARIQUITA

Fascinantele aventuri ale eroilor noștri vor continua în romanul

COCARDASSE ȘI PASSEPOIL.

CUPRINS

Partea întîi

STRĂMOȘUL

1. Strigătul bătrînului duce 7
2. Îngropate de vii 17
3. Gitanele 28
4. Cuțit basc și cuțite catalane 39
5. Santa-Maria-La-Real 49
6. *Papa Moscas* 59
7. Cavalcada spre moarte 70
8. Păsările de pradă 82
9. Steaua 93
10. Ragnii 103
11. Pista falsă 113
12. Adăpostul misterios 121
13. Testamentul 129
14. Intrusa 139
15. Victorie! 150

Partea a doua

TRAVESTIRILE LUI LAGARDÈRE

1. Sacrificată 163
2. Contele de Lagardère 170
3. Adversari noi 180
4. Cocardasse — profesor de dans 188
5. Seducția 195
6. Lovitura ratată 203
7. Întoarcerea 212
8. Audiență la Palais-Royal 219
9. Ambasadorul Sultanului 228
10. Candelabrul de fier 236
11. Misiunea secretă 247
12. Sulkham, turcul cu siluetele 256
13. Săriți asupra turcului! 267
14. Acuzatorul 278
15. Tribunalul regal 289
16. Închisoarea goală 298

Tehnoredactor: *D. IOAN*
Consilier literar: *Mirella DOMINTEANU*

Format: 24/70 x 100
Coli tipar: 13
Apărut sub comanda nr. 908/1993
la S.C. ROMCART S.A.

Pe unde trece,
contele de Lagardère presară iubite și vrăjmași.
Mariquita — gitană frumoasă,
Mariquita — spaniolă viteză ca și Dona Cruz,
ce rol va avea, oare, în viața frumosului conte?

SERIA LAGARDÈRE

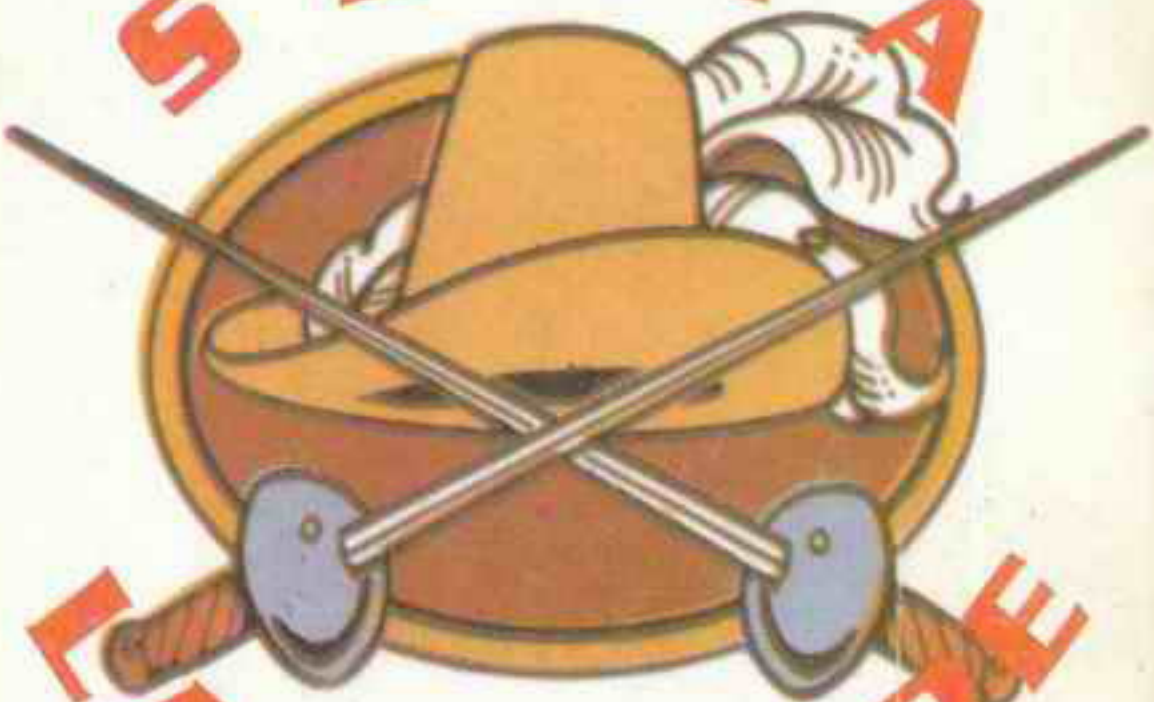

Războiul dintre Spania și Anglia îl va împiedica
pe Henri s-o mai caute pe Aurore?
Ingenua Aurore, pierdută și regăsită de atîtea ori,
va rămîne unica și marea iubire a lui Henri de Lagardère?

ISBN 973-96044-4-7
ISBN 973-96044-7-1

EDITURA ELIS

Vol. I+II = 2300 Lei